হিছনুল মুছলিম (মুছলিমৰ দুৰ্গ)

কোৰআন আৰু বিশুদ্ধ হাদিছৰ আধাৰত দুআৰ পুথি

حصن المسلم

من أذكار الكتاب والسنة

[অসমীয়া – Assamese – آسامي]

ড· ছাঈদ বিন আলী বিন অহাফ আল কাহতানী

অনুবাদ

ৰফিকুল ইছলাম বিন হাবিবুৰ ৰহমান দৰঙী

ইছলামী বিশ্ববিদ্যালয় মদীনা ছৌদি আৰব

2015 – 1436

IslamHouse.com

حصن المسلم

من أذكار الكتاب والسنة

د. سعيد بن علي بن وهف القحطاني

ترجمة: رفيق الاسلام بن حبيب الرحمن

2015 - 1436

IslamHouse.com

المقدمة

ভূমিকা

সকলো ধৰণৰ প্ৰশংসা আল্লাহৰ বাবে। আমি তেওঁৰেই প্ৰশংসা কৰোঁ, তেওঁৰ ওচৰতেই সহায় বিচাৰো, আৰু তেওঁৰ ওচৰতেই ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা কৰোঁ। আমি আমাৰ হৃদয়ৰ কুপ্ৰবৃত্তিসমূহ আৰু আমাৰ বেয়া আচৰণৰ পৰা আল্লাহৰ ওচৰত আশ্ৰয় প্ৰাৰ্থনা কৰোঁ। আল্লাহে যাক সৎপথত প্ৰৰিচালিত কৰে, তাক পথভ্ৰষ্ট কৰিবলৈ কোনো নাই, আৰু যাক বিপথগামী কৰে তাক সৎপথত আনিবলৈ কোনো নাই। আৰু মই সাক্ষি দিওঁ যে, আল্লাহৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই। মই আৰু সাক্ষি দিওঁ যে, মুহাম্মদ [চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লাম] তেওঁৰ বান্দা আৰু ৰাছুল। আল্লাহ তেওঁৰ প্ৰতি আৰু তেওঁৰ বংশধৰ, তেওঁৰ ছাহাবী সকল আৰু কিয়ামত পৰ্যন্ত যিসকল লোকে এই সৎ পথৰ অনুসৰণ কৰিব তেওঁলোক সকলোৰে প্ৰতি অগণিত দৰূদ আৰু ছালাম বৰ্ষণ কৰক। তাৰ পিছত,

এই-পুথিটো মোৰ

الذكر والدعاء والعلاج بالرقى من الكتاب والسنة

-নামক কিতাপৰ[1] পৰা সংক্ষিপ্ত কৰা হৈছে। ইয়াত মই কেৱল দুআৰ প্ৰকাৰ সমুহ সংক্ষেপ কৰিছোঁ; যাতে সদায় লৈ ফুৰা সহজ হয়।

আৰু ইয়াত কেৱল দুআৰ মূল অংশখিনি উল্লেখ কৰিছোঁ। আৰু হাদিছৰ সূত্ৰ সমূহৰ ক্ষেত্ৰত মূল গ্ৰন্থৰ এটা বা দুটা সূত্ৰ উল্লেখ কৰাই যথেষ্ট বুলি ভাবিছোঁ। যিয়ে ছাহাবী সম্পৰ্কে অৱগত হ'ব বিচাৰে অথবা হাদিছৰ অতিৰিক্ত সূত্ৰ জানিব বিচাৰে, তেওঁ মূল গ্ৰন্থৰ ফালে প্ৰত্যাৱৰ্তন কৰা উচিত।

[1] আলহামদুলিল্লাহ, মোৰ উক্ত মূল গ্ৰন্থখন চাৰিটা খণ্ডত ছপা হৈছে। তাত প্ৰতিটো হাদিছৰ বিস্তাৰিত তাখৰীজ দিয়া আছে। হিছনুল মুছলিম গ্ৰন্থটোৰ প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় খণ্ডৰ অংশ।

মহান আল্লাহৰ ওচৰত তেওঁৰ উত্তম নামসমূহ আৰু সর্বোচ্চ গুণাৱলীৰ অছিলাৰে প্রার্থনা কৰোঁ, তেওঁ যেন ইয়াক তেওঁৰ সন্তুষ্টিৰ বাবে একান্তভাৱে কবুল কৰে, আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা যেন তেওঁ মোক মোৰ জীৱনত আৰু মৃত্যুৰ পিছত উপকৃত কৰে। আৰু পাঠক সকলক, ছপা কাৰীক লগতে যিয়ে ইয়াৰ প্রচাৰৰ কাৰণ হ'ব তেওঁলোককো যেন তেওঁ উপকৃত কৰে। নিশ্চয় পৱিত্র মহান সত্বা এই কামৰ অধিকাৰী আৰু ইয়াৰ ওপৰত পূর্ণ ক্ষমতাবান।

আল্লাহ তাআলা শান্তি বর্ষণ কৰক আমাৰ প্রিয় নবী মুহাম্মদ [চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লাম]ৰ ওপৰত; আৰু তেওঁৰ বংশধৰ, তেওঁৰ ছাহাবীসকল লগতে কিয়ামত পর্যন্ত যিসকলে উত্তমভাৱে তেওঁলোকৰ অনুসৰণ কৰিব সেই সকল লোকৰ প্রতিও শান্তি বর্ষণ কৰক।

লেখক

ছফৰ, ১৪০৯ হিজৰী।

بسم الله الرحمن الرحيم

অনুবাদকৰ কথা

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسوله الكريم وعلى آله وصحبه أجمعين. اما بعد:

মুছতাদৰাক আলাছ ছাহীহাইনত হজৰতে আলী (ৰাঃ)ৰ পৰা বিশুদ্ধ সুত্রত বর্ণনা কৰা হৈছে যে 'দুআ মু'মিনৰ অস্ত্র'। (হা:১৮১২) দুআৰ গুৰুত্ব সম্পর্কে কোৰআনৰ আয়াত আৰু বিশুদ্ধ হাদিছৰ সংখ্যা পচুৰ। লেখকে নিজেই পুথিখনত দুআৰ গুৰুত্ব সম্পর্কে আলোচনা কৰিছে।

অসমীয়া ভাষাত বিশুদ্ধ দুআৰ পুথি নথকাৰ কাৰণে কেইজনমান শুভাকাংক্ষীয়ে মোক এনে এক পুথিৰ বাবে আবেদন জনায়। সেয়ে বিষয়টো লক্ষ্য কৰি "শ্বাইখ ছাঈদ বিন আলী বিন অহাফ আল কাহতানীয়ে" লিখা এই গুৰুত্ব পূর্ণ পুথিখন অনুবাদ কৰি আপোনালোকৰ হাতত তুলি দিয়াৰ বাবে মই আল্লাহৰ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।দুআৰ পুথি সমূহৰ মাজত ই এক জনপিয় আৰু বিখ্যাত পুথি। লেখকে পুথিখনত নামাজৰ গোটেই দুআ, পয়োজনীয় আজকাৰ, আৰু বিভিন্ন দুআ সমূহ পূর্ণ হাৱালাৰ সৈতে একত্রিত কৰিছে। হাদিছৰ বিশুদ্ধতাত বিশেষ মনোযোগ দিছে। বুখাৰী আৰু মুছলিম সম্পর্কেতো উম্মত একমত, কিন্তু আন আন হাদিছ গন্থৰ পৰাও কেৱল সেই সমূহ হাদিছকে গহণ কৰিছে যিটো কোনো পখ্যাত মুহাদ্দিছে ছহীহ বুলি পমান কৰিছে। আৰু এই বিষয়ে তেখেতে বিশেষকৈ আল্লামা আলবানীৰ কিতাপ সমূহৰ পৰা সহায় লৈছে।যেনে-: ছহীহ তিৰমিজী, ছহীহ আবু দাউদ, ছহীহ নাছায়ি, ছহীহ ইবনে মা-জাহ, ছহীহ আল জামে আদি গন্থ তেখেতৰেই।

আমাৰ অসম বাসী ৰাইজৰ কাৰণে আৰবী ভাষা এক অপৰিচিত ভাষা। সেয়ে মূল এৰাবিকত এৰাব(জব্ৰ,জেৰ, পেশ) লগাই দিয়া হৈছে। আৰু আৰবী ভাষাৰ সঠিক উচ্চাৰণ অসমীয়া ভাষাত লিখা অসম্ভৱ হোৱা

সত্তেও সেই সকল লোকৰ পতি লক্ষ্য ৰাখি যিহঁতে আৰবী পঢ়িব নোৱাৰে তাৰ উচ্চাৰণ লিখি দিয়াৰ পয়াস কৰিছো। মই এই কথাত নিশ্চিত যে উচ্চাৰণত বহু ধৰণৰ ভুল হ'ব পাৰে। গতিকে আৰবী নজনা পাঠক বৃন্দলৈ অনুৰোধ জনাম যে তেখেত সকলে যেন আৰবী পঢ়া শিকিবলৈ যত্ন কৰে।আৰবী উচ্চাৰণত বিশেষকৈ ح ع আদিৰ উচ্চাৰণ লিখা বৰ জটিল। এইদৰে কিছুমান আখৰ আকৌ আৰবীৰ তুলনাত অসমীয়াত এটা বা দুটা আখৰহে আছে, যেনে .ض.ظ.ذ.ز.ج ইয়াৰ বাবে আপুনি অসমীয়াত তিনিটা আখৰ পাব 'জ' ঝ 'য' ।এনে আখৰৰ উচ্চাৰণ লিখোঁতে সচৰাচৰ জটিলতাৰ সন্মুখিন হ'ব লগীয়া হয়। মই ইয়াত সেই জটিলতাৰ মাজেৰেই সঠিক উচ্চাৰণটো লিখিবলৈ যত্ন কৰিছোঁ। লগতে দুআ সমূহৰ সঠিক অনুবাদো কৰি দিছো।

পুথি খনৰ ভাল গুণবোৰ আল্লাহৰ তৰফৰ পৰা আৰু ইয়াৰ ভুল-ত্রুটি বোৰ মোৰ ফালৰ পৰা। মানুহ মাত্রেই ভুল হয়, সেয়ে অনিচ্ছাকৃত ভাৱে ৰৈ যোৱা ভুল-ত্রুটিৰ বাবে মই আল্লাহৰ ওচৰত ক্ষমা পার্থনা কৰো আৰু সুধি বৃন্দলৈ অনুৰোধ জনাওঁ যে তেখেত সকলৰ দৃষ্টিত কোনো ত্রুটি পৰিলক্ষিত হ'লে আমাক জনাব আমি সাদৰে গহণ কৰিম। আৰু অহা পকাশনত সেইটো সংশোধন কৰিম ان شاء الله ।

পুথিখনৰ পতিলিপি চাই দিয়াৰ বাবে মই ড: আব্দুল মুক্বিত ছাহাবক আৰু তেখেতৰ পৰিয়ালক কৃতজ্ঞতা জনাইছো। আল্লহৰ ওচৰত পার্থনা কৰো যে, হে আল্লাহ!তুমি তেখেত সকলৰ মূল্যবান সময়ৰ উত্তম পতিদান দিয়া আৰু মোৰ এই ক্ষুদ পচেষ্টা কবুল কৰা। আৰু ইয়াক মোৰ আৰু মোৰ পিতৃ-মাতৃৰ বাবে মুক্তিৰ জৰিয়া বনাই দিয়া।আৰু পাঠক বৃন্দক ইয়াৰ উপকাৰৰ পৰা বঞ্চিত নকৰিবা।

(আ-মীন)

وصلي الله على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين ومن تبعهم باحسان الى يوم الدين.

ইতি

ৰফিকুল ইছলাম বিন হাবিবুৰ ৰহমান দৰঙী

ইছলামী বিশ্ববিদ্যালয় মদীনা ছৌদি আৰব

০৫/১০/১৩ ৫:৪৮ pm

فَضْـــلُ الذِّكِـــــر

দুআৰগুৰুত

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى:﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُواْ لِي وَلاَ تَكْفُرُونِ﴾[1]،

আল্লাহ তা'আলা কৈছে:

"তোমালোকে মোক স্মৰণ কৰা, ময়ো তোমালোকক স্মৰণ কৰিম। তোমালোক মোৰ পতি কৃতজ্ঞ হোৱা আৰু মোৰ অনুগহবোৰ অস্বীকাৰ নকৰিবা"। (ছুৰা বাকাৰা: ১৫২)

আৰু কৈছে:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْراً كَثِيراً﴾[2]،

"হে ঈমানদাৰ সকল! আল্লাহক বেছি বেছিকৈ স্মৰণ কৰা"।
(ছুৰা আহযাব ৪১)

আৰু কৈছে:

﴿وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيراً وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْراً عَظِيماً﴾[3]،

আল্লাহক স্মৰণ কৰা পুৰুষ আৰু স্মৰণ কাৰিণী নাৰীৰ বাবে আল্লাহে ক্ষমা আৰু উৎকৃষ্ট পুৰুস্কাৰ তৈয়াৰ কৰি ৰাখিছে"। (ছুৰা

(1) سورة البقرة، الآية: 152.
(2) سورة الأحزاب، الآية: 41.
(3) سورة الأحزاب، الآية: 35.

আহযাব: ৩৫)

আৰু কৈছে:

﴿وَاذْكُرْ رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلاَ تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ﴾[1]،

"পূৱা-গধূলি তোমাৰ পভূক অন্তৰেৰে বিনয় আৰু ভয় ভাৱেৰে স্মৰণ কৰি থাকিবা; আৰু অমনোযোগী বিলাকৰ অন্তর্ভূক্ত নহ'বা"।

(ছুৰা আৰাফ: ২০৫)

নবী চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে:

وَقَالَ النَّبِيُّ صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ، وَالَّذِي لاَ يَذْكُرُ ربَّهُ، مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ))[2]،

"আল্লাহক স্মৰণ কৰা ব্যক্তি আৰু স্মৰণ নকৰা ব্যক্তিৰ উদাহৰণ হৈছে জীৱিত ও মৃত স্বৰূপ"।

(ছহীহ বোখাৰী ফাতহুল বাৰীৰ সৈতে ১১/২০৮ হা:৬৪০৭ মুছলিম ১/৫৩৯ হা:৭৭৯ এই বাক্যৰ সৈতে

((مثل البيت الذي يذكر اللَّه فيه والبيت الذي لا يذكر اللَّه فيه مثل الحي والميت))، 539/1

আৰু কৈছে:

وَقَالَ صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ((أَلاَ أُنبِّئُكُم بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ،

---

(1) سورة الأعراف، الآية: 205 .

(2) البخاري مع الفتح، 11/ 208، برقم 6407، ومسلم، 1/ 539، برقم 779، بلفظ: ((مثل البيت الذي يذكر اللَّه فيه والبيت الذي لا يذكر اللَّه فيه مثل الحي والميت))، 539/1 .

وَأَرْفَعِهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرٍ لَكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالوَرِقِ، وَخَيْرٍ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقِكُم))؟قَالُوا بَلَى. ((ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى))[1]،

“মই তোমালোকক এনে আমল সম্পর্কে নজনাম নে ? যিটো তোমালোকৰ সকলো আমলতকৈ উৎকৃষ্ট, আৰু তোমালোকৰ মালিক (আল্লাহ)ৰ ওচৰত যিটো অত্যন্ত পৰিত্ৰ, তোমালোকৰ মর্য্যদাত সবাতকৈ উচ্চ, সোণ-ৰূপ ব্যয় কৰাতকৈও উত্তম, আৰু তোমালোকৰ শত্ৰুৰ মুখামুখি হৈ সিহঁতক হত্যা কৰা আৰু সিহঁতে তোমালোকক হত্যা কৰাতকৈও শেষ্ট।

ছাহাবায়ে কেৰামে ক’লে, হয়! নিশ্চয় হে আল্লাহৰ ৰাছুল (আমাক জনাই দিয়ক)।

নবী চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে ক’লে “আল্লাহক স্মৰণ কৰা”।

(তিৰমিজী ৫/৪৫৯ ইবনে মা-জাহ ২/১২৪ ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩১৬ ছাহীহ তিৰমিজী ৩/১৩৯)

তেখেত চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে আৰু কৈছে:

وَقَالَ صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ((يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ، ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَإٍ، ذَكَرْتُهُ فِي مَلَإٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شِبْراً، تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعاً، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعاً، تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعاً، وَإِنْ أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً))[2]،

আল্লাহ তাআলা কয় –“মই মোৰ বান্দাৰ ধাৰণা অনুৰূপ থাকো; যেনেকুৱা ধাৰণা সি মোৰ লগত স্থাপন কৰে। যেতিয়া সি মোক স্মৰণ কৰে তেতিয়া মই তাৰ লগত থাকো; যদি সি মোক অন্তৰেৰে স্মৰণ কৰে তেন্তে ময়ো

(1) الترمذي، 5/ 459، برقم 3377، وابن ماجه، 2/ 124، برقم 3790، وانظر: صحيح ابـن ماجـه، 2/ 316، وصحيح الترمذي، 3/ 139.

(2) البخاري، 8/ 171، برقم 7405، ومسلم، 4/ 2061، برقم 2675، واللفظ للبخاري.

তাক অন্তৰেৰে স্মৰণ কৰো; আৰু যদি মোক কোনো সমাবেশত স্মৰণ কৰে ময়ো তাক এনে সমাবেশত স্মৰণ কৰো যিটো তাতকৈও উত্তম। আৰু যদি সি মৌলৈ কনিষ্ঠাঙ্গুলি পৰিমান ঠাই আগুৱাই আহে মই তাৰ ওচৰলৈ এক হাত পৰিমান ঠাই আগুৱাই আহো; আৰু যদি সি মৌলৈ এক হাত আগুৱাই আহে তেন্তে মই তাৰ দুই হাত পৰিমান ঠাই আগুৱাই আহো;আৰু যদি সি মৌলৈ খোচ কাঢ়ি আহে মই তাৰ ওচৰলৈ দৌৰি আহোঁ”।

(বোখাৰী ৮/১৭১ মুছলিম ৪/২০৬১ হাদিছৰ শব্দ বোখাৰীৰ)

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرٍ رضي الله عنه: أَنَّ رَجُلاً قَالَ:يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ شَرَائِعَ الإِسْلاَمِ قَدْ كَثُرَتْ عَلَيَّ، فَأَخْبِرْنِي بِشَيْءٍ أَتَشَبَّثُ بِهِ. قَالَ: ((لاَ يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْباً مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ))[1]،

আৰু আব্দুল্লাহ বিন বুছৰ (ৰাদ্বিয়াল্লাহু আনহু) কয় যে, (কোনো) এজন ব্যক্তিয়ে ক’লে –হে আল্লাহৰ ৰাছুল চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম! মোৰ বাবে ইছলামৰ আহকাম বহুত বৃদ্ধি হৈছে গতিকে কোনো এটা বিষয়ে আদেশ কৰক যিটোত মই দৃঢ় ভাৱে অটল থাকিব পাৰো। তেখেত চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে ক’লে-“সদায় আল্লাহক স্মৰণ কৰা”।

(তিৰমিজী ৫/৪৫৮ ইবনে মা-জাহ ২/১২৪৬ ছাহীহ তিৰমিজী ৩/১৩৯ ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩১৭)

وَقَالَ صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ((مَنْ قَرَأَ حَرْفاً مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، لاَ أَقُولُ: ﴿الـم﴾ حَرْفٌ، وَلَكِنْ: أَلِفٌ حَرْفٌ، وَلاَمٌ حَرْفٌ، وَمِيْمٌ

(1) الترمذي، 5/ 458، برقم 3375، وابن ماجه، 2/ 3793،1246، وصححه الألباني في: صحيح الترمذي، 3/139، وصحيح ابن ماجه، 2/317.

حَرْفٌ))[1].

নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে-"যিয়ে আল্লাহৰ কিতাপৰ পৰা এটা আখৰ পাঠ কৰিব সি তাৰ বিপৰীতে এটা নেকী অৰ্জন কৰিব; আৰু পত্যেক নেকী দহটা নেকীৰ সমতুল্য। মই এইটো নকওঁ যে الم(আলিফ লা-ম মীম) এটা আখৰ; বৰং আলিফ এটা আখৰ, লাম এটা আখৰ আৰু মীম এটা আখৰ"।

(তিৰমিজী ৫/১৭৫ আলবানীয়ে ছহীহ বুলি কৈছে, ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/৯, ছাহীহ আল-জামে আচ্ছাগীৰ ৫/৩৪০)

وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رضي الله عنه قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ فِي الصُّفَّةِ، فَقَالَ: ((أَيُّكُمْ يُحِبُّ أَنْ يَغْدُوَ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى بُطْحَانَ، أَوْ إِلَى الْعَقِيقِ، فَيَأْتِيَ مِنْهُ بِنَاقَتَيْنِ كَوْمَاوَيْنِ فِي غَيْرِ إِثْمٍ وَلاَ قَطِيعَةِ رَحِمٍ))؟ فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ نُحِبُّ ذَلِكَ. قَالَ: ((أَفَلاَ يَغْدُو أَحَدُكُمْ إِلَى المَسْجِدِ فَيَعْلَمَ، أَوْ يَقْرَأَ آيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ ﷻ خَيْرٌ لَهُ مِنْ نَاقَتَيْنِ، وَثَلاَثٌ خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلاَثٍ، وَأَرْبَعٌ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَرْبَعٍ، وَمِنْ أَعْدَادِهِنَّ مِنَ الإِبِلِ))[2].

উকবা বিন আমিৰ (ৰাদ্বিয়াল্লাহু আনহু) কৈছে যে, আমি ছুফ্‌ফাত উপস্থিত আছিলো এনেতে নবী চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম (ঘৰৰ পৰা) ওলাই আহিলে। আৰু ক'লে "তোমালোকৰ ভিতৰত কোনে পছন্দ কৰে যে, সি দৈনিক বুতহান বা আকীক নামৰ ঠাইত যাব আৰু তাৰ পৰা ডাঙৰ ডাঙৰ কুঁজ থকা দুটামান উট আনিব , এনে কৰাত কোনো পাপ নহ'ব আৰু কোনো বিছিন্নতাও নাহিব। আমি ক'লো হে আল্লাহৰ ৰাছুল চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম ! আমি সকলোৱে পছন্দ কৰোঁ। তেখেত চাল্লাল্লা-হু

---

(1) الترمذي، 5/ 175، برقم 2910، وصححه الألباني: صحيح الترمذي، 9/3، وصحيح الجامع الصغير، 340/5 .

(2) مسلم، 553/1 ، برقم 803.

আলাইহি অছাল্লামে ক'লে-" কি তোমালোকৰ ভিতৰত কোনোৱে মছজিদলৈ নাযায় যে, আল্লাহৰ কিতাপৰ দুটি আয়াত শিকাবলৈ নাইবা পঢ়িবলৈ , এইটো তাৰ বাবে দুটা উটতকৈ উত্তম। তিনিটা আয়াত হ'লে তিনিটা উটতকৈ উত্তম আৰু চাৰিটা হ'লে চাৰিটা উটতকৈ উত্তম। (ঠিক এই দৰে) গণনা অনুসাৰে উট"।

(মুছলিম ১/৫৫৩)

وَقَالَ صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ((مَنْ قَعَدَ مَقْعَداً لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ، كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةٌ، وَمَنِ اضْطَجَعَ مَضْجِعاً لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةٌ))[1].

তেখেত চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে আৰু কৈছে: যি ব্যক্তি কোনো এনে ঠাইত বহে য'ত সি আল্লাহক স্মৰণ নকৰে তেন্তে সেই ঠাই তাৰ বাবে আল্লাহৰ তৰফৰ পৰা ক্ষতিকৰ হ'ব। আৰু যিয়ে কোনো এনে ঠাইত বাগৰ দিয়ে য'ত সি আল্লাহক স্মৰণ নকৰে তেন্তে সেই ঠাই তাৰ বাবে আল্লাহৰ তৰফৰ পৰা ক্ষতিকৰ হ'ব"।

(আবু দাউদ ৪/২৬৪ পভৃতি, চাওক ছহীহুল জামে ৫/৩৪২)

وقال صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ((مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِساً لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ، وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلاَّ كَانَ عَلَيْهِمْ تِرَةً، فَإِنْ شَاءَ عذَّبَهُمْ، وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ))[2].

নবী চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে আৰু কৈছে: কোনো সম্পদায় এনে ঠাইত বহে য'ত সিহঁত আল্লাহক স্মৰণ নকৰে ; আৰু নিজ নবীৰ ওপৰত দৰুদ নপঢ়ে তেন্তে এইটো সিহঁতৰ বাবে ক্ষতিৰ কাৰণ হ'ব। পিছত (আল্লাহ) ইচ্ছা কৰিলে শাস্তি দিব পাৰে, নাইবা ক্ষমা কৰি দিব পাৰে"।

---

(1) أبو داود، 4/ 264، برقم 4856، وغيره، وانظر: صحيح الجامع، 5/342.

(2) الترمذي، 5/ 461، برقم 3380، وانظر: صحيح الترمذي، 3/140.

(তিৰমিজী ৫/৪৬১ আৰু চাওক ছাহীহ আত-তিৰমিজী ৩/১৪০)

وَقَالَ صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ((مَا مِنْ قَوْمٍ يَقُومُونَ مِـنْ مَجْلِـسٍ لاَ يَـذْكُرُونَ اللَّهَ فِيـهِ إِلاَّ قَامُوا عَنْ مِثْلِ جِيفَةِ حِمَارٍ، وَكَانَ لهُمْ حَسْرةً))[1].

তেখেত চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে আৰু কৈছে: কোনো সম্পদায় এনে বৈঠকৰ পৰা উভতে য'ত আল্লাহক স্মৰণ কৰা নাই এনে লোকৰ উদাহৰণ মৃত গাধৰ শৰ স্বৰুপ, এনে বৈঠক সিহঁতৰ বাবে পৰিতাপৰ বিষয় হ'ব"। (আবু দাউদ ৪/২৬৪, আহমাদ ২/৩৮৯, ছাহীহুল জামে ৫/১৭৬)

১ـأَذْكَارُ الاسْـتِيقَاظِ مِنَ النَّـومِ

টোপনীৰ পৰা সাৰ পাই পঢ়িবলগীয়া দুআ সমূহঃ

(1) أبو داود، 4/ 264، برقم 4855، وأحمد، 2/389، برقم 10680، وانظر: صحيح الجامع، 5/176 .

1-[1] ((الْحَمْدُ للَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا، وَإِلَيْهِ النُّشُورُ))[1].

(১) আল-হামদু লিল্লা-হিল লাজী আহয়া-না বা'দা মা আমাতানা ওৱা ইলাইহিন নুশুৰ"।

অর্থ: সকলো পশংসা আল্লাহৰ বাবে যিয়ে আমাক মৃত্যুৰ পিছত জীৱিত কৰিলে আৰু তেওঁৰ ওচৰলৈকে পূনৰ জীৱিত হৈ যাব লাগিব"।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰীৰ সৈতে ১১/১১৩ মুছলিম ৪/২০৮৩)

2-[2] ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ للَّهِ، وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، رَبِّ اغْفِرْ لِي))[2].

(২)"লা- ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰী-কালাহ, লাহুল মুল্কু অলাহুল হাম্দ, অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইন কাদী-ৰ। ছুবহা-নাল্লাহ, আলহামদু লিল্লাহ, অলা ইলা-হা ইল্লাল্লাহ, অল্লাহু আকবাৰ, অলা হাওলা অলা কুউৱাতা ইল্লা বিল্লা-হিল আলিয়্যিল আজীম ৰাব্বিগ ফিৰলি"।

অর্থ: আল্লাহৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই, শাসন তেওঁৰেই আৰু তেওঁৰেই পশংসা; আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান। আল্লাহ পৰিত্র, সকলো নাম-যশস্যা আল্লাহৰ বাবেই; আৰু আল্লাহৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য

---

(1) البخاري مع الفتح، 11/ 113، برقم 6314، ومسلم، 4/ 2083، برقم 2711.

(2) من قال ذلك غُفِرَ له، فإن دعا استجيب له، فإن قام فتوضأ ثم صلى قُبلت صلاته، البخاري مع الفتح، 3/ 39، برقم 1154، وغيره، واللفظ لابن ماجه، انظر: صحيح ابن ماجه، 2/335 .

নাই; আৰু আল্লাহ মহান; সুউচ্চ মহান আল্লাহৰ সহায় অবিহনে (কোনো বস্তুৰ পৰা) মুক্তি পোৱা টান আৰু কিবা কৰাও কঠিন। হে মোৰ পভূ মোক ক্ষমা কৰা"।

(যিয়ে এই দুআ পাঠ কৰে তাক ক্ষমা কৰি দিয়া হয়। অলীদ নামৰ বৰ্ণনা কাৰীজনে কৈছে যে "এই শব্দ কোৱাৰ পিছত যি কোনো দুআ কৰিলে দুআ কবুল হয়।আৰু যদি অজু কৰি নামাজ আদায় কৰে তেন্তে তাৰ নামাজ কবুল কৰা হয়"।)

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰীৰ সৈতে ৩/৩৯ পভুতি, দুআৰ শব্দবোৰ ইবনে মা-জাৰ চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩৩৫)

3- (3) ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي فِي جَسَدِي، وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي، وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ)) (1).

(৩) আলহামদু লিল্লা-হিল লাজী আ-ফানী, ফী জাছাদী, অৰাদ্দা আলায়্যা ৰু-হী ওৱা আজিনালি বিজিকৰিহ্"।

অর্থ: সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে যিয়ে মোৰ শৰীৰক নিৰাপদ ৰাখিছে; আৰু মোৰ পান মোক উভতাই দিছে, আৰু মোক তাৰ স্মৰণ কৰাৰ আদেশ দিছে"।

(তিৰমিজী ৫/৪৭৩ ছাহীহ তিৰমিজী ৩/১৪৪)

4- (4) ((﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَاخْتِلاَفِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لأُوْلِي الأَلْبَابِ * الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَاماً وَقُعُوداً وَعَلَىَ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذا بَاطِلاً سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ* رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ* رَّبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِياً يُنَادِي لِلإِيمَانِ أَنْ آمِنُواْ بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الأَبْرَارِ* رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدتَّنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلاَ تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لاَ تُخْلِفُ الْمِيعَادَ* فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لاَ أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنكُم مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَى

(1) الترمذي، 5/ 473، برقم 3401، وانظر: صحيح الترمذي، 3/144.

بَعْضُكُم مِّن بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُواْ وَأُخْرِجُواْ مِن دِيَارِهِمْ وَأُوذُواْ فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُواْ وَقُتِلُواْ لأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الأَنْهَارُ ثَوَاباً مِّن عِندِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِندَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ * لاَ يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُواْ فِي الْبِلاَدِ * مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ * لَكِنِ الَّذِينَ اتَّقَوْاْ رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلاً مِّنْ عِندِ اللَّهِ وَمَا عِندَ اللَّهِ خَيْرٌ لِّلأَبْرَارِ * وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَاشِعِينَ لِلَّهِ لاَ يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَناً قَلِيلاً أُوْلَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ*يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اصْبِرُواْ وَصَابِرُواْ وَرَابِطُواْ وَاتَّقُواْ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾))[1].

(4)“ইন্না ফি খাল্‌কিছ ছামা-রা-তি অল আৰ্‌জি অখতিলা-ফিল লাইলি অন্নাহা-ৰি লা আ-য়াতিল লি উলিল আলবা-ব। আল্লাজী-না য়াজকুৰুনাল্লা-হা কিয়ামাওঁ অকুউদাওঁ অ আলা জুনুবিহিম অয়াতাফাক্কাৰুনা ফি খাল্‌কিছ ছামারা-তি অল আৰ্‌জ; ৰাব্‌বানা মা খালাক্‌তা হা-জা বা-তিলা, ছুবহা-নাকা ফাকিনা আজাবান না-ৰ। ৰাব্‌বানা ইন্নাকা মান তুদখিলিন না-ৰা ফাকাদ আখজাইতাহু অমা লিজ যালিমী-না মিন আনছা-ৰ। ৰাব্‌বানা ইন্নানা ছামি’না মুনা-দিয়াঁই ইউনা-দি লিল ঈমানি আন আ-মিনু বিৰাবি্‌বকুম ফা-আমান্না ৰাব্‌বানাগ ফিৰলানা জুনুবানা অকাফি্‌ফৰ আন্না ছায়্যিআতিনা অতারাফ্‌ফানা মাআল আবৰা-ৰ। ৰাব্‌বানা আাতিনা মা আাত্তানা আলা ৰুছুলিকা অলা তুখজিনা য়াওমাল কিয়ামাহ, ইন্নাকা লা তুখলিফুল মীআদ। ফাছতাজা-বা লাহুম ৰাব্বুহুম আন্নি লা উজি-উ আমালা আ-মিলিন মিনকুম মিন যাকাৰিন আউ উনছা, বা’জুকুম মিন বা’জ, ফাল লাজীনা হা-জাৰু ওৱা উখৰিজু মিন দিয়াৰিহিম ওৱা উ-জু ফি ছাবীলি ওৱা কা-তালু ওৱা কুতিলু লাউকাফিফৰান্না আনহুম ছাইয়্যা-তিহিম ওৱালাউদখিলান্নাহুম জান্নাতিন তাজৰী মিন তাহতিহাল আনহা-ৰ। ছাৱাবান মিন ইনদিল্লা-হ, অল্লা-হু ইনদাহু হুছনুছ ছাৱাব। লা ইয়াগুর্‌ৰান্নাকা

(1) الآيات من سورة آل عمران، 190-200، البخاري مع الفتح، 8/ 337، برقم 4569، ومسلم، 1/ 530، برقم 256.

তাকল্লুবুল্লাযীনা কাফাৰ্ ফিল্ বিলা-দ। মাতা'উন কালীলুন ছুম্মা মা'ওৱাহুম জাহান্নামু অবি'ছাল মিহা-দ। লা-কিনিল্লাযীনাত্তাকাও ৰব্বাহুম লাহুম জান্না-তুন তাজৰী মিন তাহতিহাল আনহাৰু খা-লিদীনা ফীহা নুযুলাম মিন ইনদিল্লাহি, অমা ইনদাল্লাহি খাইৰুল লিল্ আবৰাৰ। অইন্না মিন আহলিল কিতাবি লামইয়ূ'মিনু বিল্লাহি অমা উনযিলা ইলাইকুম অমা উনযিলা ইলাইহিম খা-শ্বিঈনা লিল্লা-হি লা ইয়াশ্বতাৰ্দনা বিআ-য়া-তিল্লাহি ছামানান্ কালীলা। উলা-ইকা লাহুম আজৰুহুম 'ইনদা ৰব্বিহিম। ইন্নাল্লাহা ছাৰী'উল হিছাব। ইয়া আয়্যুহাল্লাযীনা আমানুছবিৰ্ ওৱাছা-বিৰ্ অৰা-বিতু অত্তাকুল্লাহা লা'আল্লাকুম তুফলিহুন)।

অর্থ: নিশ্চয় আকাশ মণ্ডল আৰু পৃথিৱীৰ সৃষ্টিত আৰু দিন ৰাতিৰ আবর্তনত জ্ঞানী সকলৰ বাবে বহু নিদর্শন আছে। তেওঁলোকে উঠোতে, বহোতে, শুওতে (সকলো সময়ত) আল্লাহক স্মৰণ কৰে আৰু আকাশ মণ্ডল আৰু পৃথিৱীৰ বিষয়ে চিন্তা চর্চা কৰে (আৰু তেওঁলোকে কয়) 'হে আমাৰ পভূ এইবোৰ তুমি অনর্থক সৃষ্টি কৰা নাই। তোমাৰেই মহিমা, তুমি আমাক জাহান্নামৰ শাস্তিৰ পৰা ৰক্ষা কৰা। হে আমাৰ পভূ! তুমি যাক জাহান্নামত নিক্ষেপ কৰিছা তাক লাঞ্ছিত কৰিছা। পাপিষ্ঠ বিলাকৰ কোনো সহায় কাৰী নাই। হে আমাৰ পভূ! এজন আহবান কাৰীয়ে ঈমান আনিবলৈ আহবান কৰা আমি শুনিছিলো।' (তেওঁ কৈছিল) 'তোমালোকৰ পভুৰ পতি ঈমান আনা, আৰু আমি ঈমান আনিলো। হে আমাৰ পভূ! আমাৰ অপৰাধ সমূহ মার্জনা কৰা, আমাৰ দোষবোৰ দূৰ কৰা আৰু আমাক পূন্যবান সকলৰ লগত মৃত্যু দান কৰা। হে আমাৰ পভূ! তোমাৰ ৰাছুল সকলৰ মাধ্যমেৰে আমাক যি পতিশ্রুতি দিছিলা সেয়া পূৰণ কৰা। কিয়ামতৰ দিনা আমাক লাঞ্ছিত নকৰিবা। নিশ্চয় তুমি তোমাৰ পতিশ্রুতি কেতিয়াও ভঙ্গ নকৰা। তাৰ পিছত সিহঁতৰ ৰব সিহঁতৰ দুআ কবুল কৰিব

(আৰু ক'ব), 'নিশ্চয় মই তোমালোকৰ মাজত আমলকাৰী কোনো নৰ-নাৰীৰ আমল বিফল নকৰোঁ; তোমালোক এজনে আনজনৰ অংশ। গতিকে যিসকলে হিজৰত কৰিছে, নিজৰ ঘৰৰ পৰা উৎখাত হৈছে, আৰু মোৰ পথত নির্যাতিত হৈছে আৰু যুদ্ধ কৰিছে আৰু নিহত হৈছে মই সিহঁতৰ পাপসমূহ অৱশ্যই দূৰ কৰিম আৰু অৱশ্যই তেওঁলোকক এনে জান্নাতত প্ৰৱেশ কৰাম, যাৰ তলেদি নদী প্ৰবাহিত হয়। এইটো আল্লাহৰ তৰফৰ পৰা পুৰস্কাৰ; আৰু উত্তম পুৰস্কাৰ আল্লাহৰ ওচৰতেই। যিহঁতে কুফৰী কৰিছে, দেশে বিদেশে সিহঁতৰ অবাধ বিচৰণে যাতে আপোনাক কেতিয়াও বিভ্ৰান্ত নকৰে। এইটো স্বল্পকালীন ভোগ মাত্ৰ; তাৰ পিছত জাহান্নাম সিহঁতৰ বাসস্থান হ'ব; আৰু এইটো কিমান যে নিকৃষ্ট বিশ্ৰামস্থল! কিন্তু যিসকলে তেওঁলোকৰ প্ৰতিপালকক ভয় কৰে তেওঁলোকৰ বাবে আছে জান্নাত, যাৰ তলেদি নিজৰা প্ৰবাহিত হয়, তাত তেওঁলোকে চিৰকাল থাকিব। এইটো হৈছে আল্লাহৰ তৰফৰ পৰা আতিথেয়তা; আৰু আল্লাহৰ ওচৰত যি আছে সেইটো সৎকৰ্মপৰায়ণ সকলৰ বাবে উত্তম। আৰু নিশ্চয় ঐশীপুথি প্ৰাপ্তসকলৰ মাজত এনে লোকো আছে যিহঁতে আল্লাহৰ প্ৰতি বিনয়াবনত হৈ তেওঁৰ প্ৰতি আৰু তেওঁ যি তোমালোকৰ আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰতি নাযিল কৰিছে তাত ঈমান আনে। তেওঁলোকে আল্লাহৰ আয়াত সমূহ তুচ্ছ মূল্যত বিক্ৰি নকৰে। এওঁলোকেই হৈছে, সেইসকল ব্যক্তি যিসকলৰ বাবে তেওঁলোকৰ প্ৰতিপালকৰ ওচৰত পুৰস্কাৰ আছে। নিশ্চয় আল্লাহ দ্ৰুত হিচাব গ্ৰহণকাৰী। হে ঈমানদাৰ সকল! তোমালোক ধৈর্য ধাৰণ কৰা, ধৈর্যত প্ৰতিযোগিতা কৰা আৰু সদায় যুদ্ধৰ বাবে প্ৰস্তুত থকা, আৰু আল্লাহৰ তাকওৱা অবলম্বন কৰা; যাতে তোমালোক সফল হ'ব পাৰা।

(আলে ঈমৰাণ ১৯০-২০০, বুখাৰী ফাতহুল বাৰীৰ সৈতে ৮/৩৩৭, মুছলিম ১/৫৩০)

২. دُعَـــاءُ لُبْسِ الثَّـــــوْبِ

কাপোৰ পৰিধান কৰাৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

5- ((الْحَمْدُ للَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا (الثَّوْبَ) وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلاَ قُوَّة...))[1].

(৫)"আলহামদু লিল্লা-হিল লাজী কাছা-নী হা-জা (আছ-ছাউবা) অৰাজাকানী-হি মিন গাইৰি হাউলিন মিন্নি অলা কুউৱাহ"।

অর্থ: সকলো পশংসা আল্লাহৰ বাবে যিয়ে মোক এইটো (কাপোৰ) পৰিধান কৰালে।আৰু মোৰ বিনা কোনো শক্তি আৰু ক্ষমতায় মোক পদান কৰিলে"।

(আবু দাউদ নং ৪০২৩, তিৰমিজী নং ৩৪৫৮, ইবনে মা-জাহ ৩২৮৫, আলবানীয়ে হাছান বুলি কৈছে, চাওক ইৰৱাউল গালীল ৭/৪৭)

৩. دُعَـــاءُ لُبْسِ الثَّوْبِ الجَـــدِيدِ

নতুন কাপোৰ পৰিধান কৰাৰ দুআঃ

6- ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ، أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِـنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَـا صُنِعَ لَهُ))[2].

(৬)"আল্লা-হুম্মা লাকাল হাম্‌দু আনতা কাছাউতানী-হি আছআলুকা মিন খাইৰিহি অখাইৰি মা ছুনিআ লাহ্‌, ওৱা আউজু বিকা মিন শ্বাৰ্‌ৰহি অশ্বাৰ্‌ৰমা ছুনিআ লাহ্‌।

অর্থ: হে আল্লাহ পশংসা তোমাৰ বাবেই, তুমিয়ে মোক পৰিধান কৰালা; মই তোমাৰ পৰা ইয়াৰ উপকাৰ আৰু যাৰ কাৰণে এইটো তৈয়াৰ কৰা

---

(1) أخرجه أهل السنن إلا النسائي: أبو داود، برقم 4023، والترمذي، برقم 3458، وابـن ماجـه، بـرقم 3285، وحسنه الألباني في: إرواء الغليل، 7/47 .

(2) أبـــــو داود، بـــــرقم 4020، والترمـــــذي، بـــــرقم 1767، والبغـــــوي، 12/ 40، وانظر: مختصر شمائل الترمذي للألباني، ص47 .

হৈছে তাৰ উপকাৰ কামনা কৰো। লগতে ইয়াৰ অপকাৰৰ পৰা আৰু যাৰ কাৰণে এইটো তৈয়াৰ কৰা হৈছে তাৰ অপকাৰৰ পৰা মই আশয় বিছাৰো”।

(আবু দাউদ নং ৪০২০, তিৰমিজী নং ১৭৬৭, বাগৰী ১২/৪০ চাওক মুখতাছাৰ শ্বামাইল আত-তিৰমিজী লিলবানী পৃ: ৪৭)

৪. الدُّعَاءُ لِمَنْ لَبِسَ ثَوْباً جَدِيداً

নতুন কাপোৰ পৰিধান কৰিক দিবলগীয়া দুআঃ

7-(1) ((تُبْلِي وَيُخْلِفُ اللَّهُ تَعَالَى))[1].

(৭)“তুব্‌লি অইউখলিফুল্লা-হু তাআলা”

অর্থ: তুমি ইয়াক পূৰণী কৰা, আৰু আল্লাহ তাআলাই ইয়াৰ ঠাইত আৰু পদান কৰক”।

আবু দাউদ ৪/৪১ চাওক ছহীহ আবু দাউদ ২/৭৬০)

8-(2) ((اِلْبَسْ جَدِيداً وَعِشْ حَمِيداً وَمُتْ شَهِيداً))[2].

(৮) “ইলবাছ জাদী-দা, অইশ্ব হামী-দা, অমুত শ্বাহী-দা”।

অর্থ: নতুন পিন্ধা, যশস্যাময় জীৱন-যাপন কৰা আৰু শ্বহীদ হৈ মৃত্যু বৰণ কৰা”।

---

(1) أخرجه أبو داود، 4/ 41، برقم 4020، وانظر: صحيح أبي داود 2/760.

(2) ابن ماجه، 2/ 1178، برقم 3558، والبغوي، 12/41، وانظر: صحيح ابن ماجه، 2/275 .

(ইবনে মা-জাহ ২/১১৭৮ বাগৱী ১২/১৪ চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/২৭৫)

৫.مَايَقُولُإِذَاوَضَعَ ثَوْبَهُ

কাপোৰ খুলাৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

9- ((بِسْمِ اللَّهِ))[1].

(৯)"বিছমিল্লাহ"

অর্থ: (আৰম্ভ কৰিছো) আল্লাহৰ নামত"।

(তিৰমিজী ২/৫০৫, ছহীহুল জামে ৩/২০৩ আৰু চাওক ইৰৱাউল গালীল হা: ৫০)

৬. دُعَاءُ دُخُولِ الْخَلاءِ

শৌচালয়ত পৰেশ কৰাৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

10- ((بِسْمِ اللَّهِ] اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ))[2].

(1) الترمذي، 2/ 505، برقم 606، وغيره، وانظر: إرواء الغليل، برقم 50، وصحيح الجامع، 3/203 .

(2) أخرجه البخاري، 1/ 45، برقم 142، ومسلم، 1/ 283، برقم 375، وزيادة: ((بسم الله)) في أوله أخرجها سعيد بن منصور. انظر فتح الباري 1/244.

(১০)"(বিছমিল্লাহ) আল্লা-হুম্মা ইন্নী আউজুবিকা মিনাল খুবছি অলখাবাইছ।

অর্থ: (আল্লাহৰ নামত) হে আল্লাহ মই দুষ্ট পুৰুষ জ্বীন আৰু দুশ্চৰিত্রা মহিলা জ্বীনৰ (অনিষ্টৰ)পৰা আশয় বিছাৰো"।

(বুখাৰী ১/৪৫ মুছলিম ১/২৮৩ আৰম্ভনিত বিছমিল্লাহৰ বৃদ্ধি ছাঈদ বিন মানছুৰে বর্ণনা কৰিছে। চাওক ফাতহুল বাৰী ১/২৪৪)

٧. دُعَاءُ الْخُـــرُوجِ مِنَ الْخَـــلاَءِ

শৌচালয়ৰ পৰা ওলোৱাৰ পিছত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

11- ((غُفْرَانَكَ))[1].

(১১)"গুফৰা-নাকা"

অর্থ: (হে আল্লাহ!) তোমাৰ ওচৰত ক্ষমা বিছাৰো।

(নাছায়ি আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ ৭৯, তিৰমিজী ৭, আবু দাউদ ৩০, ইবনে মা-জাহ ৩০০, আৰু আলবানীয়ে ছহীহ বুলি কৈছে চাওক ছহীহ ছুনান আবি দাউদ ১/১৯)

٨. الذِّكْرُ قَبْـــــلَ الْوُضُـــوءِ

অজু আৰম্ভ কৰোঁতে পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

12- ((بِسْمِ اللَّهِ))[2].

(১২)" বিছমিল্লাহ"

অর্থ: আৰম্ভ কৰিছো আল্লাহৰ নামত।

(আবু দাউদ ১০১, ইবনে মা-জাহ ৩৯৭, মুছনাদ আহমাদ ৯৪১৮, আৰু চাওক ইৰৱাউল গালীল ১/১২২)

---

(1) أخرجه أصحاب السنن إلا النسائي فأخرجه في عمل اليوم والليلة، برقم 79، أبو داود، برقم 30، والترمذي، برقم 7، وابن ماجه، برقم 300، وصححه الألباني في صحيح سنن أبي داود، 1/ 19.

(2) أبو داود، برقم 101، وابن ماجه، برقم 397، وأحمد، برقم 9418، وانظر إرواء الغليل 122/1 .

٩. الذِّكْرُ بَعْدَ الْفَـرَاغِ مِنَ الْوُضُوءِ

অজুৰ শেষত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

13-(1) ((أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ..))[1].

(১৩)"আশ্বহাদু আল লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকা লাহু ওৱা আশ্বহাদু আন্না মুহাম্মাদান আব্দুহু অৰাছুলুহু"।

অর্থ: মই সাক্ষী দিওঁ যে, আল্লাহৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। তেওঁ একক, তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই। মই আৰু সাক্ষী দিওঁ যে, মূহাম্মদ চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম তেওঁৰ বান্দা (দাস) আৰু পেৰিত ৰাছুল"।

মুছলিম ১/২০৯)

14-(2) ((اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ))[2].

(১৪)" আল্লা-হুম্মাজ আলনি মিনাত তাউৱাবীনা অজ-আলনি মিনাল মুতা তাহ্হীৰীনা।

অর্থ: হে আল্লাহ মোক বেছি বেছি তৌবা কাৰী সকলৰ অন্তর্ভূক্ত কৰা আৰু পৱিত্রতা অৱলম্বন কাৰী সকলৰ অন্তর্ভূক্ত কৰা"।

(তিৰমিজী ১/৭৮ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ১/১৮)

15-(3) ((سُبْحانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتوبُ إِلَيْكَ))[3].

---

(1) مسلم، 1/ 209، برقم 234.
(2) الترمذي، 1/ 78، برقم 55، وانظر: صحيح الترمذي، 1/18 .
(3) النسائي في عمل اليوم والليلة، ص173، وانظر: إرواء الغليل 1/135، و3/94 .

(১৫)"ছুবহা-নাকা আল্লা-হুম্মা অবিহামদিকা আশ্বহাদু আল লা ইলা-হা ইল্লা আনতা, আছতাগফিৰুকা ওৱা আতুবু ইলাইক।

অর্থ: হে আল্লাহ তুমি পৱিত্র আৰু তোমাৰ পশংসাৰ সৈতে মই সাক্ষী দিওঁ যে, তোমাৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। তোমাৰ ওচৰত ক্ষমা বিছাৰো। আৰু তোমাৰ পতি তৌবা কৰো"।

(আমালুল ইয়াউম অল্লাইলাহ নাছায়ি পৃ: ১৭৩ আৰু চাওক ইৰৱাউল গালীল ১/১৩৫, ৩/৯৪)

١٥. الذِّكْرُ عِنْدَ الْخُرُوجِ مِنَ الْمَنْزِلِ

ঘৰৰ পৰা ওলোৱাৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

16-(1) ((بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))[1].

(১৬)"বিছমিল্লা-হি তাৱাক্কালতু আলাল্লা-হি অলা হাওলা অলা কুউৱাতা ইল্লা বিল্লাহ।

অর্থ: আল্লাহৰ নামত, মই আল্লাহৰ ওপৰত ভৰসা কৰিলো। আল্লাহৰ সহায় অবিহনে কোনো বস্তুৰ পৰা ৰক্ষা পোৱা টান আৰু কিবা কৰাৰো ক্ষমতা নাই।

(আবু দাউদ ৪/৩২৫ তিৰমিজী ৫/৪৯০ চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫১)

17-(2) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ، أَوْ أُضَلَّ، أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أُزَلَّ، أَوْ أَظْلِمَ، أَوْ أُظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ، أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ))[2].

---

(1) أبو داود، 4/ 325، برقم 5095، والترمذي، 5/ 490، برقم 3426، وانظر: صحيح الترمذي 3/151.

(2) أهل السنن: أبو داود، برقم 5094، والترمذي، برقم 3427، والنسائي، برقم 5501، وابن ماجه، برقم

(১৭)"আল্লা-হুম্মা ইন্নী আউজু বিকা আন উজিল্লা, আউ উজাল্লা, আউ আঝিল্লা, আউ উঝাল্লা, আউ উযলিমা, আউ উযলামা, আউ আজহালা, আউ ইউজহালা আলাইয়্যা।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ আশয় বিছাৰো পথভ্রষ্ট হোৱাৰ পৰা, আৰু মোক পথভ্রষ্ট কৰাৰ পৰা।অথবা পিছলি যোৱাৰ পৰা আৰু মোক পিছলি পেলোৱাৰ পৰা (অর্থাৎ দ্বীনৰ পৰা আতঁৰ হোৱাৰ পৰা) নাইবা কাৰো অন্যায় কৰাৰ পৰা আৰু কোনোৱে মোৰ ওপৰত অন্যায় কৰাৰ পৰা, অথবা মই কাৰো লগত মূর্খামী কৰাৰ পৰা আৰু মোৰ লগত কোনোৱে মূর্খামী কৰাৰ পৰা"।

(আবু দাউদ, তিৰমিজী, নাছায়ি, ইবনে মা-জাহ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫২ আৰু ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩৩৬)

١١. الذِّكْرُ عِنْدَ دُخُولِ المَنْزِلِ

ঘৰত পৰেশ কৰাৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

18- ((بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا، وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى اللَّهِ رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا، ثُمَّ لِيُسَلِّمْ عَلَى أَهْلِهِ))[1].

(১৮)"বিছমিল্লা-হি অলাজ্না, অবিছমিল্লা-হি খাৰাজ্না, অ আলা ৰাব্বিনা তাৱাক্কালনা"।

অর্থ: আল্লাহৰ নামত আমি পৰেশ কৰিলো,আৰু আল্লাহৰ নামত ওলাইছো; আৰু আমি আমাৰ পভুৰ ওপৰতেই ভৰসা কৰিছো"।

3884، وانظر: صحيح الترمذي، 152/3، وصحيح ابن ماجه، 336/2 .

(1) أخرجه أبو داود، 4/ 325، 5096، وحسّن إسناده العلامة ابن باز في تحفة الأخيار، ص28، وفي الصحيح: ((إذا دخل الرجل بيته فذكر اللَّهَ عند دخوله، وعند طعامه، قال الشيطان: لا مبيت لكم، ولا عشاء))، مسلم، برقم 2018 .

(আবু দাউদ, বৰাত বিশুদ্ধ ৪/৩২৫)

১২. دُعَـاءُ الذَّهَابِ إِلَى الْـمَسْـجِدِ

মছজিদলৈ যোৱাৰ দুআঃ

19- ((اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُوراً، وَفِي لِسَانِي نُوراً، وَفِي سَمْعِي نُوراً، وَفِي بَصَرِي نُـوراً، وَمِـنْ فَوْقِي نُوراً، وَمِنْ تَحْتِي نُوراً، وَعَنْ يَمِينِي نُوراً، وَعَنْ شِمَالِي نُوراً، وَمِنْ أَمَامِي نُوراً، وَمِنْ خَلْفِي نُوراً، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُوراً، وَأَعْظِمْ لِي نُوراً، وَعَظِّم لِي نُوراً، وَاجْعَلْ لِي نُوراً، وَاجْعَلْنِي نُوراً، اللَّهُمَّ أَعْطِنِي نُوراً، وَاجْعَلْ فِي عَصَبِي نُوراً، وَفِي لَحْمِي نُوراً، وَفِي دَمِي نُوراً، وَفِي شَـعْرِي نُـوراً، وَفِي بَشَرِي نُوراً))[1].((اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُوراً فِي قَبْرِي... وَنُوراً فِي عِظَامِي))[2] [((وَزِدْنِي نُوراً، وَزِدْنِي نُوراً، وَزِدْنِي نُوراً))][3] [((وَهَبْ لِي نُوراً عَلَى نُورٍ))][4].

(১৯)“ (আল্লা-হুম্মাজ‘আল ফী ক্বালবী নূৰা, অফী লিছানী নূৰা, অফী ছাম‘য়ী নূৰা, অফী বাছাৰী নূৰা, অমিন ফাওকী নূৰা, অমিন তাহতী নূৰা, ওৱা ‘আন ইয়ামীনী নূৰা, ওৱা ‘আন শ্বিমালী নূৰা, অমিন আমামী নূৰা, অমিন খালফী নূৰা, ওৱাজ‘আল ফী নাফছী নূৰা, ওৱা আ‘যিম লী নূৰা, ওৱা ‘আয্‌যিম লী নূৰা, ওৱাজ‘আল্ লী নূৰা, ওৱাজ‘আলনী নূৰা; আল্লা-হুম্মা আ‘তিনী নূৰা, ওৱাজ‘আল ফী ‘আছাবী নূৰা, অফী লাহমী নূৰা, অফী দামী নূৰা, অফী শ্বা‘ৰী নূৰা, অফী বাশ্বাৰী নূৰা।

---

(1) انظر جميع هذه الألفاظ في البخـاري، 11/ 116، بـرقم 6316، ومسـلم، 1/ 526، و529، و530، برقم 763 .

(2) الترمذي، 5/ 483، برقم 3419 .

(3) أخرجه البخاري في الأدب المفرد، بـرقم 695، ص258 وصـحح إسـناده الألبـاني في صـحيح الأدب المفرد، برقم 536 .

(4) ذكره ابن حجر في فتح الباري، وعزاه إلى ابـن أبي عاصـم في كتـاب الدعاء، انظـر الفـتح 118/11، وقال: فاجتمع من اختلاف الروايات خمس وعشرون خصلة.

[আল্লা-হুম্মাজ‘আল লী নূৰা ফী কাবৰী, অনূৰান ফী ‘ইযামী] [অযিদ্নী নূৰা, অযিদনী নূৰা, অযিদনী নূৰা] [অহাবলী নূৰান ‘আলা নুৰ]

১৯- “হে আল্লাহ! তুমি মোৰ অন্তৰত নূৰ (বা আলো) প্রদান কৰা, মোৰ জিভাত নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ শ্রৱণশক্তিত নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ দর্শনশক্তিত নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ ওপৰত নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ তলত নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ সোঁ ফালে নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ বাওঁ ফালে নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ সন্মুখত নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ পিছ ফালে নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ অন্তৰত নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ বাবে নূৰ ডাঙৰ কৰি দিয়া, মোৰ বাবে নূৰ বঢ়াই দিয়া, মোৰ বাবে নূৰ নির্ধাৰণ কৰি দিয়া, মোক আলোকিত কৰা। হে আল্লাহ! মোক নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ মাংস পেশীত নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ মাংসত নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ তেজত নূৰ প্রদান কৰা, মোৰ চুলিত নূৰ প্রদান কৰা আৰু মোৰ ছালত নূৰ প্রদান কৰা।”

[“হে আল্লাহ! মোৰ বাবে মোৰ কবৰত নূৰ দিয়া, মোৰ হাড় সমূহতো নূৰ দিয়া”], [“মোক নূৰ বৃদ্ধি কৰি দিয়া, মোক নূৰ বৃদ্ধি কৰি দিয়া, মোক নূৰ বৃদ্ধি কৰি দিয়া,”] [“মোক নূৰৰ ওপৰত নূৰ প্রদান কৰা”

(শব্দবোৰ বুখাৰীৰ ব্যাখ্যা ফাতহুল বাৰীত ১১/১১৬ মুছলিম ১/ ৫২৬,৫২৯,৫৩০)

١٣. دُعَـاءُ دُخُـولِ الـمَسْـجِدِ

মছজিদত প্রৱেশ কৰাৰ দুআঃ

20- ((يَبْدَأُ بِرِجْلِهِ الْيُمْنَى))[1]، وَيَقُولُ: ((أَعُوذُ بِاللَّهِ العَظِـيمِ، وَبِوَجْهِـهِ الْكَـرِيمِ، وَسُـلْطَانِهِ الْقَـدِيمِ، مِـنَ

(1) لقول أنس بن مالك ﷺ: ((من السنة إذ دخلت المسجد أن تَبدأ برجلك اليمنى، وإذا خرجت أن تبدأ برجلك اليسرى))، أخرجه الحاكم، 1/ 218، وصححه على شرط مسلم، ووافقه الذهبي، وأخرجه البيهقي، 2/ 442، وحسنه الألباني في سلسلة الأحاديث الصحيحة، 5/ 624، برقم 2478.

الشَّـيْطَانِ الـرَّجِيمِ))[1] [بِسْمِ اللَّهِ، وَالصَّـلَاةُ][2] [وَالسَّـلَامُ عَلَى رَسُـولِ اللَّهِ][3] ((اللَّهُـمَّ افْـتَحْ لِي أَبْـوَابَ رَحْمَتِكَ))[4].

(২০)"আউজু বিল্লা-হিল আজীম, অবি-অজহিহিল কাৰীম, অচুলতানিহিল ক্বাদীম, মিনাশ্ব-শ্বাইতানিৰ ৰাজীম। বিছমিল্লাহি অচ্ছালাতু অচ্ছালামু আলা ৰাছুলিল্লাহ, আল্লা-হুম্মাফ তাহ্লি আবৱাবা ৰাহমাতিক"।

অর্থ: মই সুউচ্চ মহান আল্লাহৰ আৰু তেওঁৰ সম্মানিত মুখমণ্ডলৰ আৰু তেওঁৰ পূৰনি ৰাজত্বৰ আশয় বিছাৰো অভিশপ্ত চয়তানৰ পৰা। আল্লাহৰ নামত (পৰেশ কৰোঁ) আৰু ৰাছুলুল্লাহৰ ওপৰত দৰুদ ও ছালাম বর্ষিত হওক। হে আল্লাহ মোৰ বাবে তোমাৰ অনুগহৰ দুৱাৰ সমূহ খুলি দিয়া"।

(২) আবু দাউদ, চাওক ছাহীহুল জামে হা: ৪৫৯১ (৩) ইবনুছ ছুন্নী হা: ৮৮ শ্বাইখ আলবানীয়ে ইয়াক "হাছান" বুলি কৈছে) (৪) আবু দাউদ ১/১২৬ চাওক ছাহীহুল জামে ১/৫২৮ (৫)মুছলিম ১/৪৯৪ ইবনে মা-জাত হজৰতে ফাতিমা (ৰা:) ৰ পৰা এই দুআ বর্ণিত আছে যে "আল্লা-হুম্মাগ ফিৰ্লি জুনু বি অফতাহ্লি আবৱাবা ৰাহমাতিকা" আল্লামা আলবানীয়ে এই বর্ণনাক আন আন বর্ণনাৰ সাক্ষ্যৰ জৰিয়তে ছহীহ বুলি কৈছে" চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/১২৮-১২৯)

১৪. دُعَاءُ الْخُرُوجِ مِنَ الْمَسْجِدِ

মছজিদৰ পৰা ওলোৱাৰ দুআঃ

21-((يَبْدَأُ بِرِجْلِهِ الْيُسْرَى))[5] وَيَقُولُ: ((بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِك، اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))[6].

(1) أبو داود، برقم 466، وانظر: صحيح الجامع، برقم 4591 .
(2) رواه ابن السني، برقم 88، وحسنه الألباني في الثمر المستطاب، ص 607.
(3) أبو داود، 1/ 126، برقم 465، وانظر: صحيح الجامع، 528/1 .
(4) مسلم، 1/ 494، برقم 713، وفي سنن ابن ماجه من حديث فاطمة :'((اللّٰهُمَّ اغفر لي ذنوبي،وافتح لي أبواب رحمتك))، وصححه الألباني لشواهده. انظر: صحيح ابن ماجه، 128/1-129.
(5) الحاكم، 1/ 218، والبيهقي، 2/ 442، وحسنه الألباني في سلسلة الأحاديث الصحيحة، 5/ 624، برقم 2478، وتقدم تخريجه.
(6) انظر تخريج روايات الحديث السابق في دعاء دخول المسجد، رقم (20) وزيادة: ((اللّٰهُمَّ اعصمني من الشيطان الرجيم)) لابن ماجه. انظر: صحيح ابن ماجه، 129/1 .

(২১)“ বিছমিল্লা-হি অচ্ছালাতু অচ্ছালামু আলা ৰাছুলিল্লাহ, আল্লা-হুম্মা ইন্নী আছ-আলুকা মিন ফাজ্‌লিক, আল্লা-হুম্মা’ ছিম্‌নি মিনাশ্ব-শ্বাইতানিৰ ৰাজীম”।

অর্থ: আল্লাহৰ নামত, আৰু দৰুদ ও ছালাম বর্ষিত হওক ৰাছুলুল্লাহৰ ওপৰত; হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত তোমাৰ অনুগহ বিছাৰো। হে আল্লাহ মোক অভিশপ্ত চয়তানৰ পৰা ৰক্ষা কৰা”।

(আবু দাউদ, চাওক ছাহীহুল জামে হা: ৪৫৯১ ইবনুছ ছুন্নী হা: ৮৮ আবু দাউদ ১/১২৬ চাওক ছাহীহুল জামে ১/৫২৮ মুছলিম ১/৪৯৪ , আল্লা-হুম্মা’ ছিম্‌নি মিনাশ্ব-শ্বাইতানিৰ ৰাজীম”। এই শব্দটো ইবনে মা-জাৰ ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/১২৯)

١٥. أَذْكَارُ الأَذَانِ

আজানৰ দুআ সমূহঃ

22- (1) يَقُولُ مِثْلَ مَا يَقُولُ الْمُؤَذِّنُ إِلاَّ فِي ((حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ وَحَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ)) فَيَقُولُ: ((لاَ حَـوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ))[1].

(২২) [ক]আজানৰ উত্তৰ সেই সমূহ শব্দ দ্বাৰা দিব লাগে যিবোৰ মুৱাজ্জিনে উচ্চাৰণ কৰে। মাথোন “হাই আলাচ্ছালাহ আৰু হাই আলাল ফালাহ” ৰ উত্তৰত ক’ব “লা হাউলা অলা কুউৱাতা ইল্লা বিল্লা-হ”।

(বুখাৰী ১/১৫২ মুছলিম ১/২৮৮)

23- (2) يَقُولُ: ((وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبّـاً، وَبِمُحَمَّـدٍ رَسُـولاً، وَبِالْإِسْـلاَمِ دِينـاً))[2] ((يَقُـولُ ذَلِـكَ عَقِـبَ تَشَـهُّدِ

(1) البخاري، 1/ 152، برقم 611، ورقم 613، ومسلم، 1/ 288، برقم 383.
(2) مسلم، 1/ 290، برقم 386.

الْمُؤَذِّنِ))[1].

(২৩) [খ] মুৰাজ্জিনে যেতিয়া "আশ্বহাদু আন্না..... ক'ব তেতিয়া এই দুআ পঢ়িব লাগে।

"অআনা আশ্বহাদু আল লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকা লাহু অআন্না মুহাম্মাদান আব্দুহু অৰাছুলুহু, ৰাজী-তু বিল্লা-হি ৰাব্বা, অবিমুহাম্মাদিন ৰাছুলা, অবিল ইছলামি দ্বীনা"।

অর্থ: আৰু ময়োঁ সাক্ষ্য দিওঁ যে আল্লাহৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। তেওঁ একক তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই আৰু মুহাম্মাদ চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম তেওঁৰ বান্দা আৰু তেওঁৰ ৰাছুল"।

((ا)ইবনে খূজাইমাহ ১/২২০ (ب)মুছলিম ১/২৯০)

24-(3) ((يُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ فَرَاغِهِ مِنْ إِجَابَةِ الْمُؤَذِّنِ))[2].

(২৪) [গ] আজানৰ উত্তৰ দিয়াৰ পিছত ৰাছুলুল্লা-হ চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ ওপৰত দৰুদ পঢ়িব লাগে। (মুছলিম ১/২৮৮)

25-(4) يَقُولُ: ((اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلاَةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّداً الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامَاً مَحْمُوداً الَّذِي وَعَدْتَهُ، [إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ]))[3].

(২৫) "আল্লা-হুম্মা ৰাব্বা হা-জিহিদ দাৱাতিত তা-ম্মাহ, অচ্ছালাতিল কা-য়িমাহ, আ-তি মুহাম্মাদানিল অছীলাতা অল ফাজী-লাহ, অবআছ্হু মাকামাম-মাহমু-দানিল্লাজি অআত্তাহ। (ইন্নাকা লা তুখলিফুল মীআ-দ)।

---

(1) ابن خزيمة، 220/1 .

(2) مسلم، 1/ 288، برقم 384.

(3) البخاري، 1/ 152، برقم 614، وما بين المعقوفين للبيهقي، 410/1، وحسَّن إسناده العلامة عبد العزيز بن باز ' في تحفة الأخيار، ص38.

অর্থ: হে আল্লাহ! এই পূর্ণ দুআ আৰু পতিষ্ঠিত ছালাতৰ পতিপালক, মুহাম্মাদ চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামক বিশেষ নৈকট্য আৰু বিশেষ অনুগহ পদান কৰা।আৰু তেওঁক মাকামে মাহমুদ (পশংসিত ঠাই)ত থিয় কৰোৱা, যি ঠাইৰ পতিশ্ৰুতি তুমি তেওঁক দিছা। [নিশ্চয় তুমি তোমাৰ পতিশ্ৰুতি ভঙ্গ নকৰা।]

(বুখাৰী ১/১৫২ বন্ধনীৰ মাজৰ শব্দটো বাইহাকীৰ ১/৪১০ আৰু ইয়াৰ বৰাতটোক "যায়্যেদ"(ভাল) বুলি কোৱা হৈছে চাওক শ্বাইখ ইবনে বাজৰ "তুফাতুল আখয়াৰ" পৃ: ৩৮)

26-(5) ((يَدْعُو لِنَفسِهِ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ فَإِنَّ الدُّعَاءَ حِينَئِذٍ لاَ يُرَدُّ)).[1]

(২৬) আজান আৰু ইকামতৰ মাজৰ সময় খিনিত দুআ কৰিব লাগে কাৰণ সেই সময়ত দুআ কবুল হয়।

(তিৰমিজী, আবু দাউদ, আহমাদ আৰু চাওক ইৰৱাউল গালীল ১/২৬২)

১৬. دُعَـــــاءُ الاسْـــــتِفْتَاحِ

ইছতিফতাহ (অর্থাৎ নামাজ আৰম্ভ কৰা)ৰ দুআঃ

আল্লা-হু আকবাৰ কৈ নামাজ আৰম্ভ কৰিব আৰু নিম্ন লিখিত দুআ সমূহৰ যিকোনো এটা পাঠ কৰিব।

27-(1) ((اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ، بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ

(1) الترمذي، برقم 3594، ورقم 3595، وأبو داود، برقم 525، وأحمد، برقم 12200، وانظر: إرواء الغليل، 262/1 .

وَالْبَرَدِ))[1].

(২৭) "আল্লা-হুম্মা বা-ইদ বাইনি অবাইনা খাত্বা-ইয়া ইয়া কামা বা-আত্তা বাইনাল মাশ্বৰিকি অলমাগৰিব, আল্লা-হুম্মা নাক্কিনি মিন খাত্বা-ইয়া ইয়া কামা ইউনাক্কাছ ছাউবুল আবয়াজু মিনাদ দানাছ, আল্লা-হুম্মাগ ছিল্নি মিন খাতা- ইয়া ইয়া বিছ-ছাল্জি অলমা-য়ি অলবাৰাদ"।

অর্থ: হে আল্লাহ মোৰ আৰু মোৰ গুণাহৰ মাজত দুৰত্ব কৰি দিয়া যিমান দুৰত্ব তুমি পূৱ আৰু পশ্চিমৰ মাজত কৰি দিছা, হে আল্লাহ মোক মোৰ গুণাহৰ পৰা এনেকৈ পৰিস্কাৰ কৰি দিয়া যেনেকে বগা কাপোৰ ময়লাৰ পৰা পৰিস্কাৰ কৰা হয়, হে আল্লাহ মোক মোৰ গুণাহৰ পৰা বৰফ, পানী, আৰু তুষাৰেৰে ধুই দিয়া"।

(বুখাৰী ১/১৮১ মুছলিম ১/৪১৯)

28-(2)((سُبْحانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ))[2].

(২৮) "ছুবহা-নাকা আল্লা-হুম্মা অবিহামদিকা অতাবা-ৰাকাছমুকা অতাআলা জাদ্দুকা অলা ইলা-হা গাইৰুকা"।

অর্থ: হে আল্লাহ তুমি তোমাৰ সকলো পশংসাৰ সৈতে পৱিত্র আৰু তোমাৰ নাম বৰকতময়, আৰু তোমাৰ মর্য্যাদা বহু উচ্চ তুমি বিনে কোনো সত্য উপাস্য নাই"।

(মুছলিম, আবু দাউদ, তিৰমিজী, নাছায়ি, ইবনে মা-জাহ আৰু চাওক ছাহীহ তিৰমিজী ১/৭৭ ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/১৩৫)

29-(3) ((وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضَ حَنِيفاً وَمَا أَنَا مِـنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ

(1) البخاري، 1/ 181، برقم 744، ومسلم، 1/ 419، برقم 598.

(2) مسلم، برقم 399، وأصحاب السنن الأربعة: أبـو داود، بـرقم 775، والترمـذي، بـرقم 243، وابـن ماجه، برقم 806، والنسائي، برقم 899، وانظر: صـحيح الترمـذي،1/77،وصـحيح ابـن ماجـه، 1/135.

صَلاَتِي، وَنُسُكِي، وَمَحْيَايَ، وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِـذَلِكَ أُمِـرْتُ وَأَنَـا مِـنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ المَلِكُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعاً إِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنوبَ إِلاَّ أَنْـتَ. وَاهْـدِنِي لِأَحْسَـنِ الأَخْـلاقِ لاَ يَهْدِي لِأَحْسَنِها إِلاَّ أَنْتَ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَـيِّئَهَا، لاَ يَصْرِفُ عَـنِّي سَـيِّئَهَا إِلاَّ أَنْـتَ، لَبَّيْـكَ وَسَـعْدَيْكَ، وَالخَـيْرُ كُلُّـهُ بِيَـدَيْكَ، وَالشَّـرُّ لَـيْسَ إِلَيْـكَ، أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ، تَبارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتوبُ إِلَيْكَ))[1].

(২৯) "অজ্জাহ্তু অজহিয়া লিল্লাজি ফাতাৰাছ ছামাৱা-তি অল আৰ্জি হানিফাওঁ অমা আনা মিনাল মুশ্ৰিকীন। ইন্না ছালা-তি, অনুছুকি, অমাহ্ইয়ায়া, অমামা-তি লিল্লা-হি ৰাব্বিল আ-লামীন। লা শ্ৰীকা লাহু অবিজালিকা উমিৰতু অআনা মিনাল মুছলিমীন। আল্লা-হুম্মা আনতাল মালিক, লা ইলা-হা ইল্লা আন্তা।। আনতা ৰাব্বি অআনা আব্দুক, জালামতু নাফ্ছি অ'তাৰাফতু যাম্বি, ফাগফিৰ লি যুনু-বি জামীআ ইন্নাহু লা-য়াগ ফিৰুজ যুনু-বা ইল্লা আনতা। অহদিনি লিআহছানিল আখলা-ক্ব, লা য়াহদি লিআহছানিহা ইল্লা আনতা। অছৰিফ আন্নি ছায়্যি আহা, লা য়াছৰিফু ছায়্যিআহা ইল্লা আনতা। লাব্বাইক অছা'দাইক, অলখাইৰু কুল্লুহু বিয়াদাইক, অশ্ব-শ্বাৰ্বু লাইছা ইলাইক, আনা বিকা অ ইলাইকা তাবাৰাক্তা অতা আ-লাইতা আছতাগফিৰুকা অ আতুবু ইলাইক"।

অর্থ: মই একাগচিত্তে সেই সত্ত্বাৰ পিনে মুখ কৰিলো যিয়ে আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱী সৃষ্টি কৰিছে। আৰু মই কদাপিও অংশীদাৰ বিলাকৰ দলভূক্ত নহওঁ। নিশ্চয় মোৰ নামাজ, মোৰ কুৰবানী, মোৰ জীৱন-মৰণ বিশ্বজগতৰ পভূ আল্লাহৰ বাবেই, তেওঁৰ কোনো অংশী নাই। এয়া মোৰ পতি আদিষ্ট হৈছে আৰু আনুগত্যৰে (আল্লাহৰ ওচৰত) শিৰ নত কৰা সকলৰ ভিতৰত ময়ে পথম। হে আল্লাহ তুমিয়ে বাদশ্বাহ, তুমি বিনে কোনো সত্য উপাস্য নাই। তুমিয়ে মোৰ পভূ, আৰু মই তোমাৰ দাস। মই

(1) أخرجه مسلم، 1/ 534، برقم 771.

নিজেই নিজৰ ওপৰত অন্যায় কৰিছো এইটো মই নিজে স্বীকাৰ কৰো। এতেকে মোৰ সকলো গুনাহ ক্ষমা কৰি দিয়া, কিয়নো তুমি বিনে কোনোৱে গুণাহ মাফ কৰিব নোৱাৰে। আৰু মোক উত্তম চৰিত্রৰ হিদায়ত পদান কৰা, কাৰণ উত্তম চৰিত্র হিদায়ত তুমি বিনে কোনোৱে দিব নোৱাৰে। আৰু বেয়া অভ্যাস মোৰ পৰা দুৰ কৰি দিয়া কিয়নো তুমি বিনে মোৰ পৰা বেয়া অভ্যাস কোনোৱে দুৰ কৰিব নোৱাৰে। মই উপস্থিত মই উপস্থিত, সব পকাৰ কল্যাণ তোমাৰ হাততেই আৰু অমঙ্গল তোমাৰ পৰা নহয়। মই তোমাৰেই আৰু তোমাৰ পিনেই মূখ কৰিছো তুমি বৰকতময় আৰু সুউচ্চ মহান, মই তোমাৰ ওচৰত ক্ষমা পার্থনা কৰো আৰু তোমালৈ তৌবা কৰো”।

(মুছলিম ১/৫৩৪)

30- ((اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ، وَمِيْكَائِيلَ، وَإِسْرَافِيلَ، فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ، عَالِمَ الغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ. اهْدِنِي لِمَا اخْتُلِفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ))[1].

(৩০) “আল্লা-হুম্মা ৰাব্বা জিবায়ীলা, অমীকায়ীলা, অইছৰাফীলা ফা-তিৰাছ ছামাৱা-তি অল আৰ্জ। আ-লিমাল গাইবি অশ্ব-শ্বাহা-দাতি আনতা তাহকুমু বাইনা ইবাদিকা ফি মা কা-নু ফী-হি য়াখতালিফুন। ইহদিনী লিমাখতুলিফা ফী-হি মিনাল হাক্কি বি ইজনিক, ইন্নাকা তাহ্দি মান তাশ্বা ও ইলা ছিৰাতিম মুছতাকীম”।

অর্থ: হে আল্লাহ! জিবাঈল, মীকাঈল আৰু ইছৰাফীলৰ পভূ, আকাশ আৰু পৃথিৱীৰ সৃষ্টি কর্তা, পকাশ্য আৰু অপকাশ্যৰ জ্ঞান ৰাখোঁতা, তোমাৰ দাস বিলাকে যি বিষয়লৈ নিজৰ মাজতে মতভেদ সৃষ্টি কৰিছে

(1) أخرجه مسلم، 1/ 534، برقم 770 .

সেয়া তুমিয়েই সিহঁতৰ মাজত মীমাংসা কৰি দিবা।যি বিষয় বোৰত মতভেদৰ সৃষ্টি হৈছে তুমি নিজ ইচ্ছাৰে মোক সত্যৰ পিনে পৰিচালিত কৰা। নিশ্চয় তুমি যাক ইচ্ছা কৰা তাক পোন বাটলৈ পৰিচালিত কৰা"।

(মুছলিম ১/৫৩৪)

31- (5) ((اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيراً، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيراً، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيراً، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيراً، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيراً، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلاً)) ثَلاثاً ((أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ: مِنْ نَفْخِهِ، وَنَفْثِهِ، وَهَمْزِهِ)) (1).

(৩১) "আল্লা-হু আকবাৰ কাবীৰা, আল্লা-হু আকবাৰ কাবীৰা, আল্লা-হু আকবাৰ কাবীৰা, অল হামদুলিল্লা-হি কাছীৰা, অল হামদুলিল্লা-হি কাছীৰা, অল হামদুলিল্লা-হি কাছীৰা, অছুবহা-নাল্লা-হি বুকৰাতাওঁ অআছীলা।

(আৰু তিনি বাৰকৈ ক'ব) আউজু বিল্লা-হি মিনাশ্ব শ্বাইতানি মিন নাফ্‌খিহি অনাফছিহি অহামজিহি"।

অর্থ: আল্লাহ সকলোতকৈ ডাঙৰ বৰ ডাঙৰ, আল্লাহ সকলোতকৈ ডাঙৰ বৰ ডাঙৰ, আল্লাহ সকলোতকৈ ডাঙৰ বৰ ডাঙৰ, সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে অগণন, সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে অগণন, সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে অগণন, আৰু আল্লাহ পৱিত্র পুৱা-গধূলি মই তেওঁৰ আশয় বিছাৰো চয়তানৰ পৰা তাৰ ফু দিয়াৰ পৰা,আৰু তাৰ থু দিয়াৰ পৰা, আৰু তাৰ আঘাত কৰাৰ পৰা"।

(আবু দাউদ ১/২০৩ ইবনে মা-জাহ ১/২৬৫ আহমাদ ৪/৮৫)

(1) أخرجه أبو داود، 1/ 203، برقم 764، وابن ماجه، 1/ 265، برقم 807، وأحمد، 4/ 85، برقم 16739، وقال شعيب الأرناؤوط في تحقيقه لمسند: ((حسن لغيره))، وقال عبد القادر الأرناؤوط في تخريجه للكلم الطيب لابن تيمية، برقم 78: ((وهو حديث صحيح بشواهده))، وذكره الألباني في صحيح الكلم الطيب، برقم 62، وأخرجه مسلم عن ابن عمر ^ بنحوه، وفيه قصة، 1/ 420، برقم 601.

আৰু মুছলিমে ইয়াক ইবনে ওমাৰ (ৰাঃ) ৰ পৰা বৰ্ণনা কৰিছে যে "এদিনাখন আমি ৰাছূলুল্লাহ চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ সৈতে নামাজ আদায় কৰি আছিলো এনেতে ব্যক্তি এজনে ক'লে "আল্লাহু আকবাৰ কাবীৰা, অল হামদুলিল্লা-হি কাছীৰা, অছুবহা-নাল্লা-হি বুকৰাতাওঁ অআছীলা" ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে ক'লে "এই শব্দবোৰ কোনে ক'লে ? উপস্থিত লোক সকলৰ এজনে ক'লে হে আল্লাহৰ ৰাছুল মই কৈছো। তেখেতে ক'লে মই এই শব্দবোৰ শুনি আচৰিত হৈছো; এই শব্দবোৰৰ বাবে আকাশৰ দুৱাৰ খুলি দিয়া হৈছে"।

মুছলিম ১/৪২০)

নবী চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম ৰাতি যেতিয়া তাহাজ্জুদৰ বাবে উঠিছিল তেতিয়া কৈছিল:

32-(6) ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ[1]، أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ] [وَلَكَ الْحَمْدُ] [أَنْتَ الْحَقُّ، وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَقَوْلُكَ الْحَقُّ، وَلِقاؤُكَ الْحَقُّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ، وَمحَمَّدٌ صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقٌّ، وَالسّاعَةُ حَقٌّ] [اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ، وَبِكَ خاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حاكَمْتُ. فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ] [وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي] [أَنْتَ المُقَدِّمُ، وَأَنْتَ المُؤَخِّرُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ] [أَنْتَ إِلَهِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ] [وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ])).[2]

(1) كان النبي صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يقوله إذا قام من الليل يتهجد.

(2) البخاري مع الفتح، 3/ 3، و11/ 116، و13/ 371، 423، 465،، برقم 1120، ورقم 6317، ورقم

(আল্লা-হুম্মা লাকাল হামদু আনতা নুৰুচ ছামা-ওৱা-তি অল আৰজি অমান ফীহিন্না অলাকাল হামদ। আনতা ক্বায়্যিমুচ ছামা-ওৱা-তি অল আৰজি অমান ফীহিন্ন, [ওৱা লাকাল হামদু আনতা ৰাব্বুচ ছামা-ওৱা-তি অল আৰজি অমান ফীহিন্ন], [ওৱা লাকাল হামদ, লাকা মূলকুছ চামা-ওৱা-তি অল আৰজি অমান ফীহিন্ন], [ওৱা লাকাল হামদ, আনতা মালিকুছ ছামা-ওৱা-তি অল আৰজ], [ওৱা লাকাল হামদ] [আনতাল হাক্ক, ওৱা অ'দুকাল হাক্ক, অক্কাওলুকাল হাক্ক, অলিক্কা-উকাল হাক্ক, ওৱাল জান্নাতু হাক্ক, ওৱান না-ৰু হাক্ক, ওৱান নাবিয়্যূনা হাক্ক, ওৱা মুহাম্মাদুন হাক্ক, ওৱাছ্ছা'আতু হাক্ক]। [আল্লা-হুম্মা লাকা আছলামতু, ওৱা আলাইকা তাওৱাক্কালতু অবিকা আ--মানতু, ওৱা ইলাইকা আনাবতু, অবিকা খা-ছামতু, ওৱা ইলাইকা হা-কামতু, ফাগফিৰ লী মা কাদ্দামতু, অমা আখখাৰতু, অমা আছৰাৰতু, অমা আ'লানতু], [আনতাল মুকাদ্দিমু ওৱা আন্তাল মুআখখিৰ, লা ইলা-হা ইল্লা আনতা] [আনতা ইলা-হী, লা ইলা-হা ইল্লা আন্ত] লা হাউলা অলা কুউৱাতা ইল্লা বিল্লা-হ)।

৩২-[৬] "হে আল্লাহ! তোমাৰ বাবেই সকলো প্ৰশংসা; আকাশসমূহ, আৰু পৃথিৱী আৰু এই দুটাৰ মাজত যি আছে তুমিয়েই এইবোৰৰ নূৰ (আলো)। আৰু তোমাৰ বাবেই সকলো প্ৰশংসা; আকাশসমূহ, আৰু পৃথিৱী আৰু এই-দুটাৰ মাজত যি আছে তুমিয়েই এইবোৰৰ ৰক্ষণাবেক্ষণকাৰী-পৰিচালক। আৰু তোমাৰ বাবেই সকলো প্ৰশংসা; আকাশসমূহ, আৰু পৃথিৱী আৰু এই-দুটাৰ মাজত যি আছে তুমিয়েই এই বোৰৰ ৰব্ব(প্ৰতিপালক)। আৰু তোমাৰ বাবেই সকলো প্ৰশংসা; আকাশসমূহ, আৰু পৃথিৱী আৰু এই দু'টাৰ মাজত যি আছে তাৰ সাৰ্বভৌমত্ব তোমাৰেই। আৰু তোমাৰ বাবে সকলো প্ৰশংসা; আকাশসমূহ আৰু পৃথিৱীৰ ৰজা তুমিয়েই। আৰু তোমাৰ বাবেই সকলো প্ৰশংসা; তুমিয়েই হক্ক (সত্য), তোমাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি হক্ক (বাস্তৱ আৰু সঠিক), তোমাৰ বাণী হক্ক, তোমাৰ সাক্ষাৎ লাভ হক্ক, জান্নাত হক্ক, জাহান্নাম হক্ক, নবীসকল হক্ক, মুহাম্মাদ চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লাম হক্ক আৰু কিয়ামত হক্ক। হে আল্লাহ! তোমাৰ ওচৰতেই আত্মসমৰ্পণ কৰোঁ, তোমাৰ ওপৰতেই ভৰসা কৰোঁ, তোমাৰ ওপৰতেই ঈমান

7385، ورقم 7442، ورقم 7499، ومسلم مختصراً بنحوه، 1/ 532، برقم 769.

আনিছোঁ, তোমাৰ ফালেই প্ৰত্যাবৰ্তন কৰোঁ, তোমাৰ বাবেই শত্ৰুৰ লগত বিবাদ কৰোঁ, আৰু তোমাৰ ওচৰতেই বিচাৰ জনাওঁ; এতেকে মোৰ গুনাহসমূহ ক্ষমা কৰি দিয়া— যিবোৰ আগতে কৰিছোঁ, আৰু যি পিছত কৰিছোঁ, যি মই গোপনে কৰিছোঁ আৰু যি প্ৰকাশ্য কৰিছোঁ। তুমিয়েই অগ্ৰগামী কৰা, আৰু তুমিয়েই পশ্চাদগামী কৰা, তোমাৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য ইলাহ (উপাস্য) নাই। তুমিয়েই মোৰ ইলাহ। তোমাৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। (বুখাৰী,)ফাতহুল বাৰীৰ সৈতে (৩/৩, ১১/১১৬, ১৩/৩৭১, ৪২৩, ৪৬৫ ,নং ১১২০ , ৬৩১৭ ,৭৩৮৫ ,৭৪৪২ ,৭৪৯৯ ;আৰু মুছলিম সংক্ষিপ্তাকাৰত ১/৫৩২ ,নং ৭৬৯।)

১৭. دُعَـــاءُ الرُّكُـــوعِ

ৰুকুৰ দুআ সমূহঃ

33-(1) ((سُبْحانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ)). ثلاث مرَّاتٍ[1].

(৩৩) "ছুবহা-না ৰাব্বিয়াল আজীম" (তিনি বাৰ)

অর্থ: পৱিত্র মোৰ পতি পালক মর্যাদাবান।

(আবু দাউদ, তিৰমিজী, নাছায়ি, ইবনে মা-জাহ, আহমাদ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ১/৮৩)

(1) أخرجه أهل السنن، وأحمد: أبو داود، برقم 870، والترمذي، برقم 262، والنسائي، برقم 1007، وابن ماجه، برقم 897، وأحمد، برقم، 3514، وانظر: صحيح الترمذي، 83/1 .

34-(2) ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))(1).

(৩৪) "ছুবহা-নাকা আল্লা-হুম্মা ৰাব্বানা অবিহামদিকা আল্লা-হুম্মাগ ফিৰলি"।

অর্থ: পৰিত্র তুমি হে আল্লাহ আমাৰ পতিপালক আৰু তোমাৰেই পশংসা, হে আল্লাহ মোক ক্ষমা কৰি দিয়া"

(বুখাৰী ১/৯৯ মুছলিম ১/৩৫০)

35-(3) ((سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ المَلاَئِكَةِ وَالرُّوحِ))(2).

(৩৫) "ছুব্বুহুন কুদ্দুছ্ন ৰাব্বুল মালা-ইকাতি অৰ ৰুহ"।

অর্থ: অতি পৰিত্র,(নিশ্চয়) পৰিত্র, ফিৰিস্তা আৰু ৰুহৰ পতিপালক।

(মুছলিম ১/৩৫৩ আবু দাউদ ১/২৩০)

36-(4) ((اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي، وَبَصَرِي، وَمُخِّي، وَعَظْمِي، وَعَصَبِي، [وَمَا استَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي]))(3).

(৩৬) "আল্লা-হুম্মা লাকা ৰাকা'তু, অবিকা আ-মান্তু, অলাকা আছলামতু, খাশ্বাআ লাকা ছাময়ি, অবাছাৰী, অমুখ্খি, অ আজামী, অ আছাবী, অমাছ তাকাল্লা বিহী কাদামী"।

(1) البخاري، 1/ 99، برقم، 794، ومسلم، 1/ 350، برقم 484.
(2) مسلم، 1/ 353، برقم 487، وأبو داود، 1/ 230، برقم 872.
(3) مسلم، 1/ 534، برقم 771، والأربعة إلا ابن ماجه: أبو داود، برقم 760، ورقم 761، والترمذي، برقم 3421، والنسائي، برقم 1049، وما بين المعقوفين لفظ ابن خزيمة، برقم 607، وابن حبان، برقم 1901.

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ বাবেই নত হৈছো, তোমাৰ ওপৰতেই ঈমান আনিছো, আৰু তোমাৰেই আনুগত্য হৈছো, তোমাক ভয় কৰিয়েই নম হৈছে মোৰ কান, মোৰ চকু, মোৰ মগুজু, মোৰ হাড় সমূহ, আৰু মোৰ স্নায়ুবোৰ, আৰু (মোৰ গোটেই শৰীৰ) যিটো মোৰ ভৰিয়ে বহন কৰে।

(মুছলিম ১/৫৩৪ নাছায়ি, তিৰমিজী,আবু দাউদ)

37-(5) ((سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ))[1].

(৩৭) "ছুবহা-না জিল জাব্‌ৰু-তি, অল মালাকু-তি, অল কিবৰিয়া-য়ি, অল আজমাহ"।

অর্থ: পৱিত্র সর্ব শক্তিমান আৰু সার্বভৌম কর্তৃত্বৰ মালিক গৌৰৱ ও মর্যাদাবান"।

(আবু দাউদ, ১/২৩০ নাছায়ি, আহমাদ, চনদ 'হাছান'।)

১৮.دُعَاءُ الرَّفْعِ مِنَ الرُّكُوعِ

ৰুকুৰ পৰা মূৰ তুলি পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

38-(1) ((سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ))[2].

(৩৮) "ছামি আল্লা-হু লিমান হামিদাহ্"।

অর্থ: আল্লাহে শুনিছে যিয়ে তেওঁৰ পশংসা কৰিছে"।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰীৰ সৈতে ২/২৮২)

39-(2) ((رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبارَكاً فِيهِ))[1].

---

(1) أبو داود، 1/ 230، برقم 873، والنسائي، برقم 1131، وأحمد، برقم 23980، وإسناده حسن.

(2) البخاري مع الفتح، 2/ 282، برقم 796.

(৩৯) “ৰাব্বানা অলাকাল হাম্‌দ, হামদান কাছীৰান তায়্যিবান মুবাৰাকান ফী”।

অর্থ: হে আমাৰ পভূ আৰু সকলো ধৰণৰ পশংসা তোমাৰ বাবেই, অগণন পশংসা, পৱিত্র, যিটো বৰকতময় কৰা হৈছে”।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ২/২৮৪)

40-((مِلْءَ السَّمَوَاتِ وَمِلْءَ الأَرْضِ، وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيءٍ بَعْدُ. أَهلَ الثَّناءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ. اللَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الجَدِّ مِنْكَ الجَدُّ))[2].

(৪০) “ মিলআছ ছামা-ৱা-তি অমিলআল আৰ্‌জি অমা বাইনাহুমা, অমিলআ মা শ্বি’তা মিন শ্বাইয়িন বা’দু, আহলাছ ছানা-য়ি অল মাজদি আহাক্কু মা কা-লাল আব্দু অকুল্লুনা লাকা আব্দুন। আল্লা-হুম্মা লা মা-নিয়া লিমা আ’তাইতা, অলা মু’তিয়া লিমা মানা’তা অলা য়ানফাউ জাল জাদ্দি মিনকাল জাদ্দু”।

অর্থ: (হে আল্লাহ হে আমাৰ পতিপালক পশংসা তোমাৰেই)ইমান পশংসা যে যিটোৰে আকাশ ভৰি যাব আৰু পৃথিৱী ভৰি যাব, আৰু আকাশ, পৃথিৱী উভয়ৰ মাজৰ ঠাইখিনি ভৰি যাব, আৰু তাৰ পিছতো তুমি যি ইচ্ছা কৰা সেইটো ভৰি যাব, হে পশংসা ও নাম যশস্যাৰ যোগ্য। আটাইতকৈ সছা কথা যিটো বান্দায় কৈছে সেয়া এইটো। আৰু আমি সকলো তোমাৰ বান্দা। হে আল্লাহ যিটো তুমি দিব বিছৰা সেইটো কোনোৱে ৰোধ কৰিব নোৱাৰে আৰু যিটো তুমি বাধা দিয়া সেইটো কোনোৱে পদান কৰিব

(1) البخاري مع الفتح، 2/ 284، برقم 796.
(2) مسلم، 1/ 346، برقم 477.

নোৱাৰে”। কোনো মর্যদাবানৰ মর্যদায় তোমাৰ ওচৰত কোনো উপকাৰ কৰিব নোৱাৰে”।

(মুছলিম ১/৩৪৬)

১৯. دُعَـــــاءُ السُّـــــجُودِ

ছাজদাৰ দুআ সমূহঃ

41-(1) ((سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى)) ثلاث مرَّاتٍ[1].

(৪১) “ছুবহা-না ৰাব্বিয়াল আ’লা”।(তিনি বাৰ)

অর্থ: পৱিত্র মোৰ পভূ আটাইতকৈ উচ্চ।

(ছুনান আৰবাআ, আহমাদ চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ১/৮৩)

42-(2) ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))[2].

(৪২) “ছুবহা-নাকা আল্লা-ম্মা ৰাব্বানা অবিহামদিকা আল্লা-হুম্মাগ ফিৰলি”।

অর্থ: পৱিত্র তুমি হে আল্লাহ আমাৰ পতিপালক আৰু তোমাৰ পশংসাৰ সৈতে মোক ক্ষমা কৰি দিয়া”

(বুখাৰী ১/১৯৯ মুছলিম ১/৩৫০)

43-(3) ((سُبوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ))[1].

---

(1) أخرجه أهل السنن، وأحمد: أبو داود، برقم 870، والترمذي، برقم 262، والنسائي، برقم 1007، وابن ماجه، برقم 897، وأحمد، برقم، 3514، وانظر: صحيح الترمذي، 83/1 .

(2) البخاري، برقم، 794، ومسلم، برقم 484، وتقدم برقم 34.

(৪৩) "ছুব্বুহুন কুদ্দুছুন ৰাব্বুল মালা-ইকাতি অৰ ৰুহ"।

অর্থ: অতি পৱিত্র,(নিশ্চয়) পৱিত্র, ফিৰিস্তা আৰু ৰুহৰ পতিপালক।

মুছলিম ১/৩৫৩)

44-(4) ((اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدَ وَجْهِيَ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوَّرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ))(2).

(৪৪) "আল্লা-হুম্মা লাকা ছাজাত্তু অবিকা আ-মানতু, অলাকা আছলামত, ছাজাদা অজহিয়া লিল্লাজি খালাকাহু ওৱা ছাউৱাৰাহু অশ্বাক্কা ছামআহু অবাছাৰাহু তাবাৰাকাল্লা-হু আহছানুল খা-লিকীন"।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ বাবেই ছাজদা কৰিছো, আৰু তোমাৰ ওপৰতেই ঈমান আনিছো। আৰু তোমাৰেই আনুগত হৈছো। মোৰ মুখমণ্ডল সেই সত্তাৰ বাবে ছাজদা কৰিছে যিয়ে তাক সৃষ্টি কৰিছে, তাৰ আকৃতি বনাইছে, আৰু তাৰ চকু আৰু কাণৰ ছিদ বনাইছে,(নিশ্চয়) আল্লাহ তাআলা মহিমান্বিত সর্বশেষ্ট সৃষ্টি কর্তা"।

(মুছলিম ১/৫৩৪)

45-(5) ((سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ))(3).

(৪৫) "ছুবহা-না জিল জাব্ৰু-তি, অল মালাকু-তি, অল কিবৰিয়া-য়ি, অল আজমাহ"।

---

(1) مسلم، 1/ 533، برقم 487، وأبو داود، برقم 872، وتقدم برقم 35.

(2) مسلم، 1/ 534، برقم 771، وغيره.

(3) أبو داود، 1/ 230، برقم 873، والنسائي، برقم 1131، وأحمد، برقم 23980، وصححه الألباني في صحيح أبي داود، 1/ 166، وتقدم تخريجه برقم 37.

অর্থ: পৱিত্র সর্ব শক্তিমান আৰু সার্বভৌম কর্তৃত্বৰ মালিক গৌৰৱ ও মর্যাদাবান”।

(আবু দাউদ, ১/২৩০ নাছায়ি, আহমাদ, চনদ ‘হাছান’।)

46-(6) ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ: دِقَّهُ وَجِلَّهُ، وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ، وَعَلاَنِيَتَهُ وَسِرَّهُ))[1].

(৪৬) “আল্লা-হুম্মাগ ফিৰলি জাম্বি কুল্লাহু, দিক্কাহু অজুল্লাহু অআউৱালাহু অআখিৰাহু অআলানিয়্যাতাহু অছিৰ্ৰাহু”।

অর্থ: হে আল্লাহ মোৰ সৰু বৰ, আগৰ পিছৰ, পকাশ্য অপকাশ্য সকলো গুণাহ ক্ষমা কৰি দিয়া।

(মুছলিম ১/৩৫০)

47-(7) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ))[2].

(৪৭) “আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজু বিৰিজা-কা মিন ছাখাতিক, অবিমুআ-ফা-তিকা মিন উকুবাতিক, অ আউজু বিকা মিন্ক, লা উহছি ছানাআন আলাইক, আনতা কামা আছনাইতা আলা নাফছিক”।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ খংগৰ পৰা তোমাৰ সন্তোষ্টিৰ আশয় বিছাৰো। আৰু তোমাৰ শাস্তিৰ পৰা তোমাৰ ক্ষমাৰ আশয় বিছাৰো।আৰু মই তোমাৰ পৰা তোমাৰেই আশয় পার্থনা কৰো। মই পূর্ণৰূপে তোমাৰ

(1) مسلم، 1/ 230، برقم 483.
(2) مسلم، 1/ 352، برقم 486.

পশংসা কৰিব নোৱাৰো, তুমি ঠিক তেনেকুৱা যেনেকে তুমি নিজেই নিজৰ পশংসা কৰিছা”।

(মুছলিম ১/৩৫৪)

২০. دُعَـــاءُ الْجَلْسَةِ بَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ

দুই ছাজদাৰ মাজত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

48-(1) ((رَبِّ اغْفِرْ لِي، رَبِّ اغْفِرْ لِي))[1].

(৪৮) “ৰাব্বিগ ফিৰ্লি ৰাব্বিগ ফিৰলি”।

অর্থ: হে মোৰ পভু মোক ক্ষমা কৰি দিয়া, হে মোৰ পভু মোক ক্ষমা কৰি দিয়া।

(আবু দাউদ ১/২৩১ আৰু চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/১৪৮)

49-(2) ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَاجْبُرْنِي، وَعَافِنِي، وَارْزُقْنِي، وَارْفَعْنِي))[2].

(৪৯) “আল্লা-হুম্মাগ ফিৰ্লি, অৰহামনি, অহদিনী, অজবুৰনি, অআফিনি, অৰজুকনি,অৰফা’নি”।

অর্থ: হে আল্লাহ মোক ক্ষমা কৰি দিয়া, আৰু মোৰ পতি কৰুণা কৰা, আৰু মোক হিদায়ত দিয়া, আৰু মোৰ ক্ষতি পূৰণ কৰা, আৰু মোক সুস্থতা দান কৰা, আৰু মোক জীৱিকা দান কৰা, আৰু মোক উচ্চতা পদান কৰা।

(আবু দাউদ, তিৰমিজী, ইবনে মা-জাহ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ১/৯০ ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/১৪৮)

---

(1) أبو داود، 1/ 231، برقم 874، وابن ماجه، برقم 897، وانظر: صحيح ابن ماجه، 1/ 148.

(2) أخرجه أصحاب السنن إلا النسائي: أبو داود، 1/ 231، برقم 850، والترمذي، برقم 284، و285، وابن ماجه، برقم 898، وانظر: صحيح الترمذي، 1/90، وصحيح ابن ماجه، 1/148 .

٢١. دُعَاءُ سُجُودِ التِّلَاوَةِ

ছাজদায়ে তিলাৱতৰ দুআঃ

50-(1) ((سَجَدَ وَجْهِيَ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ، ﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾))[1].

(৫০) “ ছাজাদা অজহিয়া লিল্লাজি খালাকাহু অশ্বাক্কা ছামআহু অবাছাৰাহু বিহাউলিহি অকুউৱাতিহি ফাতাবা-ৰাকাল্লা-হু আহছানুল খা-লিকীন”।

অর্থ: মোৰ মুখমণ্ডল সেই সত্তাৰ বাবে ছাজদা কৰিছে যিয়ে তাক সৃষ্টি কৰিছে,আৰু তাৰ চকু আৰু কাণৰ ছিদ বনাইছে তেওঁ নিজ ক্ষমতাৰে।নিশ্চয় আল্লাহ তাআলা মহিমান্বিত সর্বশেষ্ট সৃষ্টি কর্তা”।

(তিৰমিজী ২/৪৭৪ আহমাদ ৬/৩০ আৰু হাকিমে ইয়াক ছাহীহ বুলি কৈছে। আৰু জুহৰী তেওঁৰ লগত একমত আৰু(ফাতাবা-ৰাকাল্লা-হু আহছানুল খা-লিকীন”) এই বাক্যষাৰ হাকিমৰ)

51-(2) ((اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْراً، وَضَعْ عَنِّي بِهَا وِزْراً، وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْراً، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ))[2].

(৫১) “আল্লা-হুম্মাক তুবলি বিহা ইনদাকা আজৰা, অজা’ আন্নি বিহা ৱিজৰা, অজ আলহা লি ইনদাকা যুখৰা, অতাকাব্বালহা মিন্নি কামা তাকাব্বালতাহা মিন আব্দিকা দাউদ।

অর্থ: হে আল্লাহ এই ছাজদাৰ বিনিময়ত মোৰ বাবে তোমাৰ তাত পূণ্য লিখা, আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা মোৰ পাপৰ বোঝা নমাই দিয়া। আৰু ইয়াক মোৰ বাবে তোমাৰ তাত সঞ্চয় কৰি ৰখা। আৰু ইয়াক মোৰ ফালৰ পৰা এনেকৈ কবুল কৰা যেনেকৈ তোমাৰ বান্দা দাউদৰ পৰা কবুল কৰিছিলা।

---

(1) الترمذي، 2/ 474، برقم 3425، وأحمد، 6/ 30، برقم 24022، والحاكم، وصححه، ووافقه الذهبي، 1/220 والزيادة له، والآية رقم 14 من سورة المؤمنون.

(2) الترمذي، 2/ 473، برقم 579، والحاكم وصححه ووافقه الذهبي، 1/219.

(তিৰমিজী ২/৪৭৩ আৰু হাকিমে ইয়াক ছহীহ বুলি কৈছে)

২২. التَّشَـــــــــهُّدُ

তাশ্বাহহুদঃ

52- ((التَّحِيّاتُ لِلَّهِ، وَالصَّلَواتُ، وَالطَّيِّباتُ، السَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُـهُ، السَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ. أَشْـهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَشْـهَدُ أَنَّ مُحَمّـداً عَبْـدُهُ وَرَسولُهُ))[1].

(৫২) "আত্তাহিয়্যা-তু লিল্লা-হি, অছ ছলাৱা-তু, অত তায়্যিবা-তু, আচ্ছালামু আলাইকা আয়্যুহান নাবিয়্যু অৰাহমাতুল্লা-হি অবাৰাকাতুহ, আচ্ছালামু আলাইনা অ আলা ইবাদিল্লা-হিছ ছালিহীন। আশ্বহাদু আল্লা-ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু, অ আশ্বহাদু আন্না মুহাম্মাদান আব্দুহু অৰাছুলুহু"।

অর্থ: মৌখিক আৰু শাৰীৰিক আৰু আর্থিক সকলো ধৰণৰ ইবাদত একমাত্র আল্লাহৰ বাবে। হে নবী তোমাৰ পতি ছালাম যাছিছো আৰু আল্লাহৰ কৰুণা ও বৰকত তোমাৰ ওপৰত বর্ষিত হওক। শান্তি বর্ষিত হওক আমাৰ ওপৰত আৰু আল্লাহৰ নেক বান্দা সকলৰ ওপৰত। মই সাক্ষ্য দিওঁ যে আল্লাহৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। আৰু মই সাক্ষ্য দিওঁ যে মুহাম্মাদ তেওঁৰ বান্দাহ আৰু তেওঁৰ ৰাছুল"।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ২/৩১১ মুছলিম ১/৩০১ বর্ণনা কাৰী আব্দুল্লাহ ইবনে মাছউদ)

২৩. الصَّلاةُ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ بَعْدَ التَّشَهُّدِ

তাশ্বাহহুদৰ পিছত নবী চাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ ওপৰত দৰুদঃ

(1) البخاري مع الفتح، 2/ 311، برقم 831، ومسلم، 1/ 301، برقم 402.

53-[1] ((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ))[1].

(৫৩) "আল্লা-হুম্মা ছাল্লি আলা মুহাম্মাদ অ আলা আ-লি মুহাম্মাদ, কামা চাল্লাইতা আলা ইবাহীমা অ আলা আ-লি ইবাহীমা ইন্নাকা হামীদুম মাজীদ। আল্লা-হুম্মা বাৰিক আলা মুহাম্মাদ, অ আলা আ-লি মুহাম্মাদ, কামা বা-ৰাক্‌তা আলা ইবাহীমা অ আলা আ-লি ইবাহীমা ইন্নাকা হামীদুম মাজীদ।

অর্থ: হে আল্লাহ কৰুণা বর্ষণ কৰা মুহাম্মদৰ পতি আৰু তেওঁৰ পৰিয়াল বর্গৰ পতি যেনেকে তুমি কৰুণা বর্ষাই ছিলা ইবাহীম আৰু তেওঁৰ পৰিয়াল বর্গৰ ওপৰত। নিশ্চয় তুমি পশংসাৰ যোগ্য আৰু মহিমান্বিত। হে আল্লাহ ৰৰকত অৱতীর্ণ কৰা মুহাম্মদৰ পতি আৰু তেওঁৰ পৰিয়াল বর্গৰ পতি যেনেকে তুমি ৰৰকত অৱতীর্ণ কৰিছিলা ইবাহীম আৰু তেওঁৰ পৰিয়াল বর্গৰ ওপৰত। নিশ্চয় তুমি পশংসাৰ যোগ্য আৰু মহিমান্বিত।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৬/৪০৮)

54-[2] ((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ))[2].

(৫৪) "আল্লা-হুম্মা ছাল্লি আলা মুহাম্মাদ অ আলা আজৱাজিহি অজুৰ্িৰয়্যাতিহি কামা ছাল্লাইতা আলা আ-লি ইবাহীম। অবাৰিক আলা মুহাম্মাদ অ আলা আজৱাজিহি অজুৰ্িৰয়্যাতিহি কামা বা-ৰাক্‌তা আলা আ-লি ইবাহীমা ইন্নাকা হামীদুম মাজীদ।

(1) البخاري مع الفتح، 6/ 408، برقم 3370، ومسلم، برقم 406.
(2) البخاري مع الفتح، 6/ 407، برقم 3369، ومسلم، 1/ 306، برقم 407، واللفظ له.

অর্থ: : হে আল্লাহ কৰুণা বর্ষণ কৰা মুহাম্মদৰ পতি আৰু তেওৰ ভার্য্যা ও সন্তান-সন্ততিৰ পতি যেনেকে তুমি কৰুণা বর্ষাইছিলা ইবাহীমৰ পৰিয়াল বর্গৰ ওপৰত । আৰু বৰকত অৱতীর্ণ কৰা মুহাম্মদৰ পতি আৰু তেওঁৰ ভার্য্যা সকল ও সন্তান-সন্ততিৰ পতি যেনেকে তুমি বৰকত অৱতীর্ণ কৰিছিলা ইবাহীমৰ পৰিয়াল বর্গৰ ওপৰত নিশ্চয় তুমি পশংসাৰ যোগ্য আৰু মহিমান্বিত।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৬/৪০৭ মুছলিম ১/৩০৬ শব্দবোৰ মুছলিমৰ)

٢٨. الدُّعَاءُ بَعْدَ التَّشَهُّدِ الأَخِيرِ قَبْلَ السَّلاَمِ

শেষ তাশ্বাহহুদৰ পিছত ছালাম ফিৰাৰ আগত পঢ়িবলগীয়া দুআ সমূহঃ

55-(1) ((اللَّهُـمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ فِتْنَـةِ الْمَحْيَـا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ))[1].

(৫৫) “ আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজু বিকা মিন আজাবিল কাব্ৰ, অমিন আজাবি জাহান্নাম, অমিন ফিতনাতিল মাহ্ইয়া অলমামা-ত, অমিন শ্বাৰ্ি্ৰ ফিতনাতিল মাছীহিদ্দাজ্জা-ল”।

অর্থ: হে আল্লাহ মই কবৰৰ শাস্তিৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো। আৰু জাহান্নামৰ শাস্তিৰ পৰা। আৰু জীৱন ও মৰণৰ ফিতনাৰ পৰা। আৰু মাছীহ দাজ্জালৰ বিপর্যয়ৰ পৰা।

(বুখাৰী ২/১০২ মুছলিম ১/৪১২ শব্দবোৰ মুছলিমৰ)

56-(2) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعوذُ بِـكَ مِـنْ فِتْنَـةِ الْمَسِـيحِ الدَّجَّـالِ،

(1) البخاري، 2/ 102، برقم 1377، ومسلم، 1/ 412، برقم 588، واللفظ لمسلم.

وَأَعوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ))[1].

(৫৬) “) “ আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজু বিকা মিন আজাবিল কাব্‌ৰ।অ আউজু বিকা মিন ফিতনাতিল মাছীহিদ্দাজ্জাল। অ আউজ্‌ বিকা মিন ফিতনাতিল মাহ্‌ইয়া অলমামা-ত। আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজু বিকা মিনাল মা’ছাম অল মাগৰাম”।

অর্থ: হে আল্লাহ মই কবৰৰ শাস্তিৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো। আৰু তোমাৰ আশয় বিছাৰো মাছীহ দাজ্জালৰ বিপর্যয়ৰ পৰা । আৰু তোমাৰ আশয় বিছাৰো জীৱন ও মৰণৰ ফিতনাৰ পৰা।আৰু তোমাৰ আশয় বিছাৰো গুণাহৰ পৰা আৰু ঋণৰ পৰা।

(বুখাৰী ১/২০২ মুছলিম ১/৪১২)

57-[3] ((اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْماً كَثِيراً، وَلاَ يَغْفِرُ الذُّنوبَ إِلاَّ أَنْتَ، فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ الغَفورُ الرَّحيمُ))[2].

(৫৭) “আল্লা-হুম্মা ইন্নি জালাম্‌তু নাফছি জুলমান কাছীৰাওঁ অলা ইয়াগফিৰুজ জুনুবা ইল্লা আনতা ফাগফিৰলি মাগফিৰাতাম মিন ইনদিকা অৰহামনি ইন্নাকা আনতাল গাফুৰুৰ ৰাহীম”।

অর্থ: হে আল্লাহ! মই নিজৰ আত্মাৰ ওপৰত বৰ অন্যায় কৰিছো। আৰু তুমি বিনে কোনোৱে পাপ মোচন কৰিব নোৱাৰে। গতিকে মোক বিশেষ মাগফিৰাতৰ দ্বাৰা ক্ষমা কৰি দিয়া আৰু মোৰ পতি কৰুণা কৰা। নিশ্চয় তুমি ক্ষমাশীল আৰু অতি দয়ালু।

(বুখাৰী ৮/১৬৮ মুছলিম ৪/২০৭৮)

(1) البخاري، 1/ 202، برقم 832، ومسلم، 1/ 412، برقم 587.
(2) البخاري، 8/ 168، برقم 834، ومسلم، 4/ 2078، برقم 2705.

58-(4) ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ، وَمَا أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. أَنْتَ الْمُقَدِّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ))[1].

(৫৮) "আল্লা-হুম্মাগ ফিৰ্লি মা কাদ্দামতু, অমা আখ্খাৰতু, অমা আছৰাৰতু, অমা আ'লানতু, অমা আছৰাফতু, অমা আনতা আ'লামু বিহি মিন্নি, আনতাল মুকাদ্দিম, অআনতাল মুৱাখ্খিৰ লা ইলা-হা ইল্লা আনতা"।

অর্থ: হে আল্লাহ মোক ক্ষমা কৰি দিয়া, যি মই আগত কৰিছো আৰু যি মই পিছত কৰিছো, যি মই পকাশ্য ভাৱে কৰিছো আৰু যি মই অপকাশ্য ভাৱে কৰিছো, আৰু যি মই অতিৰিক্ত কৰিছো, আৰু যিটো তুমি মোতকে বেছি জানা, তুমিয়ে আদি তুমিয়ে অন্ত তুমি বিনে কোনো উপাস্য নাই"।

(মুছলিম ১/৫৩৪)

59-(5) ((اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبادَتِكَ))[2].

(৫৯) "আল্লা-হুম্মা আইন্নি আলা জিক্ৰিকা অশ্শুকৰিকা অহুছনি ইবাদাতিক"।

অর্থ: হে আল্লাহ তোমাৰ স্মৰণ, তোমাৰ কৃতজ্ঞতা, আৰু তোমাৰ উত্তম ইবাদত কৰিবলৈ মোক সহায় কৰা।

(আবু দাউদ ২/৮৬ নাছায়ি ৩/৫৩)

60-(6) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِـنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى

(1) مسلم، 1/ 534، برقم 771.

(2) أبو داود، 2/ 86، برقم، 1522، والنسائي، 3/ 53، برقم، 2302، وصححه الألباني في صحيح أبي داود، 1/284 .

أَرْذَلِ الْعُمُرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ))[1].

(৬০) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজু বিকা মিনাল বুখ্‌ল, অ আউজুবিকা মিনাল জুব্‌ন, অ আউজু বিকা মিন আন উৰাদ্দু ইলা আৰজালিল উমুৰ, অ আউজু বিকা মিন ফিতনাতিত দুনিয়া অ আজাবিল কাব্‌ৰ"।

অর্থ: হে আল্লাহ মই কৃপণতাৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰোঁ।আৰু আশয় বিছাৰোঁ কাপুৰুষতাৰ পৰা। আৰু এনে বয়সৰ পৰা আশয় বিছাৰো যি বয়সত (মানুহ) পৰাধীন হয়। আৰু দুনিয়াৰ ফিতনা আৰু কবৰৰ আজাবৰ পৰা তোমাৰ আশয় পার্থনা কৰো"।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ২/৩৫)

61-(7) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ))[2].

(৬১) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছ আলুকাল জান্নাহ, অ আউজু বিকা মিনান না-ৰ"।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ পৰা জান্নাত বিছাৰো আৰু জাহান্নামৰ পৰা তোমাৰ আশয় পার্থনা কৰো"।

(আবু দাউদ আৰু চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩২৮)

62-(8) ((اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الغَيْبَ وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَحْيِنِي مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ خَيْراً لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْراً لِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَشْيَتَكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الرِّضَا وَالْغَضَبِ، وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْغِنَى وَالْفَقْرِ، وَأَسْأَلُكَ نَعِيماً لاَ يَنْفَدُ، وَأَسْأَلُكَ قُرَّةَ عَيْنٍ لاَ تَنْقَطِعُ، وَأَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ

(1) البخاري مع الفتح، 6/ 35، برقم 2822، ورقم 6390.
(2) أبو داود، برقم 792، وابن ماجه، برقم 910، وانظر: صحيح ابن ماجه، 2/328.

الْمَوْتِ، وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ، وَالشَّوْقَ إِلَى لِقائِكَ فِي غَـيرِ ضَرَّاءَ مُضِرَّـةٍ، وَلاَ فِتْنَـةٍ مُضِلَّةٍ، اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِزِينَةِ الإِيمَانِ، وَاجْعَلْنَا هُدَاةً مُهْتَدِينَ))[1].

(৬২) "আল্লা-হুম্মা বি ইল্‌মিকাল গাইব অকুদৰাতিকা আলাল খাল্‌ক, আহয়িনি মা আলিমতাল হায়াতা খাইৰান লি,অ তাৱাফ্‌ফানি ইজা আলিমতাল অফাতা খাইৰান লি, আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা খাশ্বয়াতাকা ফিল গাইবি অশ্ব-শ্বাহাদাহ, অ আছআলুকা কালিমাতাল হাক্কি ফিৰ ৰিজা অলগাজাব, অ আছআলুকাল কাছদা ফিল গিনা অল ফাক্‌ৰ, অ আছআলুকা নায়িমান লা য়ানফাদ, অ আছআলুকা কুৰ্‌ৰাতা আইনিন লা তানকাতি', অআছআলুকাৰ ৰিজা বা'দাল কাজা, অ আছআলুকা বাৰদাল আইশ্ব বা'দাল মাউত, অ আছআলুকা লাজ্জাতান নায্‌ৰ ইলা অজহিকা অশ্ব শ্বউকা ইলা লিকাইকা ফি গাইৰি জাৰ্‌ৰা-আ মুজিৰ্‌ৰাতিন অলা ফিতনাতিন মুজিল্লাহ, আল্লা-হুম্মা যায়িন্না বিযি-নাতিল ঈমান অজআলনা হুদাতান মুহতাদীন"।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ অদৃশ্য জ্ঞান আৰু সৃষ্টিৰ ওপৰত তোমাৰ ক্ষমতাৰ জৰিয়তে পার্থনা কৰো যে মোক সেই সময় লৈকে জীৱিত ৰখা যেতিয়া লৈকে জীৱিত থকা মোৰ বাবে ভাল। আৰু মোক মৃত্যু পদান কৰা যেতিয়া মৃত্যু মোৰ বাবে ভাল। হে আল্লাহ মই গোপন আৰু পকাশ্য অৱস্থাত তোমাৰ ভয়-ভীতিৰ পার্থনা কৰো।আৰু সন্তুষ্টি ও ক্রোধ অৱস্থাত সত্য কথা কোৱাৰ বাবে তোমাৰ ওচৰত তৌফিক বিছাৰো। আৰু তোমাৰ ওচৰত সচ্চল ও অচল অৱস্থাত মধ্যমপন্থা অবলম্বন কৰাৰ তৌফিক বিছাৰো। আৰু তোমাৰ ওচৰত এনে অনুগহ বিছাৰো যিটো শেষ নহ'ব। আৰু চকুৰ এনে শীতলতা বিছাৰো যিটো কদাপিও শেষ নহ'ব। আৰু তোমাৰ পৰা তোমাৰ বিচাৰৰ ওপৰত সন্তুষ্টি থকাৰ তৌফিক বিছাৰো।

(1) النسائي، 3/ 54، 55، برقم 1304، وأحمد، 4/ 364، برقم، 21666، وصححه الألباني في صحيح النسائي، 1/281 .

আৰু তোমাৰ ওচৰত মৃত্যুৰ পিছত আৰাম বিছাৰো। আৰু তোমাৰ ওচৰত তোমাৰ দীদাৰ কৰাৰ আৰু তোমাৰ লগত সাক্ষাৎ কৰাৰ আশা বিছাৰি পার্থনা কৰো বিনা কোনো অসুবিধা আৰু বিপদ-আপদ ও ভ্রষ্টতাৰ পৰিবর্তে। হে আল্লাহ আমাক ঈমানৰ সৌন্দর্যৰে সু-সজ্জিত কৰা। আৰু আমাক হিদায়ত দিওঁতা ও হিদায়ত পাওঁতা বনাই দিয়া”।

(নাছায়ি ৩/৫৪-৫৫ আহমাদ ৪/৩৬৪ ইয়াৰ চনদ ‘যায়্যিদ’।)

63-(9) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا أَللَّهُ بِأَنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ، أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ))[1].

(৬৩) “আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা ইয়া আল্লাহু বিআন্নাকা ৱা-হিদুল আহাদ, আছ ছামাদুল লাজি লাম য়ালিদ অলাম ইউলাদ অলাম য়াকুল্লাহু কুফুআন আহাদ, আন তাগফিৰালি জুনু-বি ইন্নাকা আনতাল গাফু-ৰুৰ ৱাহীম”।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত পার্থনা কৰো এই জৰিয়তে যে, তুমি একক অমুখাপেক্ষী, যিয়ে কোনো সন্তান জন্ম দিয়া নাই। আৰু তেৱোঁ কাৰো সন্তান নহয়।আৰু তেওঁৰ সমতুল্য কোনো নাই।তুমি মোৰ পাপ মোচন কৰি দিয়া। নিশ্চয় তুমি ক্ষমাশীল পৰম দয়ালু।

(নাছায়ি ৩/৫২ আহমাদ ৪/৩৩৮ চাওক ছিফাতু ছালাতিন নাবী লিলবানী পৃ:২০৪)

64-(10) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدَ لَا إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ وَحْدَكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ، الْمَنَّانُ، يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ،

(1) أخرجه النسائي، 3/ 52، برقم 1300 بلفظه، وأحمد، 4/ 338، برقم 18974، وصححه الألباني في صحيح النسائي، 1/280 .

يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ))[1].

(৬৪) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা বিআন্নাকা লাকাল হাম্‌দ, লা ইলা-হা ইল্লা আনতা অহদাকা লা শ্বারীকা লাকাল মান্নান, ইয়া বাদিয়াছ ছামা-রাতি অল আৰ্‌জি ইয়া জাল যালালি অল ইকৰাম, ইয়া হায়্যু ইয়া কায়্যুম ইন্নি আছআলুকাল জান্নাহ, অ আউজু বিকা মিনান না-ৰ"।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত পার্থনা কৰো এই কথাৰ দ্বাৰা যে সকলো পশংসা তোমাৰ বাবেই তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তুমি একক তোমাৰ কোনো অংশীদাৰ নাই। পৰম অনুগহশীল, হে আকাশ পৃথিৱীৰ উদ্ভাৱক। হে মহিমাময় মহিমান্বিত হে চিৰজীৱী চিৰ বিৰাজমান শাশ্বত সত্তা।মই তোমাৰ ওচৰত জান্নাত বিছাৰো আৰু জাহান্নামৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো"।

(আবু দাউদ, নাছায়ি, তিৰমিজী, ইবনে মা-জাহ আৰু ছাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩২৯)

65-(11) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ))[2].

(৬৫) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা বিআন্নি আশ্বহাদু আন্নকা আনতাল্লাহু লা ইলা-হা ইল্লা আনতাল আহাদ, আছ ছামাদুল লাজি লাম য়ালিদ অলাম ইউলাদ অলাম য়াকুল্লাহু কুফুআন আহাদ "।

(1) رواه أهل السنن: أبو داود، برقم 1495، والترمذي، برقم 3544، وابن ماجه، برقم 3858، والنسائي، برقم 1299، وانظر: صحيح ابن ماجه، 2/329.

(2) أبو داود، 2/ 62، برقم 1493، والترمذي، 5/ 515، برقم 3475، وابن ماجه، 2/ 1267، برقم 3857، والنسائي، برقم 1300 بلفظه، وأحمد، برقم 18974، وصححه الألباني في صحيح النسائي، 1/280، وانظر: صحيح ابن ماجه، 2/ 329، وصحيح الترمذي، 3/ 163.

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত পার্থনা কৰো এই কথাৰ জৰিয়তে যে তুমিয়ে আল্লাহ, তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই।তুমি একক অমুখাপেক্ষী, যিয়ে কোনো সন্তান জন্ম দিয়া নাই। আৰু তেৱোঁ কাৰো সন্তান নহয়।আৰু তেওঁৰ সমতুল্য কোনো নাই।

(আবু দাউদ ২/৬২ তিৰমিজী ৫/৫১৫ ইবনে মা-জাহ ২/১২৬৭ আহমাদ ৫/৩৬০ আৰু চাওক ছহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩২৯ আৰু ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৬৩)

٢٥. الأَذْكَارُ بَعْدَ السَّلاَمِ مِنَ الصَّلاَةِ

ছালাম ফিৰাৰ পিছত পঢ়িবলগীয়া দুআ সমূহঃ

66- ((أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ (ثَلاَثاً) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلاَمُ، وَمِنْكَ السَّلاَمُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلاَلِ وَالْإِكْرَامِ))[1].

(৬৬) "আছতাগফিৰুল্লাহ"। (তিনি বাৰ ক'ব।)

অর্থ: মই আল্লাহৰ ওচৰত ক্ষমা বিছাৰো।

"আল্লা-হুম্মা আনতাছ ছালামু অমিনকাছ ছালাম, তাবাৰাকতা ইয়া জাল যালা-লি অল ইকৰাম"।

অর্থ: হে আল্লাহ তুমিয়েই শান্তিময়, আৰু তোমাৰ পৰাই শান্তি বর্ষণ হয়,হে মহিমাময় আৰু মহানুভৱ তুমি বৰকতময়।

মুছলিম ১/৪১৪)

(1) مسلم، 1/ 414، رقم 591.

67-((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ [ثلاثاً]، اللَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ))[1].

(৬৭) "লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বারীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ। আল্লা-হুম্মা লা মা-নিয়া লিমা আ'তাইতা, অলা মু'তিয়া লিমা মানা'তা অলা য়ানফাউ জাল জাদ্দি মিনকাল জাদ্দু"।

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান। হে আল্লাহ যিটো তুমি দিব বিছৰা সেইটো কোনোৱে ৰোধ কৰিব নোৱাৰে আৰু যিটো তুমি বাধা দিয়া সেইটো কোনোৱে পদান কৰিব নোৱাৰে"। কোনো মর্যদাবানৰ মর্যদায় তোমাৰ ওচৰত কোনো উপকাৰ কৰিব নোৱাৰে"।

(বুখাৰী ১/২৫৫ মুছলিম ৪১৪)

68-((لَا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، وَلاَ نَعْبُدُ إِلاَّ إِيَّاهُ, لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الكَافِرُونَ))[2].

(৬৮) "লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বারীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ।লা হাউলা অলা কুউৱাতা ইল্লা বিল্লাহ, অলা না'বুদু ইল্লা ইয়্যাহ, লাহুন নি'মাতু অলাহুল ফাজ্‌ল, অলাহুছ

(1) البخاري، 1/ 255، برقم 844، ومسلم، 1/ 414، برقم 593، وما بين المعقوفين زيادة من البخاري، برقم 6473.

(2) مسلم، 1/ 415 برقم 594.

ছানাউল হাছ্ন, লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু মুখলিছীনা লাহুদ্দীন অলাউ কাৰিহাল কা-ফিৰু-ন”।

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান।। আল্লাহৰ সহায় অবিহনে কোনো বস্তুৰ পৰা ৰক্ষা পোৱা টান আৰু কিবা কৰাৰো ক্ষমতা নাই। আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। তেওঁ ব্যতীত আমি কাৰো উপাসনা নকৰো, তেওঁৰ বাবেই অনুগহ, আৰু তেওঁৰ বাবেই কৰুণা আৰু তেওঁৰ বাবেই উত্তম পশংসা। আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। আমি আমাৰ উপাসনা তেওঁৰ বাবেই আন্তৰিকতাৰে ও নিভেজাল ভাৱে আদায় কৰিম যদিও অমুছলিম সকলৰ বাবে যিমানেই অপাতিকৰ নহওক কিয় ? ”।

(মুছলিম ১/৪১৫)

69-(4) ((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ (ثلاثاً وثلاثين) لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))[1].

(৬৯) “ছুবহা-নাল্লা-হি, অলহামদুলিল্লা-হি, অল্লা-হু আকবাৰ”। (৩৩ বাৰকৈ পঢ়িব)

অর্থ: আল্লাহ পৰিত্র, সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ, আল্লাহ অতি মহান।

(1) مسلم، 1/ 418، برقم 597، وفيه: ((من قال ذلك دبر كل صلاة غفرت خطاياه وإن كانت مثل زبد البحر)).

“লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ।

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান।

যি ব্যক্তি ইয়াক পত্যেক নামাজৰ পিছত পঢ়ে তেওঁৰ পাপ মোচন কৰি দিয়া হয়, যদিও তাৰ পাপ সাগৰৰ ফেনাৰ সমান নহওক কিয়।

মুছলিম ১/৪১৮)

70-(5) بسم الله الرحمن الرحيم ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ* اللَّهُ الصَّمَدُ* لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ* وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُواً أَحَدٌ﴾،

(৭০) *বিছমিল্লাহিৰ ৰহমানিৰ ৰাহীম (ক্বুল হুৱাল্লা-হু আহাদ। আল্লাহুচ চামাদ। লাম ইয়ালিদ অলাম ইউলাদ। অলাম ইয়াকুল্লাহু কুফুৱান আহাদ)।*

(আৰম্ভ কৰিছোঁ পৰম কৰুণাময় পৰম দয়ালু আল্লাহৰ নামত। “কোৱা, তেওঁ আল্লাহ্, একক-অদ্বিতীয়। আল্লাহ হৈছে ‘চামাদ’ (তেওঁ কাৰো মুখাপেক্ষী নহয়, সকলোৱেই তেওঁৰ মুখাপেক্ষী)। তেওঁ কাকো জন্ম দিয়া নাই আৰু তেওঁৰোকো কোনোৱে জন্ম দিয়া নাই। আৰু তেওঁৰ সমতুল্য কোনো নাই।”

بسم الله الرحمن الرحيم ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ* مِن شَرِّ مَا خَلَقَ* وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ* وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ* وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ﴾،

বিছমিল্লাহিৰ ৰহমানিৰ ৰাহীম (ক্বুল আ‘উযু বিৰাব্বিল ফালাক্ব। মিন শ্বাৰ্বি মা খালাক্ব। ওৱা মিন শ্বাৰ্বি গা-ছিক্বিন ইযা অক্বাব। ওৱা মিন শ্বাৰ্বিন নাফফা-ছা-তি ফিল ‘উক্বাদ। ওৱা মিন শ্বাৰ্বি হা-ছিদিন ইযা হাছাদ)।

(আৰম্ভ কৰিছোঁ পৰম কৰুণাময় পৰম দয়ালু আল্লাহৰ নামত। “কোৱা, মই

আশ্রয় প্রার্থনা কৰিছোঁ ঊষাৰ প্রতিপালকৰ। তেওঁ যি সৃষ্টি কৰিছে তাৰ অনিষ্টৰ পৰা। ‘আৰু ৰাতিৰ অন্ধকাৰৰ অনিষ্টৰ পৰা, যেতিয়া ই গভীৰ হয়। আৰু সকলো নাৰীৰ অনিষ্টৰ পৰা, যিহঁতে গাঠিত ফুঁ দিয়ে। আৰু হিংসুক ব্যক্তিৰ অনিষ্টৰ পৰা, যেতিয়া সি হিংসা কৰে।”

بسم الله الرحمن الرحيم ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ* مَلِكِ النَّاسِ* إِلَهِ النَّاسِ* مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ* الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ* مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ﴾ بَعْدَ كُلِّ صَلاَةٍ[1].

বিছমিল্লাহিৰ ৰহমানিৰ ৰাহীম (ক্বুল ‘আউযু বিৰাব্বিন্না-ছ। মালিকিন্না-ছ, ইলা-হিন্না-ছ, মিন শ্বার্ৰিল ওৰাছওৱা-ছিল খান্না-ছ, আল্লাযি ইউওৰাছৱিছু ফী ছুদূৰিন না-ছ, মিনাল জিন্নাতি ওৰান্না-ছ।)।

(আৰম্ভ কৰিছোঁ) পৰম কৰুণাময় পৰম দয়ালু আল্লাহৰ নামত। “কোৱা, মই আশ্রয় প্রার্থনা কৰিছোঁ মানুহৰ প্রতিপালকৰ, মানুহৰ অধিপতিৰ, মানুহৰ ইলাহ (উপাস্য)ৰ ওচৰত, আত্মগোপনকাৰী কুমন্ত্রণাদাতাৰ অনিষ্টৰ পৰা; যিয়ে কুমন্ত্রণা দিয়ে মানুহৰ অন্তৰত, জিন আৰু মানৱ উভয়ৰ মাজৰ পৰা।

পত্যেক নামাজৰ পিছত এবাৰ (আৰু মাগৰিব আৰু ফজৰৰ পিছত তিনিবাৰকৈ পঢ়িব।)

(আবু দাউদ ২/৮৬ নাছায়ি ৩/৬৮ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ২/৮)

(1) أبو داود، 2/ 86، برقم 1523، والترمذي، برقم 2903، والنسائي، 3/ 68، برقم 1335، وانظر: صحيح الترمذي، 8/2. والسور الثلاث يقال لها: المعوذات. انظر: فتح الباري، 9/ 62.

71- (6) ﴿اللَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لاَ تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلاَ يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلاَّ بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضَ وَلاَ يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ عَقِبَ كُلِّ صَلاَةٍ[1].

(৭১) "'আল্লা-হু লা ইলা-হা ইল্লা হোৱাল হাইউল কাইউম, লা তা'খুজুহু ছিনাতুওঁ অলা নাউম, লাহু মা-ফিচ ছামা-ৱাতি অমা ফিল আৰজি, মান জাল লাজি ইয়াশ্ব ফাউ ইনদাহু ইল্লা বিইজনিহি,ইয়া'লামু মা বাইনা আইদীহিম অমা খালফাহুম,অলা ইউহিতু-না বিশ্বাইম মিন ইলমিহি ইল্লা বিমা শ্বাআ অছিআ কুৰছি উহুছ ছামা-ৱাতি অল আৰজা অলা য়াউদুহু হিফজুহুমা, অহুৱাল আলিয়্যুল আজীম'।

অর্থ: আল্লাহ সেইজনেই, যিজনৰ বাহিৰে আন কোনো উপাস্য নাই।তেওঁ চিৰজীৱী আৰু চিৰ বিৰাজমান শাশ্বত সত্তা। তেওঁক টোপনি আৰু কলাঘূমটি একোৱে নধৰে।আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীত যিবোৰ আছে সকলো তেওঁৰেই। আল্লাহৰ দৰবাৰত তেওঁৰ বিনানুমতিত ওকালতি কৰিব পৰা কোন আছে? মানুহৰ সম্মুখত যিবোৰ আছে আৰু যিবোৰ সিহঁতৰ অগোচৰ, সেই সকলোবোৰ আল্লাহৰ অৱগত। তেওঁৰ জ্ঞান ভাণ্ডাৰৰ কোনো কথাই সিহঁতে আয়ত্তাধীন কৰিব নোৱাৰে; অৱশ্যে কোনো বিষয়ে তেওঁ নিজেই যদি কাৰোবাক জনাব বিছাৰে (সেয়া সুকিয়া কথা)।তেওঁৰ কুৰছী আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীক আৱৰী আছে। ইয়াৰ ৰক্ষণাবেক্ষণে তেওঁক কেতিয়াও ক্লান্ত কৰিব নোৱাৰে। তেওঁ অতি উচ্চ আৰু মহান।

(1) من قرأها دبر كل صلاة لم يمنعه من دخول الجنة إلا أن يموت. النسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 100، وابن السني، برقم، 121، وصححه الألباني في صحيح الجامع، 339/5، وسلسلة الأحاديث الصحيحة، 697/2، برقم 972، والآية رقم 255 من سورة البقرة.

(য“ি ব্যক্তি প্রত্যেক চালাতৰ পিছত এইটো পঢ়িবত ,েওঁক মৃত্যুৰ বাহিৰে জান্নাতত প্ৰৱেশ কৰিবলৈ আন কোনোৱে বাধা নিদিব। ”নাছাঈআমালুল , ইয়াওমিঅল্লাইলাহ১০০নং , আৰু চাওক ছাহীহুল জামে ৫/৩৩৯)

72-(7) ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ)) عَشْرَ مَرّاتٍ بَعْدَ صَلاةِ الْمَغْرِبِ وَالصُّبْحِ[1].

(৭২) “লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু য়ুহয়ি অয়ুমীতু অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ। (ফজৰ আৰু মাগৰিবৰ পিছত দহ বাৰকৈ পঢ়িব)

অৰ্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।তেৱেঁই জীৱিত কৰে আৰু তেৱেঁই মৃত্যু দান কৰে।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান।

দহবাৰ মাগৰিব আৰু ফজৰৰ পিছত।

(তিৰমিজী ৫/৫১৫ আহমাদ ৪/২২৭ চাওক জা-দুল মাআদ ১/৩০০)

73-(8) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْماً نافِعاً، وَرِزْقاً طَيِّباً، وَعَمَلاً مُتَقَبَّلاً)) بَعْدَ السّلامِ مِنْ صَلاَةِ الفَجْرِ[2].

ফজৰৰ পিছত পঢ়িবঃ

(1) رواه الترمذي، 5/ 515، برقم 3474، وأحمد، 4/ 227، برقم 17990، وانظر تخريجه في: زاد المعاد 300/1.

(2) ابن ماجه، برقم 925، والنسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 102، وانظر: صحيح ابن ماجه، 152/1، ومجمع الزوائد 111/10، وسيأتي برقم 95.

(৭৩) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা ইলমান না-ফিআ, অৰিজকান তায়্যিবা, অ আমালান মুতাকাব্‌বালা।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত উপকাৰী জ্ঞান, পৰিত্র খাদ্য, আৰু গহণযোগ্য আমলৰ পার্থনা কৰো।

(ইবনে মা-জাহ আৰু চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/১৫২ আৰু মাজমাউয জাৱাইদ ১০/১১১)

২৬. دُعَـــاءُ صَـــلاَةِالاسْتِـــخَارَة

ইছতিখাৰা নামজৰ দুআঃ

74- قَالَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: كَانَ رسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يُعَلِّمُنَا الْاسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ، يَقُولُ: ((إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ، ثُـمَّ لْيَقُـلْ: اللَّهُـمَّ إِنِّي أَسْـتَخِيرُكَ بِعِلْمِـكَ، وَأَسْـتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ العَظِيمِ؛ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلاَ أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلاَ أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلاَّمُ الغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الأَمْرَ - وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ - خَيْرٌ لِي فِي دِيـنِي وَمَعَـاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي – أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ - فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثـمَّ بَـارِكْ لِي فِيـهِ، وَإِنْ كُنْـتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَـاشِي وَعَاقِبَـةِ أَمْـرِي – أَوْ قَـالَ: عَاجِلِـهِ وَآجِلِـهِ – فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِيَ الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ))[1].

(৭৪) হজৰতে জাবিৰ (ৰাঃ) কয় যে নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে আমাক সকলো ক্ষেত্রতে ইছতিখাৰা কৰাৰ শিক্ষা দিছে যেনেকৈ আমাক কোৰআনৰ ছুৰা শিকাইছে। তেখেতে কৈছে যে তোমালোকৰ কোনোৱে

(1) البخاري، 7/ 162، برقم 1162.

যেতিয়া কিবা কাম এটা কৰিবলৈ সংকল্পবদ্ধ হয় তেতিয়া ফৰজ নামাজ ব্যতীত দুই ৰাকাত নামাজ পঢ়িব লাগে আৰু এই দুআ কৰিব লাগে।

“আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছতাখি-ৰুকা বি ইল্‌মিক, অ আছতাকদিৰুকা বি কুদৰাতিক। অ আছআলুকা মিন ফাজলিকাল আজীম। ফা ইন্নাকা তাকদিৰ অলা আকদিৰ, অতা’লাম অলা আ’লাম, অ আনতা আল্লা-মুল গুয়ু-ব। আল্লা-হুম্মা ইন কুনতা তা’লাম আন্না হা-জাল আম্ৰ—খাইৰুন লি ফি দ্বীনি অমাআশ্বী অ আকিবাতি আমৰি। ফাকদুৰহু লি অয়াছ ছিৰহুলি ছুম্মা বাৰিকলি ফি-হ। অ ইন কুনতা তা’লাম আন্না হা-জাল আম্ৰ শ্বাৰ-ৰুনলি ফি দ্বীনি অমআশ্বী অ আকিবাতি আমৰি- ফাছৰিফহু আন্নি অছৰিফনি আনহু। অকদুৰলিয়াল খাইৰা হাইছু কা-না ছুম্মা আৰজিনী বিহ”।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ জ্ঞানৰ জৰিয়তে কল্যাণ কামনা কৰো, আৰু তোমাৰ ক্ষমতাৰ জৰিয়তে শক্তি বিছাৰো। আৰু তোমাৰ ওচৰত তোমাৰ ডাঙৰ অনুগহৰ পার্থনা কৰো।কিয়নো তুমি ক্ষমতাবান আৰু মই অক্ষম;আৰু তুমি জানা আৰু আমি নাজানো।আৰু তুমিয়েই সকলো গোপন তত্ত্ববোৰ জানা। হে আল্লাহ যদি তুমি জানা যে মোৰ এই কাম(ইয়াত আপোনাৰ কামৰ নাম লব) মোৰ বাবে মোৰ দ্বীন মোৰ জীৱিকা আৰু মোৰ কামৰ পৰিণতি(সকলো ক্ষেত্রতে) ভাল হ’ব তেন্তে এইটো মোৰ ভাগ্যত কৰি দিয়া আৰু মোৰ বাবে ইয়াক সহজ কৰি দিয়া, আৰু মোৰ বাবে তাত বৰকত পদান কৰা। আৰু যদি তুমি জানা যে এই কামটো মোৰ বাবে আৰু মোৰ দ্বীন ও জীৱিকাৰ ক্ষেত্রত আৰু মোৰ কামৰ পৰিণতিৰ দিশত ভাল নহয়, তেন্তে ইয়াক মোৰ পৰা আতঁৰ কৰি দিয়া আৰু মোক তাৰ পৰা দুৰ কৰি দিয়া। আৰু মোৰ ভাগ্যত কল্যাণ আনি দিয়া য’তেই নহওক কিয় ? আৰু তাৰ ওপৰত তুমি সন্তোষ্ট হোৱা”।

বুখাৰী ৭/১৬২)

وَمَا نَدِمَ مَنِ اسْتَخَارَ الْخَالِقَ، وَشَاوَرَ الْمَخْلُوقِينَ الْمُؤْمِنِينَ وَتَثَبَّتَ فِي أَمْرِهِ، فَقَدْ قَالَ اللَّهُ ﷻ: ﴿وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾ [1].

যি ব্যক্তি সৃষ্টিকর্তাৰ ওচৰত ইছতিখাৰা কৰিব আৰু মুমিন ব্যক্তিৰ লগত পৰামর্শ কৰিব আৰু স্বীয় কাম পূর্ণ নিশ্চয়তা আৰু চেষ্টাৰে কৰিব সি কেতিয়াও বিফল নহব। কিয়নো আল্লাহ তাআলা কৈছে:

وَشَاوِرْهُمْ فِي الْاَمْرِ فَاِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَي اللهِ.

অর্থ: কাম কাজৰ বাবে সিহঁতৰ লগত পৰামর্শ কৰা আৰু যেতিয়া দৃঢ় মনস্থ হোৱা তেতিয়া আল্লাহৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰা"। (ছুৰা আলে ঈমৰাণ: ১৫৯)

২৭. أَذْكَارُ الصَّبَاحِ وَالْمَسَاءِ

পূৱা-গধুলি পঢ়িবলগীয়া দুআ সমূহঃ

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ، وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى مَنْ لاَ نَبِيَّ بَعْدَهُ [2].

সকলো প্রশংসা কেৱল আল্লাহৰ বাবে, আৰু চালাত আৰু ছালাম নিবেদন কৰিছোঁ, সেই নবীৰ প্রতি যাৰ পিছত আৰু কোনো নবী অহাৰ অৱকাশ নাই। তাৰ পিছত,

(1) سورة آل عمران، الآية: 159 .

(2) عن أنس يرفعه: ((لأن أقعد مع قوم يذكرون الله تعالى من صلاة الغداة حتى تطلع الشمس أحبُّ إليَّ من أن أُعتق أربعة من ولد إسماعيل، ولأن أقعد مع قوم يذكرون الله من صلاة العصر إلى أن تغرب الشمس أحبّ إليَّ من أن أعتق أربعة)). أبو داود، برقم 3667، وحسنه الألباني، في صحيح أبي داود، 698/2 .

75-[1] أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيطَانِ الرَّجِيمِ ﴿اللَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لاَ تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلاَ يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلاَّ بِمَا شَاء وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلاَ يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾[1].

৭৫) আউজু বিল্লাহি মিনাশ্ব শ্বাইতানিৰ ৰাজিম

"'আল্লা-হু লা ইলা-হা ইল্লা হোৱাল হাইউল কাইউম, লা তা'খুজুহু ছিনাতুওঁ অলা নাউম, লাহু মা-ফিচ ছামা-ৱাতি অমা ফিল আৰজি, মান জাল লাজি ইয়াশ্ব ফাউ ইনদাহু ইল্লা বিইজনিহি,ইয়া'লামু মা বাইনা আইদীহিম অমা খালফাহুম,অলা ইউহিতু-না বিশ্বাইম মিন ইলমিহি ইল্লা বিমা শ্বাআ অছিআ কুৰছি উহুছ ছামা-ৱাতি অল আৰজা অলা য়াউদুহু হিফজুহুমা, অহুৱাল আলিয়্যুল আজীম'।

অর্থ: আল্লাহ সেইজনেই, যিজনৰ বাহিৰে আন কোনো উপাস্য নাই।তেওঁ চিৰজীৱী আৰু চিৰ বিৰাজমান শাশ্বত সত্তা। তেওঁক টোপনি আৰু কলাঘূমটি একোৱে নধৰে।আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীত যিবোৰ আছে সকলো তেওঁৰেই। আল্লাহৰ দৰবাৰত তেওঁৰ বিনানুমতিত ওকালতি কৰিব পৰা কোন আছে? মানুহৰ সম্মুখত যিবোৰ আছে আৰু যিবোৰ সিহঁতৰ অগোচৰ, সেই সকলোবোৰ আল্লাহৰ অৱগত। তেওঁৰ জ্ঞান ভাণ্ডাৰৰ কোনো কথাই সিহঁতে আয়ত্তাধীন কৰিব নোৱাৰে; অৱশ্যে কোনো বিষয়ে তেওঁ নিজেই যদি কাৰোবাক জনাব বিছাৰে (সেয়া সুকিয়া কথা)।তেওঁৰ কুৰছী আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীক আৱৰী আছে। ইয়াৰ

(1) سورة البقرة، الآية: 255. من قالها حين يصبح أُجير من الجن حتى يمسي، ومن قالها حين يمسي أُجير منهم حتى يصبح. أخرجه الحاكم، 562/1، وصححه الألباني في صحيح الترغيب والترهيب، 273/1، وعزاه إلى النسائي، والطبراني، وقال: ((إسناد الطبراني جيد)).

ৰক্ষণাবেক্ষণে তেওঁক কেতিয়াও ক্লান্ত কৰিব নোৱাৰে। তেওঁ অতি উচ্চ আৰু মহান।

(বাকাৰা: ২৫৫)

যি ব্যক্তি পোৱা এইটো পাঠ কৰিব সন্ধিয়ালৈকে তেওঁ জিন চয়তানৰ পৰা আল্লাহৰ আশ্রয়ত থাকিব। আৰু যি ব্যক্তি সন্ধিয়া এইটো পাঠ কৰিব তেওঁ প্রভাতিলৈকে জিন চয়তানৰ পৰা আল্লাহৰ আশ্রয় লাভ কৰিব। হাদীছটো হাকিমে সংকলন কৰিছেআ ।৫৬২/১ ,ৰু শ্বাইখ আলবানীয়ে ইয়াক ছহীহুত তাৰগীব অততা-ৰহীবত ছহীহ বুলি কৈছে ১।২৭৩/)

76- (ثلاثَ مرَّاتٍ)[1]. بسم الله الرحمن الرحيم ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ* اللَّهُ الصَّمَدُ* لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ* وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُواً أَحَدٌ﴾،

(৭৬) *বিছমিল্লাহিৰ ৰহমানিৰ ৰাহীম (ক্বুল হুৱাল্লা-হু আহাদ। আল্লাহুচ চামাদ। লাম ইয়ালিদ অলাম ইউলাদ। অলাম ইয়াকুল্লাহু কুফুৱান আহাদ)।*

(আৰম্ভ কৰিছোঁ পৰম কৰুণাময় পৰম দয়ালু আল্লাহৰ নামত। "কোৱা, তেওঁ আল্লাহ্, একক-অদ্বিতীয়। আল্লাহ হৈছে 'চামাদ' (তেওঁ কাৰো মুখাপেক্ষী নহয়, সকলোৱেই তেওঁৰ মুখাপেক্ষী)। তেওঁ কাকো জন্ম দিয়া নাই আৰু তেওঁৰোকো কোনোৱে জন্ম দিয়া নাই। আৰু তেওঁৰ সমতুল্য কোনো নাই।"

بسم الله الرحمن الرحيم ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ* مِن شَرِّ مَا خَلَقَ* وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ* وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ* وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ﴾،

বিছমিল্লাহিৰ ৰহমানিৰ ৰাহীম (ক্বুল আ'উযু বিৰাব্বিল ফালাক্ব। মিন শ্বাৰ্বি মা খালাক্ব। ওৱা মিন শ্বাৰ্বি গা-ছিক্বিন ইযা অক্বাব। ওৱা মিন শ্বাৰ্বিন নাফফা-ছা-তি ফিল 'উক্বাদ। ওৱা মিন শ্বাৰ্বি হা-ছিদিন ইযা হাছাদ)।

(আৰম্ভ কৰিছোঁ পৰম কৰুণাময় পৰম দয়ালু আল্লাহৰ নামত। "কোৱা, মই আশ্রয় প্রার্থনা কৰিছোঁ ঊষাৰ প্রতিপালকৰ। তেওঁ যি সৃষ্টি কৰিছে তাৰ

(1) من قالها ثلاث مرات حين يصبح وحين يمسي كفته من كل شيء. أخرجه أبـو داود، 4/ 322، بـرقم 5082، والترمذي، 5/ 567، برقم 3575، وانظر: صحيح الترمذي، 3/182 .

অনিষ্টৰ পৰা। ‘আৰু ৰাতিৰ অন্ধকাৰৰ অনিষ্টৰ পৰা, যেতিয়া ই গভীৰ হয়। আৰু সকলো নাৰীৰ অনিষ্টৰ পৰা, যিহঁতে গাঠিত ফুঁ দিয়ে। আৰু হিংসুক ব্যক্তিৰ অনিষ্টৰ পৰা, যেতিয়া সি হিংসা কৰে।”

بسم الله الرحمن الرحيم ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ* مَلِكِ النَّاسِ* إِلَهِ النَّاسِ* مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ* الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ* مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ﴾

বিছমিল্লাহিৰ ৰহমানিৰ ৰাহীম (ক্বুল ‘আউযু বিৰাব্বিন্না-ছ। মালিকিন্না-ছ, ইলা-হিন্না-ছ, মিন শ্বাৰ্বিল ওৰাছওৱা-ছিল খান্না-ছ, আল্লাযি ইউওৱাছৱিছু ফী ছুদূৰিন না-ছ, মিনাল জিন্নাতি ওৰান্না-ছ।)।

(আৰম্ভ কৰিছোঁ) পৰম কৰুণাময় পৰম দয়ালু আল্লাহৰ নামত। “কোৱা, মই আশ্রয় প্রার্থনা কৰিছোঁ মানুহৰ প্রতিপালকৰ, মানুহৰ অধিপতিৰ, মানুহৰ ইলাহ (উপাস্য)ৰ ওচৰত, আত্মগোপনকাৰী কুমন্ত্রণাদাতাৰ অনিষ্টৰ পৰা; যিয়ে কুমন্ত্রণা দিয়ে মানুহৰ অন্তৰত, জিন আৰু মানৱ উভয়ৰ মাজৰ পৰা।

(তিনিবাৰকৈ পঢ়িব।)

77- (3) ((أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ[1]، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيرَ مَا بَعْدَهُ[2]، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ

(1) وإذا أمسى قال: أمسينا وأمسى الملك لله.

(2) وإذا أمسى قال: رب أسألك خير ما في هذه الليلة، وخير ما بعدها، وأعوذ بك من شر ما في هذه الليلة، وشر ما بعدها.

فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ))[1].

(৭৭) "আছবাহনা ওৱা আছবাহাল মুলকু লিল্লা-হ। অল হামদু লিল্লা-হ। লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু য়ুহয়ি অয়ুমীতু অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ। ৰাব্বি আছআলুকা খাইৰা মা ফি হা-জাল ইয়াউম। অখাইৰামা বা'দাহ। অ আউজু বিকা মিন শ্বাৰ্বি হা-জাল ইয়াউম। অশ্বাৰ্বি মা বা'দাহ। ৰাব্বি আউজুবিকা মিনাল কাছ্‌ল, অছু-য়িল কিবাৰ, ৰাব্বি আউজুবিকা মিন আজাবিন ফিন না-ৰ। অ আজাবিন ফিল কাব্ৰ"।

অর্থ: আমি পভাত কৰিলো আৰু আল্লাহৰ জগত সমূহেও পভাত কৰিলে। সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰেই। : আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।তেৱেঁই জীৱিত কৰে আৰু তেৱেঁই মৃত্যু দান কৰে।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান।হে আল্লাহ এই দিনৰ যি কল্যাণ আছে আৰু যি ইয়াৰ পিছত আছে সেইটো মই কামনা কৰো। আৰু এই দিনৰ অমঙ্গলৰ পৰা আৰু ইয়াৰ পিছৰ অমঙ্গলৰ পৰা মই তোমাৰ আশয় বিছাৰো। হে মোৰ পভূ! মই অলসতা আৰু বৃদ্ধাৱস্থাৰ অসহায়ৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো।হে মোৰ পভূ! মই জাহান্নামৰ জুইৰ পৰা আৰু কবৰৰ শাস্তিৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো"।

(মুছলিম ৪/২০৮৮)

গধূলি এনেকৈ ক'ব,

"আমছাইনা অ আমছাল মুলকু লিল্লা-হ। অল হামদু লিল্লা-হ। লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু য়ুহয়ি অয়ুমীতু অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ। ৰাব্বি আছআলুকা খাইৰা মা ফি হা-জিহিল্লাইলাহ। অখাইৰামা বা'দাহা। অ আউজু বিকা মিন

(1) مسلم، 4/ 2088، برقم 2723.

শ্বাৰি্ৰ হা-জিহিল্লাইলাহ। অশ্বাৰি্ৰ মা বা'দাহা। ৰাবি্ব আউজুবিকা মিনাল কাছ্ল, অছু-য়িল কিবাৰ, ৰাবি্ব আউজুবিকা মিন আজাবিন ফিন না-ৰ। অ আজাবিন ফিল কাব্ৰ"।

78-(4) ((اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا[1]، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ النُّشُورُ))[2].

(৭৮) "আল্লা-হুম্মা বিকা আছবাহনা অবিকা আমছাইনা অবিকা নাহয়া অবিকা নামুতু অ ইলাইকান নশ্বু-ৰ"।

অৰ্থ: হে আল্লাহ তোমাৰ নামত আমি পভাত কৰিলো আৰু তোমাৰ নামতে আমি ৰাতিত পৱেশ কৰিছো আৰু তোমাৰ নামতে আমি জীৱিত আৰু তোমাৰ নামতে আমি মৰিম আৰু তোমাৰ ফালেই উভতি যাম।

আৰু গধুলি এইদৰে কব।

"আল্লা-হুম্মা বিকা আমছাইনা অবিকা আছবাহনা অবিকা নাহয়া অবিকা নামুতু অ ইলাইকান মাছী-ৰ"।

অৰ্থ: হে আল্লাহ তোমাৰ নামত আমি ৰাতিত পৱেশ কৰিলো আৰু তোমাৰ নামতে আমি পভাত কৰিছো আৰু তোমাৰ নামতে আমি জীৱিত আৰু তোমাৰ নামতে আমি মৰিম আৰু তোমাৰ ফালেই উভতি যাম।

(তিৰমিজী ৫/৪৬৬ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৪২)

79-(5) ((اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ[3] لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنوبَ إِلاَّ أَنْتَ))[4].

---

(1) وإذا أمسى قال: اللَّهم بك أمسينا، وبك أصبحنا، وبك نحيا، وبك نموت، وإليك المصير.

(2) الترمذي، 5/ 466، برقم 3391، وانظر: صحيح الترمذي 3/142.

(3) أقر وأعترف.

(4) من قالها موقناً بها حين يمسي، فمات من ليلته دخل الجنة، وكذلك إذا أصبح. أخرجه البخاري، 7/ 150، برقم 6306.

(৭৯) আল্লা-হুম্মা আনতা ৰাব্বি লা ইলা-হা ইল্লা আনতা খালাক তানি অ আনা আব্দুক, অ আনা আলা আহদিক, অৱাদিকা মাছতাতা'তু আউজুবিকা মিন শ্বাৰ্ৰি মা ছানা'তু, আবুউ লাকা বিনি'মাতিকা আলাইয়্যা, অ আবুউ বিজাম্বি, ফাগফিৰলি ফা ইন্নাহু লা ইয়াগ ফিৰুজ জুনু-বা ইল্লা আনতা।

অর্থ: হে আল্লাহ তুমিয়ে মোৰ পভূ। তুমি বিনো কোনো সত্য উপাস্য নাই। তুমিয়ে মোক সৃষ্টি কৰিছা। আৰু মই তোমাৰ দাস। আৰু মই তোমাৰ পতিশ্ৰুতিৰ ওপৰত সাধ্যানুসাৰে পতিষ্ঠিত। মই যি কৰিছো তাৰ অন্যায়ৰ পৰা মই তোমাৰ আশয় বিছাৰো। আৰু তুমি যি অনুগহ মোক পদান কৰিছা সেয়া স্বীকাৰ কৰো।আৰু মোৰ গুণাহ খাতা স্বীকাৰ কৰিছো। গতিকে মোক ক্ষমা কৰি দিয়া। কিয়নো তুমি বিনে কোনোৱে গুণাহ ক্ষমা কৰিব নোৱাৰে।

(বুখাৰী ৭/১৫০)

80-(6) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ[1] أُشْهِدُكَ، وَأُشْهِدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلاَئِكَتِكَ، وَجَمِيعَ خَلْقِكَ، أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ وَحْدَكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ، وَأَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ)) (أربعَ مَرَّاتٍ)[2].

(৮০) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছবাহতু উশ্বহিদুক, অ উশ্বহিদু হামলাতা আৰশ্বিক, অ মালা-ইকাতিক, অজামীয়া খালক্বিক, আন্নাকা আনতাল্লাহ,

(1) وإذا أمسى قال: اللَّهم إني أمسيت.

(2) من قالها حين يصبح، أو يمسي أربع مرات، أعتقه الله من النار. أخرجه أبو داود، 4/ 317، برقم 5071، والبخاري في الأدب المفرد، برقم 1201، والنسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 9، وابن السني، برقم 70، وحسّن سماحة الشيخ ابن باز ' إسناد النسائي، وأبي داود، في تحفة الأخيار، ص23.

লা ইলা-হা ইল্লা আনতা, অহদাকা লা শ্বাৰিকা লাক, অ আন্না মুহাম্মাদান আব্দুকা অ ৰাছুলুক”। (চাৰি বাৰ পঢ়িব)

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাক সাক্ষী ৰাখি পভাত কৰিলো। আৰু তোমাৰ সিংহাসন বহন কাৰী সকলক, তোমাৰ ফিৰিস্তা সকলক আৰু তোমাৰ গোটেই সৃষ্টিক সাক্ষী ৰাখি কওঁ যে তুমিয়েই আল্লাহ,তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। তুমি একক তোমাৰ কোনো অংশী নাই।আৰু নিশ্চয় মুহাম্মাদ তোমাৰ বান্দা আৰু ৰাছুল”।

(আবু দাউদ ৪/৩১৭ আল আদাবুল মুফৰাদ লিল বুখাৰী হা:নং ১২০১ আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ নাছায়ি হা: ৯ পৃ:১৩৮ ইবনুছ ছুন্নি হা:৭০ শ্বাইখ ইবনে বাজে আবু দাউদ আৰু নাছয়িৰ চনদক ‘হাছান’ বুলি কৈছে। চাওক তুহফাতুল আখয়াৰ পৃ: ২৩)

81-(7) ((اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي[1] مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ))[2].

(৮১) “আল্লা-হুম্মা মা আছবাহা বি মিন নি’মাহ। আউ বি আহাদিম মিন খালক্বিক, ফামিনকা অহদাকা লা শ্বাৰীকা লাক, ফালাকাল হামদু অলাকাশ্ব শুক্ৰ”।

অর্থ: হে আল্লাহ মোৰ ওপৰত অথবা তোমাৰ যি কোনো সৃষ্টিৰ ওপৰত যি অনুগহই পভাত কৰিছে সেইটো কেৱল মাত্র তোমাৰ তৰফৰ পৰাই। তুমি একক তোমাৰ কোনো অংশী নাই। এতেকে সকলো পশংসা তোমাৰেই আৰু কৃতজ্ঞতা তোমাৰেই।

(আবু দাউদ ৪/৩১৮ আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ নাছায়ি হা: ৭ পৃ:১৩৭ ইবনুছ ছুন্নি হা:৪১ পৃ:২৩

(1) وإذا أمسى قال: اللَّهم ما أمسى بي...

(2) من قالها حين يصبح فقد أدَّى شكر يومه، ومن قالها حين يمسي فقد أدَّى شكر ليلته. أخرجه أبو داود، 4/ 318، برقم 5075، والنسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 7، وابن السني، برقم 41، وابن حبان، ((موارد)) برقم 2361، وحسّن ابن باز ' إسناده في تحفة الأخيار، ص24.

ইবনে হিব্বান হা:২৩৬১ শ্বাইখ ইবনে বাজে ইয়াক 'হাছান' বুলি কৈছে। চাওক তুহফাতুল আখয়াৰ পৃ: ২৪)

82-(8) ((اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ القَبْرِ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ)) (ثلاثَ مرَّاتٍ)[1].

(৮২) "আল্লা-হুম্মা আ-ফিনি ফি বাদানি, আল্লা-হুম্মা আ-ফিনি ফি ছাময়ি, আল্লা-হুম্মা আ-ফিনি ফি বাছাৰী, লা ইলা-হা ইল্লা আনতা, আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজু বিকা মিনাল কুফ্ৰ, অল ফাক্ৰ, অ আউজুবিকা মিন আজাবিল কাব্ৰ, লা ইলা-হা ইল্লা আনতা"।

অর্থ: হে আল্লাহ মোৰ শৰীৰত সুস্থতা পদান কৰা। হে আল্লাহ মোৰ কাণক সুস্থতা পদান কৰা। হে আল্লাহ মোৰ চকুক সুস্থতা পদান কৰা। তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। হে আল্লাহ মই কুফৰি ও দৰিদতাৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো। আৰু কবৰৰ শাস্তিৰ পৰা আশয় বিছাৰো। তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই।

পুৱা গধুলি তিনি তিনি বাৰ পঢ়িব।

(আবু দাউদ ৪/৩২৪ আহমাদ ৫/৪২ আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ নাছায়ি হা: ২২ পৃ:১৪৬ ইবনুছ ছুন্নি হা:৬৯ পৃ:৩৫ আল আদাবুল মুফৰাদ লিল বুখাৰী শ্বাইখ ইবনে বাজে ইয়াক 'হাছান' বুলি কৈছে। চাওক তুহফাতুল আখয়াৰ পৃ: ২৬)

83-(9) ((حَسْبِيَ اللَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ عَلَيهِ تَوَكَّلتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ

(1) أبو داود، 4/ 324، برقم 5092، وأحمد، 5/ 42، برقم 20430، والنسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 22، وابن السني، برقم 69، والبخاري في الأدب المفرد، برقم 701، وحسّن العلامة ابن باز إسناده في تحفة الأخيار، ص26.

الْعَظِيمِ)) (سَبْعَ مَرّاتٍ)[1].

(৮৩) "হাছবিয়াল্লা-হু লা ইলা-হা ইল্লা হুৱা আলাইহি তাৱাক্কালতু অহুৱা ৱাব্বুল আৱশ্বিল আজীম"।

অর্থ: মোৰ বাবে আল্লাহ যথেষ্ট। তেওঁৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। মই তেওঁৰ ওপৰতেই ভৰসা কৰো। তেওঁ মহাসিংহাসনৰ পভূ।

সাত বাৰকৈ পুৱা গধুলি পঢ়িব লাগে।

(আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ ইবনুছ ছুন্নি হা:৭২ পৃ:৩৭ আবু দাউদ ৪/৩২১ , ইয়াৰ চনদ 'যায়্যিদ' ভাল)

84-(10) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ: فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي، وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي، وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي))[2].

(৮৪) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকাল আ-ফিয়া ফিদ দুনিয়া অল আ-খিৰাহ, আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকাল আফৱা অল আফিয়া ফি দ্বীনি, অদুনিয়ায়া, অ আহলি, অ মা-লি, আল্লা-হুম্মাছ তুৰ আউৰা-তি, অ আ-মিন ৰাউআ-তি, আল্লা-হুম্মাহ ফিজনি মিন বাইনা য়াদায়্যা, অমিন খালফি, অ আন য়ামীনি, অ আন শ্বিমা-লি, অমিন ফাউকি, অ আউজুবি আজমাতিকা আন উগতা-লা মিন তাহতি"।

---

(1) من قالها حين يصبح وحين يمسي سبع مرات كفاه الله ما أهمّه من أمر الدنيا والآخرة. أخرجه ابن السني، برقم 71 مرفوعاً، وأبو داود موقوفاً، 4/ 321، برقم 5081، وصحّح إسناده شعيب وعبدالقادر الأرناؤوط. انظر: زاد المعاد 376/2.

(2) أبو داود، برقم 5074، وابن ماجه، برقم 3871، وانظر: صحيح ابن ماجه، 332/2.

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত দুনিয়া ও আখিৰাতত নিৰাপদ বিছাৰো।হে আল্লাহ মই মোৰ দ্বীন, মোৰ দুনিয়া, মোৰ পৰিয়াল আৰু মোৰ সম্পদৰ বাবে তোমাৰ ওচৰত ক্ষমা বিছাৰো আৰু নিৰাপদ কামনা কৰো। হে আল্লাহ মোৰ পৰ্দা কৰা অংগ সমূহৰ ওপৰত পৰ্দা কৰি দিয়া। আৰু মোৰ ভয়-ভীতি দুৰ কৰি শান্তি বিৰাজ কৰা। হে আল্লাহ মোৰ সন্মুখৰ পৰা মোৰ পিছৰ পৰা মোৰ সোঁ ফালৰ পৰা মোৰ বাওঁ ফালৰ পৰা আৰু মোৰ ওপৰৰ পৰা মোক সুৰক্ষা কৰা। আৰু হঠাৎ তলৰ পৰা ধবংশ হোৱাৰ পৰা মই তোমাৰ আশয় বিছাৰো।

(আবু দাউদ আৰু চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩৩২)

85-((اللَّهُمَّ عَالِمَ الغَيْبِ وَالشَّـهَادَةِ فَـاطِرَ السَّـمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَـهُ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطانِ وَشَرَكِـهِ، وَأَنْ أَقْـتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءاً، أَوْ أَجُرَّهُ إِلَى مُسْلِمٍ))[1].

(৮৫) "আল্লা-হুম্মা আ-লিমাল গাইবি অশ্ব শ্বাহাদাতি ফা-তিৰাছ ছামা-ৱাতি অল আৰ্জি ৰাব্বা কুল্লি শ্বাইয়িন অ মালি-কাহ। আশ্বহাদু আল লা ইলা-হা ইল্লা আনতা। আউজুবিকা মিন শ্বাৰ্ি্ৰ নাফছি অ মিন শ্বাৰ্ি্ৰশ্ব শ্বাইতানি অশ্বিৰকিহ। অ আনিক তাৰিফা আলা নাফছি ছু-আন আউ আজুৰ্্বাহু ইলা মুছলিম"।

অর্থ: হে আল্লাহ আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীৰ সৃষ্টিকর্তা, দশ্য ও অদৃশ্যৰ জ্ঞাতা পত্যেক বস্তুৰ পতিপালক আৰু গৰাকী। মই সাক্ষ্য দিওঁ যে তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। হে আল্লাহ মই তোমাৰ আশয় বিছাৰো মোৰ নফছৰ অনিষ্টৰ পৰা আৰু চয়তানৰ অনিষ্ট আৰু তাৰ

(1) الترمذي، برقم 3392، وأبو داود، برقم 5067، وانظر: صحيح الترمذي، 3/142 .

শ্বির্কৰ পৰা আৰু মই নিজে কোনো পাপ কৰাৰ পৰা আৰু কোনো মুছলিমৰ অনিষ্ট কৰাৰ পৰা।

(তিৰমিজী, আবু দাউদ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৪২)

86-(12) ((بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ)) (ثلاثَ مرَّاتٍ)[1].

(৮৬) "বিছমিল্লা-হিল লাজি লা-য়াজুৰ্ৰু মাআছমিহি শ্বাইয়ুন ফিল আৰজি অলা ফিছ ছামা-য়ি অহুৱাছ ছামীউল আলিম"।

অর্থ: আল্লাহৰ নামত, যাৰ নামত পৃথিৱী ও আকাশৰ কোনো বস্তু ক্ষতি কৰিব নোৱাৰে। আৰু তেৱেঁই সর্ব শোতা,সর্বজ্ঞ।

তিনিবাৰ পঢ়িব।

(আবু দাউদ তিৰমিজী চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩৩২)

87-(13) ((رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلاَمِ دِيناً، وَبِمُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم نَبِيّاً)) (ثلاثَ مرَّاتٍ)[2].

(৮৭) "ৰাজি-তু বিল্লা-হি ৰাব্বাওঁ অবিল ইছলামি দ্বীনা, অবি মুহাম্মাদিন নাবিয়্যা"।

(1) من قالها ثلاثاً إذا أصبح، وثلاثاً إذا أمسى لم يضره شيء. أخرجه أبو داود، 4/ 323، برقم، 5088، والترمذي، 5/ 465، برقم 3388، وابن ماجه، برقم 3869، وأحمد، برقم 446. وانظر: صحيح ابن ماجه، 2/332، وحسّن إسناده العلامة ابن باز ' في تحفة الأخيار، ص39 .

(2) من قالها ثلاثاً حين يصبح وثلاثاً حين يمسي كان حقاً على الله أن يرضيه يوم القيامة. أحمد، 4/ 337، برقم 18967، والنسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 4، وابن السني، برقم 68، وأبو داود، 4/ 318، برقم 1531، والترمذي، 5/ 465، برقم، 3389، وحسّنه ابن باز ' في تحفة الأخيار ص39 .

অর্থ: মই সন্তোষ্ট আল্লাহৰ ওপৰত পতিপালক হোৱাত, আৰু ইছলাম মোৰ ধর্ম হোৱাত, আৰু মুহাম্মাদ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম মোৰ নবী হোৱাত।

তিনি বাৰ পঢ়িব।

(তিৰমিজী ৫/৪৬৫ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৪১)

88-(14) ((يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلاَ تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ))[1].

(৮৮) "ইয়া হাইয়্যু ইয়া কাইয়্যু-ম বিৰাহমাতিকা আছতাগি-ছ, আছলিহ লি শ্বা'নি কুল্লাহ, অলা তাকিলনি ইলা নাফছি তাৰাফাতা আইন"।

অর্থ: হে চিৰজীৱী চিৰ বিৰাজমান শ্বাশত সত্তা মই তোমাৰেই অনুগহ লৈ সহায় বিছাৰো। মোৰ সকলো কাম সংশোধন কৰি দিয়া আৰু মোক এক পল সময়ো মোৰ নফছৰ অধীন নকৰিবা।

(হাকিমে বর্ণনা কৰি ছহীহ বুলি কৈছে আৰু ইমাম জাহবীয়ে তেওঁৰ লগত একমত পোষণ কৰিছে ১/৫৪৫ চাওক ছাহীহ আত তাৰগীব আত তাৰহীব ১/২৭৩)

89-(15) ((أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ[2]، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ[3]: فَتْحَهُ، وَنَصْرَهُ، وَنورَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ))[4].

(1) الحاكم وصححه، ووافقه الذهبي، 1/545، وانظر: صحيح الترغيب والترهيب، 1/273.

(2) وإذا أمسى قال: أمسينا وأمسى الملك لله ربّ العالمين.

(3) وإذا أمسى قال: اللّهم إني أسألك خير هذه الليلة: فتحها، ونصرها، ونورها، وبركتها، وهداها، وأعوذ بك من شر ما فيها، وشر ما بعدها.

(4) أبو داود، 4/ 322، برقم 5084، وحسن إسناده شعيب وعبد القادر الأرناؤوط في تحقيق زاد المعاد، 2/373.

(৮৯) “আছবাহনা অ আছবাহাল মুলকু লিল্লা-হি ৰাব্বিল আ-লামীন। আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা হা-জাল ইয়াউম। ফাতহাহু,অনাছৰাহু,অনু-ৰাহু, অবাৰাকাতাহু, অহুদা-হু। অ আউজু বিকা মিন শ্বাৰ্ব্বি মা ফী-হি অশ্বাৰ্ব্বি মা বা’দাহ”।

অর্থ: আমি পভাত কৰিলো আৰু জগত বাসীও পভাত কৰিলে আল্লাহৰ বাবে যিজন বিশ্ববাক্ষাণ্ডৰ পতিপালক।হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত এই দিনৰ কল্যাণ, বিজয়,সহায়,আৰু তাৰ নুৰ,বৰকত ও হিদায়ত কামনা কৰো। আৰু এই দিনৰ অমঙ্গলৰ পৰা আৰু ইয়াৰ পিছৰ দিনবোৰৰ অমঙ্গলৰ পৰা মই তোমাৰ আশয় বিছাৰো।

আৰু গধুলি এনেকৈ ক’ব।

اَمْسَيْنَا وَأَمْسَي الْمُلْكُ لِلهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. اَللَّهُمَّ اِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ, فَتْحَهَا,وَنَصْرَهَا,وَنُوْرَهَا,وَبَرَكَتَهَا, وَهُدَاهَا, وَأَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيْهَا وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا.

“আমছাইনা অ আমছাল মুলকু লিল্লা-হি ৰাব্বিল আ-লামীন। আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা হা-জিহিল লাইলাহ। ফাতহাহা,অনাছৰাহা,অনু-ৰাহা, অবাৰাকাতাহা, অহুদা-হা। অ আউজু বিকা মিন শ্বাৰ্ব্বি মা ফী-হা অশ্বাৰ্ব্বি মা বা’দাহা”।

অর্থ: আমি ৰাতিত পৰেশ কৰিলো আৰু জগত বাসীও পভাত কৰিলে আল্লাহৰ বাবে যিজন বিশ্ববাক্ষাণ্ডৰ পতিপালক।হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত এই ৰাতিৰৰ কল্যাণ, বিজয়,সহায়,আৰু তাৰ নুৰ,বৰকত ও হিদায়ত কামনা কৰো। আৰু এই ৰাতিৰ অমঙ্গলৰ পৰা আৰু ইয়াৰ পিছৰ ৰাতিবোৰৰ অমঙ্গলৰ পৰা মই তোমাৰ আশয় বিছাৰো।

(আবু দাউদ ৪/৩২২ চনদ ‘হাছান’ চাওক জা-দুল মাআদ ২/৩৭৩)

90-(16) ((أَصْبَحْنا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلاَمِ[1]، وَعَلَى كَلِمَةِ الْإِخْلاَصِ، وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ×، وَعَلَى مِلَّـةِ أَبِينَـا إِبْرَاهِيمَ، حَنِيفاً مُسْلِماً وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشرِكِينَ))[2].

(৯০)"আছবাহনা আলা ফিতৰাতিল ইছলাম, অ আলা কালিমাতিল ইখলাছ, অ আলা নাবিয়্যিনা মুহাম্মাদ, অ আলা মিল্লাতি আবীনা ইবাহীমা হানিফাম মুছলিমা অমা কা-না মিনাল মুশ্ৰিকীন"।

অর্থ: মই পভাত কৰিলো ইছলামী স্বভাৱত আৰু কালিমায়ে ইখলাছ আৰু স্বীয় নবী মুহাম্মাদৰ দ্বীনৰ ওপৰত আৰু আমাৰ পিতা ইবাহীম একনিষ্ট মুছলিমৰ পথত তেওঁ অংশীবাদী সকলৰ অন্তর্ভূক্ত নাছিল।

(আহমাদ ৩/৪০৬,৪০৭, ৫/১২৩ আৰু চাওক ছাহীহুল জামে ৪/২০৯ আমালুল ইয়াউম অল লাইলা ইবনুছ ছুন্নি হা:৩৪)

91-(17) ((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ)) (مائة مرَّةٍ)[3].

(৯১) "ছুবহা-নাল্লা-হি অবিহামদিহি।

১০০ বাৰ পঢ়িব। (মুছলিম ৪/২০৭১)

92-(18) ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْـدَهُ لاَ شَرِيـكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْـكُ وَلَهُ الْحَمْـدُ، وَهُـوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ)) (عشرَ مرَّات)[4]، أَوْ (مرَّةً واحدةً عندَ الكَسَلِ)[1].

---

(1) وإذا أمسى قال: أمسينا على فطرة الإسلام.

(2) أحمد، 3/ 406، و407، برقم 15360، ورقم 15563، وابن السني في عمل اليوم والليلـة، بـرقم 34، وانظـر: صحيح الجامع، 209/4.

(3) من قالها مائة مرة حين يصبح وحين يمسي لم يأت أحد يوم القيامة بأفضل مما جاء به إلا أحـد قـال مثـل مـا قـال أو زاد عليه. مسلم، 4/ 2071 برقم 2692.

(4) النسائي في عمل اليوم والليلـة، بـرقم 24، وانظـر: صـحيح الترغيـب والترهيـب، 272/1، وتحفـة

(৯২) “লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ। (দহ বাৰ পঢ়িব) অথবা এলাহ ভাৱ হ’লে এবাৰ পঢ়িব)

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান।

(আমাল্‌ল ইয়াউম অল লাইলাহ নাছায়ি হা: ২৪ চাওক তাৰগিব আত তাৰহিব ১/২৭২, চাওক তুহফাতুল আখয়াৰ পৃ: ৪৪)

93-(19) ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، وَحْـدَهُ لاَ شَرِيـكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْـكُ وَلَهُ الْحَمْـدُ وَهُـوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ)) (مائةَ مرَّةٍ إذا أصبحَ)(2).

(৯২) “লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ। (দহ বাৰ পঢ়িব) অথবা এলাহ ভাৱ হ’লে এবাৰ পঢ়িব) (এশ বাৰ পোৱা)

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান।

الأخيار لابن باز ‘، ص44، وانظر فضلها في :ص146، حديث، رقم 255 .

(1) أبو داود، برقم 5077، وابن ماجه، برقم 3798، وأحمد، برقم 8719، وانظر: صحيح الترغيب والترهيب، 270/1، وصحيح أبي داود، 957/3، وصحيح ابن ماجه، 331/2، وزاد المعاد، 377/2.

(2) من قالها مائة مرة في يوم كانت له عدل عشر رقاب، وكُتِبَ له مائة حسنة، ومُحيت عنه مائة سيئة، وكانت له حرزاً من الشيطان يومه ذلك حتى يمسي، ولم يأت أحد بأفضل مما جاء به إلا أحد عمل أكثر من ذلك. البخاري، 4/ 95، برقم 3293، ومسلم، 4/ 2071، برقم 2691.

(বুখাৰী ৪/৯৫ মুছলিম ৪/২০৭১)

94-(20) ((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ: عَدَدَ خَلْقِهِ، وَرِضَا نَفْسِهِ، وَزِنَةَ عَرْشِهِ، وَمِدَادَ كَلِمَاتِـهِ)) (ثلاثَ مرَّاتٍ إذا أصبحَ)[1].

(৯৪) "ছুবহা-নাল্লা-হি অবিহামদিহি আদাদা খালকিহি অৰিজা নাফছিহি অজিনাতা আৰশ্বিহি অমিদা-দা কালিমা-তিহি"।

অর্থ: আল্লাহ পৰিত্র, তেওঁৰেই পশংসা, তেওঁৰ সৃষ্টিৰ গণনাৰ সমান,আৰু তেওঁৰ নফছৰ সন্তোষ্টিৰ সমান, আৰু তেওঁৰ সিংহাসনৰ ওজনৰ সমান"।

তিনিবাৰ পঢ়িব।

(মুছলিম ৪/২০৯০)

95-(21) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْماً نَافِعاً، وَرِزْقاً طَيِّباً، وَعَمَلاً مُتَقَبَّلاً)) (إذا أصبحَ)[2].

(আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা ইলমান নাফি'আ, ওৱা ৰিযকান তাইয়্যেবা, ওৱা 'আমালান মুতাক্বাব্বালা) (পোৱা পঢ়িব)

৯৫-(২১) "হে আল্লাহ! মই তোমাৰ ওচৰত উপকাৰী জ্ঞান, পৰিত্র জীৱিকা আৰু গ্রহণযোগ্য আমল প্রার্থনা কৰোঁ।"

96-(22) ((أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ)) (مِائَةَ مَرَّةٍ فِي الْيَوْمِ)[3].

(আস্তাগফিৰুল্লাহ ওৱা আতূবু ইলাইহি)।

৯৬-(২২) "আমি আল্লাহৰ ওচৰত ক্ষমা প্রার্থনা কৰোঁ আৰু তেওঁৰ ওচৰতেই তাওবা কৰোঁ"। (প্রতি দিন ১০০ বাৰ)

---

(1) مسلم، 4/ 2090، برقم 2726.

(2) أخرجه ابن السني في عمل اليوم والليلة، برقم 54، وابن ماجـه، بـرقم 925، وحسّـن إسـناده عبـد القادر وشعيب الأرناؤوط في تحقيق زاد المعاد، 375/2، وتقدم برقم 73.

(3) البخاري مع الفتح، 11/ 101، برقم 6307، ومسلم، / 2075، برقم 2702.

97-(23) ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ)) (ثلاثَ مرَّاتٍ إذا أمسى)[1].

(৯৭) "আউজুবিকালিমা-তিল্লা-হিত তা-ম্মা-তি মিন শ্বাৰি্ৰ মা খালাক"।

অর্থ: মই আল্লাহৰ পূর্ণ শব্দৰ জৰিয়তে সেই সমূহ বস্তুৰ অন্যায়ৰ পৰা আশয় বিছাৰো যিবোৰ তেওঁ সৃষ্টি কৰিছে।

তিনি বাৰ পঢ়িব গধূলি।

(তিৰমিজী, আহমাদ ২/২৯০ চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৮৭ ইয়াৰ মূল মুছলিম ছৰিফত ৪/২০৮০)

98-(24) ((اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ)) (عشرَ مرَّاتٍ)[2].

[পোৱা-গধূলি ১০ বাৰকৈ]

(আল্লা-হুম্মা ছল্লি অছাল্লিম 'আলা নাবিয়্যিনা মুহাম্মাদ) [১০ বাৰকৈ]

৯৮-(২৪) "হে আল্লাহ! তুমি দৰুদ ও ছালাম বর্ষণ কৰা আমাৰ নবী মুহাম্মাদৰ ওপৰত।"

٢٨. أَذْكَارُ النَّـــــــوْمِ

শুৱাৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআ সমূহঃ

99-(1) ((يَجْمَعُ كَفَّيْهِ ثُمَّ يَنْفُثُ فِيهِمَا فَيَقْرَأُ فِيهِمَا: بسم الله الرحمن الرحيم ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ

(1) من قالها حين يمسي ثلاث مرات لم تضرّه حُمَة تلك الليلة، أخرجه أحمد، 2/ 290، برقم 7898، والنسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 590، وابن السني، برقم 68، وانظر: صحيح الترمذي، 187/3، وصحيح ابن ماجه، 266/2، وتحفة الأخيار لابن باز، ص45 .

(2) ((من صلّى عليَّ حين يصبح عشراً، وحين يمسي عشراً، أدركته شفاعتي يوم القيامة)) أخرجه الطبراني بإسنادين: أحدهما جيد، انظر: مجمع الزوائد، 120/10، وصحيح الترغيب والترهيب، 273/1 .

أَحَـــدٌ * اللَّهُ الصَّـــمَدُ* لَـــمْ يَـــلِدْ وَلَـــمْ يُـــولَدْ* وَلَـــمْ يَكُـــن لَّهُ كُفُـــواً أَحَـــدٌ﴾.
بسم الله الرحمن الرحيم ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ* مِن شَرِّ مَـا خَلَـقَ* وَمِـن شَرِّ غَاسِـقٍ إِذَا وَقَـــبَ* وَمِـــن شَرِّ النَّفَّاثَـــاتِ فِي الْعُقَـــدِ* وَمِـــن شَرِّ حَاسِـــدٍ إِذَا حَسَـــدَ﴾.
بسم الله الرحمن الرحيم ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ* مَلِكِ النَّاسِ* إِلَهِ النَّاسِ* مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ* الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ* مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ﴾ ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَـا اسْـتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ وَمَا أَقبَلَ مِنْ جَسَدِهِ)) (يفعلُ ذلك ثلاثَ مرَّاتٍ)[1].

(৯৯) পত্যেক ৰাতি যেতিয়া নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম শুবলৈ বিছনাত আহিছিল তেতিয়া তেখেতে দুয়ো হাত একত্রিত কৰি তাত কুলহুৱাল্লা-হু আহাদ, কুল আউজু বিৰাব্বিল ফালাক, আৰু কুল আউজু বিৰাব্বিন না-ছ পঢ়ি ফু দি গোটেই শৰীৰত হাত ফিৰাইছিল। মূৰ আৰু মুখমণ্ডল আৰু শৰীৰৰ সন্মুখৰ অংগৰ পৰা আৰম্ভ কৰিছিল। এনেকৈ তিনিবাৰ কৰিছিল। (সম্পুর্ণ ছুৰা পঢ়িবলৈ চাওক দুআ নং ৭০)

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৯/৬২ মুছীলম ৪/১৭২৩)

100-[2] ﴿اللَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لاَ تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْـــــــــــدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُـمْ وَلاَ يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلاَّ بِمَا شَاء وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّـمَوَاتِ وَالأَرْضَ وَلاَ يَـؤُودُهُ حِفْظُهُمَـا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾[2].

(1) البخاري مع الفتح، 9/ 62، برقم 5017، ومسلم، برقم 2192.
(2) سورة البقرة، الاية: 255، من قرأها إذا أوى إلى فراشه فإنه لن يزال عليه من اللّه حافظ ولا يقربه شيطان حتى يصبح، البخاري مع الفتح، 4/ 487، برقم 2311.

১০০) "'আল্লা-হু লা ইলা-হা ইল্লা হোৱাল হাইউল কাইউম, লা তা'খুজুহু ছিনাতুওঁ অলা নাউম, লাহু মা-ফিচ ছামা-ৱাতি অমা ফিল আৰজি, মান জাল লাজি ইয়াশ্ব ফাউ ইনদাহু ইল্লা বিইজনিহি,ইয়া'লামু মা বাইনা আইদীহিম অমা খালফাহুম,অলা ইউহিতু-না বিশ্বাইম মিন ইলমিহি ইল্লা বিমা শ্বাআ অছিআ কুৰছি উহুছ ছামা-ৱাতি অল আৰজা অলা য়াউদুহু হিফজুহুমা, অহুৱাল আলিয়্যুল আজীম'।

অর্থ: আল্লাহ সেইজনেই, যিজনৰ বাহিৰে আন কোনো উপাস্য নাই।তেওঁ চিৰজীৱী আৰু চিৰ বিৰাজমান শাশ্বত সত্তা। তেওঁক টোপনি আৰু কলাঘূমটি একোৱে নধৰে।আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীত যিবোৰ আছে সকলো তেওঁৰেই। আল্লাহৰ দৰবাৰত তেওঁৰ বিনানুমতিত ওকালতি কৰিব পৰা কোন আছে? মানুহৰ সম্মুখত যিবোৰ আছে আৰু যিবোৰ সিহঁতৰ অগোচৰ, সেই সকলোবোৰ আল্লাহৰ অৱগত। তেওঁৰ জ্ঞান ভাণ্ডাৰৰ কোনো কথাই সিহঁতে আয়ত্তাধীন কৰিব নোৱাৰে; অৱশ্যে কোনো বিষয়ে তেওঁ নিজেই যদি কাৰোবাক জনাব বিছাৰে (সেয়া সুকিয়া কথা)।তেওঁৰ কুৰছী আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীক আৱৰী আছে। ইয়াৰ ৰক্ষণাবেক্ষণে তেওঁক কেতিয়াও ক্লান্ত কৰিব নোৱাৰে। তেওঁ অতি উচ্চ আৰু মহান।

(বাকাৰা: ২৫৫)

101-(3) ﴿آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلآئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُواْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ* لاَ يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْساً إِلاَّ وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلاَ تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْراً كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلاَ تُحَمِّلْنَا مَا لاَ طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَآ أَنتَ مَوْلاَنَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾(1).

(1) من قرأهما في ليلة كفتاه، البخاري مع الفتح، 9/ 94، برقم 4008، ومسلم، 1/ 554، برقم 807، والآيتان

(১০১) যি ব্যক্তি ৰাতি ছুৰা বাকাৰাৰ শেষৰ দুই আয়াত পাঠ কৰে তাৰ বাবে এইটোয়ে যথেষ্ট।

“আ-মানাৰ ৰাছুলু বিমা উনজিলা ইলাইহি মিৰ-ৰাব্বিহি অল মু’মিনুন। কুল্লুন আ-মানা বিল্লা-হি অমালা-ইকাতিহি অ কুতুবিহি অ ৰুছুলিহ, লা নুফাৰ্বিৰকু বাইনা আহাদিম মিৰ ৰুছুলিহ, অকা-লু ছামি’না অ আতা’না গুফৰানাক ৰাব্বানা অ ইলাইকাল মাছীৰ। লা ইউকাল্লিফুল্লা-হু নাফছান ইল্লা মা উছআহা লাহা মা কাছাবাত অ আলাইহা মাক তাছাবাত ৰাব্বানা লা তু আ-খিজনা ইন্নাছীনা আউ আখতা’না ৰাব্বানা অলা তাহমিল আলাইনা ইছৰান কামা হামালতাহু আলাল লাজীনা মিন কাবলিনা ৰাব্বানা অলা তু হাম্মিলনা মা লা তা কাতালানা বিহ, অ’ফু আন্না অগফিৰ লানা অৰহামনা আনতা মাউলা-না ফানছুৰনা আলাল কাউমিল কা-ফিৰীন”।

অর্থ: আল্লাহৰ পৰা ৰাছুলৰ পতি যি অৱতীর্ণ হৈছে সেয়া ৰাছুলে বিশ্বাস কৰে আৰু মুমিন সকলেও বিশ্বাস কৰে। তেওঁলোক সকলোৱে আল্লাহক, ফিৰিস্তা সকলক, তেওঁৰ পুথি সমূহক আৰু তেওঁৰ ৰাছুল সকলক বিশ্বাস কৰে। আৰু তেওঁলোকে কয়- ‘আল্লাহৰ ৰাছুল সকলৰ মাজত আমি কোনো পার্থক্য নকৰো। আমি আদেশ শুনিলো আৰু সেইমতে চলিম বুলি মানি ললো। হে আমাৰ পভূ, আমাৰ পাপ মোচন কৰা আৰু তোমাৰ ফালেই আমি পত্যাগমন কৰিম।’ আল্লাহে কোনো মানুহৰ ওপৰত তেওঁৰ সাধ্যাতীত কামৰ বোজা অর্পণ নকৰে। যিয়ে পূণ্য অর্জন কৰিছে তাৰ সুফল তেৱেঁই ভোগ কৰিব আৰু যিয়ে পাপ কৰিছে তাৰ পতিফল সিয়ে ভোগ কৰিব। হে আমাৰ পভু, ভুল-ভ্রান্তিবশতঃ আমাৰ যি দোষ-ত্রুটি হয় তাৰ বাবে আমাক শাস্তি নিদিবা। হে আমাৰ পভু, আমাৰ ওপৰত সেই বোজা অর্পণ নকৰিবা যি বোজা তুমি আমাৰ পুর্ববর্তীসকলৰ ওপৰত

من سورة البقرة، 285-286.

অর্পণ কৰিছিলা। হে আমাৰ পভু, যি বোজা বহন কৰিবলৈ আমাৰ শক্তি নাই তেনে বোজা বহন কৰিবলৈ আমাক নিদিবা। আমাক ক্ষমা কৰা, আমাৰ পাপ মোচন কৰা,আৰু আমাৰ পতি অনুগহ বর্ষণ কৰা। তুমিয়ে আমাৰ পভু। অবিশ্বাসকাৰীবিলাকৰ বিৰুদ্ধে তুমি আমাক সহায় কৰা'। (আ-মীন)

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৯/৯৪ মুছলিম ১/৫৫৪)

102-(4) ((بِاسْمِكَ[1] رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي، وَبِكَ أَرْفَعُهُ، فَإِن أَمْسَكْتَ نَفْسِي فارْحَمْهَا، وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا، بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصّالِحِينَ))[2].

(১০২)"বিছমিকা ৰাব্বি অজা'তু জাম্বি অবিকা আৰফাউহু ফা ইন আমছাকতা নাফছি ফাৰহামহা অ ইন আৰছালতাহা ফাহফাজহা বিমা তাহফাজু বিহি ইবাদাকাছ ছালিহীন"।

অর্থ: হে আমাৰ পভু তোমাৰ নামত মই বাগৰ দিলো, আৰু তোমাৰ নামতে উঠিম। গতিকে যদি মোৰ আত্মা তুমি কবজ কৰা তেন্তে ৰহম কৰিবা। আৰু যদি এৰি দিয়া তেন্তে তুমি তাক সংৰক্ষণ কৰিবা যেনেকে তুমি তোমাৰ পূণ্যবান বান্দা সকলৰ হিফাজত কৰা।

(বুখাৰী ১১/১২৬ মুছলিম ৪/২০৮৪)

103-(5) ((اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا، لَكَ مَمَاتُهَا وَمَحْيَاهَا، إِنْ أَحْيَيْتَهَا

(1) ((إذا قام أحدكم من فراشه ثم رجع إليه فلينفضه بصَنِفَةِ إزاره ثلاث مرات، وليُسمِّ اللَّه؛ فإنه لا يدري ما خلفه عليه بعده، وإذا اضطجع فليقل:..)) الحديث، [ومعنى بصَنِفة إزاره: طَرَفه مِمَّا يَلِي طُرَّته]. النهاية في غريب الحديث والأثر (صنف).

(2) البخاري مع الفتح، 11/ 126، برقم 6320. ومسلم، 4/ 2084، برقم 2714.

فَاحْفَظْهَا، وَإِنْ أَمَتَّهَا فَاغْفِرْ لَهَا. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ العَافِيَةَ))[1].

(১০৩) "আল্লা-হুম্মা ইন্নাকা খালাক্তা নাফছি অ আনতা তাৱাফফা-হা লাকা মামাতুহা অ মাহয়া-হা ইন আহয়াইতাহা ফাহফাজহা, অ ইন আমাত্তাহা ফাগফিৰ লাহা। আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকাল আ-ফিয়াহ"।

অর্থ: হে আল্লাহ তুমিয়ে মোৰ ৰুহ সৃষ্টি কৰিছা, আৰু তুমিয়ে ইয়াক মৃত্যুদান কৰিবা। ইয়াৰ মৃত্যু ও জীৱন তোমাৰ বাবেই। যদি তুমি ইয়াক জীৱিত ৰখা তেন্তে ইয়াক হিফাজত কৰা। আৰু যদি ইয়াক মৃত্যু দান কৰা তেন্তে ইয়াক ক্ষমা কৰি দিয়া। হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত সুস্থতা বিছাৰো।

(মুছলিম ৪/২০৮৩ আহমাদ ২/৭৯ আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ ইবনুছ ছুন্নি হা:৭২১)

104-(6) ((اللَّهُمَّ قِنِي[2] عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ))[3].

(১০৪) তেখেতে যেতিয়া শুবলৈ পতিজ্ঞা কৰিছিল তেতিয়া নিজৰ সোঁ হাত গালৰ তলত ৰাখি শুইছিল। আৰু এই দুআ তিনি বাৰ পাঠ কৰিছিল।

"আল্লা-হুম্মা ক্বিনি আজাবাকা ইয়াউমা তুবআছু ইবাদাক"।

অর্থ: হে আল্লাহ মোক তোমাৰ শাস্তিৰ পৰা ৰক্ষা কৰা। যিদিনা তুমি তোমাৰ বান্দা সকলক একত্রিত কৰিবা।

(আবু দাউদ ৪/৩১১ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৪৩)

---

(1) أخرجه مسلم، 4/ 2083، برقم 2712، وأحمد بلفظه، 2/ 79، برقم 5502.

(2) ((كان × إذا أراد أن يرقد وضع يده اليمنى تحت خدِّه، ثم يقول: ...)) الحديث.

(3) أبو داود بلفظه، 4/ 311، برقم 5045، والترمذي، برقم 3398، وانظر: صحيح الترمذي، 3/143، وصحيح أبي داود، 3/ 240.

105-(7) ((بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا))[1].

(১০৫) "বিছমিকা আল্লা-হুম্মা আমুতু অ আহয়া"।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ নামতে মৰো আৰু (তোমাৰ নামতে) জীৱিত হওঁ।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ১১/১১৩ মুছলিম ৪/২০৮৩)

106-(8) ((سُبْحَانَ اللَّهِ (ثلاثاً وثلاثين) وَالْحَمْدُ لِلَّهِ (ثلاثاً وثلاثين) وَاللَّهُ أَكْبَرُ (أربعاً وثلاثينَ)))[2].

(১০৬) ৩৩ বাৰ ছুবহা-নাল্লাহ, ৩৩ বাৰ আলহামদুলিল্লা-হ, আৰু ৩৪ বাৰ আল্লাহু আকবাৰ।

107-(9) ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الأَرْضِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، وَمُنْزِلَ التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ، وَالْفُرْقَانِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الآخِرُ فَلَيسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ))[3].

(১০৭) "আল্লা-হুম্মা ৰাব্বাছ ছামা-ৱাতিছ ছাবয়ি, অ ৰাব্বাল আৰশ্বিল আজীম, ৰাব্বানা অ ৰাব্বা কুল্লি শ্বাই,ফা-লিকাল হাব্বি অন নাৱা, অ মুনজিলাত তাওৰাতি অল ঈনজীল,অল ফুৰকান, আউজুবিকা মিন শ্বাৰ্বিৰ কুল্লি শ্বাই, আনতা আ-খিজুন বিনা-ছিয়াতি। আল্লা-হুম্মা আনতাল আউৱালু ফালাইছা কাবলাকা শ্বাই। অ আনতাল আ-খিৰ ফালাইছা বা'দাকা শ্বাই। অ আনতায যা-হিৰ, ফালাইছা ফাউকাকা শ্বাই। অ

(1) البخاري مع الفتح، 11/ 113، برقم 6324، ومسلم، 4/ 2083، برقم 2711.
(2) من قال ذلك عندما يأوي إلى فراشه كان خيراً له من خادم. البخاري مع الفتح، 7/ 71، برقم 3705، ومسلم، 4/ 2091، برقم 2726 .
(3) مسلم، 4/ 2084، برقم 2713.

আনতাল বা-তিন, ফালাইছা দু-নাকা শ্বাই।ইকজি আন্নাদ দাইনা অ আগনিনা মিনাল ফাক্ব”।

অর্থ: হে আল্লাহ! হে সাত আকাশৰ পভু, হে মহা সিংহাসনৰ পভু, আমাৰ আৰু সকলো বস্তুৰে পভু, বীজ আৰু গুটি বিদীর্ণ কাৰী, তৌৰাত, ঈনজীল আৰু ফুৰকান অৱতীর্ণ কাৰী, মই সেই সমূহ বস্তুৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছৰো যাৰ আগচুলি তোমাৰ হাতত। হে আল্লাহ তুমিয়ে আদি, সেয়ে তোমাৰ আগত কোনো বস্তু নাই। আৰু তুমিয়েই অন্ত সেয়ে তোমাৰ পিছত আন কোনো বস্তু নাই।তুমিয়ে পকাশ্য সেয়ে তোমাৰ ওপৰত কোনো বস্তু নাই। আৰু তুমিয়েই গুপ্ত সেয়ে তোমাতকে দুৰবর্তী কোনো নাই।আমাৰ ঋণ পৰিশোধ কৰা, আৰু আমাক দৰিদতাৰ পৰা মুক্ত কৰা।

(মুছলিম ৪/২০৮৪)

108-(10) ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا، وَكَفَانَا، وَآوَانَا، فَكَمْ مِمَّنْ لاَ كَافِيَ لَهُ وَلاَ مُؤْوِيَ))[1].

(১০৮) “আলহামদু লিল্লা-হিল লাজী আত আমানা অ ছাকা-না অ কাপপা-না অৱা-না ফাকাম মিম্মান লা কা-ফি লাহু অলা মু’ৱী”।

অর্থ: সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে যিয়ে আমাক আহাৰ কৰালে আৰু পান কৰালে, আৰু আমাৰ বাবে যথেষ্ট হ’ল, আৰু আমাক আশয় দিলে। কিমান যে এনে লোক আছে যিহঁতৰ কোনো তত্ত্বাবধায়ক নাই আৰু নাই কোনো আশয় দিওঁতা।

(মুছলিম ২০৮৫)

(1) مسلم، 4/ 2085، برقم 2715.

109-(11) ((اللَّهُـمَّ عَالِـمَ الغَيْـبِ وَالشَّـهَادَةِ فَـاطِرَ السَّـمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِـنْ شَرِّ الشَّـيْطانِ وَشِرْكِـهِ، وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءاً، أَوْ أَجُرَّهُ إِلَى مُسْلِمٍ))[1].

(১০৯) "আল্লা-হুম্মা আ-লিমাল গাইবি অশ্ব শ্বাহাদাতি ফা-তিৰাছ ছামা-ৰাতি অল আৰ্জি ৰাব্বা কুল্লি শ্বাইয়িন অ মালি-কাহ। আশ্বহাদু আল লা ইলা-হা ইল্লা আনতা। আউজুবিকা মিন শ্বাৰ্বিৰ নাফছি অ মিন শ্বাৰ্বিৰশ্ব শ্বাইতানি অশ্বিৰকিহ। অ আনিক তাৰিফা আলা নাফছি ছু-আন আউ আজুৰ্ৰাহু ইলা মুছলিম"।

অর্থ: হে আল্লাহ আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৰীৰ স্ৰষ্টা, দৃশ্য ও অদৃশ্যৰ জ্ঞাতা পত্যেক বস্তুৰ পতিপালক আৰু গৰাকী। মই সাক্ষ্য দিওঁ যে তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। হে আল্লাহ মই তোমাৰ আশয় বিছাৰো মোৰ নফছৰ অনিষ্টৰ পৰা আৰু চয়তানৰ অনিষ্ট আৰু তাৰ শ্বিৰ্কৰ পৰা আৰু মই নিজে কোনো পাপ কৰাৰ পৰা আৰু কোনো মুছলিমৰ অনিষ্ট কৰাৰ পৰা।

(তিৰমিজী, আবু দাউদ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৪২)

110-(12) ((يَقْرَأُ ﴿الـــم﴾ تَنْزِيلَ السَّجْدَةِ، وَتَبَارَكَ الَّذي بِيَدِهِ الْمُلْكُ))[2].

(১১০) তেখেত ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে ছুৰা ছাজদা (আলিফ লা-ম মী-ম তানজী-ল……) আৰু ছুৰা মুল্ক (তাবাৰাকাল লাজী) পঢ়িছিল।

(তিৰমিজী, নাছায়ী আৰু চাওক ছাহীহুল জামে ৪/২৫৫)

(1) أبو داود، 4/ 317، برقم 5067، والترمذي، برقم 3629، وانظر: صحيح الترمذي 3/142 .
(2) الترمذي، برقم 3404، والنسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 707، وانظر: صحيح الجامع 4/255 .

111-(13) ((اللَّهُمَّ[1] أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لاَ مَلْجَأَ وَلاَ مَنْجَا مِنْكَ إِلاَّ إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ))[2].

(১১১) শুৱাৰ আগত নামাজৰ দৰে অজু কৰিব আৰু সোঁ কাতিত শুই এই দুআ পাঠ কৰিব।

“আল্লা-হুম্মা আছলামতু ইলাইক, অ ফাউৱাজতু আমৰি ইলাইক, অ অৱাজ জাহ্তু অজহি ইলাইক, অ আলজা’তু যাহৰি ইলাইক, ৰাগবাতাওঁ অ ৰাহবাতান ইলাইক, লা মালজাআ অলা মানজাআ মিনকা ইল্লা ইলাইক, আ-মানতু বিকিতাবিকাল লাজী আনযালতা অ বিনাবিয়্যিকাল লাজী আৰছালতা”।

অর্থ: হে আল্লাহ মই মোৰ আত্মা তোমালৈ সমর্পণ কৰিছো। আৰু মোৰ সকলো কাম তোমালৈ সঁপি দিছো। আৰু মোৰ মুখমণ্ডল তোমালৈ ঘুৰাইছো।তোমাৰ ফালে মই নত হৈছো। তোমাৰ ফালে পবল ইচ্ছাৰে আৰু ভয়-ভীতি লৈ (আগবাঢ়িছো) তুমি বিনে কোনো আশয়স্থল নাই, আৰু নাই কোনো পলাই যোৱাৰ ঠাই।তোমাৰ অৱতীর্ণ কৰা পুথিৰ ওপৰত ঈমান আনিছো আৰু তুমি পঠোৱা ৰাছুলক মই বিশ্বাস কৰিছো।

(এই দুআ পাঠ কৰি শুৱা ব্যক্তি যদি মৃত্যু বৰণ কৰে তেন্তে সি ফিত্ৰত(ইছলামত) মৃত্যুবৰণ কৰিলে।)

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ১১/১১৩ মুছলিম ৪/২০৮১)

(1) ((إذا أخذت مضجعك فتوضأ وضوءك للصلاة، ثم اضطجع على شقك الأيمن، ثم قل: ...)) الحديث.

(2) قال × لمن قال ذلك: ((فإن مُتَّ مُتَّ على الفطرة)). البخاري مع الفتح، 11/ 113، برقم 6313، ومسلم، 4، 2081، برقم 2710.

২৯. الدُّعَـــاءُ إِذَا تَقَـــلَّبَ لَيْـــلاً

ৰাতি কাতি সলাওঁতে পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

112- ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ الْوَاحِـدُ الْقَهّـارُ، رَبُّ السَّـمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَـا بَيْنَهُمَـا الْعَزِيـزُ الْغَفَّارُ))[1].

(১১২) হজৰতে আইশ্বা (ৰাদিয়াল্লাহু আনহা) কৈছে 'ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম ৰাতি কাতি সলাওঁতে এই দুআ পঢ়িছিল:

"লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হুল ৰা-হিদুল কাহ্হাৰ, ৰাব্বুছ ছামা-ৰা-তি অল আৰজি অমা বাইনাহুমাল আজীজুল গাফ্ফা-ৰ"।

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। তেওঁ একক, পবল পতাপী,পৰাক্রমশালী। তেওঁ আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৰীৰ পভু আৰু উভয়ৰ মাজত যি আছে সেই সকলৰো পভু। তেওঁ মহা পৰাক্রমী, অতি ক্ষমাশীল।

(ইয়াক হাকিমে বর্ণনা কৰি ছাহীহ বুলি কৈছে, আৰু জাহবী তেওঁৰ লগত একমত ১/৫৪০ আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ নাছায়ি ইবনুছ ছুন্নি আৰু চাওক ছাহীহুল জামে ৪/২১৩)

৩০. دُعَاءُ الْفَزَعِ فِي النَّوْمِ وَمَنْ يُرَى بِالْوَحْشَةِ

টোপনীত ভয় বা আতঙ্ক মুলক কিবা দেখিলে পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

(1) يقول ذلك إذا تقلب من جنب إلى جنب في الليل. أخرجه الحاكم، وصححه ووافقه الذهبي، 540/1، والنسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 202، وابن السني، برقم 757، وانظر: صحيح الجامع 213/4 .

113- ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ، وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّياطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ))[1].

(১১৩) "আউজু বিকালিমা-তিল্লা-হিত তা-ম্মা-তি মিন গাজাবিহি অ ইকাবিহি, অ শ্বাৰি্ব ইবা-দিহি, অমিন হামাযা-তিশ্ব শ্বায়াতীন অ আইয়াঁহ জুরু-ন"।

অর্থ: মই আল্লাহৰ সম্পুর্ণ বাক্যৰ আশয় লওঁ তেওঁৰ খং আৰু তেওঁৰ শাস্তিৰ পৰা। আৰু তেওঁৰ বান্দা সকলৰ অনিষ্টৰ পৰা। আৰু চয়তানৰ আঘাতৰ পৰা আৰু চয়তান উপস্থিত হোৱাৰ পৰা।

(আবু দাউদ ৪/১২ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৭১)

٣١. مَا يَفْعَلُ مَنْ رَأَى الرُّؤْيَا أَوِ الْحُلْمَ

ভাল বা বেয়া সপোন দেখিলে কি কৰিব ?

[ভাল সপোন আল্লাহৰ তৰফৰ পৰা আহে আৰু বেয়া সপোন চয়তানৰ তৰফৰ পৰা। যেতিয়া তোমালোকৰ কোনোৱে সপোনত ভাল কিবা দেখে তেতিয়া সেইটো ঘনিষ্ট লোকৰ বাহিৰে আন কাকো কব নালাগে।]

(সম্পুর্ণ হাদিছ দীঘল) মুছলিম ৪/১৭৭২ বুখাৰী ৭/২৪)

(১১৪) বেয়া সপোন দেখি কৰিব লগীয়া কার্যঃ

(1) أبو داود، 4/ 12، برقم 3893، والترمذي، برقم 3528، وانظر: صحيح الترمذي، 3/171 .

114-(1) ((يَنْفُثُ عَنْ يَسَارِهِ)) (ثلاثاً)[1].

১)বাও ফালে তিনি বাৰ থু পেলাব।
(মুছলিম ৪/১৭৭২)

(2) ((يَسْتَعِيذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيطَانِ وَمِنْ شَرِّ مَا رَأَى)) (ثَلاَثَ مَرَّاتٍ)[2].

২)চয়তান আৰু সেই সপোনৰ অনিষ্টৰ পৰা তিনি বাৰ আশয় বিছাৰিব।
(মুছলিম ১৭৭২,১৭৭৩)

(3) ((لاَ يُحَدِّثْ بِهَا أَحَداً))[3].

৩)সেই সপোন কাকো নক'ব।
(মুছলিম ৪/১৭৭২)

(4) ((يَـتَحَوَّلُ عَنْ جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ))[4].

৪)শুই থকা কাতি সলাই লওক।
(মুছলিম ৪/১৭৭৩)

115-(5) ((يَقُومُ يُصَلِّي إِنْ أَرَادَ ذَلِكَ))[5].

১১৫)ইচ্ছা হ'লে উঠি নামাজ পঢ়িব।
(মুছলিম ৪/১৭৭৩)

---

(1) مسلم، 4/ 1772، برقم 2261.
(2) مسلم، 4/ 1772، 1773، برقم 2261، ورقم 2262.
(3) مسلم، 4/ 1772، برقم 2261، ورقم 2263.
(4) مسلم، 4/ 1773، برقم 2261.
(5) مسلم، 4/ 1773، برقم 2263.

٣٢. دُعَـــاءُ قُنُـــوتِ الْوِتْـــرِ

কুনুতে ৱিতিৰৰ দুআ সমূহঃ

116-(1) ((اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِـيمَنْ تَوَلَّيْـتَ، وَبَـارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ؛ فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلاَ يُقْضَى عَلَيْكَ، إِنَّهُ لاَ يَذِلُّ مَـنْ وَالَيْـتَ، [وَلاَ يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ]، تَبارَكْتَ رَبَّنا وَتَعَالَيْتَ))[1].

(১১৬) "আল্লা-হুম্মাহ দিনি ফীমান হাদাইত, অ আ-ফিনি ফীমান আ-ফাইত, অতাৱাল্লানি ফীমান তাৱাল্লাইত, অৱা-ৰিকলি ফীমা আ'তাইত, অকিনি শ্বাৰ্ৰামা কাজাইত, ফা ইন্নাকা তাক্‌জী অলা ইউকজা আলইক, ইন্নাহু লা য়াজিল্লু মাওঁৱা-লাইত,[অলা য়ায়িজ্জু মান আ-দাইত] তাবাৰাকতা ৰাব্‌বানা অ তাআলাইত"।

অর্থ: হে আল্লাহ তুমি যিহঁতক হিদায়ত দিছা সিহঁতৰ মাজত মোকো হিদায়ত দিয়া। আৰু যিহঁতক সুস্থতা পদান কৰিছা সিহঁতৰ মাজত মোকো সুস্থতা পদান কৰা। আৰু যিহঁতৰ তুমি নিজে তত্ত্বাৱধায়ক হৈছা সিহঁতৰ মাজত মোৰো তত্ত্বাৱধায়ক হোৱা। আৰু তুমি মোক যি পদান কৰিছা তাৰ মাজত মোক বৰকত দিয়া। আৰু যি ফয়ছালা তুমি কৰিছা তাৰ অনিষ্টৰ পৰা মোক ৰক্ষা কৰা। কিয়নো তুমিয়ে ফয়ছালা কৰা আৰু তোমাৰ বিপক্ষে কোনোৱে ফয়ছালা কৰিব নোৱাৰে। আৰু যাৰ তুমি সাৰথি হোৱা সি কেতিয়াও লাঞ্ছিত হব নোৱাৰে। যাৰ লগত তুমি বিদেষ কৰা সি কেতিয়াও সন্মান নাপায়।হে আমাৰ পতিপালক তুমি বৰকতময় আৰু অতি উচ্চ।

---

(1) أخرجه أصحاب السنن الأربعة، وأحمد، والدارمي، والبيهقي: أبو داود، برقم 1425، والترمذي، برقم 464، والنسائي، برقم 1744، وابن ماجه، برقم 1178، وأحمد، برقم 1718، والدارمي، برقم 1592، والحاكم، 3/ 172، والبيهقي، 2/ 209، وما بين المعقوفين للبيهقي، وانظر: صحيح الترمذي، 144/1، وصحيح ابن ماجه، 194/1، وإرواء الغليل للألباني، 172/2.

(আবু দাউদ, তিৰমিজী, নাছায়ি, ইবনে মা-জাহ, আহমাদ, দা-ৰিমি, হা-কিম, বাইহাকী, বন্ধনীৰ মাজৰ বাক্য বাইহাকীৰ। আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ১/১৪৪ ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/১৯৪ ইৰৱাউল গালীল ২/১৭২)

117-(2) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُـــوذُ بِكَ مِنْكَ، لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ))[1].

(১১৭) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজু বিৰিজা-কা মিন ছাখাতিক, অবিমুআ-ফা-তিকা মিন উকুবাতিক, অ আউজু বিকা মিন্ক, লা উহছি ছানাআন আলাইক, আনতা কামা আছনাইতা আলা নাফছিক"।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ খংগৰ পৰা তোমাৰ সন্তোষ্টিৰ আশয় বিছাৰো। আৰু তোমাৰ শাস্তিৰ পৰা তোমাৰ ক্ষমাৰ আশয় বিছাৰো।আৰু মই তোমাৰ পৰা তোমাৰেই আশয় পার্থনা কৰো। মই পূর্ণৰূপে তোমাৰ পশংসা কৰিব নোৱাৰো, তুমি ঠিক তেনেকুৱা যেনেকে তুমি নিজেই নিজৰ পশংসা কৰিছা"।

((আবু দাউদ, তিৰমিজী, নাছায়ি, ইবনে মা-জাহ, আহমাদ, আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৮০ ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/১৯৪ ইৰৱাউল গালীল ২/১৭৫)

118-(3) ((اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نعْبُدُ، وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ، وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ، نَرْجُو رَحْمَتَكَ، وَنَخْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالكَافِرِينَ مُلْحَقٌ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ، وَنَسْتَغْفِرُكَ، وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ، وَلاَ نَكْفُرُكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ، وَنَخْضَعُ لَكَ، وَنَخْلَعُ مَنْ يَكْفُرُكَ))[2].

(১১৮) "আল্লা-হুম্মা ইয়্যাকা না'বুদ, অলাকা নুছাল্লি অনাছজুদ, অইলাইকা নাছআ অনাহফিদ, নাৰজু ৰাহমাতাক, অনাখশ্বা আজাবাক, ইন্না আজাবাকা বিল কা-ফিৰীনা মুলহাক, আল্লা-হুম্মা ইন্না নাছতায়ীনুক,

(1) أخرجه أصحاب السنن الأربعة، وأحمد: أبو داود، برقم 1427، والترمذي، برقم 3566، والنسائي، برقم 1746، وابن ماجه، برقم 1179، وأحمد، برقم 751. انظر:صحيح الترمذي، 180/3، وصحيح ابن ماجه، 194/1، والإرواء، 175/2.

(2) أخرجه البيهقي في السنن الكبرى، وصحَّح إسناده، 211/2، وقال الشيخ الألباني في إرواء الغليل: ((وهذا إسناد صحيح))، 170/2. وهو موقوف على عمر.

অনাছতাগফিৰুক, অনুছনি আলাইকাল খাইৰ, অলা নাকফুৰুক, অনু'মিনু বিক, অনাখযাউ ইলাইক, অনাখলাউ মাইয়াক ফুৰুক"।

অর্থ; হে আল্লাহ আমি তোমাৰেই উপাসনা কৰো। আৰু তোমাৰ বাবেই নামাজ আৰু ছাজদা কৰো। তোমাৰ ফালেই বেগেৰে আৰু শিঘে আহোঁ। তোমাৰ কৰুণা কামনা কৰো। আৰু তোমাৰ শাস্তিক ভয় পাওঁ। নিশ্চয় তোমাৰ আজাব কাফিৰ সকলে উপভোগ কৰিব। হে আল্লাহ আমি তোমাৰ ওচৰত সহায় বিছাৰো। আৰু ক্ষমা বিছাৰো। তোমাৰ উত্তম পশংসা কৰো তোমাৰ অকৃতজ্ঞতা নকৰো। আৰু তোমাক বিশ্বাস কৰো। আৰু তোমাৰ বাবে বিনয় কৰো। আৰু যিয়ে তোমাক অস্বীকাৰ কৰে আমি তাৰ লগত সম্পৰ্ক বিচ্ছেদ কৰো।

(ছুনানে কুবৰা, বাইহাকী আৰু বাইহাকীয়ে ইয়াৰ চনদ টোক ছহীহ বুলি কৈছে। ২/২১১ আৰু শ্বাইখ আলবানীয়েও ইয়াক ছহীহ বুলি কৈছে চাওক ২/১৭০ এইটো হজৰতে ওমৰৰ উক্তি।)

٣٣. الذِّكْرُ عَقِبَ السَّلَامِ مِنَ الْوِتْرِ

৩৩. ৱিতিৰৰ ছালাম ফিৰাই পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

119- ((سُبْحَانَ المَلِكِ القُدُّوسِ)) ثلاثَ مرَّاتٍ والثَّالِثَةُ يَجْهَرُ بها ويَمُدُّ بها صَوتَهُ يقولُ: [رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ]))[1].

(১১৯) ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম ৱিতিৰৰ ছালাম ফিৰাৰ পিছত তিনি বাৰ কৈছিল:

"ছুবহা-নাল মালিক আল কুদ্দু-ছ

অর্থ "পৱিত্র ৰাজাধিৰাজ পৱিত্রতম"

(1) رواه النسائي، 3/ 244، برقم 1734، والدارقطني، 2/ 31، وغيرهما، وما بين المعقوفين زيادة للدارقطني 2/31، برقم 2، وإسناده صحيح، انظر: زاد المعاد بتحقيق شعيب الأرناؤوط وعبدالقادر الأرناؤوط، 1/337.

আৰু তৃতীয়বাৰ এই বাক্যটো উচ্চ স্বৰে কৈছিল।

“ৰাব্বুল মালা-ইকাতি অৰ ৰুহ”

অর্থ: ফিৰিস্তা আৰু ৰুহৰ পতিপালক”।

৩৪.دُعَـــــاءُالْهَـــــمِّ وَالْحُـــــزْنِ

দুঃখ আৰু চিন্তাৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

120-((اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، ابْنُ عَبْدِكَ، ابْنُ أَمَتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَـاضٍ فِيَّ حُكْمُـكَ، عَدْلٌ فِيَّ قَضَاؤُكَ، أَسْأَلُكَ بِكُـــلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَداً مِنْ خَلْقِكَ، أَوِ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الغَيْبِ عِنْـدَكَ، أَنْ تَجْعَـلَ القُـرْآنَ رَبِيـعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي، وَجَلاَءَ حُزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي))[1].

(১২০) “আল্লা-হুম্মা ইন্নি আব্দুক, অবনু আব্দিক, অবনু আমাতিক না-ছিয়াতি বিয়াদিক, মা-জিন ফিয়্যা হুকমুক, আদলুন ফিয়্যা কাজাউক, আছআলুকা বিকুল্লি ইছমিন হুৱা লাক, ছাম্মাইতা বিহি নাফছাক, আউ আনজালতাহু ফি কিতাবিক, আউ আল্লামতাহু আহাদাম মিন খালকিক,আৱিছ তা’ছাৰতা বিহি ফি ইলমিল গাইবি ইনদাক, আনতাজ আলাল কোৰআনা ৰাবীয়া কালবি অ নু-ৰা ছাদৰি অ জালাআ হুজনি অ জাহা-বা হাম্মী”।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ বান্দা, তোমাৰ বান্দাৰ সন্তান আৰু তোমাৰ বান্দিৰ সন্তান। তোমাৰ আদেশ মোৰ ওপৰত জাৰি হৈছে। মোৰ বিষয়ে তোমাৰ ফয়ছালা ন্যায়। মই তোমাৰ সেই সকলো নামৰ জৰিয়তে পার্থনা কৰো যিবোৰ তুমি নিজে নিজৰ বাবে মনোনীত কৰিছা। অথবা সেইটো তুমি তোমাৰ পুথিত অৱতীর্ণ কৰিছা নাইবা তোমাৰ সৃষ্টিৰ মাজত

(1) أحمد، 1/ 391، برقم 3712، وصححه الألباني في سلسلة الأحاديث الصحيحة، 1/ 337.

কোনোবাক শিকাইছা। অথবা সেইটো তোমাৰ অদৃশ্য জ্ঞানত নিহিত আছে। যে তুমি কোৰআনক মোৰ অন্তৰৰ বসন্ত আৰু মোৰ বুকুৰ নুৰ আৰু মোৰ চিন্তা বিদুৰণ কাৰী আৰু মোৰ দুঃখ মোচন কাৰী বনাই দিয়া।

(আহমাদ ১/৩৯১ আলবানীয়ে ছহীহ বুলি কৈছে।)

121-(2) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ))[1].

(১২১) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজুবিকা মিনাল হাম্মি অলহুজ্ন, অল আজযি অলকাছ্লি অলবুখলি অলজুব্নি, অজালায়িদ দাইনি অগালাবাতিৰ ৰিজা-ল"।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ আশয় বিছাৰো চিন্তা আৰু দুঃখৰ পৰা আৰু নিঃসহায় হোৱাৰ পৰা আৰু অলসতাৰ পৰা আৰু কৃপণতাৰ পৰা আৰু কাপুৰুষতাৰ পৰা আৰু ঋণৰ বোঝাৰ পৰা আৰু মানুহে পৰাজয় কৰাৰ পৰা।

(বুখাৰী ৭/১৫৮ ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম এই দুআষাৰ বেছিকৈ পঢ়িছিল। চাওক বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ১১/১৭৩)

٣٥.دُعَـــــاءُ الْكَـــــــرْبِ

অশান্তিৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

(1) البخاري، 7/ 158، برقم: 2893، كان الرسول × يكثر من هذا الدعاء. انظر: البخاري مع الفتح، 11/173، وسيأتي ص 89، برقم 137.

122-[1] ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ))[1].

(১২২) "লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হুল আজীমুল হালীম, লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু ৰাব্বুল আৰশ্বিল আজীম, লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু ৰাব্বুছ ছামা-ৱা-তি অৰাব্বুল আৰজি অৰাব্বুল আৰশ্বিল কাৰীম"।

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই তেওঁ মহান ও সহনশীল। আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই তেওঁ মহা সিংহাসনৰ পভু। আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই তেওঁ আকাশৰ পভু আৰু পৃথিৱীৰ পভু আৰু মর্যাদাসম্পন্ন সিংহাসনৰ পভু।

(বুখাৰী ৭/১৫৪ মুছলিম ৪/২০৯২)

123-[2] ((اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو، فَلاَ تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ))[2].

(১২৩) "আল্লা-হুম্মা ৰাহমাতাকা আৰজু ফালা তাকিলনি ইলা নাফছি তাৰাফাতা আইন, অ আছলিহ লি শ্বা'নি কুল্লিহ, লা ইলাহা ইল্লা আনতা"।

অর্থ: হে আল্লহ তোমাৰ অনুগহৰ আশাবাদী গতিকে এক পল সময়ো তুমি মোক মোৰ নফছলৈ সঁপি নিদিবা। মোৰ সকলো কাম সংশোধন কৰা তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই।

(আবু দাউদ ৪/৩২৪ আহমাদ ৫/৪২ আলবানী আৰু আব্দুল কাদিৰ আৰনাউতে ইয়াক হাছান বুলি কৈছে।)

124-[3] ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ))[1].

---

(1) البخاري، 7/ 154، برقم 6345، ومسلم، 4/ 2092، برقم 2730.

(2) أبو داود، 4/ 324، برقم 5090، وأحمد، 5/ 42، برقم 20430، وحسّنه الألباني في صحيح أبي داود، 3/959.

(১২৪) "লা ইলা-হা ইল্লা আনতা ছুবহা-নাকা ইন্নি কুনতু মিনজ জ্বলিমীন"।

অর্থ: তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তুমি পৱিত্র। নিশ্চয় মই দোষ কৰিছিলো।

(তিৰমিজী ৫/৫২৯ হা-কিমে ছাহীহ বুলি কৈছে। জাহবি তেওঁৰ লগত একমত। ১/৫০৫ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৬৮)

125-((اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لاَ أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً))[2] (4).

(১২৫) "আল্লাহ আল্লাহ ৰাব্বি লা উশ্বৰিকু বিহী শ্বাইআ"।

অর্থ: আল্লাহ আল্লাহ মোৰ পতিপালক। মই তেওঁৰ লগত কাকো অংশী নকৰো।

(আবু দাউদ ২/৮৭ আৰু চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩৩৫)

٣٦. دُعَـاءُ لِقَاءِ الْعَدُوِّ وَذِي السُّـلْطَانِ

শত্রু আৰু চৰকাৰী মানুহৰ লগত সাক্ষাৎ কৰাৰ দুআঃ

126-((اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِم، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ))[3] (1).

(১২৬) "আল্লা-হুম্মা ইন্না নাজআলুকা ফি নুহুৰিহিম, অ নাউজুবিকা মিন শুৰুৰিহিম"।

---

(1) الترمذي، 5/ 529، برقم 3505، والحاكم وصححه ووافقه الذهبي، 505/1، وانظر: صحيح الترمذي، 168/3.

(2) أخرجه أبو داود، 2/ 87، برقم 1525، وابن ماجه، برقم 3882، وانظر: صحيح ابن ماجه، 335/2.

(3) أبو داود، 2/ 89، برقم 1537، وصححه الحاكم ووافقه الذهبي، 142/2.

অর্থ: হে আল্লাহ আমি তোমাকেই সিহঁতৰ পতিদ্বন্দ্বী কৰো আৰু সিহঁতৰ অনিষ্টৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো।

(আবু দাউদ ২/৮৯ হা-কিমে ছাহীহ বুলি কৈছে। জাহাবি তেওঁৰ লগত একমত। ২/১৪২)

127-(2) ((اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضُدِي، وَأَنْتَ نَصِيرِي، بِكَ أَحُولُ وَبِكَ أَصُولُ، وَبِكَ أُقَاتِلُ))[1].

(১২৭) "আল্লা-হুম্মা আনতা আজুদি, অ আনতা নাছী-ৰি, বিকা আজু-লু অবিকা আছু-লু অবিকা উকা-তিল"।

অর্থ: হে আল্লাহ তুমিয়ে মোৰ শক্তি, আৰু তুমিয়ে মোৰ সহায়ক, মই তোমাৰ তৌফিকেৰে চলা ফিৰা কৰোঁ। আৰু তোমাৰ তৌফিকেৰে মই আক্রমণ কৰো। আৰু তোমাৰ তৌফিকেৰে মই যুদ্ধ কৰো।

(আবু দাউদ ৩/৪২ তিৰমিজী ৫/৫৭২ আৰু চাওক ছাহীহ আয় তিৰমিজী ৩/১৮৩)

128-(3) ((حَسْبُنا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ))[2].

(১২৮) "হাছবুনাল্লা-হু অনি'মাল ৱাকীল"।

অর্থ: আল্লাহ আমাৰ বাবে যথেষ্ট আৰু তেৱেঁই উত্তম নির্ভৰযোগ্য অভিভাৱক।

বুখাৰী ৫/১৭২)

٣٧. دُعَـاءُ مَنْ خَافَ ظُلْمَ السُّـلْطَانِ

শাসকৰ অত্যাচাৰত ভয় পালে পঢ়িবলগীয়া দুআ

129-(1) ((اللَّهُمَّ ربَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي جَاراً مِـنْ فُـلاَنِ بْـنِ

(1) أبو داود، 3/ 42، برقم 2632، والترمذي، 5/ 572، برقم 3584، وانظر: صحيح الترمذي، 3/183.
(2) البخاري، 5/ 172، برقم 4563.

فُلاَنٍ، وَأَحْزَابِهِ مِنْ خَلاَئِقِكَ، أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ يَطْغَى، عَزَّ جَارُكَ، وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ، وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ))[1].

(আল্লা-হুম্মা ৰব্বাচ ছামা-ওৱা-তিছ ছাব'ঈ, ওৱা ৰাব্বাল 'আৰশ্বিল 'আযীম। কুন লী জাৰান মিন ফুলানিবনি ফুলান, ওৱা আহযাবিহী মিন খালায়িক্বিক, আঁই ইয়াফৰুত্বা 'আলাইয়্যা আহাদুম মিনহুম আও ইয়াত্বগা, আয্যা জা-ৰুকা, ওৱা জাল্লা ছানা-উক, ওৱা লা ইলা-হা ইল্লা আনতা)।

১২৯-[১] "হে আল্লাহ, সাত আকাশৰ প্রতিপালক! মহান আৰশ্বৰ প্রতিপালক! তোমাৰ সৃষ্টি জগতৰ মাজৰ পৰা অমুকৰ পুত্র অমুকৰ বিপক্ষে আৰু তাৰ বাহিনীৰ বিৰুদ্ধে তুমি মোৰ আশ্রয় দানকাৰী হোৱা; সিহঁতৰ কোনোৱে যাতে মোৰ ওপৰত দ্রুত আক্রমণ বা সীমালঙ্ঘন কৰিব নোৱাৰে। তোমাৰ আশ্রয় পোৱাজন শক্তিশালী, তোমাৰ প্রশংসা অতি মহান। আৰু তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। (বুখাৰী ফিল আদাব আল মুফৰাদ ৭০৭)

130-(2) ((اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعاً، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَحْذَرُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ، الْمُمْسِكِ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقَعْنَ عَلَى الْأَرْضِ إِلاَّ بِإِذْنِهِ، مِنْ شَرِّ عَبْدِكَ فُلاَنٍ، وَجُنُودِهِ وَأَتْبَاعِهِ وَأَشْيَاعِهِ، مِنْ الْجِنِّ وَالإِنْسِ، اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَاراً مِنْ شَرِّهِمْ، جَلَّ ثَنَاؤُكَ وَعَزَّ جَارُكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ)) (ثلاثَ مرَّاتٍ)[2].

(আল্লা-হু আকবাৰ, আল্লা-হু আ'আয্যু মিন খালক্বিহী জামী'আ। আল্লাহু আ'আয্যু মিম্মা আখা-ফু ওৱা আহযাৰ। আউযু বিল্লা-হিল্লাযী লা ইলা-হা ইল্লা হুওৱাল মুমছিকুছ ছামা-ওৱা-তিছ ছাব'ঈ, আন ইয়াকা'না আলাল্ আৰদ্বি ইল্লা বিইযনিহ, মিন শ্বার্বি 'আবদিকা ফুলা-ন, ওৱা জুনূদিহী ওৱা আতবা'ইহী ওৱা আশ্ব ইয়া'ইহী মিনাল জিন্নি ওৱাল ইনছি। আল্লা-হুম্মা কুন লী জা-ৰান মিন শ্বার্বিহিম, জাল্লা ছানা-উকা ওৱা 'আয্যা জা-ৰুকা অতাবা-ৰাকাছমুকা অলা ইলা-হা গাইৰুকা)। **(৩ বাৰ)**

১৩০-[২] "আল্লাহ আটাইতকৈ মহান, আল্লাহ তেওঁৰ সকলো সৃষ্টিতকৈ

(1) البخاري في الأدب المفرد، برقم 707، وصححه الألباني في صحيح الأدب المفرد، برقم 545.
(2) البخاري في الأدب المفرد برقم 708، وصححه الألباني في صحيح الأدب المفرد، برقم 546 .

মহামর্যাদাবান। মই যাৰ পৰা ভীত আৰু শঙ্কিত তাতকৈ আল্লাহ মহাপৰাক্রমশালী। মই আল্লাহৰ ওচৰত আশ্রয় বিচাৰো, যাৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই,যিজন সাত আকাশৰ ধাৰণকাৰী, তেওঁৰ অনুমতিৰ বাহিৰে পৃথিবীত পতিত হোৱাৰ পৰা— (আশ্রয় বিচাৰো) তেওঁৰ অমুক বান্দা, তাৰ সৈন্য-বাহিনী, তাৰ অনুসাৰী আৰু তাৰ অনুগামী জিন আৰু ইনছানৰ অনিষ্টৰ পৰা। হে আল্লাহ! সিহঁতৰ ক্ষতিৰ পৰা তুমি মোৰ বাবে আশ্রয়দানকাৰী হোৱা। তোমাৰ গুণ অতি মহান, তোমাৰ আশ্রিত প্রবল শক্তিশালী, তোমাৰ নাম অতি বৰকতময়। আৰু তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। (বুখাৰী ফিল আদাব আল মুফৰাদ ৭০৮)

৩৮.الدُّعَاءُ عَلَى الْعَدُوِّ

শত্রুৰ প্রতি অভিশাপ

131- ((اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ، سَرِيعَ الْحِسَابِ، اهْزِمِ الأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ اهزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ))[1].

(আল্লা-হুম্মা মুনযিলাল কিতা-বি ছাৰী'আল হিছা-বি ইহযিমিল আহযা-ব। আল্লা-হুম্মাহযিমহুম ওৱা যালযিলহুম)।

১৩১- "হে আল্লাহ, কিতাব অৱতীর্ণকাৰী, দ্রুত হিচাব গ্রহণকাৰী! তুমি শত্রুবাহিনীক পৰাজয় কৰা। হে আল্লাহ! তুমি সিহঁতক পৰাজিত কৰা আৰু সিহঁতৰ মাজত ত্রাস সৃষ্টি কৰি দিয়া। (মুছলিম ৩/১৩৬২)

৩৯.مَا يَقُولُ مَنْ خَافَ قَوْماً

কোনো সম্প্রদায়ক ভয় পালে কি কব?

132- ((اللَّهُمَّ اكْفِنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ))[1].

(1) مسلم، 3/ 1362، برقم 1742.

(আল্লা-হুম্মাকফিনীহিম বিমা শ্বি'তা)।

১৩২- "হে আল্লাহ! তুমি যি ইচ্ছা তাৰ দ্বাৰাই ইহঁতৰ মোকাবিলাত আমাৰ বাবে যথেষ্ট হোৱা। (মুছলিম ৪/২৩০০)

٨٥. دُعَاءُ مَنْ أَصَابَهُ وَسْوَسَةٌ فِي الإِيمَانِ

ঈমানত সন্দেহ হ'লে পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

133-[1] ((يَسْتَعِيذُ بِاللَّهِ))[2].

(১৩৩) [১] আল্লাহৰ আশয় বিছাৰিব লাগে।(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৬/৩৩৬ মুছলিম ১/১২০)

[2] ((يَنْتَهِي عَمَّا وَسْوَسَ فِيهِ))[3].

[২] যি বিষয়ে সন্দেহ হয় সেই বিষয়ে আৰু বেছি চিন্তা নকৰিব।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৬/৩৩৬ মুছলিম ১/১২০)

134-[3] ((يَقُولُ: ((آمَنْتُ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ))[4].

(১৩৪) এই দুআ পঢ়িব।

"আ-মানতু বিল্লা-হি অৰুছুলিহি।

---

(1) مسلم، 4/ 2300، برقم 3005.

(2) البخاري مع الفتح، 6/ 336، برقم 3276، ومسلم، 1/ 120، برقم 134.

(3) البخاري مع الفتح، 6/ 336، برقم 3276، ومسلم، 1/ 120، برقم 134.

(4) مسلم، 1/ 119- 120، برقم 134.

অর্থ: মই আল্লাহ আৰু তেওঁৰ ৰাছুল সকলৰ পতি ঈমান আনিছো।

(মুছলিম ১/১১৯-১২০)

135-((يَقْرَأُ قَوْلَهُ تَعَالَى: ﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾))[4].[1]

(১৩৫) এই আয়াত পাঠ কৰিব।

"হুৱাল আউৱালু অল আ-খিৰু, অজ যা-হিৰু অল বা-তিন, অহুৱা বিকুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ"।

অর্থ: তেৱেঁই আদি তেৱেঁ অন্ত, তেৱেঁই পকাশ্য আৰু তেৱেঁই গোপন। সকলো বিষয়ে তেওঁৰ পূর্ণ জ্ঞান আছে।

(আবু দাউদ ৪/৩২৯ আলবানী আৰু আৰনাউতে ইয়াক ছহীহ বুলি কৈছে। ছহীহ আবু দাউদ ৩/৯৬২)

٨١. دُعَاءُ قَضَاءِ الدَّيْنِ

ঋণ পৰিশোধ কৰাৰ দুআঃ

136-((اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ))[2].[1]

(১৩৬) "আল্লা-হুম্মাক ফিনি বিহালা-লিকা আন হাৰামিক, অ আগনিনি বিফাজলিকা আম্মান ছিৱাক"।

---

(1) سورة الحديد، الآية: 3. أبو داود، 4/ 329، برقم 5110، وحسنه الألباني في صحيح أبي داود، 3/962.

(2) الترمذي، 5/ 560، برقم 3563، وانظر: صحيح الترمذي، 3/180.

অর্থ: হে আল্লাহ মোৰ বাবে তুমি তোমাৰ হালালৰ দ্বাৰা হাৰামৰ পৰা যথেষ্ট হৈ যোৱা, আৰু মোক তোমাৰ নিজ অনুগহৰে তোমাৰ বাহিৰে আন সকলোৰে পৰা স্বাধীন কৰি দিয়া।

(তিৰমিজী ৫/৫৬০ চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৮০)

137- ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ))[1] [2].

(১৩৭) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজুবিকা মিনাল হাম্মি অলহুজ্ন, অল আজযি অলকাছ্লি অলবুখলি অলজুব্নি, অজালায়িদ দাইনি অগালাবাতিৰ ৰিজা-ল"।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ আশয় বিছাৰো চিন্তা আৰু দুঃখৰ পৰা আৰু নিঃসহায় হোৱাৰ পৰা আৰু অলসতাৰ পৰা আৰু কৃপণতাৰ পৰা আৰু কাপুৰুষতাৰ পৰা আৰু ঋণৰ বোঝাৰ পৰা আৰু মানুহে পৰাজয় কৰাৰ পৰা।

(বুখাৰী ৭/১৫৮ ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম এই দুআষাৰ বেছিকৈ পঢ়িছিল। চাওক বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ১১/১৭৩)

٤٢. دُعَاءُ الوَسْوَسَةِ فِي الصَّلَاةِ وَالْقِرَاءَةِ

নামাজ অথবা কোৰআন তিলাৱতৰ সময়ত চয়তানৰ

পৰঞ্চনাৰ পৰা ৰক্ষা পোৱা নিয়মঃ

(1) البخاري، 7/ 158، برقم 2893، وتقدم ص 83، برقم 121.

138- ((أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيطَانِ الرَّجِيمِ، وَاتْفُلْ عَلَى يَسَارِكَ (ثلاثاً)))[1].

(১৩৮) উছমান বিন আলআছ বর্ণনা কৰে যে "মই সুধিলো হে আল্লাহৰ ৰাছুল! ছয়তান মোৰ আৰু মোৰ নামাজ আৰু তিলাৱতৰ মাজত বাধা দিয়ে। সি মোৰ নামাজ আৰু তিলাৱত উলট-পালট কৰি দিয়ে। ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে ক'লে "ই এটা চয়তান যাৰ নাম হৈছে 'খিনজিব' । যেতিয়া তুমি এনে অনুভৱ কৰা তেতিয়া তিনিবাৰ আল্লাহৰ আশয় পার্থনা কৰিবা আৰু তিনিবাৰ বাওঁ ফালে থু থু কৰিবা।

(মুছলিম ৪/১৭২৯ এই বর্ণনাত উছমানে কৈছে, মই তেনে কৰাত আল্লাহে ইয়াক মোৰ পৰা আঁতৰ কৰে।)

٤٣.دُعَاءُ مَنِ اسْتَصْعَبَ عَلَيْهِ أَمْرٌ

কঠিন কামৰ সম্মুখিন হ'লে এই দুআ পঢ়িবঃ

139- ((اللَّهُمَّ لاَ سَهْلَ إِلاَّ مَا جَعَلْتَهُ سَهْلاً، وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلاً))[2].

(১৩৯) "আল্লা-হুম্মা লা ছাহলা ইল্লা মা জাআলতাহু ছাহলা অ আনতা তাজআলুল হাজনা ইজা শ্বি'তা ছাহলা"।

অর্থ: হে আল্লাহ কোনো কাম সহজ নহয় কেৱল মাত্র সেই কামেই সহজ যিটো তুমি সহজ কৰা। আৰু তুমি যেতিয়া ইচ্ছা কৰা তেতিয়া কঠিন কাম সহজ কৰি দিয়া।

(ছাহীহ ইবনে হিব্বান হা; নং ২৪২৭ ইবনুছ ছুন্নি হা: নং ৩৫১ হাফিজে ইয়াক ছহীহ বুলি কৈছে।

---

(1) مسلم، 4/ 1729، برقم 2203، من حديث عثمان بن أبي العاص ﷺ، وفيه ففعلت ذلك، فأذهبه الله عني.

(2) رواه ابن حبان في صحيحه، برقم 2427 (موارد)، وابن السني، برقم 351، وقال الحافظ: ((هذا حديث صحيح))، وصححه عبد القادر الأرناؤوط في تخريج الأذكار للنووي، ص106 .

চাওক আলআজকাৰ নাৰাৰী পৃ:১০৬ আৰু আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ ইবনুছ ছুন্নি তাহকীক বাশ্বাৰ মুহাম্মদ উয়ুন পৃ:১৭১ হা: ৩৫১)

৪৪. مَا يَقُولُ وَيَفْعَلُ مَنْ أَذْنَبَ ذَنْباً

গুণাহ হ'লে কি ক'ব আৰু কৰিব ?

140- ((مَا مِنْ عَبْدٍ يُذنِبُ ذَنْباً فَيُحْسِنُ الطُّهُورَ، ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلاَّ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ))[1].

(১৪০) যি ব্যক্তিয়ে পাপ কৰাৰ পিছত ভালদৰে অজু কৰে আৰু তাৰ পিছত দুই ৰাকাআত নামাজ আদায় কৰে আৰু আল্লাহ ওচৰত ক্ষমা বিছাৰে আল্লাহে তাক ক্ষমা কৰি দিয়ে।

(আবু দাউদ ২/৮৬ তিৰমিজী ২/২৫৭ আৰু চাওক ছাহীহুল জামে ৫/১৭৩)

৪৫. دُعَاءُ طَرْدِ الشَّيطَانِ وَوَسَاوِسِهِ

ছয়তান আৰু তাৰ কুমন্ত্রনা আঁতৰ কৰাৰ দুআ সমূহঃ

141- (1) ((الْاسْتِعَاذَةُ بِاللَّهِ مِنْهُ))[2].

(১৪১) [১] চয়তানৰ পৰা আল্লাহৰ আশয় পার্থনা কৰা।

---

(1) أبو داود، 2/ 86، برقم 1521، والترمذي، 2/ 257، برقم 406، وصححه الألباني في صحيح أبي داود، 1/283 .

(2) أبو داود، 1/ 203، برقم ، وابن ماجه، 1/ 265، برقم 807، وتقدم تخريجه برقم 31، وانظر: سورة المؤمنون، الآيتان: 97-98 .

(আবু দাউদ ১/২০৩ তিৰমিজী আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ১/৭৭ চাওক ছুৰা আল মু'মিনুন; ৯৭-৯৮)

142- (2) ((الْأَذَانُ))[1].

(১৩৪) [২] আজান (মুছলিম ১/২৯১ বুখাৰী ১/১৫১)

143- (3) ((الْأَذْكَارُ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ))[2].

(১৩৫) [৩] পমাণিত দুআ সমূহ আৰু কোৰআন তিলাৱত।

(তোমালোকৰ ঘৰক কবৰস্থানত পৰিণত নকৰিবা; চয়তান সেই ঘৰৰ পৰা দুৰ হয় যি ঘৰত ছুৰা বাকাৰাহ তিলাৱত কৰা হয়।

(মুছলিম ১/৫৯৩ পুৱা-গধুলি আৰু টোপনিত যোৱা আৰু উঠাৰ দুআ ঘৰত পৱেশ কৰাৰ আৰু ঘৰৰ পৰা বাহিৰ হোৱাৰ দুআ সমূহ, মছজিদত পৱেশ কৰা আৰু বাহিৰ হোৱাৰ দুআ বিলাকো চয়তান দুৰ কৰে। এইদৰে আন আন পমাণিত দুআ সমূহ যেনে টোপনি যোৱাৰ আগত 'আয়াতুল কুৰছি' পঢ়া; ছুৰা বাকাৰাৰ শেষ দুই আয়াত পাঠ কৰা; আৰু ১০০ বাৰ 'লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ।পঢ়িব সি উৰে দিনটো চয়তানৰ পৰা সুৰক্ষিত থাকিব। এইদৰে আজানে চয়তানক দুৰ কৰে)।

٨٦. الدُّعَاءُ حِينَمَا يَقَعُ مَا لاَ يَرْضَاهُ أَوْ غُلِبَ عَلَى أَمْرِهِ

ইচ্ছাৰ বিপক্ষে কোনো ঘটনা সংঘটিত হ'লে অথবা

কোনো কাম ক্ষমতাৰ বাহিৰে হ'লে পঢ়িব লগীয়া দুআঃ

---

(1) مسلم، 1/ 291، برقم 389، والبخاري، 1/ 151، برقم 608.

(2) ((لا تجعلوا بيوتكم مقابر، إن الشيطان ينفر من البيت الذي تُقرأ فيه سورة البقرة))، رواه مسلم، 1/ 539، برقم 780، ومما يطرد الشيطان أذكار الصباح والمساء، والنوم والاستيقاظ، وأذكار دخول المنزل والخروج منه، وأذكار دخول المسجد والخروج منه، وغير ذلك من الأذكار المشروعة، مثل: قراءة آية الكرسي عند النوم، والآيتين الأخيرتين من سورة البقرة، ومن قال: لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، وهو على كل شيء قدير مائة مرة، كانت له حرزاً من الشيطان يومه كله، وكذا الأذان يطرد الشيطان.

144- ((قَدَرُ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ))[1].

(১৪৪) ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে: শক্তিশালী মুমিন দুৰ্বল মুমিনতকৈ উত্তম আৰু আল্লাহে তেওঁক ভাল পায়। উভয়ৰ মাজত মঙ্গল আছে। যি কাম তোমাক উপকাৰ কৰিব তালৈ মনোযোগ দিয়া। আৰু যদি তোমাৰ কোনো ক্ষতি হয় তেন্তে কেতিয়াও নকবা 'যদি মই এনে কৰিলোহেতেন তেন্তে এইটো নহলেহেতেন' ৰৰং এনেকৈ কোৱা যে'

قَدَّرَ اللهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ.

"কাদ্দাৰাল্লা-হু অমা শ্বা-আ ফাআলা"

অৰ্থ: আল্লাহে ভাগ্যত লিখিছে আৰু তেওঁৰ যি ইচ্ছা সেইটোৱে কৰিছে।

কিয়নো 'যদি' শব্দই চয়তানৰ কাম আৰম্ভ কৰে। (মুছলিম ৪/২০৫২)

٤٧. تَهْنِئَةُ الْمَوْلُودِ لَهُ وَجَوَابُهُ

সন্তান লাভকাৰীক অভিনন্দন আৰু তাৰ উত্তৰ

145- ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ لَكَ، وَشَكَرْتَ الْوَاهِبَ، وَبَلَغَ أَشُدَّهُ، وَرُزِقْتَ بِرَّهُ))[2].

(বা-ৰাকাল্লা-হু লাকা ফিল মাউহুবি লাক, অশ্বাকাৰতাল ওৱা-হিব, অবালাগা আশুদ্দাহু, অৰুযিক্তা বিৰ্বাহু)।

---

(1) ((المؤمن القوي خير وأحبّ إلى الله من المؤمن الضعيف، وفي كلٍّ خير، احرص على ما ينفعك، واستعن بـاللَّهِ ولا تعجز، وإن أصابك شيء فلا تقل: لو أني فعلت كان كذا وكذا، ولكن قل قـدَرُ اللَّه ومـا شـاء فعـل، فإنَّ لو تفتح عمل الشيطان)). مسلم، 4/ 2052، برقم 2664.

(2) ذُكِـرَ مـن كلام الحسـن البصـري. انظـر: تحفـة المـودود لابـن القـيم، ص 20، وعزاه لابن المنذر في الأوسط.

১৪৫- "আল্লাহে আপোনাক যি দান কৰিছে তাত আপোনাৰ বাবে বৰকত দান কৰক, সন্তান দানকাৰীক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰক, সন্তান পৰিপূর্ণ বয়সত উপনিত হওক (তাৰে কামনা কৰোঁ) আৰু তাৰ সদ্ব্যবহাৰ প্রাপ্ত হওক। (চাওক তুহফাতুল মাউলুদ পৃঃ ২০)

অভিনন্দনৰ উত্তৰত ক'ব

وَيَرُدُّ عَلَيْهِ الْمُهَنَّأُ فَيَقُولُ: ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَزَاكَ اللَّهُ خَيْراً، وَرَزَقَكَ اللَّهُ مِثْلَهُ، وَأَجْزَلَ ثَوَابَكَ))[1].

(বা-ৰাকাল্লা-হু লাকা অবা-ৰাকা 'আলাইকা, অজাযা-কাল্লা-হু খাইৰা, অৰাযাক্বাকাল্লা-হু মিছলাহু ওৱা আজযালা ছাৱা-বাকা)।

"আল্লাহে আপোনাকো বৰকত দান কৰক, আৰু আপোনাৰ ওপৰত বৰকত নাযিল কৰক। আল্লাহে আপোনাক উত্তম প্রতিদান দান কৰক, আৰু আপোনাকো অনুৰূপ দান কৰক আৰু আপোনাৰ ছোৱাব বহুগুণ বৃদ্ধি কৰক। (আল আজকাৰ লিন নবৱী ৩৪৯ পৃঃ)

٤٨. مَا يُعَوَّذُ بِهِ الأَوْلاَدُ

সন্তানক কি দুআৰ দ্বাৰা আশয় দিব ?

146- كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يُعَوِّذُ الحَسَنَ وَالحُسَيْنَ رضي الله عنهما ((أُعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لاَمَّةٍ))[2].

(1) قاله النووي في الأذكار، ص349، وانظر: صحيح الأذكار للنووي، لسليم الهلالي، 2/713، وتمام التخريج في الذكر والدعاء والعلاج بالرقى للمؤلف، 1/ 416 .

(2) البخاري، 4/ 119، برقم 3371، من حديث ابن عباس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا.

(১৪৬) ইবনে আব্বাছ (ৰাঃ) কয় ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে হাছান আৰু হুছাইনক এই দুআৰে জৰা-ফুকা কৰিছিল:

"উয়িজুকুমা বিকালিমা-তিল্লাহিত তা-ম্মাতি মিন কুল্লি শ্বাইতানিন অ হা-ম্মাহ, অমিন কুল্লি আইনিন লা-ম্মাহ"।

অর্থ: মই তোমালোক দুজনক পত্যেক চয়তান আৰু বিষাক্ত জীৱৰ পৰা আৰু পত্যেক কু দৃষ্টিৰ পৰা আল্লাহৰ পূর্ণ বাক্যৰ সৈতে আশয় দিওঁ।

বুখাৰী ৪/১১৯)

٤٩.الدُّعَـاءُ لِلْمَـــرِيضِ فِي عِيَادَتِهِ

শুশ্ৰষা কৰাৰ সময়ত বেমাৰীক দিব লগীয়া দুআঃ

147-(1) ((لاَ بَأْسَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ))[1].

(১৪৭) [১] ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম যেতিয়া কোনো বেমাৰীক পৰিদর্শন কৰিছিল তেতিয়া তাক কৈছিল:

"লা বা'ছা তাহু-ৰুন ইন শ্বা আল্লাহ"

অর্থ: কোনো চিন্তা নাই এই অসুখ আল্লাহ ইচ্ছা কৰিলে পৱিত্র কৰিব।

(বুখাৰী ফাতহুলবাৰী ১০/১১৮)

148-(2) ((أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيَكَ)) (سبع مرات)[2].

---

(1) البخاري مع الفتح، 10/ 118، برقم 3616.

(2) ((ما من عبد مسلم يعود مريضاً لم يحضر أجله فيقول سبع مرات...)) الحديث.. إلاَّ عوفي. أخرجه الترمذي، برقم 2083، وأبو داود، برقم 3106، وانظر: صحيح الترمذي، 210/2، وصحيح الجامع، 180/5 .

(১৪০) [২] যদি কোনো মুছলমান এনে কোনো বেমাৰীক পৰিদর্শন কৰে যাৰ মৃত্যুৰ সময় অহা নাই আৰু তেওঁ এই বাক্যটো সাতবাৰ কয় তেন্তে তাক আৰোগ্য কৰা হয়।

“আছআলুল্লা-হাল আজীম ৰাব্বাল আৰশ্বিল আজীম আয়্যাশ্ব ফীক”।

অর্থ: মই উচ্চ মর্যাদাসম্পন্ন আল্লাহৰ ওচৰত পার্থনা কৰো যিজন মহা সিংহাসনৰ পতিপালক যে তেওঁ তোমাক আৰোগ্য পদান কৰক।

(তিৰমিজী, আবু দাউদ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ২/২১০ আৰু ছাহীহুল জামে ৫/১৮০)

٥٠. فَضْــلُ عِيَــادَةِالـمَـرِيضِ

বেমাৰী পৰিদর্শন কৰাৰ গুৰুত্বঃ

149- قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: ((إِذَا عَادَ الرَّجُلُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مَشَى فِي خِرَافَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَجْلِسَ، فَإِذَا جَلَسَ غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ، فَإِنْ كَانَ غُدْوَةً صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُمْسِيَ، وَإِنْ كَانَ مَسَاءً صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُصْبِحَ))[1].

(১৪৯) আলি বিন আবি তালিব (ৰাঃ) কয় যে মই ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ পৰা শুনিছো যে যেতিয়া কোনো ব্যক্তি মুছলিম ভাতৃৰ শুশ্ৰূষা কৰিবলৈ যায় তেতিয়া সি জান্নাতৰ ফল-মূলৰ বাটেৰে খোজকাঢ়ে যেতিয়া লৈকে সি নবহে। আৰু যেতিয়া সি বহি যায় তেতিয়া আল্লাহৰ ৰহমত তাক আৱৰি লয়। যদি পুৱাৰ সময় হয় তেন্তে গধুলি লৈকে ৭০ হাজাৰ ফিৰিস্তা তেওঁৰ বাবে দুআ কৰে। আৰু যদি গধুলি হয় তেন্তে পুৱা লৈকে ৭০ হাজাৰ ফিৰিস্তা তেওঁৰ বাবে দুআ কৰে।

(1) رواه الترمذي، برقم 969، وابن ماجه، برقم 1442، وأحمد، برقم 975، وانظر: صحيح ابن ماجه، 244/1 وصحيح الترمذي، 286/1، وصححه أيضاً أحمد شاكر.

(তিৰমিজী, ইবনে মা-জাহ, আহমাদ আৰু চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/২৪৪ আৰু ছাহীহ আত তিৰমিজী ১/২৮৬ আহমাদ শ্বাকিৰে ইয়াক 'ছহীহ' বুলি কৈছে।)

٥١. دُعَاءُ المَرِيضِ الَّذِي يَئِسَ مِنْ حَيَاتِهِ

সেই বেমাৰীৰ দুআ যিয়ে জীৱনৰ পৰা নিৰাশ হৈছেঃ

150-(1) ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى))[1].

(১৫০)[১] "আল্লা-হুম্মাগ ফিৰলি অৰহামনি অ আলহিকনি বিৰ ৰাফি-কিল আ'লা"।

অর্থ: হে আল্লাহ মোক ক্ষমা কৰা, মোৰ পতি কৰুণা কৰা, আৰু মোক আটাইতকৈ উচ্চ ৰাফীকৰ লগত সাক্ষাৎ কৰাই দিয়া।

(বুখাৰী ৭/১০ মুছলিম ৪/১৮৯৩)

151-(2) ((جَعَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عِنْدَ مَوْتِهِ يُدْخِلُ يَدَيْهِ فِي الْمَاءِ فَيَمْسَحُ بِهِمَا وَجْهَهُ، وَيَقُولُ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ إِنَّ لِلْمَوْتِ سَكَرَاتٍ))[2].

(১৫১) [২] আইশ্বা (ৰাঃ) কয়: ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম (মৃত্যুৰ সময়ত) নিজ দুয়ো হাতেৰে পানী ছুই মুখমণ্ডল মুছিব ধৰিলে আৰু ক'লে:

---

(1) البخاري، 7/ 10، برقم 4435، ومسلم، 4/ 1893، برقم 2444.

(2) البخاري مع الفتح، 8/ 144، برقم 4449، وفي الحديث ذكر السواك.

“লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হ ইন্না লিল মাউতি লাছাকাৰা-ত”।

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। নিশ্চয় মৃত্যুৰ কেইবাটাও কঠিন অৱস্থা আছে।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৮/১৪৪ আৰু এই হাদিছত মিছৱাক কৰাৰ কথাও উল্লেখ আছে।)

152- (3) ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْـدَهُ لاَ شَرِيـكَ لَهُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ لَهُ المُلْكُ وَلَهُ الحَمْدُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ))[1].

(১৫২)[৩] লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হ অল্লাহু আকবাৰ, লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হ অহদাহ, লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হ অহদাহু লা শ্বাৰীকা লাহ, লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হ লাহুল মুলকু অলাহুল হামদ, লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হ লা হাউলা অলা কুউৱাতা ইল্লা বিল্লাহ”।

অর্থ: আল্লাহ বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, আল্লাহ অতি মহান। আল্লাহ বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। আল্লাহ বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক তেওঁৰ কোনো অংশী নাই। আল্লাহ বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, ৰাজত্ব তেওঁৰেই আৰু সকলো পশংসা তেওঁৰেই। আল্লাহ বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, । আল্লাহৰ সহায় অবিহনে কোনো বস্তুৰ পৰা ৰক্ষা পোৱা টান আৰু কিবা কৰাৰো ক্ষমতা নাই।

(তিৰমিজী, ইবনে মা-জাহ, আল বানীয়ে ইয়াক ‘ছহীহ’ বুলি কৈছে। চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫২ আৰু ছহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩১৭)

(1) أخرجه الترمذي، برقم 3430، وابن ماجه، برقم 3794، وصححه الألباني، انظر: صحيح الترمذي، 152/3، وصحيح ابن ماجه، 317/2.

٥٢. تَلْقِـــينُ الـمُحْتـــضَرِ

মৃত্যুৰ নিকটবর্তী লোকক উপদেশঃ

153- ((مَنْ كَانَ آخِرُ كَلاَمِهِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ))[1].

(১৫৩) যাৰ শেষ বাক্য 'লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হ' হ'ব সি জান্নাতত প্ৰৱেশ কৰিব।

(আবু দাউদ ৩/১৯০ আৰু চাওক ছাহীহুল জামে ৫/৩৪২)

٥٣. دُعَـاءُ مَن أُصِيبَ بِمُصِيـبَةٍ

বিপদৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

154- ((إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ أْجُرْنِي فِي مُصِيبَتِي، وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا))[2].

(১৫৪) "ইন্না লিল্লা-হি অইন্না ইলাইহি ৰা-জিউন। আল্লা-হুম্মা' জুৰনি ফী মুছিবাতি অখলুফ লি খাইৰাম মিনহা"।

অর্থ: নিশ্চয় আমি আল্লাহৰেই আৰু তেওঁৰ পিনেই আমি পত্যাগমন কৰিম। হে আল্লাহ মোক মোৰ বিপদত পূন্যদান কৰা আৰু মোক ইয়াৰ পৰিবর্তে ইয়াতকৈ উত্তম বস্তু পতিদান দিয়া।

মুছলিম ২/৬৩২)

(1) أبو داود، 3/ 190، برقم 3116، وانظر: صحيح الجامع، 5/432 .

(2) مسلم، 2/ 632، برقم 918.

٥٤.الدُّعَاءُ عِنْدَ إِغْمَاضِ الْمَيِّتِ

মৃত ব্যক্তিৰ চকু বন্ধ কৰাৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

155- ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلاَنٍ (بِاسْمِهِ) وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ، وَاخْلُفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْغَابِرِينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ، وَنَوِّرْ لَهُ فِيهِ))[1].

(১৫৫) "আল্লা-হুম্মাগফিৰ লিফুলান, অৰফা' দাৰজাতাহু ফিল মাহদিয়্যীন। অখলুফহু ফি আক্বিবিহি ফিল গাবিৰীন। অগফিৰলানা অলাহু ইয়া ৰাব্বাল আ-লামীন। অফছাহ লাহু ফি কাবৰিহি অ নাউৱিৰ লাহু ফীহ"।

অর্থ: হে আল্লাহ অমুকক (তাৰ নাম লব) ক্ষমা কৰি দিয়া। আৰু হিদায়ত পাপ্ত লোক সকলৰ মাজত তাৰ মর্যদা উচ্চ কৰা। আৰু তেওঁ এৰি থৈ যোৱা লোক সকলৰ তুমি অভিভাৱক হোৱা। আৰু হে বিশ্ব জগতৰ পতিপালক আমাক আৰু ইয়াক ক্ষমা কৰি দিয়া। আৰু ইয়াৰ বাবে ইয়াৰ কবৰক পশস্থ কৰি দিয়া আৰু ইয়াৰ বাবে তাত উজ্জল কৰি দিয়া।

মুছলিম ২/৬৩৪)

٥٥.الدُّعَاءُ لِلْمَيِّتِ فِي الصَّلاَةِ عَلَيْهِ

জানাযাৰ দুআঃ

156-[1] ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ،

(1) مسلم، 2/ 634، برقم 920.

وَأَبْدِلْهُ دَاراً خَيْراً مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلاً خَيْراً مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجاً خَيْراً مِـنْ زَوْجِـهِ، وَأَدْخِلْـهُ الْجَنَّـةَ، وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ القَبْرِ [وَعَذَابِ النَّارِ]))[1].

(১৫৬) "আল্লা-হুম্মাগফিৰ লাহু অৰহামহু, অ আ-ফিহি, অ'ফু আনহু অ আকৰিম নুজুলাহু, অৱাছ ছি' মাদখালাহু, অগছিলহু বিল মা-য়ি অছ ছালযি অল বাৰাদ, অনাক্কিহি মিনাল খাতায়া কামা নাক্কাইতাছ ছাউবাল আবয়াজা মিনাদ দানাছ। অ আবদিলহু দাৰান খাইৰাম মিন দা-ৰিহি, অ আহলান খাইৰাম মিন আহলিহ, অযাউজান খাইৰাম মিন যাউজিহ, অ আদখিলহুল জান্নাহ, অ আয়িজহু মিন আজাবিল কাবৰ, [অ আজাবিন না-ৰ]।

অর্থ: হে আল্লাহ তাক ক্ষমা কৰা আৰু তাৰ ওপৰত কৰুণা কৰা। তাক নিৰাপত্তা দিয়া আৰু তাক মাফ কৰা। আৰু সন্মান সহকাৰে তাৰ সমাদৰ কৰা। আৰু তাৰ পৰেশ কৰা ঠাইখন পশস্থ কৰি দিয়া। আৰু তাক পানী বৰফ আৰু তুষাৰেৰে ধুই দিয়া। আৰু তাক গুণাহৰ পৰা তেনেকৈ পৰিত্র কৰা যেনেকৈ তুমি বগা কাপোৰৰ ময়লা পৰিস্কাৰ কৰা। আৰু তাক তেওঁৰ ঘৰৰ পৰিবর্তে উত্তম ঘৰ, পৰিয়ালৰ পৰিবর্তে উত্তম পৰিয়াল, আৰু স্ত্রীৰ পৰিবর্তে উত্তম স্ত্রী পদান কৰা। আৰু তাক জান্নাতত পৰেশ কৰা আৰু কবৰৰ শাস্তি ও জাহান্নামৰ শাস্তিৰ পৰা আশয় দিয়া।

(মুছলিম ২/৬২৩)

157-[2] ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا، وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا، وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا، وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَـا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلاَمِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّـا فَتَوَفَّـهُ عَلَى الإِيمَـانِ، اللَّهُـمَّ لاَ تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ، وَلاَ تُضِلَّنَا بَعْدَهُ))[2].

---

(1) مسلم، 2/ 663، برقم 963.

(2) أبو داود، برقم 3201، والترمذي، برقم 1024، والنسائي، برقم 1985، وابن ماجه، 1/ 480، بـرقم 1498، وأحمد، 2/ 368، برقم 8809، وانظر: صحيح ابن ماجه، 1/251 .

(১৫৭) আল্লা-হুম্মাগ ফিৰ্ লিহাইয়েনা অমাইয়েতিনা অশ্বা-হিদিনা অগা-য়িবিনা অছাগীৰিনা অকাবীৰিনা অজাকাৰিনা অউনছা-না, আল্লা-হুম্মা মান আহ ইয়াইতাহু মিন্না ফা আহয়িহি আলাল ইছলাম, অমান তাৱাফ ফাইতাহু মিন্না ফাতাৱাফ ফাহু আলাল ঈমান। আল্ল-হুম্মা লা-তাহৰিমনা আজৰাহু অলা তুজিল্লানা বা'দাহ।

অর্থ: হে আল্লাহ আমাৰ জীৱিত, মৃত, উপস্থিত, অনুপস্থিত, সৰু, ডাঙৰ, পুৰুষ, মহিলা সকলোকে ক্ষমা কৰি দিয়া। হে আল্লাহ তুমি আমাৰ ভিতৰত যাক জীৱিত ৰাখিবা তাক ইছলামত জীৱিত ৰখা। আৰু যাক মৃত্যু দিবা তাক ঈমানৰ ওপৰত মৃত্যু দিয়া। হে আল্লাহ আমাক ইয়াৰ পুণ্যৰ পৰা বঞ্চিত নকৰিবা। আৰু আমাক ইয়াৰ পিছত ভ্রষ্ট নকৰিবা।

(ইবনে মা-জাহ ১/৪৮০ আহমাদ ২/৩৬৮ আৰু চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/২৫১)

158- ((اللَّهُمَّ إِنَّ فُلاَنَ بْنَ فُلاَنٍ فِي ذِمَّتِكَ، وَحَبْلِ جِوَارِكَ، فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ، وَعَذَابِ النَّارِ، وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ، فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الغَفُورُ الرَّحِيمُ))[1].

(১৫৮) "আল্লা-হুম্মা ইন্না ফুলানাবনা ফুলান ফি জিম্মাতিক, অহাবলি জাৱাৰিক, ফাকিহি মিন ফিতনাতিল কাবৰ, অ আজাবিন না-ৰ। অ আনতা আহলুল ৱফা অলহাক্ক। ফাগফিৰ লাহু অৰহামহু ইন্নাকা আনতাল গাফুৰুৰ ৰাহীম"।

অর্থ: হে আল্লাহ অমুকৰ পুতেক অমুক তোমাৰ দায়িত্বত আৰু তোমাৰ আশয়ত আছে। গতিকে তুমি তাক কবৰৰ পৰিক্ষা আৰু জাহান্নামৰ শাস্তিৰ পৰা ৰক্ষা কৰা। তুমি পতিজ্ঞা ৰক্ষা কাৰী আৰু তুমিয়ে সত্য। সেয়ে

(1) أخرجه ابن ماجه، برقم 1499، انظر: صحيح ابن ماجـه، 251/1، ورواه أبـو داود، 3/ 211، بـرقم 3202.

তাক ক্ষমা কৰা আৰু তাৰ ওপৰত কৰুণা কৰা। নিশ্চয় তুমি ক্ষমাশীল অতি দয়ালু।

(ইবনে মা-জাহ চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/২৫১ আৰু আবু দাউদ ৩/২১১)

159-[4] ((اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أَمَتِكَ احْتَاجَ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ، إِنْ كَانَ مُحْسِناً فَزِدْ فِي حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئاً فَتَجَاوَزْ عَنْهُ))[1].

(১৫৯) "আল্লা-হুম্মা আব্দুক অবনু আমাতিক, ইহতা-জা ইলা ৰাহমাতিক, অ আনতা গানিয়্যুন আন আজাবিহ, ইন কা-না মুহছিনান ফাযিদহু ফি হাছানা-তিহ, অইন কা-না মুছীআন ফাতাজা-ৰজ আনহু"।

অর্থ: হে আল্লাহ তোমাৰ বান্দা, তোমাৰ বান্দিৰ পুতেক,তোমাৰ কুৰুণাৰ বশবতী হৈছে। আৰু তুমি তাক শাস্তি দিয়াৰ পৰা স্বাধীন। যদি পূণ্যবান আছিল তেন্তে তাৰ নেকী সমূহ বৃদ্ধি কৰা। আৰু যদি পাপিষ্ট আছিল তেন্তে তাক ক্ষমা কৰা।

(হাকিমে বর্ণনা কৰি ছহীহ বুলি কৈছে। জাহবী তেওঁৰ লগত একমত। ১/৩৫৯ আৰু চাওক আহকামুল জানাইয অবিদউহা আলবানী পৃ: ১২৫)

٥٦. الدُّعَـاءُ لِلْفَرَطِ فِي الصَّلاَةِ عَلَيْهِ

শিশুৰ জানাযাৰ দুআঃ

160-[1] ((اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ القَبْرِ))[2].

(আল্লা-হুম্মা আ'ইযহু মিন আযা-বিল ক্বাবৰ)

---

(1) أخرجه الحاكم وصححه ووافقه الذهبي، 359/1، وانظر: أحكام الجنائز للألباني، ص125 .

(2) ((قال سعيد بن المسيب: صلّيتُ وراء أبي هريرة على صبيٍّ لم يعمل خطيئة قَطُّ، فسمعته يقـول..)) الحديث. أخرجه مالك في الموطأ، 288/1، وابن أبي شـيبة في المصـنف، 217/3، والبـيهقي، 9/4، وصحح إسناده شعيب الأرناؤوط في تحقيقه لشرح السنة للبغوي، 357/5 .

১৬০-[১] "হে আল্লাহ! এই শিশুক কবৰৰ আযাবৰ পৰা ৰক্ষা কৰা।

আৰু যদি নিম্নোক্ত দুআটো পঢ়া হয় তেন্তে আৰু ভাল:

وإن قال: ((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطاً وَذُخْراً لِوَالِدَيْهِ، وَشَفِيعاً مُجَاباً، اللَّهُمَّ ثَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهُمَا، وَأَعْظِمْ بِهِ أُجورَهُمَا، وَأَلْحِقْهُ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كَفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ، وَقِهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ، وَأَبْدِلْهُ دَاراً خَيْراً مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلاً خَيْراً مِنْ أَهْلِهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأَسْلاَفِنَا، وَأَفْرَاطِنَا، وَمَنْ سَبَقَنَا بِالْإِيمَانِ)) فَحَسَنٌ[1].

(আল্লা-হুম্মাজ'আলহু ফাৰাত্বান ওৱা যুখৰান লিওৱালিদায়হি, ওৱাশ্বাফী'আন মুজাবান। আল্লা-হুম্মা ছাক্কিল বিহী মাওৱাযীনাহুমা, ওৱাআ'যিম বিহী উজূৰাহুমা, ওৱা আলহিক্কহু বিছা-লিহিল মু'মিনীন, ওৱাজ'আলহু ফী কাফা-লাতি ইবৰাহীমা, অক্বিহি বিৰাহমাতিকা 'আযা-বাল জাহীম, ওৱা আবদিলহু দা-ৰান খাইৰান মিন দা-ৰিহি, ওৱা আহলান খায়ৰান মিন আহলিহি, আল্লা-হুম্মাগফিৰ লি'আছলাফিনা ওৱা আফৰাত্বিনা ওৱা মান ছাবাক্বানা বিল ঈমান।)

"হে আল্লাহ, ইয়াক ইয়াৰ পিতৃ-মাতৃৰ বাবে অগ্রগামী প্রতিনিধি বা সঞ্চিত ছোৱাব হিচাবে কবুল কৰা। আৰু ইয়াক এনে শ্বাফাআতকাৰী বনোৱা, যাৰ শ্বাফাআত কবুল হয়। হে আল্লাহ, এই শিশুৰ দ্বাৰা তাৰ পিতৃ মাতৃৰ ওজনসমূহ আৰু ভাৰী কৰি দিয়া। আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা তেওঁলোক দুজনৰ ছোৱাব আৰু বঢ়াই দিয়া। আৰু তাক পূণ্যবান লোকসকলৰ সঙ্গী-সাৰথী বনোৱা আৰু তাক ইবৰাহীম আলাইহিচছালামৰ যিস্মাত ৰখা। আৰু তোমাৰ ৰহমতৰ দ্বাৰা তাক জাহান্নামৰ শাস্তিৰ পৰা ৰক্ষা কৰা। তাক তাৰ এই বাসস্থানৰ পৰিবর্তে উত্তম বাসস্থান প্রদান কৰা, তাৰ এই পৰিয়াল-পৰিজনৰ পৰিবর্তে উত্তম পৰিয়াল-পৰিজন প্রদান কৰা। হে আল্লাহ, আমাৰ পূর্বৱর্তী নৰ-নাৰী আৰু নাবালক অগ্রগামী সন্তান-

(1) انظر: المغني لابن قدامة، 416/3، والدروس المهمة لعامة الأمة، للشيخ عبد العزيز بن عبد الله بن باز، ص15.

সন্ততি সকলক মাফ কৰা আৰু যিসকলে ঈমান সহকাৰে আমাৰ আগতেই মৃত্যুবৰণ কৰিছে তেওঁলোককো ক্ষমা কৰি দিয়া। (আল মুগনী ৩/৪১৬)

161-((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطاً، وَسَلَفاً، وَأَجْراً))[1].

(১৬১) [২] হাছান বাছৰী (ৰাহিমাহুল্লাহ) শিশুৰ ওপৰত ছুৰা ফাতিহা পাঠ কৰাৰ পিছত এই দুআ পঢ়িছিল:

"আল্লা-হুম্মাজ আলহু লানা ফাৰাতা, অছালাফা, অ আজৰা"।

অর্থ: হে আল্লাহ ইয়াক আমাৰ বাবে আগতীয়াকৈ গৈ সমাদৰ কাৰী, অভিবাদন কাৰী আৰু ছোৱাব বনাই দিয়া।

(শ্বাৰহুছ ছুন্নাহ বাগৱী ৫/৩৫৭ আৰু বাগৱীয়ে কৈছে যে বুখাৰীয়ে ইয়াক মুআল্লাক বর্ণনা কৰিছে)

٥٧.دُعَـــاءُ التَّعْـــزِيَة

সমবেদনা জ্ঞাপন কৰাৰ দুআঃ

162- ((إِنَّ للَّهِ مَـا أَخَـذَ، وَلَهُ مَـا أَعْطَـى، وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْـدَهُ بِأَجَـلٍ مُسَـمًّى... فَلْتَصْـبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ))[2].

(১৬২) "ইন্না লিল্লা-হি মা আখাজা, অলাহু মা আ'তা, অকুল্লু শ্বাইয়িন ইনদাহু বিআজালিম মুছাম্মা। ফালিতাছবিৰ অলতাহতাছিব"।

---

(1) كان الحسن يقرأ على الطفل بفاتحة الكتاب، ويقول... الحديث. أخرجه البغوي في شرح السنة، 357/5، وعبدالرزاق، برقم 6588، وعلقه البخاري في كتاب الجنائز، 65 باب قراءة فاتحة الكتاب على الجنازة، 2/ 113، قبل الحديث رقم 1335.

(2) البخاري، 2/ 80، برقم 1284، ومسلم، 2/ 636، برقم 923.

অর্থ- আল্লাহে যিটো লৈছে সিটো তেওঁৰেই। যিটো তেওঁ পদান কৰিছিল সিটো তেওঁৰেই আছিল। তেওঁৰ ওচৰত পত্যেক বস্তুৰ এটা নির্দ্দিষ্ট সময় কাল আছে।গতিকে ধর্য্য ধাৰণ কৰা আৰু পুণ্যৰ আশা কৰা।

(বুখাৰী ২/৮০ মুছলিম ২/৬৩৬)

وَإِنْ قَالَ: ((أَعْظَمَ اللَّهُ أَجْرَكَ، وَأَحْسَنَ عَزَاءَكَ، وَغَفَرَ لِمَيِّتِكَ)) فَحَسَنٌ[1].

এনেকে ক'লে আৰু ভাল:

"আ'জামাল্লা-হু আজৰাক, অ আহছানা আজা-আক, অ গাফাৰা লি মায়্যিতিক"।

অর্থ: আল্লাহ তোমাক ডাঙৰ ছোৱাব পদান কৰক। আৰু তোমাক উত্তম সান্ত্বনা পদান কৰক। আৰু তোমাৰ মৃত ব্যক্তিক ক্ষমা কৰি দিয়ক।

(আল আজকাৰ লিন নাৱাৱী পৃ:১২৬)

٥٨. الدُّعَاءُ عِنْدَ إِدْخَالِ الْمَيِّتِ الْقَبْرَ

মুর্দাক কবৰত ৰখাৰ সময়ত এই দুআ পাঠ কৰিবঃ

163- ((بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ))[2].

(১৬৩) 'বিছমিল্লাহি ওৱা আলা ছুন্নাতি ৰাছুলিল্লাহ'

অর্থ: আল্লাহৰ নামত আৰু ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ ছুন্নত মতে। (তোমাক কবৰত ৰাখিলো)

---

(1) الأذكار للنووي، ص126 .

(2) أبو داود، 3/ 314، برقم 3215، بسند صحيح، وأحمد، برقم 5234، ورقم 4812 بلفظ: ((بسم الله، وعلى ملّة رسول الله))، وسنده صحيح.

(আবু দাউদ ৩/৩১৪ চনদ 'ছহীহ')

মুছনাদে আহমদত আছে

'বিছমিল্লাহি ওৰা আলা মিল্লাতি ৰাছুলিল্লাহ'

অর্থ: আল্লাহৰ নামত আৰু ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ মিল্লাতত। (তোমাক কবৰত ৰাখিলো)

ইয়াৰ চনদ টোও ছহীহ।

٥٩.الدُّعَاءُ بَعْدَ دَفْنِ الْمَيِّتِ

মৃত ব্যক্তিক দাফন কৰাৰ পিছত দুআঃ

ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম মুর্দা দাফন কৰাৰ পিছত অলপ সময় ৰৈছিল আৰু কৈছিল:

তোমাৰ ভাইৰ কাৰণে মাগফিৰাতৰ দুআ কৰা আৰু তাৰ বাবে অটল থকাৰ পার্থনা কৰা। কিয়নো এতিয়া তাক পশ্ন কৰা হব।

(আবু দাউদ ৩/৩১৫ হাকিমে বর্ণনা কৰি ছহীহ বুলি কৈছে। জাহবী তেওঁৰ লগত একমত। ১/৩৭০)

164- ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ))[1].

(আল্লা-হুম্মাগফিৰ লাহু, আল্লা-হুম্মা ছাব্বিতহু)।

১৬৪- "হে আল্লাহ! তুমি তাক ক্ষমা কৰা, হে আল্লাহ তুমি তাক (প্রশ্নোত্তৰৰ সময়ত) অটল ৰখা। (আবু দাউদ ৩/৩১৫)

(1) كان النبي صلى الله عليه وسلم: إذا فرغ من دفن الميت وقف عليه وقال: ((استغفروا لأخيكم، وسلوا له التثبيت؛ فإنه الآن يُسأل)). أبو داود، 3/ 315، برقم 3223، والحاكم وصححه، ووافقه الذهبي 1/370.

৬০.دُعَـــاءُ زِيَـــــارَةِ الْقُـــبُورِ

কবৰ জীয়াৰত কৰাৰ দুআঃ

165- ((السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ، مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّـا إِنْ شَـاءَ اللَّهُ بِكُـمْ لاَحِقُونَ، [وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقدِمِينَ مِنّا وَالْمُسْتأْخِرِينَ] أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمُ الْعَافِيَةَ))[1].

(১৫৭) আচ্ছলামু আলা আহলিদ দিয়াৰি মিনাল মু'মিনীনা অলমুছলিমীন, অইন্না ইনশ্বা আল্লা-হু বিকুম লাহিকুন, নাছ আলুল্লাহা লানা অলাকুমুল আফিয়া"

অর্থ: হে এই ঘৰৰ সমূহৰ বাসিন্দা মুমিন ও মুছলমান সকল! তোমালোকৰ ওপৰত শান্তি বর্ষিত হওক। আৰু আমি ইনশ্বা আল্লাহ তোমালোকৰ লগত সাক্ষাৎ কৰিম। আমি আমাৰ বাবে আৰু তোমালোকৰ বাবে আল্লাহৰ ওচৰত নিৰাপত্তা বিছাৰো।

(মুছলিম ২/৬৭১)

৬১.دُعَـــــــاءُ الرِّيـــــــــــحِ

বতাহ চলা অৱস্থাত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

(1) مسلم، 2/ 671، برقم 975، وابن ماجه، 1/ 494، واللفظ له، برقم 1547 عن بريدة ﷺ، وما بين المعقوفين من حديث عائشة ' عند مسلم، 2/ 671، برقم 975.

166-[1] ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْـــــأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا))[1].

(১৬৬) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা খাইৰাহা, অ আউজুবিকা মিন শ্বাৰি্বহা"।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত ইয়াৰ মঙ্গল কামনা কৰো আৰু ইয়াৰ অনিষ্টৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো।

(আবু দাউদ ৪/৩২৬ ইবনে মা-জাহ ২/১২২৮ আৰু ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩০৫)

167-[2] ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ))[2].

(১৬৭) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা খাইৰাহা, অখাইৰা মা ফীহা, অখাইৰা মা উৰছিলাত বিহ,অ আউজুবিকা মিন শ্বাৰি্বহা অশ্বাৰি্ব মা ফীহা, অশ্বাৰি্ব মা উৰছিলাত বিহ"।

অর্থ: : হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত ইয়াৰ মঙ্গল আৰু ইয়াৰ মাজত যি আছে তাৰ মঙ্গল কামনা কৰো। আৰু তাৰ মঙ্গল কামনা কৰো যি লৈ ইয়াক পঠোৱা হৈছে। আৰু মই ইয়াৰ অনিষ্টৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো আৰু ইয়াৰ মাজত যি আছে তাৰ অনিষ্টৰ পৰা আৰু তাৰ অনিষ্টৰ পৰা যি লৈ ইয়াক পঠোৱা হৈছে।

(মুছলিম ২/৬৬৬ বুখাৰী ৪/৭৬)

---

(1) أخرجه أبو داود، 4/ 326، برقم 5099، وابن ماجه، 2/ 1228، برقم 3727، وانظر: صحيح ابن ماجه، 2/305.

(2) مسلم، واللفظ له، 2/ 666، برقم 899، والبخاري، 4/ 76 برقم 3206، ورقم 4829.

৬২. دُعَـــاءُ الرَّعْـــدِ

মেঘৰ গর্জনৰ সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

168- ((سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلاَئِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ))[1].

(১৬৮) হজৰতে আব্দুল্লাহ বিন জুবাইৰ যেতিয়া মেঘৰ গর্জন শুনা পাইছিল তেতিয়া মাত মতা নাছিল আৰু এই দুআ পঢ়িছিল:

“ছুবহা-নাল্লাজি ইউছাব্বিহুৰ ৰা’দু বিহামদিহি অল মালা-ইকাতু মিন খিফাতিহ”।

অর্থ: পৱিত্র সেই সত্তা, মেঘৰ গর্জনে যাৰ পশংসাৰে সৈতে তেওঁৰেই পৱিত্রতা কীর্ত্তন কৰে আৰু ফিৰিস্তা সকলেও ভয়ত কম্পমান হৈ তেওঁৰেই গুণানুকীর্ত্তন কৰে।

(মুআত্তা ২/৯৯২ আলবানীয়ে কৈছে ছাহাবীৰ এই আমলৰ চনদ ছহীহ)

৬৩. مِـنْ أَدْعِيَـــةِ الاسْـــتِسْقَاءِ

বৰষুণৰ বাবে পঢ়িবলগীয়া কেইটিমান দুআঃ

169-[1] ((اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثاً مُغِيثاً مَرِيئاً مَرِيعاً، نَافِعاً غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلاً غَيْرَ آجِلٍ))[2].

---

(1) كان عبد الله بن الزبير رضي الله عنه إذا سمع الرعد ترك الحديث وقال:... الحديث، الموطأ، 992/2، وقال الألباني في صحيح الكلم الطيب، 157: ((صحيح الإسناد موقوفاً)).

(2) أبو داود، 1/ 303، برقم 1171، وصححه الألباني في صحيح أبي داود، 216/1.

(১৬৯) "আল্লা-হুম্মা আগিছনা গাইছান মুগীছা, মাৰীআন মুৰীআ, না-ফিআন গাইৰা জা-ৰ্িৰন, আ-জিলান গাইৰা আ-জিল"।

অর্থ: হে আল্লাহ আমাক বৰষুণ দিয়া সহায় কাৰী আনন্দময় ও সজীৱ কাৰী। উপকাৰী অপকাৰী নহয়, সোনকালে দেৰি নহয়।

(আবু দাউদ ১/৩০৩ চনদ ছহীহ)

170-(2) ((اللَّهُمَّ أَغِثْنَا، اللَّهُمَّ أَغِثْنَا، اللَّهُمَّ أَغِثْنَا))(1).

(১৭০) "আল্লা-হুম্মা আগিছনা, আল্লা-হুম্মা আগিছনা, আল্লা-হুম্মা আগিছনা"।

অর্থ: হে আল্লাহ আমাক বৰষুণ দিয়া, হে আল্লাহ আমাক বৰষুণ দিয়া, হে আল্লাহ আমাক বৰষুণ দিয়া।

(বুখাৰী ১/২২৪ মুছলিম ২/৬১৩)

171-(3) ((اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ، وَبَهَائِمَكَ، وَانْشُرْ رَحْمَتَكَ، وَأَحْيِ بَلَدَكَ الْمَيِّتَ))(2).

(১৭১) "আল্লা-হুম্মাছকি ইবাদাক, অ বাহা-য়িমাক, অনশ্খুৰ ৰাহমাতাক, অ আহয়ি বালাদাকাল মায়্যিত"।

অর্থ: হে আল্লহ তোমাৰ বান্দা সকলক আৰু তোমাৰ জীৱ-জন্তু বোৰক পানী পান কৰোৱা। আৰু তোমাৰ কৰুণা পসাৰ কৰা আৰু তোমাৰ মৃত চহৰক জীৱিত কৰা।

(আবু দাউদ ১/৩০৫ আৰু চাওক আল আজকাৰ লিন নাৱাৱী পৃ:১৫০)

---

(1) البخاري، 1/ 224، برقم 1014، ومسلم، 2/ 613، برقم 897.

(2) أبو داود، 1/ 305، برقم 1178، وحسنه الألباني في صحيح أبي داود، 1/218 .

৬৪. الـــدُّعَاءُ إِذَا رَأَى الْـمَطَـــرَ

বৰষুণ হোৱাৰ সময়ত পঢ়িবঃ

172- ((اللَّهُمَّ صَيِّباً نَافِعاً))[1].

(১৭২) "আল্লা-হুম্মা ছায়্যিবান নাফিআ"।

অর্থ: হে আল্লাহ ইয়াক উপকাৰী বৰষুণ বনাই দিয়া।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ২/৫১৮)

৬৫. الذِّكْرُ بَعْـــدَ نُزُولِ الْـمَطَـــرِ

বৰষুণৰ পিছত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

173- ((مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ))[2].

(১৭৩) "মুতিৰনা বিফাজলিল্লা-হি অৰাহমাতিহ"

অর্থ: আমাৰ ওপৰত আল্লাহৰ অনুগহ আৰু কৰুণাৰ দ্বাৰা বৰষুণ হ'ল।

(বুখাৰী ১/২০৫ মুছলিম ১/৮৩)

৬৬. مِـنْ أَدْعِيَـةِ الاسْـتِصْحَاءِ

উদয় স্থান মেঘশূন্য কৰাৰ দুআঃ

(1) البخاري مع الفتح، 2/ 518، برقم 1032.
(2) البخاري، 1/ 205، برقم 846، ومسلم، 1/ 83، برقم 71.

174- ((اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلاَ عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الآكَامِ وَالظِّـرَابِ، وَبُطُـونِ الْأَوْدِيَـةِ، وَمَنَابِـتِ الشَّجَرِ))[1].

(১৭৪) "আল্লা-হুম্মা হাৱালাইনা অলা আলাইনা, আল্লা-হুম্মা আলাল আ-কা-মি অজ জিৱাব, অবুতুনিল আউদিয়াহ, অমানা-বিতিশ্ব শ্বাজাৰ"।

অর্থ: হে আল্লাহ আমাৰ চাৰিওফালে বৰষুণ দিয়া আমাৰ ওপৰত নহয়। হে আল্লাহ পাহাড় পর্বতৰ ওপৰত আৰু উপত্যকাৰ দ ঠাইত আৰু গছ-গছনিৰ গুৰিলৈ বৰষুণ দিয়া।

(বুখাৰী ১/২২৪ মুছলিম ২/৬১৪)

৬৭.دُعَـــاءُ رُؤيَـةِ الهِـــلاَلِ
জোন দেখাৰ দুআঃ

175- ((اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهِلَّهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلاَمَةِ وَالْإِسْلاَمِ، وَالتَّوْفِيـقِ لِمَـا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى، رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ))[2].

(১৭৫) "আল্লা-হু আকবাৰ, আল্লা-হুম্মা আহিল্লাহু আলাইনা বিল আমনি অল ঈমা-নি, অছ ছালা-মাতি অল ইছলামি, অত তাওফাকি লিমা তুহিব্বু অতাৰজা, ৰাব্বুনা অৰাব্বুকাল্লাহ"।

অর্থ: আল্লাহ অতি মহান। হে আল্লাহ ইয়াক আমাৰ বাবে উদয় কৰা নিৰাপত্তা, ঈমান, শান্তি আৰু ইছলামৰ সৈতে। আৰু সেই বস্তুৰ

(1) البخاري، 1/ 224، برقم 933، ومسلم، 2/ 614، برقم 897.
(2) الترمذي، 5/ 504، برقم 3451، والدارمي بلفظه، 1/336، وانظر: صحيح الترمذي، 3/157 .

তৌফিকেৰে যিটো তুমি ভাল পোৱা আৰু পছন্দ কৰা। (হে জোন) আমাৰ আৰু তোমাৰ পতিপালক একমাত্ৰ আল্লাহ।

(তিৰমিজী ৫/৫০৪ দা-ৰিমি ১/৩৩৬ (শব্দবোৰ দা-ৰিমিৰ) আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫৭)

٦٨.الدُّعَـــاءُ عِنْدَ إِفْطَـــارِ الصَّـائِمِ

ৰোজা খোলাৰ দুআঃ

176-(1) ((ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ، وَثَبَتَ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ))[1].

(১৭৬) "জাহাবাজ যামা-উ, অবতাল্লাতিল উৰুকু অছাবাতাল আজৰু ইনশ্বা আল্লাহ"।

অর্থ: পিয়াহ বাৰন হ'ল, শিৰাবোৰ ভিজি গ'ল। আৰু আল্লাহ ইচ্ছা কৰিলে ছোৱাব নিশ্চিত।

(আবু দাউদ ২/৩০৬ আৰু চাওক ছাহীহ আল জামে ৪/২০৯)

177-(2) ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي))[2].

(১৬৯) [২] আব্দুল্লাহ বিন আম্ৰ বিন আছ বর্ণনা কৰে যে ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে:

---

(1) أخرجه أبو داود، 2/ 306، برقم 2359، وغيره. وانظر: صحيح الجامع، 4/209.

(2) أخرجه ابن ماجه، 1/ 557، برقم 1753 من دعاء عبد الله بن عمرو رضي الله عنه، وحسنه الحافظ في تخريج الأذكار. انظر: شرح الأذكار، 4/342.

ৰোজা দ্বাৰৰ বাবে ৰোজা খোলাৰ সময়ত এটা দুআ আছে যিটো উভতাই দিয়া নহয়। ইবনু আবি মুলাইকাহ কৈছে যে, আব্দুল্লাহ বিন আম্ৰ ৰোজা খোলাৰ সময়ত এই দুআ পঢ়িছিল:

“আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছ আলুকা বিৰাহমাতিকাল্লাতি অছিআত কুল্লা শ্বাই, আনতাগফিৰালি”।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ সেই অনুগহ জৰিয়তে বিছাৰো যি অনুগহ পত্যেক বস্তুলৈ পসাৰিত যে তুমি মোক ক্ষমা কৰি দিয়া।

(ইবনে মা-জাহ ১/৫৫৭ আৰু হাফিজে আল আজকাৰৰ তাখৰিজত ইয়াক হাছান বুলি কৈছে। চাওক শ্বাৰহুল আজকাৰ ৪/৩৪২)

٦٩.الدُّعَاءُ قَبْلَ الطَّعَامِ

খোৱাৰ আগত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

178-[1] ((إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَاماً فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ، فَإِنْ نَسِيَ فِي أَوَّلِهِ فَلْيَقُلْ بسمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ))[1].

(১৭৮) [১] যদি তোমালোকৰ কোনোৱে খোৱা আৰম্ভ কৰে তেন্তে তাৰ কোৱা উচিত

বিছমিল্লাহ”

অর্থ: আল্লাহৰ নামত (খোৱা আৰম্ভ কৰিলো)।

আৰু যদি আৰম্ভনিত বিছমিল্লাহ ক’বলৈ পাহৰি যায় তেন্তে ক’ব:

“বিছমিল্লা-হি ফি আউৱালিহি অ আ-খিৰিহ”।

---

(1) أخرجه أبو داود، 3/ 347، برقم 3767، والترمذي، 4/ 288، برقم 1858، وانظر: صحيح الترمذي، 2/167.

অর্থ: আল্লহৰ নামত (আহাৰ খাওঁ) ইয়াৰ আৰম্ভনিত আৰু ইয়াৰ শেষত।

(আব্ দাউদ ৩/৩৪৭ তিৰমিজী ৪/২৮৮ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ২/১৬৭)

179-[2] ((مَنْ أَطْعَمَهُ اللَّهُ الطَّعَامَ فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْراً مِنْهُ، وَمَنْ سَقَاهُ اللَّهُ لَبَناً فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ))[1].

(১৭১) যাক আল্লাহে খোৱালে তেওঁ ক'ব:

"আল্লা-হুম্মা বা-ৰিক লানা ফীহি অ আতয়িমনা খাইৰাম মিন্হ"।

অর্থ: হে আল্লাহ আমাৰ বাবে ইয়াত বৰকত দিয়া আৰু আমাক ইয়াতকে উত্তম আহাৰ পদান কৰা।

আৰু যাক আল্লাহে গাখিৰ খোৱালে সি ক'ব:

"আল্লা-হুম্মা বা-ৰিক লানা ফীহি অযিদনা মিন্হ

হে আল্লাহ আমাৰ বাবে ইয়াত বৰকত দিয়া আৰু আমাক ইয়াতকৈ বেছি পদান কৰা।

(তিৰমিজী ৫/৫০৬ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫৮)

٧٠.الدُّعَاءُ عِنْدَ الْفَرَاغِ مِنَ الطَّعَامِ

আহাৰ ভোজন কৰাৰ পিছত পঢ়িব লগীয়া দুআঃ

180-[1] ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا، وَرَزَقَنِيهِ، مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلاَ قُوَّةٍ))[2].

---

(1) الترمذي، 5/ 506، برقم 3455، وانظر: صحيح الترمذي، 3/158.

(2) أخرجه أصحاب السنن إلا النسائي: أبو داود، برقم 4025، والترمذي، برقم 3458، وابن ماجه،

(১৮০) "আলহামদুলিল্লা-হিল লাজি আতআমানি হা-জা, অৰাজাকানী-হি মিন গাইৰি হাউলিম মিন্নি অলা কুউৱাহ"।

অর্থ: সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে যিয়ে মোক আহাৰ কৰালে। আৰু মোৰ বিনা চেষ্টাই আৰু বিনা ক্ষমতায় মোক এই খাদ্য পদান কৰিলে।

(আবু দাউদ,তিৰমিজী, ইবনে মা-জাহ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫৯)

181- (2) ((الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، غَيْرَ [مَكْفِيٍّ وَلاَ] مُوَدَّعٍ، وَلاَ مُسْتَغْنًى عَنْهُ رَبَّنَا))[1].

(১৮১) "আলহামদুলিল্লা-হি হামদান কাছিৰান তায়্যিবান মুবাৰাকান ফীহ, গাইৰা [মাকফিয়্যিন অলা] মুআদ্দা, অলা মুছতাগনান আনহু ৰাব্বানা"।

অর্থ:) সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবেই, অগণন পশংসা, পৱিত্র, যিটো বৰকতময় কৰা হৈছে । যিটো এৰা নাই আৰু ইয়াৰপৰা অমনোযোগীও হোৱা নাই, হে আমাৰ পতিপালক "।

(বুখাৰী ৬/২১৪ তিৰমিজী ৫/৫০৭)

٩١.دُعَـاءُ الضَّيْفِ لِصَـاحِبِ الطَّعَامِ

মেজবানৰ বাবে আলোহীৰ দুআঃ

برقم 3285، وانظر صحيح الترمذي، 3/159 .

(1) البخاري، 6/ 214، برقم 5458، والترمذي بلفظه، 5/ 507، برقم 3456.

182- ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيمَا رَزَقْتَهُم، وَاغْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ))[1].

(১৮২) "আল্লা-হুম্মা বাৰিক লাহুম ফীমা ৰাজাকতাহুম,অগফিৰলাহুম অৰহামহুম"।

অর্থ: হে আল্লাহ তুমি সিহঁতক যি পদান কৰিছা তাত সিহঁতৰ বাবে বৰকত দিয়া আৰু সিহঁতক ক্ষমা কৰা আৰু সিহঁতৰ ওপৰত অনুগহ কৰা।

মুছলিম ৩/১৬১৫)

٧٢.التَّعْرِيضُ بِالدُّعَاءِ لِطَلَبِ الطَّعَامِ أَوِ الشَّرَابِ

কোনোবাই কিবা পান কৰালে অথবা পান কৰোৱাৰ সংকল্প কৰিলে তাক দিব লগীয়া দুআঃ

183- ((اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي، وَاسْقِ مَنْ سَقَانِي))[2].

(১৮৩) "আল্লা-হুম্মা আতয়িম মান আত আমানি অছ্কি মান ছাকানী"।

অর্থ: হে আল্লাহ যিয়ে মোক খোৱালে তুমি তাক পানাহাৰ কৰোৱা। আৰু যিয়ে মোক পান কৰাাল তুমি তাক পান কৰোৱা।

(মুছলিম ৩/১৬২৬)

٧٣.الدُّعَاءُ إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ أَهْلِ بَيْتٍ

কাৰো ঘৰত ইফতাৰ কৰিলে তাক দিবলগীয়া দুআঃ

(1) مسلم، 3/ 1615، برقم 2042.

(2) مسلم، 3/ 1626، برقم 2055.

184- ((أَفْطَرَ عِنْدَكُمُ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمُ الْأَبْرَارُ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمُ الْمَلَائِكَةُ))[1].

(১৮৪) "আফতাৰা ইনদাকুমুছ ছা-য়িমুন, অ আকালা তাআমুকুমুল আবৰা-ৰ, অ ছাল্লাত আলাইকুমুল মালা-ইকাহ"।

অর্থ: তোমাৰ তাত ৰোজাদাৰ সকল ইফতাৰ কৰক। আৰু তোমাৰ খাদ্য পূণ্যবান লোক সকলে খাওক। আৰু ফিৰিস্তা সকল তোমাৰ বাবে দুআ কৰক।

(আবু দাউদ ৩/৩৬৭ আৰু আলবানীয়ে 'আলকালিমুত তায়্যিব'নামৰ গন্থৰ তাখৰিজত ইয়াক ছহীহ বুলি কৈছে। পৃ:১০৩)

٩٨. دُعَاءُ الصَّائِمِ إِذَا حَضَرَ الطَّعَامُ وَلَمْ يُفْطِرْ

ৰোজাৰ অৱস্থাত যদি কোনোবাই নিমন্ত্রণ কৰে তেন্তে কি কৰিব ?

185- ((إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَلْيُجِبْ، فَإِنْ كَانَ صَائِماً فَلْيُصَلِّ، وَإِنْ كَانَ مُفْطِراً فَلْيَطْعَمْ))[1]،

(1) سنن أبي داود، 3/ 367، برقم 3856، وابن ماجه، 1/ 556، برقم 1747، والنسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 296-298، ونصّ على أنه × يقوله إذا أفطر عند أهل بيت، وصححه الألباني في صحيح أبي داود، 2/730 .

فَلْيَطْعَمْ))[1]، وَمَعْنَى فَلْيُصَلِّ أَيْ فَلْيَدْعُ.

(১৮৫) যদি তোমালোকৰ ভিতৰত কোনোবাক নিমন্ত্রণ কৰা হয় তেন্তে তাৰ নিমন্ত্রণ গহণ কৰা উচিত। ৰোজা অৱস্থাত থাকিলে দুআ কৰি দিয়া। আৰু ৰোজা নাথাকিলে খাই লোৱা।

(মুছলিম ২/১০৫৪)

٧٥. مَا يَقُولُ الصَّائِمُ إِذَا سَابَّهُ أَحَدٌ

ৰোজাদাৰে কিকৰ যদি কোনোবাই তেওঁক গালি পাৰে

186- ((إِنِّي صَائِمٌ، إِنِّي صَائِمٌ))[2].

(ইন্নি ছা-ইম, ইন্নি ছা-ইম)

১৮৬- "নিশ্চয় মই ৰোজাদাৰ, নিশ্চয় মই ৰোজাদাৰ।

٧٦. الدُّعَاءُ عِنْدَ رُؤْيَةِ بَاكُورَةِ الثَّمَرِ

গছৰ পথম ফল দেখি পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

187- ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مُدِّنَا))[3].

---

(1) مسلم، 2/ 1054، برقم 1150.

(2) البخاري مع الفتح، 4/ 103، برقم 1894، ومسلم، 2/ 806، برقم 1151.

(3) مسلم، 2/ 1000، برقم 1373.

(১৮৭) "আল্লা-হুম্মা বা-ৰিক লানা ফি ছামাৰিনা, অ বা-ৰিক লানা ফি মাদীনাতিনা, অ বা-ৰিক লানা ফি ছা-য়িনা, অ বা-ৰিক লানা ফি মুদ্দিনা"।

অর্থ: হে আল্লাহ আমাৰ ফলত বৰকত দিয়া, আৰু আমাৰ বাবে আমাৰ চহৰ খনত বৰকত দিয়া। আৰু আমাৰ বাবে আমাৰ 'ছা'(বিশেষ পৰিমাণ)ত বৰকত দিয়া। আৰু আমাৰ বাবে আমাৰ 'মুদ্দ' (বিশেষ পৰিমাণ) ত বৰকত দিয়া।

(মুছলিম ২/১০০০)

٧٧. دُعَـــاءُ الْعُـــطَاسِ

হাঁছি কৰিলে কি ক'ব ?

188- ((إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُم فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلْيَقُلْ لَهُ أَخُوهُ أَوْ صَاحِبُهُ: يَرْحَمُكَ اللَّهُ، فَإِذَا قَالَ لَهُ: يَرحَمُكَ اللَّهُ، فَلْيَقُلْ: يَهْدِيكُمُ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ))[1].

(১৮৮) যেতিয়া তোমালোকৰ কোনোবাই হাঁছি কৰে সি 'আলহামদু লিল্লাহ' ক'ব লাগে।

অর্থ: সকলো পশংসা আল্লাহৰ বাবে।

আৰু তেওঁৰ ভাতৃয়ে ক'ব

"ইয়াৰহামুকাল্লাহ"

অর্থ: আল্লাহ তোমাৰ ওপৰত কৰুণা বর্ষণ কৰক।

আৰু হাঁছি কাৰী ব্যক্তি ইয়াৰ উত্তৰত ক'ব

(1) البخاري، 7/ 125، برقم 5870.

“ইয়াহদিকুমুল্লা-হু অ ইউছলিহ বা-লাকুম”।

অর্থ: আল্লাহ তোমাক হিদায়ত দিয়ক আৰু তোমাৰ অৱস্থা সঠিক কৰক।

(বুখাৰী ৭/১২৫)

٧٨.مَا يُقَالُ لِلْكَافِرِ إِذَا عَطَسَ فَحَمِدَ اللهَ

189-[2] ((يَهْدِيكُمُ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ))[1].

(ইয়াহদীকুমুল্লাহু ওৱা ইউছলিহু বা-লাকুম)।

১৮৯- “আল্লাহ আপোনালোকক সৎপথ প্রদর্শন কৰক আৰু আপোনালোকৰ অৱস্থা উন্নত কৰক। (তিৰমিজী ৫/৮২ আহমদ ৪/৪০০)

٧٩.الدُّعَـــاءُ لِلْمُتَـــزَوِّجِ

দৰাক দিবলগীয়া দুআঃ

190- ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ))[2].

(১৯০) “বা-ৰাকাল্লাহু লাক, অবা-ৰাকা আলাইক, অজামাআ বাইনাকুমা ফি খাইৰ”।

অর্থ: আল্লাহ তোমাৰ বাবে বৰকত দিয়ক, আৰু তোমাৰ ওপৰত বৰকত দিয়ক। আৰু তোমালোক দুজনৰ একত্রিত মঙ্গলময় কৰক।

(আবু দাউদ, তিৰমিজী, ইবনে মা-জাহ আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ১/৩১৬)

---

(1) الترمذي، 5/ 82، برقم 2741، وأحمد، 4/ 400، برقم 19586، وأبـو داود، 4/ 308، بـرقم 5040، وانظر: صحيح الترمذي، 2/354 .

(2) أخرجه أصحاب السنن إلا النسائي: أبو داود، برقم 2130، والترمـذي، بـرقم 1091، وابـن ماجـه، برقم 1905، والنسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 259، وانظر: صحيح الترمذي، 1/316.

٥٥.دُعَـاءُ الـمُـتَزَوِّجِ وَشِـرَاءِ الدَّابَّةِ

দৰাৰ নিজৰ বাবে অথবা পৰিবহন কিনিলে পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

191- إِذَا تَزَوَّجَ أَحَدُكُمُ امْرَأَةً، أَوْ إِذَا اشْتَرَى خَادِماً فَلْيَقُلْ: ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ، وَإِذَا اشْتَرَى بَعِيراً فَلْيَأْخُذْ بِذِرْوَةِ سَنَامِهِ وَلْيَقُلْ مِثْلَ ذَلِكَ))[1].

(১৯১) যেতিয়া তোমালোকৰ কোনোবাই বিবাহ কৰে অথবা কোনো দাসী কিনে তেতিয়া এই দুআ পঢ়িব:

“আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা খাইৰাহা অখাইৰা মা জাবালতাহা আলাইহ। অ আউজুবিকা মিন শ্বাৰ্বিৰহা অশ্বাৰ্বিৰ মা জাবালতাহা আলাইহ”।

অর্থ: হে আল্লাহ মই তোমাৰ ওচৰত ইয়াৰ মঙ্গল কামনা কৰো। আৰু যি কাৰণে ইয়াক সৃষ্টি কৰা হৈছে তাৰ মঙ্গল কামনা কৰো। আৰু ইয়াৰ অনিষ্টৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো। আৰু যি কাৰণে ইয়াক সৃষ্টি কৰা হৈছে তাৰ অনিষ্টৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো।

আৰু যেতিয়া কোনো উট কিনিব তেতিয়া তাৰ পিঠিৰ কুঁজ ধৰি এই দুআ পঢ়িব। (দৰাইক্রীৰ আগচুলিত হাত ৰাখি এই দুআ পাঠ কৰিব)

(আবু দাউদ ২/২৪৮ ইবনে মা-জাহ ১/৬১৭ আৰু চাওক ছাহীহ ইবনে মা-জাহ ১/৩২৪)

---

(1) أبو داود، 2/ 248، برقم 2160، وابن ماجه، 1/ 617، برقم 1918، وانظر: صحيح ابن ماجه، 1/324.

৮১.الدُّعَاءُ قَبْلَ إِتْيَانِ الزَّوْجَةِ

সহবাস কৰাৰ আগত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

192- ((بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا))[1].

(১৯২) "বিছমিল্লাহ।আল্লা-হুম্মা জান্নিবিনাশ্ব শ্বাইতান, অজান্নিবিশ্ব শ্বাইতানা মা ৰাজাকতানা"।

অর্থ: আল্লাহৰ নামত। হে আল্লাহ আমাক চয়তানৰ পৰা ৰক্ষা কৰা। আৰু যিটো (সন্তান) তুমি আমাক পদান কৰিবা তাকো চয়তানৰ পৰা ৰক্ষা কৰা।

(বুখাৰী ৬/১৪১ মুছলিম ২/১০২৮)

৮২.دُعَـــاءُ الغَـــضَبِ

ক্রোধ (দমন কৰা)ৰ দুআঃ

193- ((أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))[2].

(১৯৩) "আউজুবিল্লা-হি মিনাশ্ব শ্বাইতানিৰ ৰাজীম"

অর্থ: মই অভিশপ্ত চয়তানৰ পৰা আল্লাহৰ আশয় পার্থনা কৰো।

(বুখাৰী ৭/৯৯ মুছলিম ৪/২০১৫)

৮৩.دُعَـــاءُ مَنْ رَأَى مُبْتَلَىً

বিপদ গস্ লোকক দেখি এই দুআ পঢ়িব লাগেঃ

(1) البخاري، 6/ 141، برقم 141، ومسلم، 2/ 1028، برقم 1434.

(2) البخاري، 7/ 99، برقم 3282، ومسلم، 4/ 2015، برقم 2610.

194- ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلاَكَ بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلاً))[1].

(১৯৪) "আলহামদুলিল্লা-হিল লাজি আ-ফা-নি মিম্মাব তালা-কা বিহি অ ফাজ্জালানি আলা কাছীৰিম মিম্মান খালাকা তাফজীলা"।

অর্থ: সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে যিয়ে মোক সেই বস্তুৰ পৰা নিৰাপত্তা দিছে যিটোত তোমাক লিপ্ত কৰিছে। আৰু তেওঁ মোক তেওঁৰ বহু সৃষ্টিৰ মাজত পধান্য দিছে।

(তিৰমিজী ৫/৪৯৪, ৫/৪৯৩ চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫৩)

৮৪. مَا يُقَالُ فِي الْمَجْلِسِ

বৈঠকত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

195- ((عَنِ ابْنِ عُمَرَ رضي الله عنهما قَالَ: كَانَ يُعَدُّ لِرَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم فِي الْمَجْلِسِ الوَاحِدِ مِائَةُ مَرَّةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَقُومَ: ((رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَتُبْ عَلَيَّ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الغَفُورُ))[2].

(১৯৫) ইবনে ওমৰ (ৰাঃ) কয় যে ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম এটা বৈঠকত উঠাৰ আগলৈকে ১০০ বাৰকৈ এই দুআ পঢ়িছিল।

"ৰাব্বিগ ফিৰলি অতুব আলাইয়্যা ইন্নাকা আনতাত তাউৱাবুৰ ৰাহীম"।

অর্থ: হে মোৰ পতিপালক মোক ক্ষমা কৰা। আৰু মোৰ তৌবা গহণ কৰা। নিশ্চয় তুমি তৌবা গহণ কাৰী ক্ষমাশীল।

(তিৰমিজী আৰু চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫৩ আৰু ছহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৩২১ শব্দ তিৰমিজীৰ)

---

(1) الترمذي، 5/ 494، و5/ 493، برقم 3432، وانظر: صحيح الترمذي، 153/3 .

(2) الترمذي، برقم 3434، وابن ماجه، برقم 3814، وانظر: صحيح الترمذي، 153/3، وصحيح ابن ماجه، 321/2، ولفظه للترمذي.

৮৫. كَفَّـــارَةُ الـمَـــجْلِسِ

বৈঠকৰ শেষত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

196- ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))[1].

হজৰতে আইশ্বা (ৰাঃ) কৈছে : ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম পত্যেক বৈঠক, কোৰআন তিলাৱত, নামাজ আদিৰ শেষত এই দুআ পাঠ কৰিছিল। তেখেতে কয়: মই সুধিলো হে আল্লাহৰ ৰাছুল ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম মই পতক্ষ্য কৰিলো আপুনি পত্যেক বৈঠক, তিলাৱত, আৰু নামাজ আদিৰ শেষত এই দুআ পঢ়ে। তেখেতে ক'লে; হয়, নিশ্চয়। যিয়ে কোনো উত্তম কথা ক'ব এই দুআ মোহৰ বনাই তাৰ ওপৰত লগাই দিয়া হ'ব। আৰু যিয়ে কোনো বেয়া কথা ক'ব তাৰ বাবে এইটো ক্ষতিপুৰণ হ'ব।

(১৯৬) "ছুবহা-নাকা আল্লা-হুম্মা অবিহামদিকা, আশ্বহাদু আন লা ইলা-হা ইল্লা আনতা আছতাগফিৰুকা অ আতুবু ইলাইক"

অর্থ: হে আল্লাহ তুমি পৱিত্র আৰু পশংসা তোমাৰেই। মই সাক্ষ্য দিওঁ যে তুমি বিনে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। মই তোমাৰ ওচৰত ক্ষমা বিছাৰো আৰু তোমাৰ পতি তৌবা কৰো।

(তিৰমিজী, আবু দাউদ, নাছায়ি, ইবনে মা-জাহ আৰু চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫৩)

(1) أصحاب السنن: أبو داود، برقم 4858، والترمذي، برقم 3433، والنسائي، برقم 1344، وانظر صحيح الترمذي 153/3، وقد ثبت أن عائشة ' قالت: ((ما جلس رسول الله ﷺ مجلساً، ولا تَلا قرآناً، ولا صلَّى صلاةً إلا ختم ذلك بكلمات...)) الحديث، أخرجه النسائي في عمل اليوم والليلة، برقم 308، وأحمد، 6/ 77، برقم 24486، وصححه الدكتور فاروق حمادة في تحقيقه لعمل اليوم والليلة للنسائي، ص273.

৮৬. الدُّعَاءُ لِمَنْ قَالَ غَفَرَ اللهُ لَكَ

যিয়ে ক'ব "গাফাৰাল্লাহু লাক" অর্থাৎ আল্লাহ তোমাক ক্ষমা কৰক।

তাক দিবলগীয়া দুআঃ

197- ((وَلَكَ))[1].

(১৯৭) আব্দুল্লাহ বিন ছাৰজাছ (ৰাঃ) কয়: মই ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ ওচৰত আহিলো আৰু তেখেতৰ লগত আহাৰ কৰিলো। তাৰ পিছত মই কলো

غَفَرَ اللهُ لَكَ.

"গাফাৰাল্লাহু লাক"

অথ:আল্লাহ আপোনাক ক্ষমা কৰক।

তেখেতে ক'লে: وَلَكَ (অলাক) আৰু তোমাকো।

(আহমাদ ৫/৮২ আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ নাছায়ি পৃ: ২১৮ হা: ৪২১)

৮৭. الدُّعَاءُ لِمَنْ صَنَعَ إِلَيْكَ مَعْرُوفاً

ভাল ব্যৱকাৰীক দিবলগীয়া দুআঃ

198- ((جَزَاكَ اللَّهُ خَيْراً))[2].

(১৯৮)"জাযাকাল্লা-হু খাইৰা"।

---

(1) أحمد، 5/ 82، برقم 20778، والنسائي في عمل اليوم والليلة، ص218، برقم 421، تحقيق الدكتور فاروق حمادة.

(2) أخرجه الترمذي، برقم 2035، وانظر: صحيح الجامع، 6244 وصحيح الترمذي، 200/2 .

অর্থ: আল্লাহ তোমাক উত্তম পতিদান দিয়ক।

(তিৰমিজী হা: ২০৩৫ চাওক ছাহীহুল জামে ৬২৪৪ আৰু ছাহীহ আত তিৰমিজী ২/২০০)

٨٨.مَا يَعْصِمُ اللَّهُ بِهِ مِنَ الدَّجَّالِ

যি দুআ পঢ়িলে দাজ্জালৰ ফিতনাৰ পৰা ৰক্ষা পাবঃ

199- ((مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ عُصِمَ مِنَ الدَّجَّالِ))[1]،

(১৯০) [১] যিয়ে ছুৰা কাহাফৰ পথম ১০ আয়াত মুখস্থ কৰিব সি দাজ্জালৰ ফিতনাৰ পৰা ৰক্ষা পাব।

মুছলিম ১/৫৫৫)

وَالْاسْتِعَاذَةُ بِاللَّهِ مِنْ فِتْنَتِهِ عَقِبَ التَّشَهُّدِ الْأَخِيرِ مِنْ كُلِّ صَلاَةٍ[2].

[২] পত্যেক নামাজৰ শেষ বৈঠকত তাশ্বাহুদৰ পিছত দাজ্জালৰ ফিতনাৰ পৰা আশয় বিছাৰিব লাগে।

(চাওক এই পুথিৰ ৫৫-৫৬ নং দুআ)

٨٩ ■ الدُّعَاءُ لِمَنْ قَالَ إِنِّي أُحِبُّكَ فِي اللَّهِ

যিয়ে কয় 'আল্লাহৰ বাবে মই তোমাক ভালপাওঁ'

(1) مسلم، 1/ 555، برقم 809، وفي رواية: من آخر الكهف، 1/ 556، برقم 809.

(2) انظر: حديث رقم 55، وحديث 56، ص 41 من هذا الكتاب.

তাক দিবলগীয়া দুআঃ

200- ((أَحَبَّكَ الَّذِي أَحْبَبْتَنِي لَهُ))[1].

(২০০) "আহাব্বাকাল্লাজি আহবাবতানি লাহ"।

অর্থ: সেই সত্তা তোমাক ভালপাওক যাৰ বাবে তুমি মোক ভাল পোৱা।

(আবু দাউদ ৪/৩৩৩ চনদ ছহীহ)

٩٠.الدُّعَاءُ لِمَنْ عَرَضَ عَلَيْكَ مَالَهُ

যিয়ে আপোনাক ধন আগবঢ়ালে তাক দিবলগীয়া দুআঃ

201- ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ))[2].

(২০১) "বা-ৰাকাল্লা-হু লাক, ফি আহলিকা অ মা-লিক"।

অর্থ: আল্লাহ তোমাৰ পৰিয়াল আৰু সম্পদত বৰকত দিয়ক।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৪/২৮৮)

---

(1) أخرجه أبو داود، 4/ 333، برقم 5125، وحسّنه الألباني في صحيح سنن أبي داود، 3/965.

(2) البخاري مع الفتح، 4/ 288، برقم 2049.

৯১.الدُّعَاءُ لِمَنْ أَقْرَضَ عِنْدَ القَضَاءِ

ঋণ পৰিশোধ কৰাৰ সময়ত ঋণ পদান কাৰীক দিবলগীয়া দুআঃ

202- ((بارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ، إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلَفِ الْحَمْدُ وَالأَدَاءُ))[1].

(২০২) "বা-ৰাকাল্লা-হু লাক, ফি আহলিকা অ মা-লিক, ইন্নামা জাযা-উছ-ছালাফিল হামদু অল আদা"।

অর্থ: আল্লাহ তোমাৰ পৰিয়াল আৰু সম্পদত বৰকত দিয়ক। ঋণৰ বিনিময় কেৱল পশংসা আৰু পৰিশোধ কৰা।

(আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ নাছায়ি পৃ: ৩০০ ইবনে মা-জাহ ২/৮০৯ আৰু চাওক ছহীহ ইবনে মা-জাহ ২/৫৫)

৯২.دُعَاءُ الْخَوْفِ مِنَ الشِّرْكِ

শ্বিৰ্কৰ ভয়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

203- ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لاَ أَعْلَمُ))[2].

(২০৩) "আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজু বিকা আন উশ্বৰিকা বিকা অ আনা আ'লাম, অ আছতাগফিৰুকা লিমা লা আ'লাম"।

---

(1) أخرجه النسائي في عمل اليوم والليلة، ص300، وابن ماجه، 2/ 809، برقم 2424، وانظر: صحيح ابن ماجه، 2/55 .

(2) أحمد، 4/ 403، برقم 19606، والأدب المفرد للبخاري، برقم 716، وانظر: صحيح الجامع، 3/233، وصحيح الترغيب والترهيب للألباني، 1/19 .

অর্থ: হে আল্লাহ মই জানি বুজি তোমাৰ লগত আনক অংশী কৰাৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো। আৰু সেই শ্বির্কৰ পৰা ক্ষমা বিছাৰো যিটো অজানিতে কৰিছো।

(আহমাদ ৪/৪০৩ আৰু চাওক ছাহীহুল জামে ৩/২৩৩ আৰু ছাহীহ আত তাৰগীব অত তাৰহীব লিলবানী ১/১৯)

৯৩.الدُّعَاءُ لِمَنْ قَالَ بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ

কোনোবাই যদি কয় 'বা-ৰাকাল্লাহু ফীক'

তাৰ উত্তৰত কি ক'ব ?

204- ((وَفِيكَ بَارَكَ اللَّهُ))[1].

"(২০৪) অফীকা বা-ৰাকাল্লাহ"।

অর্থ: আল্লাহ তোমাকো বৰকত দিয়ক। (ইবনুছ ছুন্নী পৃঃ ১৩৮)

৯৪.دُعَاءُ كَرَاهِيَةِ الطِّيَرَةِ

অমঙ্গল অপছন্দ কৰাৰ দুআঃ

205- ((اللَّهُمَّ لاَ طَيْرَ إِلاَّ طَيْرُكَ، وَلاَ خَيْرَ إِلاَّ خَيْرُكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ))[2].

---

(1) أخرجه ابن السني، ص138، برقم 278، وانظر: الوابل الصيب لابن القيم، ص304، تحقيق بشير محمد عيون.

(2) أحمد، 2/ 220، برقم 7045، وابن السني، برقم 292، وصححه الألباني في سلسلة الأحاديث الصحيحة، 54/3، برقم 1065، أما الفأل فكان يعجب النبي صلى الله عليه وسلم: ولهذا سمع من رجل كلمة طيبة فأعجبته فقال: ((أخذنا فألك من فيك))، أبو داود، برقم 3719، وأحمد، برقم 9040، وصححه الألباني في سلسلة الأحاديث الصحيحة، 363/2، عند أبي الشيخ في

(২০৫) "আল্লা-হুম্মা লা তাইৰা ইল্লা তাইৰুক, অলা খাইৰা ইল্লা খাইৰুক, অলা ইলা-হা গাইৰুক"।

অর্থ: হে আল্লাহ তোমাৰ মঙ্গল বিনে আন কোনো মঙ্গল নাই। আৰু তোমাৰ উপকাৰ বিনে আন কোনো উপকাৰ নাই। আৰু তুমি বিনে আন কোনো উপাস্য নাই।

(আহমাদ ২/২২০ ইবনুছ ছুন্নি হা: ২৯২ আৰু চাওক আল আহাদিছ আছ ছাহীহা ১০৬৫)

٩٥.دُعَـــاءُ الرُّكُـــوبِ

জীৱ-জন্তু অথবা যান-বাহনত আৰোহণ কৰাৰ

সময়ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

206- ((بِسْمِ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ للَّهِ ﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ، وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنقَلِبُونَ﴾، ((الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي؛ فَإِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ))[1].

أخلاق النبي صلى الله عليه وسلم: ، ص270.

(1) أبو داود، 3/ 34، برقم 2602، والترمذي، 5/ 501، برقم 3446، وانظر: صحيح الترمذي، 156/3، الآيتان من سورة الزخرف:13- 14.

(২০৬) “বিছমিল্লাহ, আলহামদুলিল্লাহ, ছুবহা-নাল্লাজি ছাখ্খৰালানা হা-জা অমা কুন্না লাহু মুকৰিনীন। অইন্ন ইলা ৰাব্বিনা লামুন কালিবুন। আলহামদুলিল্লাহ, আলহামদুলিল্লাহ, আলহামদুলিল্লাহ, আল্লাহু আকবাৰ, আল্লাহু আকবাৰ, আল্লাহু আকবাৰ, ছুবহা-নাকা আল্লা-হুম্মা ইন্নি জালামতু নাফ্ছি ফাগফিৰ লি ফা ইন্নাহু লা য়াগফিৰুজ জুনুবা ইল্লা আনতা”।

অর্থ: আল্লাহৰ নামত, সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে। পৰিত্র তেওঁ যিজনে এইবোৰক আমাৰ বশীভূত কৰি দিলে; নহলে আমি এইবোৰ বশ কৰিব নোৱাৰিলোহেঁতেন। আৰু নিশ্চয় এদিন আমি আমাৰ পভুৰ ওচৰলৈকে যাব লাগিব। সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে, সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে, সকলো ধৰণৰ পশংসা আল্লাহৰ বাবে, আল্লাহ অতি মহান, আল্লাহ অতি মহান, আল্লাহ অতি মহান, পৰিত্র তুমি হে আল্লাহ; নিশ্চয় মই মোৰ আত্মাৰ ওপৰত অন্যায় কৰিছো; গতিকে মোক ক্ষমা কৰা কিয়নো তুমি বিনে কোনোৱে পাপ মোচন কৰিব নোৱাৰে।

(আবু দাউদ ৩/৩৪ তিৰমিজী ৫/৫০১ আৰু চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫৬)

৯৬. دُعَـــــاءُ السَّـــــفَرِ

ভ্রমনৰ দুআঃ

207- اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، ﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْـرِنِينَ * وَإِنَّـا إِلَى رَبِّنَـا لَمُنقَلِبُونَ﴾ ((اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا البِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَـرْضَى، اللَّهُـمَّ هَـوِّنْ عَلَيْنَـا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِـنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ))،

(২০৬) “আল্লাহু আকবাৰ, আল্লাহু আকবাৰ, আল্লাহু আকবাৰ, , ছুবহানাল্লাজি ছাখ্খৰালানা হা-জা অমা কুন্না লাহু মুকৰিনীন। অইন্ন ইলা

ৰাব্বিনা লামুন কালিবুন। আল্লা-হুম্মা ইন্না নাছআলুকা ফি ছাফাৰিনা হা-জাল বিৰ্ৰা অত তাক্ৱা, অমিনাল আমালি মা তাৰজা; আল্লা-হুম্মা হাউৱিন আলাইনা ছাফাৰিনা হা-জা অত্ৱি আন্না বু'দাহ; আল্লা-হুম্মা আনতাছ ছা-হিবু ফিছ ছাফাৰ, অল খালীফাতু ফিল আহ্ল, আল্লা-হুম্মা ইন্নি আউজুবিকা মিন অ'ছা-য়িছ ছাফাৰ, অকাআ-বাতিল মান্জাৰ, অছু-য়িল মুনকালাবি ফিল মা-লি অল আহ্ল"।

অর্থ: আল্লাহ অতি মহান, আল্লাহ অতি মহান, আল্লাহ অতি মহান, পৱিত্র তেওঁ যিজনে এইবোৰক আমাৰ বশীভূত কৰি দিলে; নহলে আমি এইবোৰ বশ কৰিব নোৱাৰিলোহেঁতেন। আৰু নিশ্চয় এদিন আমি আমাৰ পভুৰ ওচৰলৈকে যাব লাগিব। হে আল্লাহ মই এই ভ্রমনত তোমাৰ ওচৰত পূণ্য আৰু তাকৱাৰ কামনা কৰো আৰু সেই আমল কামনা কৰো যিটো তুমি পছন্দ কৰা। হে আল্লাহ আমাৰ এই ভ্রমন তুমি আমাৰ বাবে সহজ কৰি দিয়া। আৰু ইয়াৰ দুৰত্ব আমাৰ বাবে মেৰিয়াই দিয়া। হে আল্লাহ তুমি মোৰ ভ্রমনৰ সঙ্গী আৰু পৰিয়ালৰ সহকাৰী। হে আল্লাহ মই ভ্রমনৰ কষ্টৰ পৰা আৰু সম্পদ ও পৰিয়ালৰ কুদৃষ্টিৰ পৰা আৰু নিৰাশ উভতাৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো।

وإذا رَجَعَ قَالَهُنَّ وَزَادَ فِيهِنَّ: ((آيِبُونَ، تائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ))[1].

আৰু উভতাৰ সময়তো এই দুআ পাঠ কৰিছিল কিন্তু তাত এই বাক্যটো বেছি কৈছিল

আ-য়িবু-না, তা-য়িব-না, আ-বিদ-না, লিৰাব্বিনা হা-মিদু-না"।

অর্থ: আমি পত্যাগমন কাৰী, তৌবা কাৰী, ইবাদত কাৰী, নিজ পভুৰ পশংসা কাৰী।

মুছলিম ২/৯৭৮)

(1) مسلم، 2/ 978، برقم 1342.

٩٧. دُعـاءُ دُخُـولِ القريَةِ أَوِ البَلْدَةِ

গাওঁ অথবা চহৰত পৰেশ কৰাৰ দুআঃ

208- ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ الأَرَضِينَ السَّـبْعِ وَمَـا أَقْلَلْـنَ، وَرَبَّ الشَّياطِينِ وَمَا أَضْلَلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَاحِ وَمَا ذَرَيْنَ، أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ، وَخَيْرَ أَهْلِهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ أَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا))[1].

(২০৮) "আল্লা-হুম্মা ৰাব্বাছ ছামা-ৰা-তিছ ছাবয়ি অমা আযলালনা, অ ৰাব্বাল আৰজী-নাছ ছাবয়ি অমা আক্বলালনা, অ ৰাব্বাশ্ব শ্বায়াতী-ন অমা আজলালনা অৰাব্বাৰ ৰিয়া-হি অমা জাৰাইনা। আছআলুকা খাইৰা হা-জিহিল ক্বাৰিয়াহ, অখাইৰা আহলিহা, অখাইৰা মা ফীহা, অ আউজুবিকা মিন শ্বাৰ্বিৰহা, অশ্বাৰ্বিৰ আহলিহা, অশ্বাৰ্বিৰ মা ফীহা"।

অর্থ: হে আল্লাহ! হে সাত আকাশৰ পতিপালক আৰু সেইবোৰ বস্তুৰ পতিপালক যিবোৰক এই আকাশবোৰে ছাঁ কৰি আছে। আৰু সাত পৃথিৱীৰ পতিপালক আৰু সেইবোৰ বস্তুৰ পতিপালক যিবোৰক ইহঁতে বহন কৰি আছে। আৰু চয়তানৰ পতিপালক আৰু সি পথভ্রষ্ট কৰা লোক সকলৰ পতিপালক। আৰু বতাহৰ পতিপালক আৰু বতাহে উৰাই লোৱা বস্তু সমূহৰ পতিপালক।

---

(1) الحاكم وصححه ووافقه الذهبي، 100/2، وابن السني، برقم 524، وحسّنه الحافظ في تخريج الأذكار، 154/5، قال العلامة ابن باز ‘: ((ورواه النسائي بإسناد حسن)). انظر: تحفة الأخيار، ص37.

মই তোমাৰ ওচৰত এই চহৰৰ মঙ্গল কামনা কৰো। আৰু তাত বসবাস কৰা লোক সকলৰ মঙ্গল কামনা কৰো। আৰু ইয়াৰ ভিতৰত যি আছে তাৰ মঙ্গল কামনা কৰো। আৰু মই ইয়াৰ অনিষ্টৰ পৰা আৰু ইয়াত বসবাস কৰা লোক সকলৰ অনিষ্টৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো। আৰু ইয়াত থকা বস্তুবোৰৰ অনিষ্টৰ পৰা তোমাৰ আশয় বিছাৰো।

(হাকিমে বর্ণনা কৰাৰ পিছত ছহীহ বুলি কৈছে আৰু জাহবীয়ে সম্মতি পোষন কৰিছে ২/১০০ ইবনুছ ছুন্নি ৫২৪ হাফিজে আল আজকাৰৰ তাখৰিজত ইয়াক 'হাছান' বুলি কৈছে ৫/১৫৪ ইবনে বাজে কৈছে নাছায়িয়ে ইয়াক হাছান চনদৰ সৈতে বর্ণনা কৰিছে। চাওক তুহফাতুল আখিয়াৰ পৃ: ৩৭)

٩٨. دُعَاءُ دُخُولِ السُّوقِ

বজাৰত পৰেশ কৰাৰ দুআঃ

209- ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ حَيٌّ لاَ يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))[1].

(২০৯) "লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু য়ুহয়ি অয়ুমীতু অহুৱা হাইয়্যুন লা য়ামুতু বি য়াদিহিল খাইৰু অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ।

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।তেৱেঁই

(1) الترمذي، برقم 3428، وابن ماجه، 5/ 291، برقم 3860، والحاكم، 1/538، وحسنه الألباني في صحيح ابن ماجه، 2/21، وفي صحيح الترمذي، 3/152 .

জীৱিত কৰে আৰু তেৱেঁই মৃত্যু দান কৰে। তেওঁ জীৱিত অমৰ তেওঁৰ হাততেই কল্যাণ।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান।

(তিৰমিজী ৫/২৯১ হাকিম ১/৫৩৮ আৰু চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ২/১৫২)

٩٩.الدُّعَاءُإِذَاتَعِسَ الْمَرْكُوبُ

জীৱ-জন্তু অথবা আৰোহণ কৰা যান পৰি গলে ক'বঃ

210- ((بِسْمِ اللَّهِ))[1].

(২১০) "বিছমিল্লাহ"

অর্থ: আল্লাহৰ নামত।

(আবু দাউদ ৪/২৯৬ ইয়াৰ চনদ 'ছহীহ'।)

١٠٠.دُعَاءُالْمُسَافِرِلِلْمُقِيمِ

ভ্রমন কাৰীয়ে স্থায়ী ব্যক্তিক দিবলগীয়া দুআঃ

211- ((أَسْتَوْدِعُكُمُ اللَّهَ الَّذِي لاَ تَضِيعُ وَدَائِعُهُ))[2].

(২১১) "আছতাওদিউকুমুল্লা-হাল লাজি লা তাজীউ অদা-ইয়িহু"।

অর্থ: মই তোমালোকক সেই আল্লাহৰ ওচৰত সঁপি দিওঁ যাৰ ওচৰত সঁপি দিয়া বস্তু বিনষ্ট নহয়।

---

(1) أبو داود، 4/ 296، برقم 4982، وصححه الألباني في صحيح أبي داود، 3/941 .

(2) أحمد، 2/ 403، برقم 9230، وابن ماجه، 2/ 943، برقم 2825، وانظر: صحيح ابن ماجه، 2/133 .

(আহমাদ ৩/৪০৩ ইবনে মা-জাহ ২/৯৪৩ আৰু চাওক ছহীহ ইবনে মা-জাহ ২/১৩৩)

١٥١.دُعَـاءُ الـمُقِـيمِ لِلْمُسَـافِرِ

স্থায়ী লোকৰ ভ্ৰমন কাৰীৰ বাবে দুআঃ

212-(1) أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ))[1].

(২১২) "আছতাউদিউল্লা-হা দ্বীনাকা, অ আমা-নাতাকা, অখাৱাতীমা আমালিক"।

অর্থ: মই তোমাৰ দ্বীন, তোমাৰ আমানত, আৰু তোমাৰ আমলৰ উত্তম পৰিণতি আল্লাহক সঁপি দিওঁ।

(আহমাদ ২/৭ তিৰমিজী ৫/৪৯৯ আৰু চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/৪১৯)

213-(2) ((زَوَّدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى، وَغَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسَّرَ لَكَ الخَيْرَ حَيْثُ ما كُنْتَ))[2].

(২১৩) "যাওৱাদাকাল্লা-হুত তাক্বৱা, অগাফাৰা জাম্বাক, অ য়াছ্ছাৰা লাকাল খাইৰা হাইছু মা কুনতা"।

অর্থ: আল্লাহ তাআলা তোমাক তাক্বৱাৰ সম্বল পদান কৰক। আৰু তোমাৰ পাপ মোচন কৰি দিয়ক। আৰু তুমি য'তে নথকা কিয় তোমাৰ বাবে পূণ্য সহজ কৰি দিয়ক।

(তিৰমিজী আৰু চাওক ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৫৫)

---

(1) أحمد، 2/ 7، برقم 4524، والترمذي، 5/ 499، برقم 3443، وصححه الألباني في صحيح سنن الترمذي، 3/ 419.

(2) الترمذي، برقم 3444، وانظر: صحيح الترمذي، 3/155 .

١٠٢. التَّكبيرُ والتَّسبيحُ في سَيْرِ السَّفَرِ

ওখ ঠাইত উঠিবলৈ ‘তাকবীৰ’ আৰু নামিবলৈ ‘তাছবীহ’ পাঠ কৰিব লাগেঃ

214- قَالَ جَابِرٌ رضي الله عنه ((كُنَّا إِذَا صَعَدْنَا كَبَّرْنَا، وَإِذَا نَزَلْنَا سَبَّحْنَا))[1].

(২১৪) জাবিৰ (ৰাঃ) কৈছে ‘আমি ওখ ঠাইত উঠোতে তাকবীৰ(আল্লাহু আকবাৰ) কৈছিলো আৰু নমাৰ সময়ত তাছবীহ (ছুবহা-নাল্লাহ) কৈছিলো।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৬/১৩৫)

١٠٣. دُعاءُ المُسَافِرِ إِذَا أَسْحَرَ

ভ্ৰমন কাৰীৰ পুৱা পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

215- ((سَمَّعَ سَامِعٌ بِحَمْدِ اللَّهِ، وَحُسْنِ بَلاَئِهِ عَلَيْنَا، رَبَّنَا صاحِبْنَا، وَأَفْضِلْ عَلَيْنَا، عَائِذاً بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ))[2].

(২১৫) “ছামিআ ছা-মিউন বিহামদিল্লাহ, অ হুছনি বালা-য়িহি আলাইনা। ৰাব্বানা ছা-হিবনা, অ আফজিল আলাইনা আ-য়িজাম্বিল্লা-হি মিনান নাৰ”।

অর্থ: এজন শবন কাৰীয়ে আল্লাহৰ পশংসা আৰু তেওঁ আমাৰ ওপৰত কৰা উত্তম অনুগহ বোৰ শুনিলে। হে আমাৰ পতিপালক তুমি আমাৰ

(1) البخاري مع الفتح، 6/ 135، برقم 2993.

(2) مسلم، 4/ 2086، برقم 2718، ومعنى سَمَّعَ سامِعٌ: أي شهد شاهدٌ على حمدنا لله تعالى على نعمه، وحسن بلائه. ومعنى سَمَّعَ سامِعٌ: بلِّغ سامع قولي هذا لغيره، وقال مثله تنبيهاً على الذكر في السحر والدعاء. شرح النووي على صحيح مسلم، 17/39.

সাৰথি হোৱা আৰু আমাৰ পতি অনুগহ কৰা। (মই) জাহান্নামৰ পৰা আল্লাহৰ আশয় বিছাৰো।

(মুছলিম ৪/২০৮৬)

১০৪. الدُّعَاءُ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلاً فِي سَفَرٍ أَوْ غَيْرِهِ

ভ্রমনত কোনো ঠাইত অৱস্থান কৰিলে এই দুআ পঢ়িবঃ

216- ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ))[1].

(২১৬) "আউজু বিকালিমা-তিল্লা-হিত তা-ম্মা-তি মিন শ্বাৰি্ব মা খালাক্ব"।

অর্থ: মই আল্লাহৰ পুর্ণ বাক্যৰ দ্বাৰা আশয় বিছাৰো । তেওঁ সৃষ্টি কৰা সকলো বস্তুৰ পৰা।

(মুছলিম ৪/২০৮০)

১০৫. ذِكْرُ الرُّجُوعِ مِنَ السَّفَرِ

ভ্রমনৰ পৰা উভতি অহাৰ দুআঃ

217- ((يُكَبِّرُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ ثَلاَثَ تَكْبِيرَاتٍ ثُمَّ يَقُولُ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيِبُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ))[2].

---

(1) مسلم، 4/ 2080، برقم 2709.

(2) كان النبي صلى الله عليه وسلم: يقوله إذا قَفَلَ من غزوٍ أو حجٍّ، البخاري، 7/ 163، برقم 1797، ومسلم، 2/ 980، برقم 1344.

(২০৮) ইবনে ওমৰ (ৰাঃ) কৈছে, ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম যেতিয়া কোনো যুদ্ধৰ পৰা অথবা হজ্জৰ পৰা উভতিছিল তেতিয়া পত্যেক ওখ ঠাইত তিনি বাৰকৈ 'আল্লাহু আকবাৰ' কৈছিল। তাৰ পিছত এই দুআ পঢ়িছিল।

لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ, لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ, وَهُوَ عَلَي كُلِّ شَيْئٍ قَدِيْرٌ. آيِبُوْنَ, تَائِبُوْنَ, عَابِدُوْنَ لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ, صَدَقَ اللهُ وَعْدَهُ, وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْاَحْزَابُ وَحْدَهُ.

"লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু, অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ। আ-য়িবু-না, তা-য়িব-্না, আ-বিদ-্না, লিৰাব্বিনা হা-মিদু-না, ছাদাকাল্লা-হু অ'দাহ, অনাছাৰা আব্‌দাহ, অহাজামাল আহজা-বা অহদাহ"।

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান। আমি পত্যাগমন কাৰী, তৌবা কাৰী, ইবাদত কাৰী, নিজ পভুৰ পশংসা কাৰী। আল্লাহে নিজ পতিশ্ৰুতি সত্য কৰি দেখুৱালে আৰু স্বীয় বান্দাক সহায় কৰিলে। আৰু তেওঁ অকলে সৈন্যবাহিনীক পৰাস্ত কৰিলে।

(বুখাৰী ৭/১৬৩ মুছলিম ২/৯৮০)

١٠٦.مَا يَقُولُ مَنْ أَتَاهُ أَمْرٌ يَسُرُّهُ أَوْ يَكْرَهُهُ

কোনো পছন্দনীয় বা অপছন্দনীয় বস্তু দেখিলে কি পঢ়িবঃ

218- ((كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِذَا أَتَاهُ الْأَمْرُ يَسُرُّهُ قَالَ: ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ)) وَإِذَا أَتَاهُ الْأَمْرُ يَكْرَهُهُ قَالَ: ((الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ))[1].

(২১৮) ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম আনন্দময় কোনো বস্তু দেখিলে এই দুআ পাঠ কৰিছিল:

“আলহামদুলিল্লা-হিল লাজি বিনি’মাতিহি তাতিম্মুছ ছা-লিহাত”

অর্থ: সকলো ধৰণৰ পশংসা সেই আল্লাহৰ বাবে যাৰ অনুগহত সকলো নেক কাম পূর্ণ হয়।

আৰু কোনো অপছন্দনীয় বস্তু দেখিলে এই দুআ পঢ়িছিল

“আলহামদু লিল্লা-হি আলা কুল্লি হাল”

অর্থ: সকলো অৱস্থাতে সকলো ধৰণৰ পশংসা সেই আল্লাহৰ বাবেই।

(আমালুল ইয়াউম অল লাইলাহ ইবনুছ ছুন্নি। হাকিমে বর্ণনা কৰি ছহীহ বুলি কৈছে ১/৪৯৯ আলবানীয়ে ছহীহুল জামে গন্থত ইয়াক ছহীহ বুলি কৈছে ৪/২০১)

١٥٧. فَضْلُ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم:

ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ পতি দৰুদ পঢ়াৰ গুৰুত্বঃ

219- قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: ((مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْراً))[2].

(1) أخرجه ابن السني في عمل اليوم والليلة، برقم 377، والحاكم وصححه، 1/499، وصححه الألباني في صحيح الجامع، 4/201.

(2) أخرجه مسلم، 1/ 288، برقم 384.

(২১৯) [১] ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে যিয়ে মোৰ পতি এবাৰ দৰুদ পঢ়ে তাৰ পতি আল্লাহ তাআলা ১০ বাৰ ৰহমত পেৰণ কৰে। (মুছলিম ১/২৮৮)

220-(2) وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((لاَ تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيداً وَصَلُّوا عَلَيَّ؛ فَإِنَّ صَلاَتَكُم تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ))[1].

(২২০) [২] আৰু তেখেতে কৈছে:

মোৰ কবৰক মেলাৰ ঠাই নবনাবা আৰু তুমি য'তে নথকা কিয় মোৰ পতি দৰুদ পঢ়া কিয়নো তোমাৰ দৰুদ মোলৈ পেৰণ কৰা হয়।

(আবু দাউদ ২/২১৮ আহমাদ ২/৩৬৭ আৰু চাওক আল আজকাৰ লিন নাৱাৱী পৃ: ৯৭ তাহকীক আব্দুল কাদিৰ আল আৰনাউত)

221-(3) وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((الْبَخِيلُ مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ))[2].

(২২১) [৩] আৰু তেখেতে কৈছে:

কৃপণ সেই ব্যক্তি যাৰ সন্মুখত মোৰ নাম লোৱা হয় আৰু সি মোৰ পতি দৰুদ নপঢ়ে।

(তিৰমিজী ৫/৫৫১ আৰু চাওক ছাহীহুল জামে ৩/২৫ আৰু ছাহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৭৭)

---

(1) أبو داود، 2/ 218، برقم 2044، وأحمد، 2/ 367، برقم 8804، وصححه الألباني في صحيح أبي داود، 2/383.

(2) الترمذي، 5/ 551، برقم 3546، وغيره، وانظر: صحيح الجامع، 3/25، وصحيح الترمذي، 3/177.

222-[4] وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((إِنَّ لِلَّهِ مَلاَئِكَةً سَيَّاحِينَ فِي الْأَرْضِ يُبَلِّغُونِي مِنْ أُمَّتِي السَّلاَمَ))[1].

২২২-[৪] ৰাছুলুল্লাহ চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লামে আৰু কৈছে, "পৃথিৱীত আল্লাহৰ এদল ভ্ৰাম্যমাণ ফিৰিস্তা আছে যিসকলে উম্মতৰ তৰফৰ পৰা প্ৰেৰিত চালাম মোৰ ওচৰলৈ পৌঁছাই দিয়ে। (নাছায়ি ৩/৪৩ হাকিম ২/৪২১ আলবানীয়ে ছহীহ বুলি কৈছে চাওক ছহীহ নাছায়ি ১/২৭৪)

223-[5] ((وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلاَّ رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلاَمَ))[2].

২২৩-[৫] ৰাছুলুল্লাহ চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লামে আৰু কৈছে, "যেতিয়া কোনো ব্যক্তি মোক ছালাম দিয়ে, তেতিয়া আল্লাহ তাআলা মোৰ ৰূহ উভতাই দিয়ে, যাতে মই ছালামৰ উত্তৰ দিব পাৰোঁ। (আবু দাউদ, আলবানীয়ে হাছান বুলি কৈছে। চাওক ছহীহ আবু দাউদ ১/৩৮৩)

১০৮. إِفْشَاءُ السَّلاَمِ

ছালাম পচাৰ কৰাঃ

224-[1] قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: ((لاَ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلاَ تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوَلاَ أَدُلُّكُم عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُم، أَفْشُوا السَّلاَمَ بَيْنَكُمْ))[3].

(২২৪) [১] ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে:

(1) النسائي، 3/ 43، برقم 1282، والحاكم، 2/421، وصححه الألباني في صحيح النسائي، 1/274 .
(2) أبو داود، برقم 2041، وحسنه الألباني في صحيح أبي داود، 1/383.
(3) مسلم، 1/ 74، برقم 54، وأحمد، برقم 1430، واللفظ له، ولفظ مسلم: ((لا تدخلون...)).

তোমালোক জান্নাতত পৰেশ নকৰিবা যেতিয়া লৈকে মুমিন নহ'বা। আৰু মুমিন নহ'বা যেতিয়া লৈকে পৰস্পৰে মুহাব্বত নকৰিবা। মই তোমালোকক এনে কথা নকমনে যিটোৰ ওপৰত আমল কৰিলে তোমালোক পৰস্পৰে মুহাব্বত কৰিবা ?

"পৰস্পৰে ছালাম পচাৰ কৰা"

(মুছলিম ১/৭৪)

225- (2) ((ثَلاَثٌ مَنْ جَمَعَهُنَّ فَقَدْ جَمَعَ الْإِيمَانَ: الْإِنْصَافُ مِنْ نَفْسِكَ، وَبَذْلُ السَّلاَمِ لِلْعَالَمِ، وَالْإِنْفَاقُ مِنَ الإِقْتَارِ))[1].

(২২৫) [২] আম্মাৰ বিন য়াছিৰ (ৰাঃ) কয়: 'যিয়ে তিনিটা বস্তু আয়ত্ব কৰিলে সি যেন ঈমান সঞ্চয় কৰিলে, নিজৰ লগত ন্যায় ব্যৱহাৰ, গোটেই বিশ্ববাসীৰ বাবে ছালাম পচাৰ কৰা আৰু দৰিদ অৱস্থাত ব্যয় কৰা।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ১/৮২ মাউকুফ (ছাহাবীৰ উক্তি)

226- (3) وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَجُلاً سَأَلَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَيُّ الْإِسْلاَمِ خَيْرٌ قَالَ: ((تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرأُ السَّلاَمَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ))[2].

(1) البخاري مع الفتح، 1/ 82، برقم 28، عن عمار ﷺ موقوفاً معلقاً.
(2) البخاري مع الفتح، 1/ 55، برقم 12، ومسلم، 1/ 65، برقم 39.

(২২৬) আব্দুল্লাহ বিন ওমৰ (ৰাঃ) কয়, এজন ব্যক্তিয়ে ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামক পশ্ন কৰিলে যে 'ইছলামৰ কি কি কাম অতি উত্তম ?

তেখেতে ক'লে: আহাৰ কৰোৱা আৰু পৰিচিত ও অপৰিচিত সকলোকে ছালাম কৰা'।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ১/৫৫ মুছলিম ১/৬৫)

١٠٩. كَيْفَ يَرُدُّ السَّلامَ عَلَى الْكَافِرِ إِذَا سَلَّمَ

কাফিৰে ছালাম কৰিলে কি উত্তৰ দিব ?

227- ((إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ فَقُولُوا: وَعَلَيْكُمْ))[1].

(২২৭) ঐশীপুথি পাপ্ত সকল যদি ছালাম কৰে তাৰ উত্তৰত ক'ব- 'ৱা আলাইকুম'

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ১১/৪২ মুছলিম ৪/১৭০৫)

١١٠- الدُّعاءُ عِنْدَ سَمَاعِ صِياحِ الدِّيكِ ونَهِيقِ الْحِمَارِ

মতা কুকুৰা আৰু গাধৰ মাত শুনিলে পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

228- ((إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدِّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ؛ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكاً وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهِيقَ الْحِمَارِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيطَانِ؛ فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَاناً))[2].

(1) البخاري مع الفتح، 11/ 42، برقم 6258، ومسلم، 4/ 1705، برقم 2163.
(2) البخاري مع الفتح، 6/ 350، برقم 3303، ومسلم، 4/ 2092، برقم 2729.

(২২৮) যেতিয়া মতা কুকুৰাৰ মাত শুনিবা তেতিয়া আল্লাহৰ ওচৰত অনুগহ পার্থনা কৰিবা। অর্থাৎ-এইটো কোৱা 'اَللَّهُمَّ اِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ' আল্লা-হুম্মা ইন্নি আছআলুকা মিন ফাজলিক'। কিয়নো সি ফিৰিস্তা দেখিছে। আৰু যেতিয়া গাধৰ মাত শুনিবা তেতিয়া চয়তানৰ পৰা আল্লাহৰ আশয় পার্থনা কৰিবা। কিয়নো সি চয়তান দেখিছে। অর্থাৎ কোৱা- 'আউজুবিল্লা-হি মিনাশ্ব শ্বাইতা-নিৰ ৰাজীম'।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৬/৩৫০ মুছলিম ৪/২০৯২)

١١١.الدُّعَاءُ عِنْدَ سَمَاعِ نُبَاحِ الْكِلاَبِ بِاللَّيْلِ

ৰাতি কুকুৰ ভোকিলে কি কৰিব ?

229- ((إِذَا سَمِعْتُمْ نُبَاحَ الْكِلاَبِ وَنَهِيقَ الْحَمِيرِ بِاللَّيْلِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْهُنَّ؛ فَإِنَّهُنَّ يَرَيْنَ مَا لاَ تَرَوْنَ))[1].

(২২৯) ৰাতি কুকুৰ ভোকিলে অথবা গাধৰ মাত শুনিলে তাৰ পৰা আল্লাহৰ আশয় পার্থনা কৰিবা। কিয়নো সি এনে বস্তু দেখে যিটো তোমালোকে নেদেখা।

(আবু দাউদ ৪/৩২৭ আহমাদ ৩/৩০৬ আলবানীয়ে আলকালিমুত তায়্যিবৰ তাখৰিজত ইয়াক 'ছহীহ' বুলি কৈছে।)

١١٢.الدُّعَـــاءُ لِمَـنْ سَـبَبْتَهُ

যি ব্যক্তিক আপুনি কটাক্ষ কৰিছে তাক দিবলগীয়া দুআঃ

(1) أبو داود، 4/ 327، برقم 5105، وأحمد، 3/ 306، برقم 14283، وصححه الألباني في صحيح أبي داود، 3/961 .

230- قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: ((اللَّهُمَّ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَبْتُهُ فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))[1].

(২৩০) হজৰতে আবু হুৰাইৰা (ৰাঃ) কয় তেওঁ ‘ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামক এই দুআ পাঠ কৰোতে শুনিছে।

“আল্লা-হুম্মা ফা আয়্যুমা মু’মিনিন ছাবাবতুহু ফাজআল জা-লিকা লাহু ক্বুৰবাতু ইলাইকা ইয়াউমাল ক্বিয়ামাহ”।

অর্থ: হে আল্লাহ যি মুমিন ব্যক্তিৰ লগত মই বেয়া আচৰণ কৰিছো সেই ব্যক্তিক এই আচৰণৰ বিনিময়ত ক্বিয়ামতৰ দিনা তোমাৰ নৈকট্য লাভ কৰাই দিয়া।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ১১/১৭১ মুছলিম ৪/২০০৭ মুছলিমৰ শব্দ হৈছে فاجعلها له زكاة ورحمة)

١١٣. مَا يَقُولُ الْمُسْلِمُ إِذَا مَدَحَ الْمُسْلِمَ

এজন মুছলিমে আন এজন মুছলিমৰ পশংসা কেনেকৈ কৰিব ?

231- قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: ((إِذَا كَانَ أَحَدُكُم مَادِحاً صَاحِبَهُ لاَ مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ: أَحْسِبُ فُلاَناً وَاللَّهُ حَسِيبُهُ، وَلاَ أُزَكِّي عَلَى اللَّهِ أَحَداً، أَحْسِبُهُ – إِنْ كَانَ يَعْلَمُ ذَاكَ – كَذَا وَكَذَا))[2].

(২৩১) তোমালোকৰ মাজত যদি কোনোবাই কাৰোবাৰ পশংসা কৰিব বিছাৰে তেন্তে এইদৰে ক’ব লাগে যে ‘অমুক ব্যক্তি সম্পর্কে মোৰ ধাৰণা এনে ধৰণৰ; তেওঁৰ হিচাপ নিকাচ আল্লাহৰ ওচৰত আৰু মই আল্লাহৰ

(1) البخاري مع الفتح، 11/ 171، برقم 6361، ومسلم، 4/ 2007، برقم 396، ولفظه: ((فاجعلها له زكاةً ورحمةً)).

(2) رواه مسلم، 4/ 2296، برقم 3000.

সম্মুখত কাকো পৱিত্র বুলি নকওঁ। মই অমুকক এনে আৰু এনে (পূণ্যবান সৎচৰিত্র) বুলি ভাৱো'। এই পশংসাও সেই সময়ত কৰিব লাগে যেতিয়া ব্যক্তি জন ভালদৰে পৰিচিত।

(মুছলিম ৪/২২৯৬)

১১৪. مَا يَقُولُ الْمُسْلِمُ إِذَا زُكِّيَ

কোনো মুছলিমৰ প্রশংসা কৰাহলেতেওঁ কি ক'ব?

232- ((اللَّهُمَّ لاَ تُؤَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ، وَاغْفِرْ لِي مَا لاَ يَعْلَمُونَ، [وَاجْعَلْنِي خَيْراً مِمَّا يَظُنُّونَ])).[1]

(আল্লা-হুম্মা লা-তু'আ-খিযনী বিমা ইয়াক্-লূ-ন, ওৱাগফিৰলী মা-লা ইয়া'লামূন, [ওৱাজ'আলনী খাইৰাম মিম্মা ইয়াযুন্নূন])

২৩২- "হে আল্লাহ, এওঁলোকে যি কৈছে তাৰ বাবে তুমি মোক সোধ-পোছ নকৰিবা, এওঁলোকে (মোৰ বিষয়ে) যিটো নাজানে সেইটো তুমি মোক ক্ষমা কৰি দিয়া, [আৰু এওঁলোকে মোৰ বিষয়ে যি ধাৰণা কৰে মোক তাতকৈও উত্তম বনাই দিয়া] (বুখাৰী আল আদাবুল মুফৰাদ নং ৭৬১ শ্বাইখ আলবানীয়ে ছহীহ বুলি কৈছে)

১১৫. كَيْفَ يُلَبِّي الْمُحْرِمُ فِي الْحَجِّ أَوِ الْعُمْرَةِ

মুহৰিম (ইহৰাম পৰিধান কৰা) ব্যক্তি হজ্জ

অথবা ওমৰাত কেনেকৈ তালবীয়া ক'বঃ

233- ((لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ، وَالنِّعْمَةَ، لَكَ وَالْمُلْكَ، لاَ

(1) البخاري في الأدب المفرد، برقم 761، وصحح إسناده الألباني في صحيح الأدب المفرد، برقم 585، وما بين المعقوفين زيادة للبيهقي في شعب الإيمان، 4/228 من طريق آخر.

شَرِيكَ لَكَ))[1].

(২৩৩) "লাব্বাইক আল্লা-হুম্মা লাব্বাইক, লাব্বাইক লা শ্বাৰীকা লাকা লাব্বাইক, ইন্নাল হামদা, অন নি'মাতা লাকা অল মুল্ক, লা শ্বাৰীকা লাক"।

অর্থ: উপস্থিত হে আল্লাহ মই উপস্থিত। উপস্থিত তোমাৰ কোনো অংশী নাই মই উপস্থিত। নিশ্চয় সকলো পশংসা আৰু অনুগহ তোমাৰেই। আৰু ৰাজত্বও তোমাৰ বাবেই তোমাৰ কোনো অংশী নাই।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৩/৪০৮ মুছলিম ২/৮৪১)

١١٦.التَّكْبِيرُ إِذَا أَتَى الْحَجَرَ الأَسْوَدَ

হাজৰে আছৱাদ থকা কোণত তাকবীৰ পঢ়িবঃ

234- ((طَافَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: بِالْبَيْتِ عَلَى بَعِيرٍ كُلَّمَا أَتَى الرُّكْنَ أَشَارَ إِلَيْهِ بِشَيْءٍ عِنْدَهُ وَكَبَّرَ))[2].

(২৩৪) নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে উটৰ পিঠিত বহি বায়তুল্লাৰ তাৱাফ কৰিলে। যেতিয়া তেখেত হাজৰে আছৱাদ থকা কোণত আহিলে তেতিয়া তাৰ পিনে কোনো বস্তুৰে ইংগিত কৰি ক'লে 'আল্লাহু আকবাৰ'।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৩/৪৭৬ কোনা বস্তু অর্থাৎ লাখুটি। চাওক বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৩/৪৭২)

---

(1) البخاري مع الفتح، 3/ 408، برقم 1549، ومسلم، 2/ 841، برقم 1184.

(2) البخاري مع الفتح، 3/ 476، برقم 1613، والمراد بالشيء: المحجن. انظر: البخاري مع الفتح، 3/472.

١١٧.الدُّعَاءُ بَيْنَ الرُّكْنِ الْيَمَانِيِّ وَالْحَجَرِ الأَسْوَدِ

ৰুকনে য়ামানী আৰু হাজ্ৰে আছৱাদৰ মাজত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

235- ((﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾))[1].

(২৩৫) ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম ৰুকনে য়ামানী আৰু হাজ্ৰে আছৱাদৰ মাজত এই দুআ পাঠ কৰিছিল।

"ৰাব্বানা আ-তিনা ফিদ দুনিয়া হাছানাহ, অফিল আ-খিৰাতি হাছানাহ, অক্বিনা আজাবান না-ৰ"।

অর্থ: হে আমাৰ পতিপালক আমাক পৃথিৱীত কল্যাণ পদান কৰা। আৰু পৰকালতো আমাক মঙ্গল কৰা আৰু জাহান্নামৰ শাস্তিৰ পৰা আমাক ৰক্ষা কৰা।

(আবু দাউদ ২/১৭৯ আহমাদ ৩/৪১১ শ্বাৰহুছ ছুন্নাহ বাগৱী ৭/১২৮)

١١٨.دُعَاءُ الْوُقُوفِ عَلَى الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ

ছাফা আৰু মাৰৱাত অৱস্থান কৰাৰ দুআঃ

236- ((لَمَّا دَنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مِنَ الصَّفَا قَرَأَ: ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَآئِرِ اللَّهِ﴾ أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ)) فَبَدَأَ بِالصَّفَا فَرَقِيَ عَلَيْهِ حَتَّى رَأَى الْبَيْتَ، فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ، فَوَحَّدَ اللَّهَ وَكَبَّرَهُ وَقَالَ: ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ، ثُمَّ دَعَا بَيْنَ ذلكَ. قَالَ مِثْلَ هَذَا ثَلاَثَ مَرَّاتٍ)) الْحَدِيثُ. وَفِيهِ: ((فَفَعَلَ عَلَى الْمَرْوَةِ كَمَا فَعَلَ عَلَى

(1) أبو داود، 2/ 179، برقم 1894، وأحمد، 3/ 411، برقم 15398، والبغوي في شرح السنة، 7/128، وحسنه الألباني في صحيح أبي داود، 1/354، والآية من سورة البقرة: 201 .

الصَّفَا))[1].

(২৩৬) জাবিৰ (ৰাঃ) ৰাছুলুল্লাহ ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ হজ্জৰ বৰ্ণনা দি কয় যে, যেতিয়া তেখেত ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম ছাফাৰ ওচৰ পালে তেতিয়া ক'লে;

"ইন্নাছ ছাফা অল মাৰৱাতা মিন শ্বাআয়িৰিল্লাহ, আবদাউ বিমা বাদাআল্লাহ"।

অৰ্থ: "নিঃসন্দেহে 'ছাফা' আৰু 'মাৰৱা' আল্লাহৰ নিদৰ্শন সমূহৰ অন্যতম"। মই তাৰ পৰাই আৰম্ভ কৰিম য'ৰ পৰা আল্লাহে আৰম্ভ কৰিছে"।

এতেকে তেখেতে 'ছাফা'ৰ পৰা আৰম্ভ কৰিলে আৰু বাইতুল্লাহ নেদেখা লৈকে তাত আৰোহণ কৰিলে। যেতিয়া বাইতুল্লাহ দেখিলে তেতিয়া তাৰ পিনে মূখ কৰি এই দুআ পাঠ কৰিলে;

"লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু, অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ।লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহ, আনজাযা অ'দাহ, অনাছাৰা আব্‌দাহ, অহাজামাল আহজা-বা অহদাহ"।

অৰ্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান। আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই। আল্লাহে নিজ পতিশ্রুতি পূৰণ কৰি দেখুৱালে আৰু স্বীয় বান্দাক সহায় কৰিলে। আৰু তেওঁ অকলে সৈন্যবাহিনাক পৰাস্ত কৰিলে।

তাৰ পিছত ইয়াৰ মাজত দুআ কৰিলে। তেখেতে তিনিবাৰ এনেকৈ ক'লে। গোটেই হাদিছটো দীঘল এই হাদিছতে এই কথাও উল্লেখ আছে যে তেখেতে 'মাৰৱা'তো ঠিক এই দুআ পঢ়িছিল।

(1) مسلم، 2/ 888، برقم 1218،والآية من سورة البقرة، رقم 158.

(মুছলিম ২/৮৮৮)

١١٩.الدُّعَـــاءُ يَـــوْمَ عَـــرَفَةَ

আৰফা (৯ জুল হিজ্জা)ৰ দিনৰ দুআঃ

237- قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: ((خَيْرُ الدُّعَاءِ دُعَاءُ يَوْمِ عَرَفَةَ، وَخَيْرُ مَـا قُلْـتُ أَنَـا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُـوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))[1].

(২৩৭) আটাইতকৈ উত্তম দুআ আৰফাৰ দিনৰ দুআ আৰু সবাতকৈ উত্তম বাক্য যিটো মই আৰু মোৰ পুৰ্বে নবী সকলে কৈছিল সেইটো হৈছে:

“লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্‌কু অলাহুল হামদু, অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ।

অর্থ: : আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।আৰু তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান।

(তিৰমিজী আৰু চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৮৪ আলবানীয়ে ইয়াক হাছান বুলি কৈছে চাওক ছিলছিলাতুল আহাদীছ আছ ছাহীহা ৪/৬)

١٢٠.الذِّكْـــرُ عِنْـــدَ الْمَشْـــعَرِ الْحَرَامِ

আল-মাশ্বআৰিল হাৰাম(মুজদালিফা)ত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

(1) الترمذي، برقم 3585، وحسنه الألباني في صحيح الترمذي، 184/3، وفي سلسلة الأحاديث الصحيحة، 6/4 .

238- ((رَكِبَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: الْقَصْوَاءَ حَتَّى أَتَى الْمَشْعَرَ الْحَرَامَ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ (فَدَعَاهُ، وَكَبَّرَهُ، وَهَلَّلَهُ، وَوَحَّدَهُ) فَلَمْ يَزَلْ وَاقِفاً حَتَّى أَسْفَرَ جِدّاً فَدَفَعَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمسُ))[1].

(২২৩) জাবিৰ (ৰাঃ) কয় নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম তেখেতৰ 'কাছৱা' নামৰ উটৰ পিঠিত উঠি মাশ্বআৰে হাৰামত উপস্থিত হ'ল আৰু কিবলাৰ পিনে মূখ কৰি 'আল্লাহৰ ওচৰত পার্থনা কৰিলে, তাকবীৰ ক'লে, তাহলীল পঢ়িলে আৰু তেওঁৰ একত্ব স্বীকাৰ কৰিলে' (আল্লাহু আকবাৰ, লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হ অহদাহু লা শ্বাৰিকা লাহ, ইত্যাদি পঢ়িলে) আলোকিত নোহোৱা লৈকে তাতেই অৱস্থান কৰিলে। তাৰ পিছত সুর্য উদয় নহোওঁতেই তাৰ পৰা ৰাৱানা হ'ল।

(মুছলিম ২/৮৯১)

١٢١.التَّكْبِيرُ عِنْدَ رَمْيِ الْجِمَارِ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ

যামৰাতক শিলগুটি দলিওৱাৰ সময়ত পত্যেক শিলগুটি নিক্ষেপ কৰোঁতে তাকবীৰ ক'বঃ

239- ((يُكَبِّرُ كُلَّمَا رَمَى بِحَصَاةٍ عِنْدَ الْجِمَارِ الثَّلاَثِ، ثُمَّ يَتَقَدَّمُ، ويَقِفُ يَدْعُو مُسْتَقْبِلَ الْقِبلَةِ، رَافِعاً يَدَيْهِ بَعْدَ الْجَمْرَةِ الْأُولَى وَالثَّانِيَةِ. أَمَّا جَمْرَةُ الْعَقَبَةِ فَيَرْمِيهَا وَيُكَبِّرُ عِنْدَ كُلِّ حَصَاةٍ وَيَنْصَرِفُ وَلاَ يَقِفُ عِنْدَهَا))[2].

---

(1) مسلم، 2/ 891، برقم 1218.

(2) البخاري مع الفتح، 3/ 583، برقم 1751، وانظر لفظه هناك. والبخاري مع الفتح، 3/ 583، و3/ 584، و3/ 581، برقم 1753، ورواه مسلم أيضاً، برقم 1218.

(২৩৯) নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লাম তিনিওটা স্তম্ভক শিলগুটি দলিয়াওঁতে 'আল্লাহু আকবাৰ' কৈছিল তাৰ পিছত আগবাঢ়ি গৈ থিয় দিছিল আৰু কিবলা অভিমূখী হৈ হাত উত্তোলন কৰি দুআ কৰিছিল। তেখেতে পথম আৰু দ্বিতীয় স্তম্ভত এইদৰে কৰিছিল আৰু যামৰাহ উকবা লৈ শিলগুটি দলিয়াওঁতে পত্যেক বাৰ 'আল্লাহু আকবাৰ' কৈছিল। তাৰ পিছত তাত থিয় নহৈ উভতি আহিছিল।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৩/৫৮৩ আৰু ৩/৫৮৪, ৩/৫৮১ মুছলিমেও ইয়াক বৰ্ণনা কৰিছে।)

١٢٢.دُعَاءُ التَّعَجُّبِ وَالأَمْرِ السَّارِّ

আশ্চর্যজনক আৰু আনন্দজনক বিষয়ৰ পিছত পঢ়িবলগীয়া দুআঃ

240-(1) ((سُبْحَانَ اللَّهِ!))[1].

(২৪০) [১] 'ছুবহা-নাল্লাহ' আল্লাহ পৰিত্ৰ।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ১/২১০, ৩৯০, ৪১৪ মুছলিম ৪/১৮৫৭)

241-(2) ((اللَّهُ أَكْبَرُ!))[2].

(২৪১) [২] 'আল্লাহু আকবাৰ' আল্লাহ অতি মহান।

---

(1) البخاري مع الفتح، 1/ 210، و390، و414، برقم، 115، ورقم 3599، ورقم 6218، ومسلم، 4/ 1857، برقم 1674.

(2) البخاري مع الفتح، 8/ 441، برقم 4741، وبرقم 3062، والترمذي، برقم 2180، والنسائي في الكبرى، برقم 11185، وانظر: صحيح الترمذي، 2/103، و2/235، ومسند أحمد، 5/ 218، برقم 21900.

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৮/৪৪১ আৰু চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ২/১০৩, ২/২৩৫ আহমাদ ৫/২১৮)

১২৩.مَايَفْعَلُ مَنْ أَتَاهُ أَمْرٌ يَسُرُّهُ

আনন্দময় কোনো খবৰ পালে কি কৰিবঃ

242- ((كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِذَا أَتَاهُ أَمْرٌ يَسُرُّهُ أَوْ يُسَرُّ بِهِ خَرَّ سَاجِداً شُكْراً لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى))[1].

(২৪২) নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ ওচৰত যেতিয়া কোনো এনে খবৰ আহিছিল যিটো তেখেতক আনন্দিত কৰিছিল তেতিয়া তেখেত আল্লাহক কৃতজ্ঞতা যাচিবলৈ ছাজদাত পৰিছিল।

(আবু দাউদ· তিৰমিজী, ইবনে মা-জাহ চাওক ছহীহ ইবনে মা-জাহ ১/২৩৩ ইৰৱাউল গালীল ২/২২৬)

১২৪.مَايَفْعَلُ وَيَقُولُ مَنْ أَحَسَّ وَجَعاً فِي جَسَدِهِ

শৰীৰত বিষ অনুভৱ কৰিলে কি কৰিব আৰু কি ক'ব?

243- ((ضَعْ يَدَكَ عَلَى الَّذِي تَأَلَّمَ مِنْ جَسَدِكَ وَقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ، ثَلاَثاً، وَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ: أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ))[2].

(২৪৩) য'ত বিষাইছে সেই ঠাইত হাত ৰাখি তিনি বাৰ 'বিছমিল্লাহ' কওক।

আৰু সাতবাৰ এই দুআ পঢ়িব:

---

(1) رواه أهل السنن إلا النسائي: أبو داود، برقم 2774، والترمذي، برقم 1578، وابن ماجه، برقم 1394. انظر صحيح ابن ماجه، 233/1، وإرواء الغليل، 226/2.

(2) مسلم، 4/ 1728، برقم 2202.

“আউজু বিল্লা-হি অকুদৰাতিহি মিন শ্বাৰি্ৰ মা আজিদু অ উহাজিৰ”।

অর্থ: মই আল্লাহৰ আৰু তেওঁৰ ক্ষমতাৰ আশয় লওঁ সেই বস্তুৰ অনিষ্টৰ পৰা যিটো মই অনুভৱ কৰি আছো আৰু যিটো মই ভয় পাওঁ।

মুছলিম ৪/১৭২৮)

১২৫.دُعَاءُ مَنْ خَشِيَ أَنْ يُصِيبَ شَيْئاً بِعَيْنِهِ

নিজৰ কু দৃষ্টিৰ পৰা কোনো বস্তু ৰক্ষা কৰিবলৈ কি কৰিব ?

244- ((إِذَا رَأَى أَحَدُكُم مِنْ أَخِيهِ، أَوْ مِنْ نَفْسِهِ، أَوْ مِنْ مَالِهِ مَا يُعْجِبُهُ [فَلْيَدْعُ لَهُ بِالْبَرَكَةِ] فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ))[1].

(২৪৪) তোমালোকৰ ভিতৰত যেতিয়া কোনো ব্যক্তি নিজৰ ভাতৃ অথবা স্বয়ং নিজৰ শৰীৰ বা নিজৰ সম্পদৰ কোনো বস্তু ভাল লাগিলে তাৰ বাবে বৰকতৰ দুআ কৰিব লাগে। কিয়নো কুঃদৃষ্টি সত্য।

(আহমাদ ৪/৪৪৭ ইবনে মা-জাহ, মালিক আৰু চাওক ছাহীহ আল জামে ১/২১২ আৰু জা-দুল মাআদ মুহাক্কাক ৪/১৭০)

১২৬.مَا يُقَالُ عِنْدَ الْفَزَعِ

ভয় পালে কি ক’ব ?

(1) مسند أحمد 4/447، برقم 15700، وابن ماجه، برقم 3508، ومالك، 3/ 118-119، وصححه الألباني في صحيح الجامع 1/212، وانظر تحقيق زاد المعاد للأرناؤوط 4/170.

245- ((لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ!))[1].

(২৪৫) “লা ইলা-হা ইল্লাল্লাহ”

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্যক নাই।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ৬/১৮১ মুছলিম ৪/২২০৮)

١٢٧.مَا يَقُولُ عِنْدَ الذَّبْحِ أَوِ النَّحْرِ

জৱেহ বা নাহ্ৰ কৰাৰ দুআঃ

246- ((بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ [اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ] اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي))[2].

(২৪৬) “বিছমিল্লা-হি অল্লা-হু আকবাৰ [আল্লা-হুম্মা মিন্কা অলাক] আল্লা-হুম্মা তাকাব্বাল মিন্নি”।

অর্থ: আল্লাহৰ নামত, আল্লাহ অতি মহান।[হে আল্লাহ এই কুৰবানী তোমাৰ পৰা আৰু তোমাৰ বাবেই] হে আল্লাহ মোৰ পৰা তুমি গহণ কৰা।

(মুছলিম ৩/১৫৫৭ বাইহাকী ৯/২৮৭ বন্ধনীৰ মাজৰ শব্দ বাইহাকীৰ। আৰু শেষ বাক্যটো মই মুছলিমৰ বৰ্ণনাৰ পৰা অর্থ লিখিছো।)

١٢٨.مَا يَقُولُ لِرَدِّ كَيْدِ مَرَدَةِ الشَّيَاطِينِ

দুষ্ট চয়তানৰ গোপনীয় ষড়যন্ত্ৰৰ পতিকাৰঃ

(1) البخاري مع الفتح، 6/ 381، برقم 3346، ومسلم، 4/ 2208، برقم 2880.

(2) مسلم، 3/ 1557، برقم 1967، والبيهقي، 9/287 وما بين المعقوفين للبيهقي، 9/287 وغيره، والجملة الأخيرة سقتها بالمعنى من رواية مسلم.

247- ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لاَ يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلاَ فَاجِرٌ: مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، وَبَرَأَ وَذَرَأَ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِيهَا، وَمِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ فِي الْأَرْضِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا، وَمِنْ شَرِّ فِتَنِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلاَّ طَارِقاً يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ))[1].

(২৪৭) "আউজু বিকালিমা-তিল্লা-হিত তা-ম্মা-তিল লাতি লা য়ুজা-ৱিযুহুন্না বাৰ্বুন অলা ফা-জিবুন মিন শ্বাৰ্বি্ব মা খালাক, অবাৰাআ অজাৰাআ, অমিন শ্বাৰ্বি্ব মা য়ানজিলু মিনাছ ছামা, অমিন শ্বাৰ্বি্ব মা য়া'ৰুজু ফীহা, অমিন শ্বাৰ্বি্ব মা জাৰাআ ফিল আৰ্জ, অমিন শ্বাৰ্বি্ব মা য়াখৰুজু মিনহা, অমিন শ্বাৰ্বি্ব ফিতানিল লাইলি অন নাহাৰ, অমিন শ্বাৰ্বি্ব কুল্লি ত্বা-ৰিক্বিন ইল্লা ত্বা-ৰিকান য়াত্বৰুক্কু বিখাইৰিন য়া ৰাহমান"।

অর্থ: মই আল্লাহৰ পূর্ণ বাক্যৰ আশয় লওঁ যিটো কোনো পূণ্যবান অথবা পাপিষ্টয় অতিক্রম কৰিব নোৱাৰে। তেওঁ সৃষ্টি কৰা অথবা তৈয়াৰ কৰা পত্যেক বস্তুৰ অনিষ্টৰ পৰা। আৰু আকাশৰ পৰা অৱতীর্ণ হোৱা পত্যেক বস্তুৰ অনিষ্টৰ পৰা আৰু যি আকাশলৈ আৰোহণ কৰে। আৰু পত্যেক সেই বস্তুৰ অনিষ্টৰ পৰা যিবোৰ তেওঁ এই পৃথিৱীত পসাৰিত কৰিছে আৰু যি এই ভূগর্ভৰ পৰা ওলায় তাৰ অনিষ্টৰ পৰা। আৰু ৰাতি ও দিনৰ ফিতনাৰ পৰা আৰু পত্যেক ৰাতিত আত্মপকাশ কৰা বস্তুৰ অনিষ্টৰ পৰা মাথোন কল্যাণময় ৰাতি ব্যতীত। হে পৰম কৰুণাময়।

(আহমাদ ৩/৪১৯ চনদ 'ছহীহ' ইবনুছ ছুন্নি নং ৬৩৭ আৰু চাওক মাজমাউজ যাৱা-য়িদ ১০/১২৭ আৰু তাহাৱীয়াৰ তাখৰীজ লিল আৰনাউত ১৩৩)

(1) أحمد، 3/ 419، برقم 15461، بإسناد صحيح، وابن السني، برقم 637، وصحح إسناده الأرناؤوط في تخريجه للطحاوية، ص133، وانظر: مجمع الزوائد، 10/127 .

١٢٩.الاســتِغْفَارُوالتَّــــوبَةُ

তৌবা ও ইছতেগফাৰঃ

248-[1] قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: ((وَاللَّهِ إِنِّي لأَسْـتَغفِرُ اللَّهَ وَأَتُـوبُ إِلَيْـهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةٍ))[1].

(২৪৮) [১] নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে : আল্লাহৰ শপত, মই দিনত ৭০ বাৰতকৈ বেছি আল্লাহৰ ওচৰত ক্ষমা পাৰ্থনা কৰো আৰু তাৰ পিনে তৌবা কৰো।

(বুখাৰী ফাতহুলবাৰী ১১/১০১)

249-[2] وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((يَا أَيُّهَا النَّاسُ تُوبُوا إِلَى اللَّهِ فَإِنِّي أَتُـوبُ فِي الْيَـوْمِ إِلَيْهِ مِائَةَ مَرَّةٍ))[2].

(২৪৯) [২] আৰু তেখেত ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে: হে মানৱ গোষ্টী ! আল্লাহৰ পতি তৌবা কৰা, নিশ্চয় মই এদিনত তেওঁৰ পতি ১০০ বাৰ তৌবা কৰো।

(মুছলিম ৪/২০৭৬)

250-[3] وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((مَنْ قَالَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِـيمَ الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُـوَ الْحَيُّ القَيّوُمُ وَأَتُوبُ إِلَيهِ، غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَإِنْ كَانَ فَرَّ مِنَ الزَّحْفِ))[3].

---

(1) البخاري مع الفتح، 11/ 101، برقم 6307.

(2) مسلم، 4/ 2076، برقم 2702.

(3) أبو داود، 2/ 85، بـرقم 1517، والترمـذي، 5/ 569، بـرقم 3577، والحـاكم وصـححه ووافقـه

(২৫০) [৩] আৰু কৈছে: যি ব্যক্তি এই দুআ পঢ়িব আল্লাহ তেওঁক ক্ষমা কৰি দিব যদিও সি যুদ্ধৰ পৰা পলাই নাহক কিয়।

“আছতাগফিৰুল্লা-হাল লাজি লা ইলা-হা ইল্লা হুৱাল হাইয়্যুল ক্বাইয়্যুম অ আতু-বু ইলাইহ”।

অর্থ: মই আল্লাহৰ ওচৰত ক্ষমা বিছাৰো যাৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য নাই।তেওঁ চিৰজীৱি আৰু চিৰ বিৰাজমান শ্বাশত সত্তা। মই তেওঁৰ পতি তৌবা কৰো।

(আবু দাউদ ২/৮৫ তিৰমিজী ৫/৫৬৯ হাকিমে ছহীহ বুলি স্বীকৃতি দিছে আৰু জাহবীয়ে সম্মতি পদান কৰিছে। ১/৫১১ আৰু আলবানীয়েও ইয়াক ছহীহ বুলি কৈছে চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৮২ জা-মিউল উছুল লি আহাদীছিৰ ৰাছুল তাহক্বীক আল আৰনাউত ৪/৩৮৯-৩৯০)

251-(4) وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الآخِرِ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ))[1].

(২৫১) [৪] তেখেতে আৰু কৈছে: আল্লাহ তাআলা ৰাতিৰ শেষ ভাগত বান্দাৰ অতি নিকটবর্তী হয়। যদি তুমি সেই সকল লোকৰ অন্তর্ভূক্ত হব বিছৰা যিহঁতে সেই সময়ত আল্লাক স্মৰণ কৰে তেন্তে হৈ যোৱা।

(তিৰমিজী, নাছায়ি ১/২৭৯ হাকিম আৰু চাওক ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৮৩ আৰু জা-মেউল উছুল····৪/১৪৪)

الذهبي، 511/1، وصححه الألباني، انظر: صحيح الترمذي، 182/3، وجامع الأصول لأحاديث الرسول ×، 389/4-390 بتحقيق الأرناؤوط.

(1) الترمذي، برقم 3579، والنسائي، 1/ 279، برقم 572، والحاكم، 1/ 309، وانظر: صحيح الترمذي، 183/3، وجامع الأصول بتحقيق الأرناؤوط، 144/4 .

252-(5) وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثِرُوا الدُّعَاءَ))[1].

(২৫২) [৫] তেখেতে আৰু কৈছে: বান্দা ছাজদাৰ অৱস্থাত আল্লাহৰ অতি নিকটতম হয়। বেছি বেছি পার্থনা কৰা।

(মুছলিম ১/৩৫০)

253-(6) وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((إِنَّهُ لَيُغَانُ عَلَى قَلْبِي وَإِنِّي لأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ))[2].

(২৫৩) [৬] আৰু কৈছে: মোৰ অন্তৰত আৱৰণ যেন অনুভৱ কৰো সেয়ে মই দিনত ১০০ বাৰ ক্ষমা বিছাৰো।

(মুছলিম ৪/২০৭৫ ইবনুল আছীৰ (ৰঃ) কৈছে: আৱৰণ অর্থাৎ ভুল বা পাহৰি যোৱা। কিয়নো তেখেতে সদায় অতিমাত্রা যিক্ৰ কৰিছিল যেতিয়া কোনো কাৰণ বশতঃ কোনো বস্তুৰ দ্বাৰা অমনোযোগী হৈছিল অথবা পাহৰি গৈছিল তেন্তে সেইটো তেখেতে পাপ বুলি ভাবিছিল। আৰু ইছতেগফাৰ কৰিছিল । জামেউল উছুল ৪/৩৮৬)

١٣٠.فَضْلُ التَّسْبِيحِ وَالتَّحْمِيدِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّكْبِيرِ

ছুবহা-নাল্লাহ, আলহামদুলিল্লাহ, লা ইলা-হা ইল্লাল্লাহ, অল্লাহু আকবাৰ কোৱাৰ কিছুমান ফযিলতঃ

(1) مسلم، 1/350، برقم 482.

(2) أخرجه مسلم، 4/ 2075، برقم 2702، قال ابن الأثير: ((ليُغان على قلبي))، أي ليُغطَّى ويُغشى، والمراد به: السهو؛ لأنه كان صلى الله عليه وسلم: لا يزال في مزيد من الذكر والقربة ودوام المراقبة، فإذا سها عن شيء منها في بعض الأوقات، أو نسي، عَدّهُ ذَنباً على نفسه، ففزع إلى الاستغفار. انظر: جامع الأصول، 4/386 .

254-[1] ((قَالَ صلى الله عليه وسلم: مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ))[1].

[১] আৰু যি ব্যক্তি এদিনত ১০০ বাৰ 'ছুবহা-নাল্লা-হি অবিহামদিহি' পঢ়ে তাৰ পাপ মোচন কৰি দিয়া হয় যদিও সাগৰৰ ফেনাৰ সমান নহওক কিয় ?

(বুখাৰী ৭/১৬৮ মুছলিম ৪/২০৭১)

255-[2] وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((مَنْ قَالَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مِرَارٍ، كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ أَرْبَعَةَ أَنْفُسٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ))[2].

(২৫৫) [২] আবু হুৰাইৰা (ৰাঃ) ৰ পৰা বর্ণিত নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে:

যি ব্যক্তি এদিনত ১০০ বাৰ এই দুআ পঢ়িব:

"লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বাৰীকালাহু লাহুল মুল্কু অলাহুল হামদু, অহুৱা আলা কুল্লি শ্বাইয়িন কাদীৰ।

অর্থ: : আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্য নাই, তেওঁ একক। তেওঁৰ কোনো অংশীদাৰ নাই।ৰাজত্ব তেওঁৰেই, আৰু পশংসাও তেওঁৰেই।আৰু

(1) البخاري، 7/ 168، برقم 6405، ومسلم، 4/ 2071، برقم 2691، وانظر: فضل من قالها مائة مرة إذا أصبح وإذا أمسى، ص 65 من هذا الكتاب.

(2) البخاري، 7/ 67، برقم 6404، ومسلم بلفظه، 4/ 2071، برقم 2693، وانظر: فضل من قالها في اليوم مائة مرة: الدعاء رقم 93،

তেওঁ সকলো বস্তুৰ ওপৰত ক্ষমতাবান। (আৰু যিয়ে দহ বাৰ পঢ়িব তেওঁ ইছমাঈল আলাইহিচ ছালামৰ বংশৰ চাৰিজন দাস মুক্তিৰ ছোৱাব পাব)

সি ইয়াৰ পৰিবর্তে দহ জন দাস মুক্তি কৰাৰ ছোৱাব অর্জন কৰিব। আৰু তাৰ বাবে ১০০ টা পূণ্য লিখা হ'ব আৰু তাৰ ১০০টা পাপ মোচন কৰা হ'ব। আৰু এই বাক্যটো তেওঁৰ বাবে গধুলি নোহোৱা লৈকে তেওঁক সুৰক্ষিত ৰখাৰ মাধ্যম হব। আৰু তাৰ তুলনাত আন কোনো আমল উত্তম হ'ব নোৱাৰে কিন্তু যিয়ে ইয়াতকৈও বেছি আমল কৰিব। (চাওক দুআ নং ৯৩)

(বুখাৰী ৭/৬৭ মুছলিম ৪/২০৭১)

256-[3] وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ، حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ))[1].

[৩] আবু হুৰাইৰা (ৰাঃ)ৰ পৰা বর্ণিত যে নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে: দুটা বাক্য জিভাৰ বাবে অতি সহজ, মীযানৰ বাবে অতি গধুৰ, আৰু ৰহমানৰ পছন্দনীয়।

"ছুবহা-নাল্লা-হি অবিহামদিহি, 'ছুবহা-নাল্লা-হিল আজীম"।

অর্থ: আল্লাহ পৱিত্র, তেওঁৰেই পশংসা, আল্লাহ পৱিত্র মহামহিম।

(বুখাৰী ৭/১৬৮ মুছলিম ৪/২০৭২)

257-[4] وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((لَأَنْ أَقُولَ سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمسُ))[2].

(1) البخاري، 7/ 168، برقم 6404، ومسلم، 4/ 2072، برقم 2694.
(2) مسلم، 4/ 2072، برقم 2695.

[৪] আবু হুৰাইৰা (ৰাঃ)ৰ পৰা বর্ণিত যে নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে: মোৰ এই বাক্য সুর্য যি যি বস্তুৰ পতি উদয় হয় তাতকৈ উত্তম। অর্থাৎ মোৰ এই বাক্য পৃথিৱীৰ সকলো বস্তুতকৈ উত্তম।

“ছুবহা-নাল্লাহ, অলহামদুলিল্লাহ, অলা ইলা-হা ইল্লাল্লাহ, অল্লাহু আকবাৰ”।

(মুছলিম ৪/২০৭২)

258-(5) وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((أَيَعْجِزُ أَحَدُكُم أَنْ يَكْسِبَ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ)) فَسَأَلَهُ سَائِلٌ مِنْ جُلَسَائِهِ كَيْفَ يَكْسِبُ أَحَدُنَا أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ قَالَ: ((يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ، فَيُكتَبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ أَوْ يُحَطُّ عَنْهُ أَلْفُ خَطِيئَةٍ))(1).

[৫] ছাআদ (ৰাঃ) কয় যে নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ ওচৰত বহি আছিলো তেখেতে ক’লে ‘তোমালোকৰ ভিতৰত এনে কোনো ব্যক্তি আছেনে যিয়ে এহেজাৰ নেকী অর্জন কৰাত অসমর্থ ? তেখেতৰ ওচৰত বহি থকা লোক সকলৰ মাজৰ পৰা এজনে ক’লে ‘আমাৰ মাজত কোনোবাই কেনেকৈ এহেজাৰ নেকী অর্জন কৰিব পাৰিব ?

তেখেতে ক’লে; ১০০ বাৰ তছবীহ পঢ়িলে এহেজাৰ নেকী লিখা হ’ব অথবা এহেজাৰ পাপ মোচন কৰি দিয়া হ’ব।

(মুছলিম ৪/২০৭৩)

259-(6) ((مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ غُرِسَتْ لَهُ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ))(2).

(1) مسلم، 4/ 2073، برقم 2698.

(2) أخرجه، الترمذي، 5/ 511، برقم 3464، والحاكم، 501/1، وصححه ووافقه الذهبي، وانظر: صحيح الجامع، 531/5، وصحيح الترمذي، 160/3 .

[৬] জাবিৰ (ৰাঃ)ৰ পৰা বর্ণিত যে নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে: যি ব্যক্তি এই দুআ পঢ়িব তাৰ বাবে জান্নাতত খেজুৰৰ এটা বৃক্ষ ৰূপন কৰা হয়।

“ছুবহা-নাল্লাহ, অলহামদুলিল্লাহ, অলা ইলা-হা ইল্লাল্লাহ, অল্লাহু আকবাৰ”।

(তিৰমিজী ৫/৫১১ হাকিম ১/৫০১ হাকিমে ছহীহ বুলি স্বীকৃতি দিছে আৰু জাহবীয়ে সম্মতি পদান কৰিছে। আৰু চাওক ছহীহুল জামে ৫/৫৩১ আৰু ছহীহ আত তিৰমিজী ৩/১৬০)

260- وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ قَيْسٍ أَلاَ أَدُلُّكَ عَلَى كَنْزٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ))؟ فَقُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: ((قُلْ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ))[1].

[৭] আব্দুল্লাহ বিন কাইছ (আবু মুছা আশ্বআৰী) এ কয় যে নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে:

হে আব্দুল্লাহ বিন কাইছ! মই তোমাক জান্নাতৰ ভাণ্ডাৰ সমূহৰ মাজৰ এটা ভাণ্ডাৰ সম্পর্কে অৱহিত নকৰিমনে? মই কলো হে আল্লাহৰ ৰাছুল নিশ্চয়! তেখেতে ক’লে:

“লা হাউলা অলা কুউৱাতা ইল্লা বিল্লাহ”

অর্থ: আল্লাহৰ সহায় বিহীন আন কোনো শক্তি ও ক্ষমতা নাই।

(বুখাৰী ফাতহুল বাৰী ১১/২১৩ মুছলিম ৪/২০৭৬)

261- وَقَالَ صلى الله عليه وسلم: ((أَحَبُّ الْكَلاَمِ إِلَى اللَّهِ أَرْبَعٌ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ

(1) البخاري مع الفتح، 11/ 213، برقم 4206، ومسلم، 4/ 2076، برقم 2704.

لِلَّهِ، وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لاَ يَضُرُّكَ بِأَيِّهِنَّ بَدَأْتَ))[1].

[৮] আল্লাহ তাআলাৰ ওচৰত আটাইতকৈ পছন্দনীয় বাক্য চাৰিটা। "ছুবহা-নাল্লাহ, অলহামদুলিল্লাহ, অলা ইলা-হা ইল্লাল্লাহ, অল্লাহু আকবাৰ"।

ইয়াৰ ভিতৰত যিটো ইচ্ছা সেইটোৰে আৰম্ভ কৰা কোনো ক্ষতি নাই।

আৰু তোমালোকৰ দাসৰ নাম য়াছাৰ (সৰলতা), ৰিবাহ(সফলতা),নাজীহ (সফলতা),আফলাহ(সফলতা) আদি নাৰাখিবা। কিয়নো তুমি তাক মাতিবা আৰু সি যদি উপস্থিত নাথাকে তেন্তে উত্তৰ আহিব নাই।

(মুছলিম ৩/১৬৮৫)

262-[9] جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: فَقَالَ: عَلِّمْنِي كَلاماً أَقُولُهُ: قَالَ: ((قُلْ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيراً، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيراً، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ العَالَمِينَ، لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ)) قَالَ: فَهَؤُلاَءِ لِرَبِّي، فَمَا لِي؟ قَالَ: ((قُلْ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَارْزُقْنِي))[2].

[৯] ছাআদ বিন আবি অক্কাছ (ৰাঃ) কয় যে মৰুবাসী আৰববিলাকৰ এজনে আহি ক'লে হে আল্লাহৰ ৰাছুল মোক এনে কিছুমান বাক্য শিকাই দিয়ক যিটো মই সদায় পাঠ কৰিব পাৰো। তেখেতে ক'লে কোৱা:

"লা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হু অহদাহু লা শ্বৰীকালাহ, আল্লাহু আকবাৰ কাবীৰা, অলহামদুলিল্লা-হি কাছীৰা, ছুবহা-নাল্লা-হি ৰাব্বিল আ-লামীন। লা হাউলা অলা কুউৱাতা ইল্লা বিল্লাহিল আজীজিল হাকিম"।

---

(1) مسلم، 3/ 1685، برقم 2137.

(2) مسلم، 4/ 2072، برقم 2696، وزاد أبو داود، 1/ 220، برقم 832: فلما ولّى الأعرابي قال النبي ×: ((لقد ملأ يده من الخير)).

অর্থ: আল্লাহ ব্যতীত আন কোনো সত্য উপাস্যক নাই তেওঁ একক। আল্লাহ আটাইতকৈ মহান অতি মহান, সকলো পশংসা আল্লাহৰ বাবেই অতিমাত্রা।আল্লাহ পৰিত্র বিশ্ববক্ষাণ্ডৰ পতি পালক। আল্লাহৰ সহায় বিহীন আন কোনো শক্তি ও ক্ষমতা নাই। যিজন পৰাক্রমশালী,পজ্ঞাময়।

ব্যক্তি জনে ক'লে 'এইটো তো মোৰ পভুৰ বাবে, মোৰ বাবে কি ?

তেখেতে ক'লে; কোৱা

"আল্লা-হুম্মাগ ফিৰলি, অৰহামনি,অহদিনি, অৰজুকনি"।

অর্থ: হে আল্লাহ মোক ক্ষমা কৰি দিয়া, মোৰ পতি কৰুণা কৰা, আৰু মোক হিদায়ত দিয়া, আৰু মোক জীৱিকা দান কৰা।

(মুছলিম ৪/২০৭২ আৰু আবু দাউদে এই বাক্য বৃদ্ধিৰ সৈতে বর্ণনা কৰিছে যে 'যেতিয়া সি উভতি গৈ আছিল তেতিয়া তেখেত ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছিল "নিশ্চয় এই ব্যক্তি নিজৰ দুয়ো হাত কল্যাণেৰে ভৰাই ল'লে" ১/২২০)

263-(10) كَانَ الرَّجُلُ إِذَا أَسْلَمَ عَلَّمَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: الصَّلاَةَ ثُمَّ أَمَرَهُ أَنْ يَدْعُوَ بِهَؤُلاَءِ الْكَلِمَاتِ: ((اللَّهُمَّ اغْفِرِ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي))[1].

[১০] তাৰিক আশ্বজায়িয়ে কয় যে কোনো ব্যক্তি মুছলামান হ'লে নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে তাক নামাজ পঢ়াৰ পদ্ধতি শিকাইছিল। আৰু তাক এই শব্দবোৰৰ দ্বাৰা দুআ কৰাৰ আদেশ দিছিল।

"আল্লা-হুম্মাগ ফিৰলি, অৰহামনি,অহদিনি,অ আ-ফিনি, অৰজুকনি"।

অর্থ: হে আল্লাহ মোক ক্ষমা কৰি দিয়া, মোৰ পতি কৰুণা কৰা, আৰু মোক হিদায়ত দিয়া, আৰু মোক সুস্থতা পদান কৰা, আৰু মোক জীৱিকা দান কৰা।

(1) مسلم ، 4/ 2073، برقم 3697، وفي رواية له أيضاً: ((فإن هؤلاء تجمع لك دنياك وآخرتك)).

(মুছলিম ৪/২০৭৩ আৰু মুছলিমৰ আন এটা বৰ্ণনাত আছে যে এই শব্দবোৰে তোমাৰ বাবে তোমাৰ দুনিয়া ও আখিৰাত একত্রিত কৰিব।)

264-(11) ((إِنَّ أَفْضَلَ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَأَفْضَلَ الذِّكْرِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ))[1].

[১১] জাবিৰ বিন আব্দুল্লাহ (ৰাঃ) কয় যে নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে: আটাইতকৈ উত্তম দুআ 'আলহামদুলিল্লাহ' আৰু উত্তম যিক্ৰ 'লা ইলা-হা ইল্লাল্লাহ'।

(তিৰমিজী ৫/৪৬২ ইবনে মা-জাহ ২/১২৪৯ হাকিম ১/৫০৩ হাকিমে ছহীহ বুলি স্বীকৃতি দিছে আৰু জাহবীয়ে সম্মতি পদান কৰিছে। আৰু চাওক ছহীহুল জামে ১/৩৬২)

265-(12) ((الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ))[2].

[১২] আল বা-কিয়াতুছ ছা-লিহাত (স্থায়ী সৎ আমল)

'ছুবহা-নাল্লাহ, অলহামদুলিল্লা-হ, অলা ইলা-হা ইল্লাল্লা-হ, অল্লা-হু আকবাৰ, অলা হাউলা অলা কুউৱাতা ইল্লাবিল্লাহ"।

(আহমাদ হা:নং ৫১৩ আহমাদ শ্বাকিৰ, চনদ 'ছহীহ'। চাওক মাজমাউয যাৱাইদ, হাফিজ ইবনে হাজাৰে ইয়াক বুলুগুল মাৰামত আবু ছাঈদৰ পৰা নাছায়িৰ সুত্রত বর্ণনা কৰিছে। আৰু কৈছে ইয়াক হাকিম আৰু ইবনে হিব্বানে ছহীহ বুলি কৈছে।)

---

(1) الترمذي، 5/ 462، برقم 3383، وابن ماجه، 2/ 1249، برقم 3800، والحاكم، 1/503،وصححه ووافقه الذهبي، وانظر: صحيح الجامع، 1/362.

(2) أحمد، برقم 513، بترتيب أحمد شاكر، وانظر: مجمع الزوائد، 1/297، وعزاه ابن حجر في بلوغ المرام من رواية أبي سعيد إلى النسائي [في الكبرى]، برقم 10617، وقال: صححه ابن حبان، [برقم 840]، والحاكم [1/ 541].

١٣١. كَيْفَ كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُسَبِّحُ؟

নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামৰ তছবীহ পাঠ কৰাৰ পদ্ধতিঃ

266- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو ^ قَالَ: ((رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَعْقِدُ التَّسْبِيحَ)) وفي زيادةٍ: ((بِيَمِينِهِ))[1].

(২৬৬) আব্দুল্লাহ বিন আম্ৰ (ৰাঃ) এ কয় মই নবী ছাল্লাল্লা-হু আলাইহি অছাল্লামক সোঁ হাত (ৰ আঙুলি)ত তছবীহ পাঠ কৰোতে দেখিছো।

(আবু দাউদ ২/৮১ তিৰমিজী ৫/৫২১ আৰু চাওক ছাহীহুল জামে ৪/২৭১ হা:নং ৪৮৬৫)

١٣٢. مِنْ أَنْوَاعِ الْخَيْرِ وَالآدَابِ الْجَامِعَةِ

বিভিন্ন প্ৰকাৰ কল্যাণআৰু সামষ্টিক কিছুমান আদব

267- قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: ((إِذَا كَانَ جُنْحُ اللَّيْلِ – أَوْ أَمْسَيْتُم – فَكُفُّوا صِبْيَانَكُم، فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَنْتَشِرُ حِينَئِذٍ، فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةٌ مِنَ اللَّيلِ فَخَلُّوهُمْ، وَأَغْلِقُوا الأَبْوَابَ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ؛ فَإِنَّ الشَّيطَانَ لاَ يَفْتَحُ بَاباً مُغلَقاً، وَأَوْكُوا قِرَبَكُمْ، وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَخَمِّرُوا آنِيَتَكُم، وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَلَوْ أَنْ تَعْرُضُوا عَلَيْهَا شَيْئاً، وَأَطْفِئُوا مَصَابِيحَكُمْ))[2].

২৬৭- নবী ছাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে, "যেতিয়া ৰাতি অন্ধকাৰ হয়," অথবা (কৈছে) "তোমালোক যেতিয়া সন্ধিয়াত উপনীত হোৱা, তেতিয়া তোমালোকে তোমালোকৰ শিশু সকলক আয়ত্ত্বত ৰাখিবা; কাৰণ, তেতিয়া চয়তান প্ৰসাৰিত হয়। তাৰ পিছত যেতিয়া ৰাতিৰ এক অংশ অতিবাহিত হব, তেতিয়া

(1) أخرجه أبو داود بلفظه، 2/ 81، برقم 1502، والترمذي، 5/ 521، برقم 3486، وانظر: صحيح الجامع، 4/271، برقم 4865، وصححه الألباني في صحيح سنن أبي داود، 1/ 411.

(2) البخاري مع الفتح، 10/ 88، برقم 5623، ومسلم، 3/ 1595، برقم 2012.

সিহঁতক এৰি দিয়া। আৰু তোমালোকে দৰজা সমবহ বন্ধ কৰিবা আৰু আল্লাহৰ নাম লবা; কিয়নো চয়তান কোনো বন্ধ দৰজা নুখুলে। আৰু তোমালোকে তোমালোকৰ পানপাত্রসমূহ বান্ধি ৰাখিবা আৰু আল্লাহৰ নাম লবা। আৰু তোমালোকে তোমালোকৰ বাচন সমূহ ঢাকি ৰাখিবা আৰু আল্লাহৰ নাম লবা, যদিও সামান্য বস্তুৰে নহওক কিয় তাৰ ওপৰত ৰাখি দিবা। আৰু তোমালোকে তোমালোকৰ ঘৰৰ প্রদীপ সমূহ নুমাই ৰাখিবা। (বুখাৰী ১০/৮৮ মুছলিম ৩/১৫৯৫)

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمَ وَبَارَكَ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

আল্লাহে দৰূদ ও ছালাম আৰু বৰকত বর্ষণ কৰক আমাৰ নবী মুহাম্মাদ, তেওঁৰ বংশধৰ আৰু তেওঁৰ সকলো ছাহাবী সকলৰ প্রতি।

০৫/১০/১৩ ১০:৪১:৪০ am